ചികിത്സകചിന്താമണി

(വൈദ്യസംഗ്രഹം)

ചണ്ടാർത്തു നാരായണപിള്ള ആശാൻ.

ചികിത്സകചിന്താമണി

വൈദ്യസംഗ്രഹം.

ഗ്രന്ഥകർത്താ,

പണ്ടാരത്തു നാരായണപിള്ള ആശാൻ

മണമ്പൂർ, ചിറയിൻകീഴ്.

പ്രസാധകൻ,

കൊല്ലൂർവീട്ടിൽ വേലായുധക്കുറുപ്പ്

(പണ്ഡിതരാജബ്രഹ്മശ്രീ പുന്നശ്ശേരി നമ്പി നീലകണ്ഠശർമ്മ

അവർകളുടെ വൈദ്യശിഷ്യൻ)

S. N. S. ആയുർവേദചികിത്സാലയം, ആററിങ്ങൽ.

പ്രകാശകന്മാർ,

ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ് & ബുക്കഡിപ്പോ,

കൊല്ലം.

★

വില 1 രൂ: 2 ണ.

1129

മൂന്നാം പതിപ്പ് കോപ്പി 2000.

ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ്,

കൊല്ലം.

അവതാരിക

കേരളീയരുടെ രചനയിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഭാഷാവൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ, പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം, ദക്ഷിണതിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു വിശിഷ്ട സ്ഥാനത്തെ സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ളതാണു്. ഇതിൽ രണ്ടു ഭാഗങ്ങളിലായി, പ്രായേണ, അനുഷ്ടുപ്പ് വൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള എണ്ണൂറിൽപരം ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പൂർവ്വഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഉള്ളതും ഇതിൽ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്തിട്ടുള്ളവയുമായ (൨൫൦) ഇരുനൂററിഅമ്പതോളം യോഗങ്ങൾക്കു പുറമേ, സ്വാനുഭവത്തെ പുരസ്കരിച്ചുള്ള ഇരുനൂററിഅമ്പതിൽ അധികം പ്രത്യേക യോഗങ്ങളും, ഓരോ രോഗങ്ങൾക്കും കർമ്മവിപാകം ദൈവികപ്രതിവിധികൾ ഇവയും, ദൂതലക്ഷണം, ഔഷധപാകവിധികൾ, അസാദ്ധ്യലക്ഷണങ്ങൾ, സ്നാനകാലാദിവിവരങ്ങൾ, ജ്വരനൂൽ, ആധാരാദിവിജ്ഞാനം, തിലഹവനക്ഷേത്രപിണ്ഡാദിവിധിസംഗ്രഹം, പ്രയോഗക്ഷമമായ തരത്തിൽ, എല്ലാ രോഗങ്ങൾക്കും പ്രത്യേകം ചികിത്സാവിധാനങ്ങൾ മുതലായി അവശ്യവിജ്ഞേയങ്ങളായ വിഷയങ്ങളും ഇതിൽ സംഗ്രഹിച്ചു പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കേരളത്തിൽ, ആയുർവേദചികിത്സകന്മാർക്കു് ശാസ്ത്രബോധത്തിനു് ഉതകുന്നവയും, ഔഷധയോഗവിജ്ഞാനത്തിൽ സഹായിക്കുന്നവയുമായി സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളായിട്ടും, മലയാളത്തിൽ വിവർത്തനംചെയ്യപ്പെട്ടവയായിട്ടും അനവധി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ സുലഭങ്ങളാണെങ്കിലും, ഈ ഗ്രന്ഥം വിശിഷ്യ പ്രയോഗവിഷയത്തിലും കൂടുതൽ വിജ്ഞാനങ്ങളെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതും, ഒഴിച്ചുകൂടാത്തവിധം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ട നാനാതത്വങ്ങളേയും, സർവ്വോപരി ദൈവവിശ്വാസത്തേയും, മുൻനിറുത്തി വിശിഷ്ടനായ ഒരു ഉപദേഷ്ടാവെന്ന നിലയിൽ, അത്യന്തം ഉപകാരപ്രദവുമാകുമെന്നതിൽ സംശയമില്ല.

ഇതിൽ രോഗചികിത്സാപ്രകരണം ഒഴിച്ചുള്ള എല്ലാ വിഷയങ്ങളുംകൂടി ഒന്നാംഭാഗമായും, രോഗചികിത്സാപ്രകരണം രണ്ടാംഭാഗമായും, ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കേണ്ട യോഗങ്ങൾ പരി

ശിഷ്ടമാക്കിയും യോജിപ്പിച്ച്, വിഷയാനുക്രമം പരിശിഷ്ടത്തിനു യോഗാനുക്രമണിക ഒടുവിൽ അകാരാദി. പരസ്പരബന്ധസൂചകമായ ഫുട്ട്നോട്ട് ഇവ ചേർത്തും കഴിവുള്ളവിധം രണ്ട് ആദർശഗ്രന്ഥങ്ങളിലേയും, അച്ചടിച്ചിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥഭാഗങ്ങളിലേയും പാഠനിർണ്ണയം വരുത്തിയും, പ്രസാധനംചെയ്തിരിക്കുന്നു. അനവധാനതനിമിത്തവും, അജ്ഞതകൊണ്ടും, ഔഷധവിവരണത്തിലും മറ്റും പല പ്രമാദങ്ങളും, അഭിപ്രായഭേദങ്ങളും വന്നിട്ടില്ലെന്ന അശേഷം അഭിമാനിക്കുന്നില്ല. ഇതിലെ, പലേ പ്രത്യേക മതങ്ങളും ചികിത്സാസരണിയും പ്രയോഗവിഷയത്തിൽ എനിക്കു വളരെ അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവയാണ്. പ്രയോഗവിഷയത്തിൽ, ഇതു ശാസ്ത്രജ്ഞാനമുള്ള ചികിത്സകന്മാർക്കും സഹായമാകുമെന്നുള്ളതിൽ രണ്ടു പക്ഷമില്ല. പഴയകാലത്തു സംസ്കൃതഭാഷാജ്ഞാനമില്ലാത്ത വിദ്യാർത്ഥികൾ ഇതു് ആദ്യമായി പഠിച്ചുവന്നിരുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥം ഒന്നോ രണ്ടോ തവണ വായിച്ച് ആരും തൃപ്തിപ്പെടരുത്. വീണ്ടും വീണ്ടും വായിച്ചു പ്രയോഗകോടിയിൽ ചേർത്തു ഫലിപ്പിച്ചാൽ ഇതിന്റെ അമൂല്യത അനായാസേന ബോദ്ധ്യപ്പെടുന്നതാണ്.

ഗ്രന്ഥകർത്താവിൻെറ ജീവചരിത്രസംഗ്രഹം.

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ നിർമ്മാതാവായ മഹാപുരുഷൻ, തിരുവനന്തപുരം ഡിസ്ട്രിക്ടിൽ ചിറയിൻകീഴ് താലൂക്കിൽ മണമ്പൂർ അധികാരത്തിൽ പണയറത്തുവീട്ടിൽ നാരായണപിള്ള ആശാനാണ്. അദ്ദേഹം കൊല്ലവർഷം 940-മാണ്ട് ചിങ്ങമാസം 19-ാംനു ചന്ദ്രവാരവും പൂയംനക്ഷത്രവും കൃഷ്ണപക്ഷദ്വിതീയയും കൂടിയ ദിവസം ഉദയാൽപരം 16 നാഴികയ്ക്കു വൃശ്ചികലഗ്നംകൊണ്ട് ജാതനായി. അച്ഛനമ്മമാരെപ്പററി കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിവായിട്ടില്ല. ബാല്യംമുതല്ക്കുതന്നെ, പണ്ഡിതനായ തൻെറ മാതുലൻ അയ്യപ്പൻപിള്ള ആശാൻതന്നെയായിരുന്നു ആദ്യഗുരുനാഥൻ. കുടുംബപാരമ്പര്യവിദ്യകളായ വൈദ്യം, ജ്യോതിഷം, മാന്ത്രികം മുതലായവ അദ്ദേഹത്തോടുതന്നെയാണ് പഠിച്ചതു്. അദ്ദേഹം സ്വഭാഗിനേയൻെറ ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യത്തിൽ മനസാ അഭിനന്ദിക്കയും, അഭിവൃദ്ധിയിൽ സവിശേഷം ശ്രദ്ധിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു. ശാസ്ത്രവിഷയങ്ങളിൽ, അധീതിബോധാചരണപ്രചാരണങ്ങൾ തുടരവേ, 35-ാമത്തെ വയസ്സിൽ ചെമ്പകമംഗലത്തു", "പട്ടാരമലയിൽ നിത്യവും—മഹായോഗിയായ നാരായിപ്പൂതിപ്പിള്ളതിരുമേനിയായ"; കല്പാന്തത്തെ ലംഘിച്ചു"—'യമ-നിയമ-ആസന-പ്രാണായാമ-പ്രത്യാഹാര-ധാരണാ-ധ്യാന-സമാധി' രൂപമായ അഷ്ടാംഗയോഗമാർഗ്ഗത്തെ അവലംബിച്ചു യോഗിവര്യനായ സ്വാമിയാരെ ഗുരുവാക്കി, യോഗശാസ്ത്രം, വൈദികവിധികൾ, പുരാണങ്ങൾ മുതലായവയിലും, വൈദ്യത്തിൽതന്നെ ചിന്താമണിപ്രസ്ഥാനത്തിലും പുരുഷാർത്ഥസാധകങ്ങളായ വിവിധ വിജ്ഞാനശാഖകളിലും പ്രയോഗക്ഷമമായ പരിജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചു.

> "ചക്രവിസ്താരവും നാഡീവിസ്താരം തത്വവിസ്താരം
> ജീവപ്രാണകന്നാഡിയന്ത്രങ്ങളെവിശേഷവും
> ആധാരനിലവിസ്താരം ശ്വാസമന്ത്രാക്ഷരങ്ങളും"

മറ്റും പഠിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽ പല ഭാഗങ്ങളിലും സൂചിപ്പിക്കുന്നതു് വിസ്താരഭയത്താൽ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നില്ല.

ജന്മാന്തരവിശ്വാസം, വൈദികമാർഗ്ഗപക്ഷപാതം, ഗുരുബ്രാഹ്മണപൂജ, പരോപകാരവ്യസനിത്വം മുതലായവയിൽ അദ്ദേഹം ആജീവനാന്തം ശ്രദ്ധാലുവായിരുന്നു. വ്രതാദിപുണ്യകാലങ്ങളെയും മറ്റും പ്രതിപാദിക്കുന്ന നിർണ്ണയസിന്ധു മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളും സ്മൃതികളും പുരാണങ്ങളും അദ്ദേഹം പാരായണംചെയ്തിരുന്നുവെന്നുള്ളതിനു് ഗ്രന്ഥഭാഗങ്ങളിൽ പല ഘട്ടങ്ങളും സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നുണ്ട്.

താഴെപ്പറയുന്ന ഭാഗങ്ങൾ പരിശോധിച്ചാൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രയോഗവിജ്ഞാനപാടവും മനസ്സിലാകുന്നതാണ്.

> "രസപ്രയോഗമില്ലാത്ത വൈദ്യൻ നന്നല്ല കേവലം"

അർശസ്സിന്—

> "അയമം നീരൂവാനീരിൽ പാഷാണംശുദ്ധമാക്കണം
> നന്നായ് സൂക്ഷിച്ചുചെയ്യണം വൈഷമ്യപ്പാതമതിൽ"
> "പ്രയോഗം ഗുരുഭക്തിയാൽ പ്രയോഗിച്ചാൽ ശമിച്ചിടും
> വ്യാധിയിതെല്ലാമന്തരക്ഷണം"

എന്നും പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

കൂടാതെ,

"പരസ്ത്രീകാംക്ഷകൂടാതെ ദ്രവ്യകാംക്ഷ കാത്തവൻ,
ദുരാചാരങ്ങളില്ലാതെ സംഗദോഷം വെടിഞ്ഞവൻ"

ആയിരിക്കണം വൈദ്യനെന്നും സിദ്ധാന്തിക്കുന്നു് ഇന്നത്തെ പല വൈദ്യന്മാരും സന്മാർഗ്ഗരഹിതന്മാരാണ്.

പത്താംശതവർഷത്തിലെ ഭാഷാരീതി (ശൈലി) അനുസരിച്ചും ഇതര ശാസ്ത്രപണ്ഡിതന്മാർക്ക്, സഹജമായി വരാവുന്നതരത്തിലുള്ള അപൂർവം ചില ഭാഷാവൈകല്യങ്ങളും, സാഹിത്യശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യാ ആശ്ലഥാംഗങ്ങളിൽ, പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ ആദ്യകൃതിയാണെന്ന് ഊഹിക്കാവുന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ, രചനാപരിശീലനവൈകല്യംകൊണ്ട് കാണാവുന്നതാണെങ്കിലും ആയത് വിഷയഗൗരവത്തെ ബാധിക്കുന്നില്ലാത്തതിലും, ഗ്രന്ഥഭാഗം കടന്നുപോകുംതോറും ആ വക ഭാഷാശൈഥില്യങ്ങളും പരിഹൃതങ്ങളായി, രീതി പരിപുഷ്ടമായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിനാലും, ഗ്രന്ഥമാഹാത്മ്യത്തെ ഓർക്കുമ്പോഴും അനാദരകാരണമായി ഗണിക്കേണ്ടതില്ല.

ഇദ്ദേഹത്തെ 'പന്തരത്താശാൻ' എന്ന് ഇന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നു. വൈദ്യസംഗ്രഹമെന്നുകൂടി പേരുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥമല്ലാതെ, പ്രപഞ്ചസാരസംക്ഷേപം മുതലായി മററു ചില ഗ്രന്ഥങ്ങൾകൂടി അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ആയവ ഇതുവരെ പുറത്തായിട്ടില്ല എന്നാണറിയുന്നതു്.

അദ്ദേഹത്തിന് അനേക ശിഷ്യന്മാർ വൈദ്യം ജ്യോതിഷം മുതലായ ഓരോ വിഷയങ്ങളിലും ഉണ്ടായിരുന്നു. യോഗിയും, മാന്ത്രികനും, സിദ്ധനും ആയിരുന്ന അദ്ദേഹം ഏർപ്പെടുത്തിയ ആചാരസരണി, ചിറയിൻകീഴ്താലൂക്കിലും പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലും, നായർകുടുംബാംഗങ്ങളായ പലയാളുകളും ഇതരന്മാരും, കർത്തവ്യതാബുദ്ധിയോടും ആദരവോടുംകൂടി ഇന്നും അനുഷ്ഠിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. ഭരണാദി വിപ്ലവങ്ങൾനിമിത്തവും മററും സാമുദായികാചാരങ്ങളും, ജ്ഞാനാഭിവൃദ്ധിയും ക്ഷയിച്ചു അന്നത്തെ ദേശകാലസ്ഥിതികൾ ആലോചിച്ചാൽ, അദ്ദേഹത്തെ ഇന്നും ഒരു ആചാര്യനായി വിജ്ഞന്മാർ ബഹുമാനിക്കുന്നതിലും ആദരിക്കുന്നതിലും അത്ഭുതത്തിനു വകയില്ല.

ഈ വിശിഷ്ടപുരുഷൻ 1007-മാണ്ട് തുലാമാസം 11-ാംനു ബുധനാഴ്ചയും തിരുവാതിരയും ശുക്ലപക്ഷഷഷ്ഠിയും കൂടിയ ദിവസം ഉദയാൽപരം പത്തു നാഴികയ്ക്കു്, താൻ മുമ്പു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളപ്രകാരം, ശിഷ്യന്മാരെയും ബന്ധുക്കളെയും അറിയിച്ച് അവരെ വരുത്തിവച്ചുകൊണ്ട് സ്വാനന്ദനായി ദീർഘസമാധിയെ പ്രാപിച്ചു. മരണശേഷം ഇന്നവണ്ണം അനുഷ്ഠിക്കണമെന്ന് അനന്തരവന്മാരോടും ശിഷ്യന്മാരോടും ഉപദേശിക്കയും അവർ അപ്രകാരം അനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയും കർമ്മാനുഷ്ഠാനസംഗിയും ആയിരുന്നു. സന്താനങ്ങളുണ്ടാകാതെ അനന്തരവന്മാരായി കുമാരപിള്ള മാർത്താണ്ഡൻപിള്ള എന്ന രണ്ടുപേരും അദ്ദേഹവും മാത്രമേ കുടുംബത്തിൽ പുരുഷന്മാരായിട്ടുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. സ്ത്രീകൾ അനന്തരകാലത്തിൽ ഇല്ലാതിരുന്നതിനാൽ, മാർത്താണ്ഡപ്പിള്ളയുടെ മരണശേഷം കുടുംബം അന്യംനിന്നുപോയി. ഇന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭവനവും ഗ്രന്ഥസമ്പത്തും മററും അന്യാധീനവും നാമാവശേഷവും ആയിട്ടില്ല എന്ന് അന്വേഷണത്തിൽ അറിയുന്നു.

പ്രസാധകൻ.

വിഷയാനുക്രമം

ഒന്നാം ഭാഗം.

അദ്ധ്യായം ൧.

അദ്ധ്യായം ൨.

അദ്ധ്യായം ൩.

അദ്ധ്യായം ൪.

രണ്ടാം ഭാഗം.

അദ്ധ്യായം ൧.

അദ്ധ്യായം ൨.

അദ്ധ്യായം ൪.

അദ്ധ്യായം ൫.

പരിശിഷ്ടം—യോഗാനുക്രമണിക

അദ്ധ്യായം 5.

അകാരാദി

അ

അക്ഷതം=ഉണക്കലരി; (നെല്ലും ഉണക്കലരിയും കലർത്തി, പൂജാദികളിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നു. രണ്ടിനും പറയും)
അഞ്ജനം=അഞ്ജനക്കല്ല്.
അപാമാർഗ്ഗം=കടലാടി.
അഭയ=കടുക്ക.
അർക്കൻ=സൂര്യൻ (എരുക്ക്)
അംകുരം=കുരുപ്പ് (മുള) ഗ്രന്ഥത്തിൽ അർശസ്സിന്റെ അംകുരത്തെപ്പറയുന്നു.
അഭ്രകം=ഇതു പലവിധത്തിൽ ഉണ്ട്; അതിൽവച്ച് വജ്രാഭ്രകം ഉത്തമമെന്ന് അഭിപ്രായം.
[illegible]=[illegible]
അവിധേയൻ=ശിക്ഷ വേണ്ടപ്പെടാത്തവൻ.
അഗ്നികർമ്മം=ചുട്ടുവെച്ചുകിഴുത്ത്.
[illegible]=പരുന്ത്.
അന്നപാകരസം=ആഹാരം ജഠരാഗ്നിയിൽ പാകംവന്നാൽ ഉണ്ടാകുന്ന സാരം; രസധാതു.
അശ്വഗന്ധം=അമുക്കുരം
അശീതി=എൺപത്.
അശ്വത്ഥം=അരയാല് (അരത്തി)
അശ്വത്ഥഫലം=അരയാലിൻകായ്.
അശ്വത്ഥബീജം=അരയാലിൻ കുരുവിന്റെ പരിപ്പ്.
അഷ്ടഗന്ധം=അകില്, ചന്ദനം, രാമച്ചം, ഇരുവേലി, കുങ്കുലിയം, കൊട്ടം, സാമ്പ്രാണി, കുങ്കുമം ഇവ. ഇതു പലതരത്തിലുണ്ട്; ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽ നോക്കുക. (സർവ്വരോഗചികിത്സാരത്നത്തിലുമുണ്ട്.)
അഷ്ടൈശ്വര്യം=അണിമാ, മഹിമാ, ലഘിമാ, ഗരിമാ, ഈശിത്വം, വശിത്വം, പ്രാപ്തി, പ്രാകാമ്യം (പ്രാകാമ്യം) ഇവയാണ്. (അമരകോശം സംഗ്രഹത്തിലും നോക്കുക)
അഷ്ടാദശ=പതിനെട്ട്.
ആഖുകർണ്ണിക=എലിച്ചെവി എന്ന പച്ചില.
[illegible]=[illegible]
ആജ്യം=നെയ്യ്.
ആതിര=തിരുവാതിര.
ആതുരൻ=രോഗി, ദുഃഖിതൻ.
ആമ്രാങ്കുരം=മാവിൻമൊട്ട് (മാവിന്റെ കുരുന്ന്)
ആർത്തൻ=രോഗി; ഉപദ്രവം അനുഭവിക്കുന്നവൻ, ദീനൻ.
[illegible]=പശുവിൻമോര്.
[illegible]=[illegible]
ആസ്ഫോടമൂലം=പൂക്കാർവള്ളിയുടെ വേര്.
ആറരി=കുടപ്പാലയരി, കാർകോകിലരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, വിഴാലരി, ഏലത്തരി, കൊത്തമ്പാലരി.

ഇ

ഇക്ഷു=കരിമ്പ്.
ഇക്ഷുരസം=കരിമ്പിൻനീര്
ഇഡാനാഡി=ഇഡ എന്ന നാഡിയില്
ഇന്ദ്രവല്ലി=ഇതു പുരാണങ്ങളിലുടെ ദൈവ്യമായ ഒരുവക പേരാണ്.

ഉ

ഉപരാഗം=ഗ്രഹണം.
ഉള്ളി=ഇവ ചേർപറയുന്ന ഭാഗങ്ങളിൽ വെള്ളുള്ളി എന്നർത്ഥം.
[illegible]=[illegible] (സംസാരിക്കാൻ കഴിയാത്തവൻ എന്നും അർത്ഥം.)
ഉർവാരു=വെള്ളരിക്ക.
ഉർവാരുബീജം=വെള്ളരിക്കുരു.

എ

[illegible]=ഇതു യക്ഷാക്ഷി (കടൂടി, കടമ്പി എന്ന പറയുന്നതുതന്നെ)[illegible].
ഏകനായകം=[illegible]. ഏകനായകവേര് ഇവ രണ്ടു പദങ്ങൾക്കും ചേരില്ല [illegible], [illegible].
ഏകാഹികം=ഒരുദിവസം ഇടയിട്ടുവരുന്ന വിഷമജ്വരം.

ഏരണ്ഡം=ആവണക്ക് (വെളുത്തതു്).
ഏരണ്ഡജം=ആവണക്കെണ്ണ.
ഏരണ്ഡമൂലം=ആവണക്കിൻവേർ.

ഒ

ഒറാൽ=മീൻപിടിക്കുന്നതിനു കൂടപോലെ ഉണ്ടാക്കുന്ന ഒരു സാധനം.

ക

കടുത്രയം=ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി (ചുക്കിനെ എല്ലാകൂട്ടത്തിലുംചേർക്ക. ഔചിത്യംപോലെ ചിലെടത്തു ചെറുതിപ്പലിയും കൂട്ടണം.)
കടുസ്പർശം=ഉഷ്ണംതട്ടാത്ത (മദ്യം മുതലായവ വർജ്ജിച്ച) ശീലം.
കതകഫലംകൽക്കം=തേററാമ്പരലരച്ചതു്. ഇതു് നല്ലപോലെ ചതച്ചു്, വെള്ളത്തിൽ വറുത്തരച്ചു മരുന്നുകൾക്കു ചേർക്കേണ്ടിവരും.
കലിംഗം=കടകപ്പാലയരി.
കലശൃംഗം=കലമാനിന്റെകൊമ്പു്.
കലതിപ്പല്ലവം=ഇതിനു തെക്കൻനാട്ടിൽ കലയൊട്ടി എന്നു പേർ പറഞ്ഞുവരുന്നു. അതിന്റെ തളിർ.
കക്കോലം=കക്കോട്ട് എന്നപേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഒരു സുഗന്ധസാധനം. പൂജക്കുംമററും.
കറുപ്പ്=അഫിയൻ, - മേൽപറഞ്ഞതിൽ ഭേദ്യമാണ്. അഹിഫേനം സംസ്കൃതം.
കംബില്ലം=കമ്പില്ലി.
കാട്ടുതുവരപ്പാല=കാട്ടുഉഴുന്നിൻവേർ.
കരിതം=മുതിരയുടെപേർ (ഭേദ്യം)
കാർപ്പാസം=പരുത്തി.
കാർപ്പാസപത്രം=കരുപ്പരുത്തിയില.
കാർപ്പാസബീജം=കരുപ്പരുത്തിക്കുരുവിൻ പരിപ്പ്.
കാരസ്കരം=കാഞ്ഞിരം (സ്വരസോദകം മുതലായവയ്ക്കു ഇതിന്റെ ഇലയും മററുള്ളവയ്ക്കു് ഔചിത്യംപോലെ കായ, വേർ ഇവയും എടുക്കണം)
കാവി=കാവിമണ്ണു്.
കാളശാകം=കരി(റി)വേപ്പ് (ഇതിന്റെ തൊലി-ഇലയുടെ ഞെട്ട് ഗ്രാഹ്യംതന്നെ)
കാർ=മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ്.
കാളാനുസാരി=ഉലുവാ.
കാസമർദ്ദം=പൊന്നാവീര(പൊന്നാന്തകര)
കാംസ്യം=വെങ്കല(ഓട്ടു)പാത്രം.
ക്രൗഞ്ചം=കരുനരി.
ക്ലീബൻ=നപുംസകൻ.
ക്ഷാരം=പുളിമുരിക്ക മുതലായവയുടെ ചാരക്കാരം, ചീനക്കാരം മുതലായവയും ഈ പേർകൊണ്ടു നിർദ്ദേശിക്കപ്പെടും.
കിതാകം=വേപ്പ് (തൊലിഗ്രാഹ്യഭാഗം)
കിരാതം=കിരിയാത്തു്. (പുത്തരിച്ചുണ്ട വേർ എന്നും അർത്ഥം.)
ക്ഷീരം=പാൽ. (പ്രത്യേകം പറയാതിരുന്നാൽ പശുവിൻപാൽ എടുക്കണം.)
ക്ഷീരദ്രുമഗണം=നാല്പാമരങ്ങൾ. (ആല്, അരയാല്, അത്തി, ഇത്തി ഇവയുടെ തൊലി.)
ക്ഷീരദ്രുമാങ്കുരം=മേൽ പറഞ്ഞവയുടെ മൊട്ട്.
ക്ഷീരപിഷ്ടം=പാൽചേർത്തു് അരച്ചതു്.
ക്ഷേത്രജാതം=ഭൂമിയിൽ (പ്രദേശത്തു) ജനിച്ചവക്ക്.
കുക്കുടം=കോഴി.
കുക്കുടാണ്ഡം=കോഴിമുട്ട (ഇതു് ഔചിത്യംപോലെ അവിച്ചു വരുന്ന കരുക്കൂട്ടത്തിലോ ചിലെടത്തു പച്ചയായോ ചേർക്കാം.)
കുഡുബം=നാഴി. മുക്കാലിന്റെ ഇടങ്ങഴി ഒരു കഴഞ്ചായി കണക്കാക്കുന്ന ദേശങ്ങളിൽ നാഴിക 14 കഴഞ്ചും 6 കാശിട ഒരു കഴഞ്ചാകുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ ഒൻപതു് കാലും ചേർത്തുവരുന്നു.
കുന്ദുരുഷ്കം=കുന്തിരിക്കം.
കപ്പാര്യമരത്തം=കപ്പമരത്തം എന്ന പേരായചെടി. ഇതു ഉതതിലപോലെ ഇലയുള്ളതും, മലബാർജില്ലയിൽ ധാരാളം ഉള്ളതും വിഷഘ്നവുമായ ഒരു മരുന്നാണ്. ഇതിന് ഈനാട്ടിൽ പൊന്തമരത്ത് എന്നകൂടി പേർ ഉണ്ടെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു.)
കുമാരി=കററാർവാഴ.
കുമാരീസപ്തകഞ്ചുകം=ഏഴുപ്രാവശ്യം, കററാർവാഴനീരിലരച്ചു് ശീലമൺചെയ്തു് സ്ഫുടംവെച്ചവസ്തുക്കൾ.
കുശം=ദർഭവേർ, കുശവേർ.
കുംഭം=കുടം; ത്രികോല്പക്കൊന്ന.
കുംഭികം=ത്രികോല്പക്കൊന്ന (ശിവത)
കുമ്പീ=മൊട്ടുമൊട്ടക്ക്.

ക്രമുകിൽ=ഈ പേരിലുള്ള വേറെ ഒരു മരമാണോ എന്നു സംശയമുണ്ട്. ചീവക്കിഴങ്ങിന്റെ ഇല എന്നാണ് മനസ്സിലാക്കീട്ടുള്ളത്.
കൂടസാക്ഷിത്വം=കള്ളസ്സാക്ഷിപറയുക.
ക്രൂരൻ=കള്ളൻ.
ക്രുക്=പ്രകൃതി, വാതാദിപ്രകൃതികൾക്ക വാതങ്ങൾ, പിത്തങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ വ്യവഹാരമുണ്ട്.
ക്രൗഞ്ചാദനം=കമ്പളം (കമ്പിളി)
ക്രൗഞ്ചാദനപത്ര (ഭേദം)=കമ്പളത്തില (തീർ)
ക്ലൈബ്യം=ക്ലീബത്വം (ക്ലേശത്വം)
കൃതഘ്നൻ=ഉപകാരസ്മരണയില്ലാത്തവൻ
കൃഷ്ണം=തിപ്പലി.
കൃഷ്ണജീരകം=കരിംജീരകം.
കൃഷ്ണപുഷ്പം=കറുത്തപുഷ്പം
കേശം (പാശം)=തലമുടി (കെട്ട്)
കോഷ്ണസർപ്പിഷാ=ചൂടുള്ള നെയ് കൊണ്ട്.

ഖ

ഖദിരം=കരിങ്ങാലി (കാതൽ ദ്രവ്യമാണ്)
ഖല്വം=മുക്കടി (മരുന്ന് മുതലായത് കൊണ്ട് ഔഷധങ്ങളെ അരച്ചുപൊടിക്കുംമാർഗം കടിയന്നത്).

ഗ—ഘ

ഗജപാദി=ആനച്ചുവടി.
ഗണ്ഡൂഷം = ഈ പേരിൽ പരിശിഷ്ടത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കവിൾക്കൊള്ളുക. (കവിൾക്കൊള്ളുന്നതിനുള്ള ഔഷധം)
ഗന്ധർവ്വഹസ്തം=ആവണക്ക്.
ഗദ്ഗദാക്ഷരവാക്യം=കരഞ്ഞു തൊണ്ട ഇടറി പറയുന്ന വാക്ക്.
ഗുഡൂചി=ചിറ്റമൃത്.
ഗുളൂചി=ചിറ്റമൃത്.
ഗുദനിഗ്ര=ഗുദഭാഗത്തിൽ.
ഗുരുദ്രവ്യം=ഗുരുത്വം (കട്ടി) ഉള്ള സാധനം.
ഗുഹ=ഓരിലവേർ.
ഗൃഹധൂമം=പുകയറ; (അടുപ്പുകരി, ഇല്ലിക്കരി;-ഭേദം.)
ഗൈരികം=കാവിമണ്ണ്.
ഗോപകന്യ=നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ്.
ഗോപീ = നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് (നന്നാറി എന്നുകൂടി ഇതിനു ദേശ്യനാമമുണ്ട്.)
ഗോകണ്ടകം=ഞെരിഞ്ഞിൽ.
ഗോക്ഷുരം=ഞെരിഞ്ഞിൽ.
ഘടം=കുടം.
ഘനം=മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ്.
ഘനസാരം=ചന്ദനം; കർപ്പൂരമെന്നും അർത്ഥമുണ്ട്.

ച

ചകോരം=ചെമ്പോത്ത്; ഉപ്പൻ എന്ന പക്ഷി.
ചണ്ഡൻ=അത്യന്തം കോപശീലൻ.
ചതുർവിംശതി=ഇരുപത്തിനാല്.
ചതുഷ്ഷഷ്ടി=അറുപത്തിനാല്.
ചവ്യം=കാട്ടുമുളകിൻവേർ.
ചന്ദനദ്വയം=ചന്ദനവും രക്തചന്ദനവും
ചാതിലിംഗം(കം)=ചായില്യം
ചാതുർത്ഥികം=നാലാംമുറപ്പനി
ചാംഗേരി=പുളിയാരൽ.
ചാമരം=വെഞ്ചാമരം
ചിത്രകം=കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്
ചിഞ്ചാത്വക്=പുളിമരത്തൊലി. (പുളിയുടെ പുറത്തെ പൊരിക)
ചിരതിക്തം=കിരിയാത്ത്.
ചൂർണ്ണം=പൊടിച്ചത്.
ചെന്നി=ഈ പേരിലുള്ള ഒരു വൃക്ഷം (ഇതിന്റെ കുരുവിന് എണ്ണയുണ്ട്. വാതത്തിനു വളരെ നല്ലതാണ്)
ചെറുകൊൾപ്പനയം=ഉപ്പനയം (കാളപ്പൊട്ട് എന്നും ഇതിനു ദേശ്യനാമം)
ചോരം=കച്ചോലം.
ചോരക്കിഴങ്ങ്=കച്ചോലക്കിഴങ്ങ്.

ഛ—ജ

ഛിന്നരുഹാ=ചിറ്റമൃത്.
ജപാ=ചെമ്പരത്തി.
ജാതി=പിച്ചി; ജാതിക്ക.
ജാതിത്രയം=ജാതിക്ക പത്തിരി ഗ്രാമ്പൂ ഇവ.
ജിഹ്വാമൂലം=നാക്കിന്റെ ചുവട്
ജീരകദ്വയം=ജീരകം, കരിംജീരകം
ജീവനപഞ്ചമൂലം=കോവൽക്കിഴങ്ങ്, ശതവരിക്കിഴങ്ങ്, അടപതിയൻകിഴങ്ങ്, ജീവകം, ഇടവകം ഇവ.
ജീവന്തി=അടപതിയൻ (കിഴങ്ങ്)

ത — ധ — ദ

തക്കാരി=നക്കാരിവഴുതിന.
തക്രം=മോര്", (പശുവിൻമോര്" സാമാന്യം)
തണ്ഡുലം=അരി (അരിവകയാക്")
ത്വക്=ഇലവർങ്ങം (തൊലി എന്നും)
ത്വഗ്ദോഷം=വിസർപ്പകുഷ്ഠാദികളായ രോഗങ്ങൾ.
തർക്കിസ്വാപ്പു=നയവുപ്പു
തർമ്മവരി=നത്തെല്ലൂരി എന്നും ഇതിനു പേരുണ്ട്". (താറാവ്" എന്ന ഔഷധികളിലെ ഗ്രാമ്യനാമം)
താമ്രം=ചെമ്പ്".
താമലകീ=കീഴാനെല്ലി
താലകം=ചനവിരൽ
തിക്തം=കയ്പുള്ളവർ; കടുകരോഹിണി; കിരിയാത്ത്".
തിന്ത്രിണി=മരപ്പുളി.
തിന്ത്രിണീഫലവൽക്കം=പുളിങ്കുരുവിൻ
തിലം=എള്ള്" (തൊലി
തിലജം=എണ്ണ.
തുവരീ=തുവര; കൊഴുപ്പ.
ത്രിഫല=നെല്ലിക്ക, താന്നിക്ക, കടുക്ക (ഇവമൂന്നിന്റെകൂട്ട്")
ത്രിവൃത്"=ത്രികോല്പക്കൊന്ന (ശിവത)
തീക്ഷ്ണ(ലോഹം)=ഉരുക്ക്", ഇരുമ്പ്"
തൂനി=പക്വാശയത്തിൽനിന്നും ഗുദഗുഹ്യങ്ങളിലേക്കുവേദനയോടുകൂടിവായു ഗതികൊണ്ടുള്ള രോഗത്തിന്റെ പേർ.
ത്രപു=മൺവെട്ടി (മൌല്യമണ്")
ത്രുവ=കരിന്തുവരവേർ
തൃണം=കാട്ടുഉഴുന്നിരാൾ
തൃതീയകം=മൂന്നാംമുറപ്പനി
തേട്ടി=കരുവാളക്കട്ടി; കടന്നോട്ടി
തോയം=ജലം; ഇരുവേലി
തോയദം=മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ്"
ദക്ഷിണാക്ഷി=വലത്തെക്കണ്ണ്"
ദണ്ഡീ=കയ്യിൽ വടിയുള്ള ആളും.
ദന്തി=നാഗദന്തിവേർ; ആന
ദലം=ഇതള്".
ദശമൂലം=പത്തുമൂലം.
ദശാർദ്ധം=അഞ്ച്" അഞ്ചുകാലം
ദ്രാക്ഷാ=മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം
ദാരു=ഉരു
ദ്രോണകലശം=ഉറ്റക്കാടം.
ദശദോഷം=പത്തുദോഷിവാസം.

ദ്വിതീയാഹ(ഹിക)=രണ്ടാംമുറപ്പനി
ദ്വിനിഷ്കം=രണ്ടുകഴഞ്ച്"
ദ്വിപ്രസ്ഥം=രണ്ടിടങ്ങഴി
ദ്വിരേതം=ഇരട്ടതു്"
ധനം=ദ്രവ്യജാതം
ധവീ=മരമഞ്ഞൾതൊലി
ധന്യം=അരിഷ്ട്"
ധാന്യാമ്ലം=കഞ്ഞിത്തെളിനീരം
ധൂമരോഗം=കഞ്ഞിത്തെളിനീരം
ധ്വജം=കൊടി (കൊടിമരം)
ധാത്രീ=നെല്ലിക്കാത്തോട്ട്"
ധന്വന്തരം=ധന്വന്തരീമന്ത്രം
ധാന്യകം=കൊത്തമ്പാലയരി
ധുസ്തൂരം=ഉമ്മത്ത്".

ന

നക്തമാലം=ഉങ്ങ്", പുങ്ക്" എന്നും രണ്ടു ർവകൾ. (വേരിലെതൊലിയെടുക്കണം)
നത്തച്ചൂരി=ഇത്" താർമ്മാവലിന പറയുന്ന മറ്റൊരു പേരാണ്". ഇതിന്റെ അരിയും കിട്ടുന്നതാണ്".
നന്ദി=ഇതു നന്ദീനിശിഴഞ്ഞിന്റെ മറ്റൊരു നാമമാണ്".
നാഗവല്ലി(ദളം)=വെറ്റിലക്കൊടി (വെറ്റിലമുള്ളൻ)
നാഗസംബന്ധിദോഷങ്ങൾ=നാഗം എന്ന ലോഹത്തിന്റെ അംശം, ചലം എന്നു പറയുന്ന ദോഷം. (നാഗത്തിനു മേല്പറഞ്ഞ ദോഷങ്ങളൊഴിവാക്കി എടുക്കണം)
നായകം=സന്നിനായകം.
നികുംഭം=നാഗതിക്കൊപ്പക്കൊന്ന.
നിർഗ്ഗുണ്ഡീ=കരിനൊച്ചി.
നിംബം=വേപ്പ്"
നിംബൂകം=വടുകപ്പുളി
നിശ്വാസം=നിശ്വാസപ്പുരൾ എന്ന മരുന്ന്" (കാ എന്നും ഇവ പദത്തിനർത്ഥം)
നിലംപാരണ=ചെറുപ്പുള്ളടി.
നിശാ=മഞ്ഞളം.
നിഷ്കം=കഴഞ്ച്".
നിഷ്കൃതി=പ്രതിവിധി
നിഷ്കാർദ്ധം=അരക്കഴഞ്ച്".
നിരംബുവെണ്ണ=നീരറ്റവെണ്ണ.
നീലി=നവനീലിക്കിഴങ്ങ്".
നീരട്ടി=മരോട്ടി(കുരു).
നീലീ=അമരി (വേർ).
നൂറ്"=ചുണ്ണാമ്പ്" (സംജ്ഞ).

പ—ഫ—ബ—ഭ

പഞ്ചകോലം=തിപ്പലി, കാട്ടുതിപ്പലിവേർ, കാട്ടുമുളകിൻവേർ, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, ചുക്ക് ഇവ.

പഞ്ചഗവ്യം=ചാണകനീർ, ഗോമൂത്രം, നെയ്യ്, പാൽ, തൈര് ഇവയുടെ അളവും മറ്റും. പരിശിഷ്ടം 203-ാം യോഗം നോക്കുക.

പഞ്ചമൂലം=ഇതു അഞ്ചുവിധത്തിലുണ്ട്. പരിശിഷ്ടം 70-ാം യോഗം നോക്കുക.

പഞ്ചവല്കം=ആൽ, അരയാൽ, അത്തി ഇത്തി ഇവയുടെ തൊലി (ഇതിനൊക്കയും നാല്പാമരമെന്നു പേർ) കല്ലാലിൻ തൊലികൂടിയായാൽ പഞ്ചവല്കമായി.

പഞ്ചവിംശതി=ഇരുപത്തിയഞ്ച്

പടഹം=ഒരു വാദ്യവിശേഷം

പടുചൂർണ്ണം=ഇന്തുപ്പിൻപൊടി

പർപ്പടം=പർപ്പടകപ്പുല്ല്

പത്രക്ഷാളനം=ഇലകഴുകുക

പാടലി=പാതിരി

പലാശബീജം=പ്ലാശിൻകുരു

പനസക്കാ=ചക്ക

പയസ്യൂനം=പാലുകുടിക്കുട്ടി

പലം=12 കഴഞ്ചുതൂക്കം

പഴഞ്ഞ=പഞ്ചകം പഴുക്ക (മീറ)

പ്രതിതൂനി=ഉദരപ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്നു വല്യ വേദനയുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടു പക്വാശയത്തിലേക്കു ഗമിക്കുന്ന സ്വഭാവമുള്ള ഒരു ഗുന്മവിശേഷം.

പ്രസേകം=വായിൽ വെള്ളംവരിക

പ്രസാരണി=ഇതിനു തലനീലി എന്നു വടക്കും, കതിർവാലി എന്നു തെക്കും ദേശ്യനാമങ്ങളും ഉണ്ട്.

പ്രസ്ഥം=ഇടങ്ങഴി (16 പലം)

പ്രസൃതം=ഇരുനാഴി (8 പലം)

പാഠാ=പാടത്താളിക്കിഴങ്ങ്

പാദം=കാൽ, (നാലിലൊരുഭാഗം)

പാദചർമ്മം=കാലിനകത്തെ തൊലി

പാനാഭ്യഞ്ജനം=കുടിക്കുക, തേയ്ക്കുക.

പാരദം=രസം

പിണ്ഡസ്വേദം=കിഴികൊണ്ടു വിയർപ്പിക്കുക (പിണ്ഡതൈലംകൊണ്ടു കിഴിയിടുന്നതിനും പറയാറുണ്ടപ്പോൾ)

പീലിപ്പൂളി=മയിൽപ്പീലിക്കുറ്റി

പുനർനവ=തമിഴാമവേർ

പുരാണമരിചം=പഴയ കുരുമുളക്

പുരാണാക്ഷതം=പഴകിയ കുരുമുളക്

പുഴുക്=വേവുകിൻപുഴവ്

പൈശൂന്യം=വിചാരശൂന്യത എന്നുകൂടി അർത്ഥമുണ്ട്.

ഫലശ്രേഷ്ഠത്രയം=വിളവുകൾ മൂന്നു നല്ലതുകൾ

ഫേനം=പത (നുര)

ബല=കുറുന്തോട്ടിവേർ

ബലാദ്വയം=കുറുന്തോട്ടിയോടും ആനക്കുറുന്തോട്ടിയോടും

ബഹി=വെളിയിൽ

ബുക്കം=വിശപ്പ്

ബൃഹതീദ്വയം=ചെറുവഴുതിനവേരും വെൺവഴുതിനവേരും

ബൃംഹണം=പോഷിപ്പിക്കുന്നത്

ബൃഹതീഫലം=വഴുതിനങ്ങ

ഭല്ലാതകം=ചേർക്കുരു

ഭൃംഗരാജം=വട്ടവെളിയൻകൂറ്റ്

ഭീരു=ശതാവരി

ഭൂമിതാലം കന്ദം=നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ്

ഭൂനാഗം=കുഴിയിര (ഞാഞ്ഞൂൽ)

ഭേകം=തവള

ഭ്രമരം=കയ്യോന്നി (കയ്യുണ്ണി); വണ്ട് എന്നും അർത്ഥം)

മ

മക്ഷികം=ഈച്ച

മണ്ഡലം=41-ദിവസം

മധു=തേൻ

മധുകം=ഇരട്ടിമധുരം (അതിമധുരം)

മധുസ്നുഹി=ചീനപ്പാവ്

മധൂകം=ഇലിപ്പക്കാതൽ

മധൂകതൈലം=ഇലിപ്പഎണ്ണ

മഹാജംബീരം=വലിയ ചെറുനാരങ്ങ

മഹൗഷധം=ചുക്ക്

മാഗധി=ചെറുതിപ്പലി

മാഘം=മകരം കുംഭമാസങ്ങളിൽ ഒപ്പത്തുവരുന്ന ഒരു ചാന്ദ്രമാസം

മാരിനീർ=മഴവെള്ളം

മാക്ഷികമധു=ചെറുതേൻ

മൂഷികകർണ്ണി=എലിച്ചെവിയൻ

മുണ്ഡി=കൊട്ടൂരകൻ

മൂല്യം=പൂരം, പൂരാടം, പൂരുരുട്ടാതി

മുത്തിൾ=കന്നങ്ങൾ

മുസ്ത=മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ്

മുദ്ഗം=ചെറുപയർ

മുസലം=ഉലക്ക

മൂകൻ=സംസാരിക്കാൻ വയ്യാത്തവൻ (മൗനിയായവൻ)

മൂന്നഞ്ചേഴായവനം = ജന്മനക്ഷത്രത്തിൽ നിന്നും മുമ്പും പിമ്പും മൂന്നാമത്തേയും അഞ്ചാമത്തേയും ഏഴാമത്തേയും നക്ഷത്രങ്ങൾ

മൂലദ്രവ്യം=കിഴങ്ങ്' വേര്' മുതലായ സാധനങ്ങൾ

മൂർവം=പെരുംകുരുമ്പ്

മേദസ്സ്=മേദസ്സ് എന്ന ധാതു, കൊഴുപ്പ് (വസ)

മോദകം=ഒരുതരം മോദകം.

യ

യക്ഷ്മാ=രാജയക്ഷ്മാവ് (ക്ഷയം) എന്ന രോഗം,

യക്ഷാക്ഷി=കഴഞ്ചി (കഴറ്റി)

യക്ഷാക്ഷിബീജം=കഴറ്റിക്കുരുപ്പരിപ്പ്

യതി=സന്യാസി; മനസ്സിനെ അടക്കിയവൻ

യമകം=രണ്ട് എണ്ണകളെ, എണ്ണയും നെയ്യുമോ തമ്മിൽ കൂടിയത്

യവാഗ്ഗു=കഞ്ഞി

യാമം=ഏഴര നാഴികനേരം

യാചകം=ഇരക്കുന്നവർ.

ര

രക്തപുഷ്പം=ചുവന്നപുഷ്പം

രജകൻ=വെളുത്തേടൻ

രജനി=രാത്രി, മഞ്ഞൾ

രജസ്വല=തീണ്ടാരിയായവൾ

രംഭ=വാഴ (വാഴക്കിഴങ്ങ്, വാഴപ്പഴം ഇല)

രസം=ചാറ് (പാരദം)

രാമഠം=കായം

രാസ്നാ=ചിററരത്ത

രുധിരം=രക്തം

രേചനം=മലത്തെ പുറത്തുകളയുന്നത്

രോചനം=ഗോരോചനം

രോധ്രം=വെള്ളപാച്ചോറ്റി

രോഹിണി=കടുകരോഹിണി.

ല—വ

ലവംഗം=ഇലവങ്ഗം (ഗ്രാമ്പൂ)

ലവണം=ഉപ്പ്, ഇന്തുപ്പ്

ലവണതാതൻ=കടലുപ്പിൽ കൂടിക്കിടക്കുന്ന കറുത്തമെഴുകി (ഇതിനെ ദേശ്യനാമത്തിൽ ഉപ്പിന്റെ തന്ത എന്ന പറയുന്നു)

ലശുനം=വെളുത്തുള്ളി

ലാക്ഷാ=കോലരക്ക്

ലാക്ഷാരസം=കോലരക്കിൻകഷായം

ലോഹം=ഇരുമ്പ്

ലോഹിതാസ്യം=മിശിറിൻ(നീറിൻ)മുട്ട

വചാ=വയമ്പ്

വടു=ബാലൻ; ബ്രഹ്മചാരി

വനസൂരണം=കാട്ടുചേന

വപനം=ക്ഷൗരം

വരാ=ത്രിഫലത്തോട് (ത്രിഫലയുടെ അർത്ഥവും നോക്കുക)

വത്സകം=കടകപ്പാലയരി

വന്ദാകെട്ടി=വടികെട്ടി (ഒരു വായിട്ടങ്ങിയ പാത്രത്തിൽ ഇറക്കി അതിനെ കരാക്കി അടച്ചു) എന്നർത്ഥം

വഹ്നി=കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്

വ്യോഷം=ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി

വാപീകൂപതടാകാദി=ചെറിയ കുളം, കിണറ്, വലിയ കുളം മുതലായവ

വാരി=ജലം; ഇരുവേലി

വാസാ=ആടലോടകം

വിഘടി=വിനാഴിക

വിഷം=അതിവിടയം; കടുവിഷം എന്നും അർത്ഥമുണ്ട്.

വിദ്വ=അറിയുന്ന (അഭിപ്രായമാകുന്ന)

വിപ്രഹതി=ബ്രാഹ്മണനെ കൊല്ലുന്നത്

വില്ലൻ=വില്ലാളിയായവൻ

വിലാമം=കുറുവേര്

വിവാദം=വാദപ്രതിവാദം

വിംശതി=ഇരുപത്

വിസ്ഫോടം=പൊള്ളി ഇളകുക

വിസ്ഫോടവിനിവൃത്തി=പൊള്ളി ഇളകുന്നതു ശമിക്ക

വീരവള്ളി=വീരവള്ളിപ്പട്ട് എന്ന പ്രസിദ്ധമായ പട്ട്

വൃക്ഷം=പൂവൃക്ഷം

വൃഷം=ആടലോടകവേര്

വൊസ്തിര്=ചാറം (ചാറൽ)

വെള്ളില=വെള്ളത്തോളിയില (ഈ ചെടിയുടെ തളിർ നല്ല വെളുപ്പായിരിക്കും. പാറത്താൾ എന്ന പേരുണ്ട്. സംസ്കൃതം ലവലി എന്നാണ്)

വേലി=കാട്ടുവേലിക്കിഴങ്ങ്
വേല്ലം=വിഴാലരി
വൈശാഖം=വൈശാഖം എന്ന ചാന്ദ്രമാസം. ഇടവമാസത്തിനടുപ്പിച്ചുള്ളത്.

ശ

ശക്രവല്ലി=ഉഴിഞ്ഞ
ശർക്കര=ശർക്കര, പഞ്ചസാര, കല്ല്
ശല്ലം=ചിരട്ട, ഓട്ട
ശരപുംഖം=കൊഴിഞ്ഞിൽവേർ
ശരപുംഖമൂലി=കൊഴിഞ്ഞിൽവേർ
ശ്രവണം=കേൾവി; ചെവി
ശ്രാവണം=ശ്രാവണമാസം (ചിങ്ങത്തിനടുത്തു്)
ശ്രവണാർത്തി=ചെവിവേദന
ശ്രീകണ്ഠബീജം=രസം
ശ്രേഷ്ഠാത്രികം=ത്രിഫലക്കഷായം
ശേപം=വെളുത്തുള്ളി
ശ്വിത്രകം=വെളുത്ത (തൊലി വെളുത്തു വെളുക്കുന്ന) ഒരുമാതിരി ത്വഗ്രോഗം
ശാണം=മുക്കാൽ കഴഞ്ച്
ശാലി=നെല്ല്
ശാല്യന്നം=ചെന്നെല്ലരിച്ചോറ്
ശിരോനിമ്ലി=ചെറിനീലി (പ്രസാരിണി)
ശിലാജതു=കർപ്പൂരശിലാജതു, കന്മദം
ശിശിരങ്ങൾ=തണുത്തവ
ശിവാ=കടുക്ക
ശുചി=വൃത്തി; നിർമ്മലത
ശുഷ്കകരമേലം=പഴന്തേങ്ങാവെള്ളം
ശുഷ്കേന്ധനം=ഉണങ്ങിയ വിറക്
ശുഷ്കതരു=ഉണങ്ങിയ മരം
ശൂന്യമന്ദിരം=ആളില്ലാത്ത വീട്
ശൃതം=കാച്ചിക്കുറുക്കിയതു് (കഷായം)
ശോഫം (ഫം)=വീക്കം
ശോഷം=ക്ഷയരോഗം (മെലിവ്)

ഷ — സ — ഹ

ഷട്പദം=മരുതോന്നി (കണ്ണന്നി)
ഷഡ്ധാന്യം=അരിവകയാറു് (കൊടുപ്പാലയരി, കാർകോകിലരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, വിഴാലരി, ഏലത്തരി, കൊത്തമ്പാലയരി)
ഷട്പലം=തിപ്പലി, കാട്ടുതിപ്പലിവേർ, കാട്ടുമുളകിൻവേർ, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, ചുക്ക്, ഇന്തുപ്പ്.
ഷഡ്ഗ്രന്ഥ=വയമ്പ്
ഷഡക്ഷം=ആറുകഴഞ്ച് (18-കഴഞ്ച് എന്നും അർത്ഥംവരും)
ഷഷ്ടി=അറുപത്
ഷോഡശ=പതിനാറ്
സപ്തധാതു=രസം, രക്തം, മാംസം, മേദസ്സ്, അസ്ഥി, മജ്ജാവ്, ശുക്ലം, ഇവ.
സമംഗം=പുറത്തിട്ടതിനകമ്പു്; (വളപ്പിനക)
സർവാംഗം=ശരീരം മുഴുവനും
സർഷപം=കടുക്
സഹചരം=കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേർ
സഹദേവി=തിരുതാളി
സുമനം=മുല്ലപ്പൂവ്
സ്നേഹം=എണ്ണ, നെയ്യ് മുതലായവ
സ്വേദകർമ്മ=വിയർപ്പിക്കുക എന്ന ക്രിയ
സിതാ=പഞ്ചസാര
സിന്ധൂത്ഥം=ഇന്തുപ്പ്
സുധാകരം=നാളികേരം
സുവർണ്ണമുഖം=സ്വർണ്ണക്കല്ല്
സൂക്ഷ്മസ്രോതപ്രവൃത്തി=കണ്ണുകൊണ്ടു് അറിവില്ലാ സൂക്ഷ്മസ്ഥാനങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചു എന്നാലും പ്രവൃത്തിയിൽ ഏർപ്പെടുന്നതു്.
സൈന്ധവം=ഇന്തുപ്പ്
ഹരീതകീ=കടുക്ക.

സങ്കേതങ്ങൾ

ക:=കഷാ=കഷായം
ലേ=ലേഹ്യം
തൈ=തൈലം
ലേപ=ലേപനം, പൂച്ച്
ഘൃ=ഘൃതം, നെയ്യ്
ഗു=ഗുളിക
ചൂ=ചൂർണ്ണം, പൊടി
ഭ=ഭസ്മം.

ചികിത്സകചിന്താമണി.

(വൈദ്യസംഗ്രഹം)

ഭാഗം ൧.

അദ്ധ്യായം ൧.

ഗുരുഗണേശാദിവന്ദനം.

ഗണനാഥനെനിക്കേറ്റം തുണയായ്വരികെപ്പൊഴും
വാണിമാതാവുമപ്പോഴും വസിച്ചീടുകനാവതിൽ. ൧
ഗുരുഭൂതവരന്മാരും ഏറിയ കടികൊള്ളുന്ന
മഹാബ്രാഹ്മണരും നന്നായടിയത്തിന്നനുഗ്രഹം, ൨
വഴിയേ ചെയ്യതിന്നായിത്തൊഴുതേൻ ഭക്തിപൂർവ്വകം.
ചെമ്പകാമംഗലത്തിങ്കൽ പള്ളിശാലയിൽനിത്യവും ൩
മഹാമായയെ നന്നായി പൂജിച്ചീട്ടതിഭക്തനായ്
കർമ്മപാശത്തെലംഘിച്ചു നിത്യമഷ്ടാംഗയോഗിയായ് ൪
പരമധ്യാനവും ചെയ്തു ബ്രഹ്മാനന്ദേന വാണിട്ടും
ശ്രീമൽഗുരുപദാംഭോജം വന്ദിച്ചേനടിയൻമുദാ. ൫
ഭാഷാപദ്യംരചിപ്പാനി നാടിയത്തിന്നനുഗ്രഹം
വിശേഷാൽ ചെയ്യതിന്നായിത്തൊഴുന്നേൻ പാദപങ്കജം. ൬

വിഷയസംഗ്രഹം.

ദേഹത്തിന്റെവിശേഷങ്ങൾ നാഡിതന്റെവിശേഷവും
രോഗങ്ങൾക്കിചേരുകിട്ടു ദൃഷ്ടമായൌഷധങ്ങളും ൭
പൂർവ്വകർമ്മവിപാകത്തിൻ നിഷ്കൃതിദാനഹോമവും
ഈശപരന്മാർക്കുനേദ്യങ്ങൾ പൂജാലങ്കാരമെന്നിവ ൮
ഓരോവ്യാധിക്കുവെവ്വേറെ ചെയ്യാനുള്ളപ്രകാരവും
* യോഗശാസ്ത്രംവൈദ്യശാസ്ത്രം ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രംകർമ്മവിപാകവും ൯

പ്രജ്ഞാതവൈദ്യമഹാർണ്ണവമഥിതന്നിർല്ലേഖശാസ്ത്രാംബുധേഃ
സാരാൽത്ഥാനമൃതം സപദി സുമധുരം സമ്പാദയൻ പായയൻ
ശിഷ്യാൻ വത്സലതാരതഃ സ്വമനസസ്സ്വസ്ഥാൻ ഭവാൻ ശീഘ്രതോ
യഃ സർവ്വത്ര നിരാമയീ, തം ഗുരുവരം ശ്രീനീലകണ്ഠാഭിധം.

* അവതാരിക നോക്കുക.

ഇച്ചൊല്ലിയമഹാശാസ്ത്രം മററും പല പുരാണവും
ഗ്രന്ഥാക്കീട്ടതിൽപ്പറഞ്ഞുള്ള പ്രമാണങ്ങളെടുത്തഹം ൧൦
സംക്ഷേപിച്ചുപരീക്ഷിച്ചു വൈദ്യസംഗ്രഹമെന്നൊരു
ഭാഷാഗ്രന്ഥം ചമയ്ക്കുന്നേൻ ഗുരുനാഥകൃപാബലാൽ. ൧൧

ആധാരസ്വരൂപാദികം.

തൊണ്ണൂററാറംഗുലം തന്റെ വിരൽകൊണ്ടു ശരീരവും
അതിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തു് മൂലാധാരമതായതു്. ൧൨
മൂലാധാരത്തിങ്കൽനിന്നു സുഷുമ്നാനാഡിമേല്പട്ടേ
കപാലപത്മത്തിലോളം ചെന്നുമുട്ടിയിരിപ്പതു്. ൧൩
അതിന്റെയുള്ളിലാകുന്നു + ഷഡാധാരങ്ങളൊക്കെയും
മൂലാധാരം തുടങ്ങീട്ടു പന്ത്രണ്ടു നിലയുണ്ടെടോ ൧൪
മൂലാധാരത്തിന്നു ചുററുമെണ്മടങ്ങീട്ടുകുണ്ഡലി
ചുററിക്കെട്ടിക്കിടക്കുന്നു മോക്ഷദ്വാരാനുബന്ധിയായ്. ൧൫
അഗ്നിപോലെ ജ്വലിച്ചിട്ടു നിന്നീടുന്നവിടെശ്ശിവൻ
അതിന്നിരുവിരൽമേലേ സ്വാധിഷ്ഠാനമതിങ്കലും ൧൬
ധ്രുവമനായിട്ടിരിക്കുന്നു അഗ്നിപോലെ ശിവൻ സദാ.
ദശാംഗുലമതിൻമീതെ പൊക്കിളിൽ മണിപൂരകം. ൧൭
അക്കനായിശ്ശിവൻ വഹ്നിജ്വാലയോടുമിരുന്നുടൻ
ഭക്ഷിക്കുന്ന പദാർത്ഥത്തെപ്പചിക്കും സർവ്വദേഹിനാം. ൧൮
ജഠരാഗ്നിയിതെന്നല്ലോ ചൊല്ലീടുന്നു മഹത്തുകൾ
അതിൻമേൽ ഹൃദയത്തിങ്കൽ നാലാമാധാരമുണ്ടതു് ൧൯
അനാഹതമിതെന്നല്ലോ ചൊല്ലീടുന്നവിടത്തിലു്
വിഷ്ണുരൂപേണ വാഴുന്നു ശിവൻ ജീവസ്വരൂപനായ്. ൨൦
കണ്ഠദേശത്തിലാകുന്നു ശുദ്ധിചക്രമതെന്നതു്
അമൃതാംശുവതായിട്ടു ശിവൻവാഴുന്നു സർവ്വദാ. ൨൧
ഭ്രൂമദ്ധ്യത്തിങ്കലുള്ളൊന്നാറാമാധാരചക്രവും
സർവ്വഭൂതമയം താനായ് നിന്നീടുന്നവിടെശ്ശിവൻ. ൨൨

നാഡീവിവരണം.

കപാലപത്മം കീഴ്പോട്ടു കമഴ്ത്തീട്ടുള്ളതിങ്കലു്
സുഷുമ്നചെന്നുമുട്ടീട്ടുണ്ടവിടെ ദ്വാദശാന്തമാം ൨൩
ശുദ്ധിചക്രത്തിങ്കൽനിന്നു ജിഹ്വാമൂലത്തിലോളവും
ദ്വാരമൊന്നുണ്ടു തീർത്തിട്ടു സുഷുമ്നാദ്വാരകേമുഖം. ൨൪

+ ഷഡാധാരങ്ങൾ. 1 മൂലാധാരം തുടങ്ങിയുള്ളവ 96 തത്വവിവരണത്തിൽ ഉണ്ടു് 60 മുതൽ ശ്ലോകങ്ങൾ (1-ാം അദ്ധ്യായം) ഷഡാധാരദേവതാദ്ധ്യാനാദികൾ ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽ നോക്കുക. (തന്ത്രസാരാവലിയിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.)

സദാശിവനിതാകുന്നു സുഷുമ്നയ്ക്കുള്ള ദേവതാ
സുഷുമ്നയ്ക്കരികേചേൎന്നു വലഭാഗത്തു പിംഗല ൨൫
സുഷുമ്നപോലെ മേല്പോട്ടു ചെന്നുമുട്ടീട്ടു നാൽവിരൽ
മുമ്പോട്ടൊടിഞ്ഞുതൂങ്ങീട്ടു വലനാസികയായതു് ൨൬
അതിന്നു ദേവതാസൂര്യൻ വിഷവാഹിനിയാമതു്
അവ്വണ്ണമിടഭാഗത്തു മിഡയെന്നൊരു നാഡിയും ൨൭
മേല്പോട്ടുചെന്നുമുട്ടീട്ടു തൂങ്ങീട്ടിടനാസിക
ചന്ദ്രൻദേവതയാകുന്നു സുധാവാഹിനിയാമതു് ൨൮
സുഷുമ്നാപിംഗലാപൃഷ്ഠേ വലഭാഗത്തുനിന്നുടൻ
ഉഷയാം നാഡിമേല്പോട്ടു ചെന്നുമുട്ടിക്കനിഞ്ഞതു് ൨൯
ദക്ഷിണാക്ഷിയതാകുന്നു ഇടഭാഗത്തുമങ്ങനെ
അലംബുഷാ എന്ന നാഡി വാമനേത്രമതായതു് ൩൦
പിംഗലയ്ക്കുവലത്തായി മുമ്പിൽ ഗാന്ധാരിയെന്നൊരു
നാഡിചേൎന്നുവിലങ്ങീട്ടു വലകൎണ്ണമതായതു്; ൩൧
അവ്വണ്ണമിടഭാഗത്തും ഹസ്തിജിഹ്വായിതെന്നൊരു
നാഡിചെന്നുവിലങ്ങുന്നതിടകൎണ്ണവുമായതും ൩൨
മൂലാധാരത്തിങ്കൽ നിന്നിട്ടേഴുനാഡികളിങ്ങനെ
മേലും കീഴുംകലൎന്നിട്ടു കെട്ടുപെട്ടുകിടപ്പതും ൩൩
മണിപൂരത്തിങ്കലുണ്ടു് കുക്കുടാണ്ഡസമാനമായ്
നാഡീകന്ദമതിൽനിന്നിട്ടുത്ഭവം മറ്റുനാഡികൾ ൩൪
മേല്പോട്ടുനാലും കീഴ്പോട്ടുമൂന്നും ക്രമേണനാഡികൾ
നാഡീകന്ദത്തിങ്കൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടവ ചൊല്ലിടാം ൩൫
സുഷുമ്നാ തന്നുടെനേരേ മുമ്പിൽ ഗാന്ധാരിയെന്നൊരു
നാഡിയുണ്ടതു പൊക്കിൾക്കുമിടഭാഗത്തുകൂടവേ ൩൬
ശ്രുതിചക്രത്തിന്നുകീഴെ സുഷുമ്നാ ദ്വാരകേമുഖം
കൊണ്ടുകൊടുത്തിരിക്കുന്നു അന്നപാകരസത്തിനെ ൩൭
മൂൎദ്ധാവിൽസുധയാക്കീട്ടു ചമയ്ക്കുന്നതുശംഖിനി
ശംഖിനീതന്നുടെ നേരേ മുമ്പിലുണ്ടുപയസ്വിനീ ൩൮
അതിന്നുമുമ്പിലാകുന്നു വിശോദരയുമിങ്ങനെ
ഇന്നാഡിരണ്ടുമാകുന്നു ഭോജനത്തിന്റെ നാഡികൾ ൩൯
ജലദ്രവ്യങ്ങളായുള്ള ഭോജ്യം പോകും പയസ്വിനീ
ഉറച്ചുള്ളവയെല്ലാമേ പോകും വിശോദരാന്തരേ ൪൦

ചതുൎദ്ദശനാഡികൾ. 1. സുഷുമ്ന. 2. ഇഡാ. 3. പിംഗല. 4. ഉഷാ 5. അലംബുഷാ. 6. ഗാന്ധാരി. 7. ഹസ്തിജിഹ്വ. (ഇവ സപ്തനാഡികളാകുന്നു) 8. ശംഖിനി. 9. പയസ്വിനി. 10. ശുക്ലാസിനി. (യശസ്വിനീ എന്നും പേരു കാണുന്നു) 11. സരസ്വതി. 12. വാരുണി. 13. വിശോദര. 14. രാകാ ഇവയാണു്.

ഇമ്മൂന്നിന്നുടനേ മുമ്പിൽ ജിഹ്വാനാഡീ സരസ്വതി
വിശേഷാമരമുറിഞ്ഞിട്ടു രണ്ടായിട്ടുള്ളതിങ്കല് ൪൧
നാഭിക്കുനേരേ മേലേടം ചൊല്ലാം ആമാശയം തഥാ
പക്വാശയമതിൻകീഴേ മുറിയെന്നു ധരിക്കണം. ൪൨
നാഡീകന്ദത്തിങ്കൽനിന്നു പക്വാശയസമീപമായ്
മൂന്നുനാഡികൾ കീഴ്പ്പോട്ടേക്കുള്ളതും പറയാമിനി ൪൩
ബാലിയെന്നു പറഞ്ഞീടും പൃഷ്ഠഭാഗത്തു നാഡിയും
മലംപോകുന്നതിൽക്കൂടെ ഗുദംതന്നെയതായതു് ൪൪
അതിന്നുമുമ്പിലാകുന്നു രാകയാം മൂത്രവാഹിനി
അതിന്നുമുമ്പിലാകുന്നു ശുക്ലാസിനിയുമിങ്ങനെ ൪൫
ശുക്ലവാഹിനിയായുള്ള നാഡിയങ്ങതിലൂടവേ
ശുക്ലം സ്രവിച്ചുചെന്നിട്ടു മൂത്രദ്വാരമതിങ്കലേ ൪൬
ക്കൂടിയോനിയിലായിട്ടു * ഗർഭകുക്ഷിയിലായ്ത്തരും.
ബ്രഹ്മസ്വരൂപമായുള്ള വസ്തുശുക്ലമതാകയാൽ ൪൭
ആയോനൗ ച വിയോനൗ ച നിഷിഞ്ചൻ പാതകീഭവേത്.
ഇങ്ങനേ നാഡീകന്ദത്തിൽ ഏറ്റം മുമ്പിലതേഴുമായ് ൪൮
ചതുർദ്ദശമഹാനാഡി ദേഹേഽതിബലമായതിൽ
ജീവനും വായുവുംകൂടിസ്സദാസഞ്ചാരമാകയാൽ ൪൯
കരണത്തൊന്നതിലെങ്ങാനും മുറിഞ്ഞാൽമരണംവരും.

സിരാസ്വരൂപാദികം.

ഇവകൂടാതുത്ഭവിച്ചു നാഡീകന്ദാൽ സിരാസ്തഥാ ൫൦
ഏഴുപത്തീരായിരമായ്, സർവ്വഗാത്രേ ഗമിച്ചവ
മയിൽമുട്ടയിലേ രേഖപോലെ വ്യാപിച്ചിരിപ്പതും ൫൧
സുഷുമ്ന തന്നുടേപ്പൃഷ്ഠ ദേഹത്തിന്റെ ബലത്തിനും
തണ്ടെല്ലുമുണ്ടു മേല്പോട്ടു ചെന്നുമുട്ടി വളഞ്ഞതു് ൫൨
വില്ലുപോലെയിരിക്കുന്നു നാഡികൾക്കു ബലത്തിനു്
നാഡീകന്ദത്തിന്നു മേലുമിടഭാഗത്തുമിങ്ങനെ ൫൩
ചെന്നുചേർന്നിട്ടിരിക്കുന്നു ഭക്ഷണദ്രവ്യമൊക്കെയും
ജഠരാഗ്നി,യിനാൽ (യതാൽ) പാകംചെയ്തുകിട്ടുകൾ കീഴ്പ്പൂടെ

---

* ഗർഭകുക്ഷി=ഗർഭാശയം. 56-ആം ശ്ലോകം. ഇതു് അന്നപാകക്രിയയെപ്പറ്റിയ ഒരഭിപ്രായംമാത്രമാണ്. [illegible] പ്രകാശിപ്പിക്കേണ്ടതാണ് [illegible] അഭിപ്രായമുണ്ട്. ഇതിനെപ്പറ്റി [illegible] 8 [illegible] 57—58 നാഡികളുടെ [illegible]. ഈ വിഷയങ്ങൾ അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിൽ ഉള്ളവയല്ല. * യോഗരത്നാദി പുസ്തകങ്ങളിൽനിന്നും ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണ്.

പക്വാശയത്തിൽവീണിട്ടു ബാലിയുടേ പുറത്തുപോം
ജലദ്രവ്യങ്ങളെല്ലാമേ രാകായുടെയുമിങ്ങനെ ൧൫
രസാംശമൊക്കെ മേല്പോട്ടു മുപ്പതാം നാഴികയ്ക്കകം
സപ്തധാതുക്കളിൽചെന്നു ചേൎന്നീടുമതുനിശ്ചയം ൧൬

ദോഷങ്ങളുടെ ആശ്രയാശ്രയിത്വവും മററും.

ഇഡയായാം വൎത്തതേ വാതഃ പിംഗലായാഞ്ച പിത്തവും
ശ്ലേഷ്മാ സുഷുമ്നയിൽതന്നെ വൎത്തിച്ചീടുന്നു സൎവ്വ(ദാ)മാ ൧൭
വാതം വായുപിത്തമഗ്നി ശ്ലേഷ്മാവെള്ളവുമായ്ക്കതാം
അപാനൻ വാതമാകുന്നു പ്രാണൻ പിത്തവുമായ്ക്കതാം ൧൮
സമാനൻ ശ്ലേഷ്മമായിട്ടു വൎത്തിച്ചീടുന്നു സൎവ്വദാ.

തത്വസംഖ്യാവിവരണം.

* തൊണ്ണൂററാറുണ്ടു തത്വങ്ങൾ അതിന്റെ വിവരങ്ങളെ ൧൯
മഹത്തുക്കൾ പറഞ്ഞിട്ടു ധരിക്കേണ്ടുന്നതാകയാൽ
സംക്ഷേപിച്ചിതിനെല്ലാതു സംഖ്യമാത്രം പറഞ്ഞിടാം. ൨൰

---

* ഷണ്ണവതിതത്വങ്ങൾ: ഭൂതങ്ങൾ 5—പൃഥിവി, ജലം, അഗ്നി, വായു, ആകാശം. ജ്ഞാനകൎമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ 10—ശ്രോത്രം, ത്വക്ക്, കണ്ണു, നാക്കു, മൂക്കു, വാക്ക്, പാദം, പാണി, ഗുദം, ഉപസ്ഥം (ജ്ഞാനേന്ദ്രിയ കൎമ്മേന്ദ്രിയ)വിഷയങ്ങൾ 10—ഗന്ധം, രസം, രൂപം, സ്പൎശം, ശബ്ദം, വചനം, ഗമനം, ദാനം, വിസൎജ്ജനം, ആനന്ദം. ദശപ്രാണന്മാർ—പ്രാണൻ, അപാനൻ, ഉദാനൻ, സമാനൻ, വ്യാനൻ, നാഗൻ, കൂൎമ്മൻ, കൃകലൻ, ദേവദത്തൻ, ധനഞ്ജയൻ. ആധാരങ്ങൾ—(12 മുതൽ ശ്ലോകങ്ങളാൽ വിവരിക്കുന്നു.) 1. മൂലാധാരം 2. സ്വാധിഷ്ഠാനം. 3. മണിപൂരകം, 4. അനാഹതം, 5. വിശുദ്ധി 6. ലംബിക ഇവയാകുന്നു.

അഷ്ടരാഗങ്ങൾ—കാമം, ക്രോധം, ലോഭം, മോഹം, മദം, മാത്സൎയ്യം, ഡംഭം, അഹങ്കാരം.

കരണാദിചതുഷ്ടയം—ബുദ്ധി, ചിത്തം, മനസ്സ്, അഹങ്കാരം.
സങ്കല്പാദിചതുഷ്ടയം—ചലനം, ഭാവനം, കല്പനം, കൽപനം.
സപ്തധാതുക്കൾ—രസം രക്തം മാംസം മേദസ്സ് അസ്ഥി മജ്ജ, ശുക്ലം.
മൂന്നാഡികൾ—ഇഡ പിംഗല സുഷുമ്ന.
ത്രിഗുണങ്ങൾ—സത്വം രജസ്സ് തമസ്സ്.
ഏഷണാത്രയം പുത്രൈഷണാ ദാരൈഷണാ വിത്തേഷണാ.
ദോഷത്രയം—വാതം പിത്തം കഫം.
അവസ്ഥാത്രയം—ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി.
ഈശന്മാർ—ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണു മഹേശ്വരൻ.
താപത്രയം—ആദ്ധ്യാത്മികം ആധിഭൌതികം ആധിദൈവികം.
മണ്ഡലത്രയം—സൂൎയ്യമണ്ഡലം സോമമണ്ഡലം അഗ്നിമണ്ഡലം.
ദേഹത്രയം—സ്ഥൂലം സൂക്ഷ്മം കാരണം.
പഞ്ചകോശങ്ങൾ—അന്നമയം മനോമയം പ്രാണമയം വിജ്ഞാനമയം ആനന്ദമയം, ഇങ്ങനെ തൊണ്ണൂററാറു തത്വങ്ങൾ.

നടേഭൂതങ്ങളഞ്ചല്ലോ പിന്നെപ്പത്തിന്ദ്രിയങ്ങളും
അതിന്റെ വിഷയം പത്തും പത്തു പ്രാണങ്ങൾപിന്നെയും ൧൧
ഷഡാധാരങ്ങളും പിന്നെ അഷ്ടരാഗങ്ങളും തഥാ
കരണാദിചതുഷ്കഞ്ച സങ്കല്പാദിചതുഷ്കവും ൧൨
സപ്തധാതുക്കളും മൂന്നു നാഡീമണ്ഡലവും തഥാ
ത്രിഗുണം ത്രൈഷണം ദൃശ്യം അവസ്ഥാത്രയവും പുനഃ ൧൩
ഈശന്മാർ മൂന്നുപിന്നേതങ്ങത്രു താപത്രയം തഥാ
മൂന്നുദേഹങ്ങളും പഞ്ചകോശങ്ങൾ, ക്രമതയിങ്ങനെ. ൧൪
തൊണ്ണൂററാറുതത്വങ്ങൾ അതിന്റെവിവരങ്ങളെ
ഗ്രഹിക്കുന്നവരെല്ലാമെ മുക്തരാസ്സുതമേദ്രഢം ൧൫

ദശപ്രാണങ്ങളുടെ വിവരണം.

പത്തുപ്രാണങ്ങടേ വൃത്തി കുറഞ്ഞൊന്നുപറഞ്ഞിടാം
പ്രാണോപാനൻ നാഭിമദ്ധ്യേ കെട്ടുപെട്ടുകിടപ്പവൻ. ൧൬
മേലും കീഴും വലിച്ചീട്ടജപാമന്ത്രമക്ഷരം
ഇരുപത്തൊരായിരത്തറുനൂറും സംഖ്യയിങ്ങനെ ൧൭
ജീവൻജപിച്ചിരിക്കുന്നു നിത്യംദേഹാശാലിഹ
അമ്മന്ത്രമോർത്തറിഞ്ഞാകിൽ ജീവന്മുക്തനവൻദൃഢം. ൧൮
വ്യാനൻ ശ്രോത്രാക്ഷിഹൃദയനാസികാനാം പ്രവർത്തകൻ.
ഉദാനൻസർവ്വസന്ധിസ്ഥൻ കയ്യും കാലും നടത്തുവോൻ. ൧൯
സമാനൻ സർവ്വഗാത്രേഷു സഞ്ചരിച്ചുനടന്നവൻ
ഭക്ഷിക്കുന്ന രസംകൊണ്ടു കൊടുത്തു ഗാത്രരക്ഷയും ൨൦
രാഗാദിയേവരുംപിന്നെ സപ്തധാതുവിലൊക്കെയും
വിലങ്ങീട്ടുനടന്നോരോവിധം പീഡകൾചെയ്യുയും ൨൧
നാഗൻമൂർഛകൾവിട്ടീടും കൂർമ്മൻകോടപായിടുന്നവൻ
കൃകലൻ കണ്ണിമച്ചീടും മിഴിച്ചീടുകയും തഥാ ൨൨
തുമ്മിക്കും ദേവദത്തൻതാൻ ഇളകിട്ടുനടക്കിലോ
മടിയുംവീക്കവും പിന്നെച്ചെയ്യീടുന്നുധനഞ്ജയൻ. ൨൩
ഇങ്ങനെപത്തുപ്രാണങ്ങൾക്കുള്ള ചൈതന്യവൃത്തികൾ
ദേഹവിസ്താരവും നാഡീവിസ്താരം തത്വവിസ്തരം ൨൪
ജീവപ്രാണമനോബുദ്ധിയാത്മാക്കടെവിശേഷവും
ആധാരനിലവിസ്താരം ശ്വാസമന്ത്രാക്ഷരങ്ങളും ൨൫
അതിഗോപ്യങ്ങളായുള്ളതൊന്നുകൊണ്ടിവയൊക്കെയും
സംക്ഷേപിച്ചുപറഞ്ഞേനിന്നിതു വിസ്താരമായിഹ ൨൬
അറിയേണമിതെന്നാകിൽ സദ്ഗുരുസ്സേവചെയ്തുഥ
ഗുരുക്കന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടു ധരിച്ചീടുകവേണമേ". ൨൭

മർമ്മസംഖ്യ.

ദേഹത്തിലുണ്ടു നൂറേറഴു മർമ്മങ്ങളതിലൊക്കെയും
മുറിവോ കുത്തുവോ കൊട്ടോ കൊണ്ടാലങ്ങതിനപ്പൊഴേ, ൧൮
ചികിത്സചെയ്തുകൊള്ളാഞ്ഞാൽ അതിനാൽ മൃതിയായ്വരും
കയ്യിലും കാലിലുംകൂടി നാല്പത്തുംനാലുമുണ്ടിഹ ൧൯
വയററിൽ മൂന്നുമർമ്മാണി മാറ്ത്തുപുനരൊമ്പതു
മുതുകത്തുപതിന്നാലു കഴുത്തിൽ പന്തിരണ്ടിഹ ൨൦
കേശത്തിലിരുപത്തഞ്ചു മർമ്മം നൂറേറഴതിങ്ങനെ.

ധാതുമലാദിപരിമാണം.

യൗവ്വനംവന്നദേഹത്തിൽ രുധിരം രണ്ടിടങ്ങഴി ൨൧
ജലം രണ്ടരയുണ്ടല്ലോ പിത്തമഞ്ഞാഴിയുണ്ടിഹ
ശ്ലേഷ്മാവൊന്നരയും മുക്കാൽ വസാ മജ്ജാവുനാഴിയും. ൨൨
പ്രസ്ഥാൽമൂന്നുമേദസ്സുമൊന്നേമുക്കാൽ മലങ്ങളും
പ്രസ്ഥം മൂത്രവുമുണ്ടല്ലോ രജസ്സുംനാഴിയാം തഥാ ൨൩
ഓജസ്സും ശുക്ലവും പിന്നെ തലച്ചോറുമുഴക്കിഹ.

അസ്ഥ്യാദിസംഖ്യ.

മുന്നൂറററുപത്തുണ്ടല്ലോ അസ്ഥിയങ്ങു പ്രമാണമായ്. ൨൪
* ത്രിശതം പത്തുമുണ്ടസ്ഥി സന്ധ്യാവികൾ പറഞ്ഞതു്.
സിരയുണ്ടെഴുപത്തീരായിരം, മൂന്നരകോടിയും. ൨൫
രോമങ്ങൾ; ഒമ്പതാംപാദം, പതിന്നാലിഹവായുവും
തൊണ്ണൂററാറുണ്ടുതത്വങ്ങൾ ദേഹത്തിങ്കൽ വിശേഷമായ്. ൨൬
സ്വസ്ഥനായുള്ളമർത്ത്യന്നു ശ്വാസമങ്ങൊരുനാളിഹ
ഇരുപത്തൊരായിരവും ഷട്ശതം സംഖ്യയുണ്ടിതു. ൨൭
കണക്കിട്ടാലറുശ്വാസം വിഘടികക്കുവരും തഥാ.

കാലവിഭാഗം.

വസന്തഗ്രീഷ്മവർഷാശ്ച ശരദ്ധേമന്തശൈശിരാഃ. ൨൮
ക്രമത്താലൃതുവാറിന്നും ചൈത്രാദിരണ്ടുമാസമാം
വാതം വസന്തഗ്രീഷ്മങ്ങൾ പിത്തം വർഷശരത്തുകൾ ൨൯
കഫം ഹേമന്തശിശിരമൃതുക്കളിലിവറ്റുമാം
ഓരോദോഷങ്ങൾകോപിച്ചിട്ടുണ്ടാകും വ്യാധിയൊക്കെയും. ൩൦

---

* മർമ്മാദിവിവരണം, ധാതുമലാദിപരിമാണം ഇവയ്ക്കു് മൂലഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഏതെന്നു നിശ്ചയമില്ല. എന്നാൽ, അഷ്ടാംഗഹൃദയം അനുസരിച്ചു ചിലതുമാത്രമേ കാണുന്നുള്ളു.

ഭൂദേശവിവരണം.

ആനൂപം ജാംഗലം പിന്നെ സാധാരണവുമിങ്ങനെ
മൂന്നുഭൂമികളുണ്ടെ,ന്നാലാനൂപത്തിന്റെലക്ഷണം ൯൧
കായൽസമീപവും കൈത താന്നി ചാതകളെന്നിവ
ഏറെയുള്ളേടവും പിന്നെ ഉപനീർജ്ജലങ്ങളും ൯൨
ആനൂപജാനാം നിർദ്ദോഷം ചൊറികൾ പനിദോഷവും
ഏറെയുണ്ടാംവിശേഷിച്ചു ത്വഗ്ദോഷാദ്യക്ഷിരോഗവും ൯൩
വൃക്ഷങ്ങളേതുംകൂടാതെ മരുഭൂമിസമാനമായ്
ജലംകുറഞ്ഞുകാററേറെയുള്ളേടം ജാംഗലം വിദുഃ ൯൪
രോഗങ്ങളേറെയുണ്ടാകം ദേശേ ജാംഗലവാസിനാം
സ്വച്ഛമായ്നിർമ്മലജലം വനോദ്യാനപ്രദേശവും ൯൫
നല്ലവൃക്ഷങ്ങളും പുഷ്പങ്ങളും ചിറതോടെന്നിവയുള്ളിടം
സാധാരണമിതിപ്രോക്തം ഫലൽസുക്ഷേത്രമുള്ളിടം ൯൬
സാധാരണക്ഷേത്രജാനാം രോഗങ്ങളധികം ന ച
ഉണ്ടെങ്കിലാശുശമനം പ്രതികാരൌഷധാദിയാൽ ൯൭
ഇങ്ങനേകാലദേശത്തിലുള്ള രോഗസമൂഹവും.

വാതാദിപ്രകൃതികൾ.

വാതംപിത്തംകഫം മൂന്നു ദോഷംകൊണ്ടുശരീരികൾ ൯൮
അനേകരോഗൈഃ പീഡിച്ചു വലഞ്ഞിടുന്നു സർവ്വദാ
എന്നാലതിന്റെഭേദങ്ങൾ മൂന്നുക്രമം പറഞ്ഞിടാം. ൯൯

വാതപ്രകൃതിലക്ഷണം.

ദേഹംകറുത്തുലന്നിട്ടു മെലിവുംചാപലശീലവും
കടുസ്വഭാവവുംബുദ്ധി പരമാത്ഥിനിയാകയും ൧൦൦
പുളിച്ചുരസമശിക്കം മൂത്രം നന്നായ് വെളുത്തുപോം
ഇതുവണ്ണംവാതദേഹത്തിന്നുള്ള ലക്ഷണമായതു്. ൧൦൧

പിത്തപ്രകൃതിലക്ഷണം.

ചുവന്നഗാത്രവും മൂത്രമുഷ്ണം ദാഹമുറക്കവും
ഭ്രമം പറകയോക്താനം ഭക്ഷിച്ചാൽ ദഹിയായ്കയും ൧൦൨
ചുഴലും തലയെപ്പോഴും മധുരത്തിലപേക്ഷയും
പിത്തക്കരുശരീരത്തിന്നുള്ള ലക്ഷണമായതു് ൧൦൩

കഫപ്രകൃതിലക്ഷണം. ×

വെളുത്തനിറമായ്ദേഹം നേത്രത്തിൽ നീർത്തുളുമ്പിയും
ഗുണസ്വഭാവിയായ് ഭക്തിഈശ്വരഗുരുകളതേററവും ൧൪
എരിച്ചുരസവുംഗാത്രം തണുപ്പേറിയിരിക്കയും
മൂത്രംവെളുത്തുഫേനത്തോടൊരുമിച്ചിട്ടിരിക്കയും ൧൫
ഈവണ്ണം കഫഗാത്രത്തിന്നുള്ളലക്ഷണമായത്
ഇമ്മൂന്നുദേഹികൾക്കും മൂന്നുണ്ടല്ലൊ സഹജങ്ങളായ്: ൧൬

അദ്ധ്യായം ൨.

വൈദ്യലക്ഷണം. *

ചികിത്സിക്കും ഭിഷക്കിന്റെ ഗുണമല്പം പറഞ്ഞിടാം
ഗുരുവിശ്വാസവും ഭക്തിസ്ഥേയവും സത്യവാക്യവും ൧
ധർമ്മശീലം ദയാശീലം ദേവബ്രാഹ്മണഭക്തിയും
നിത്യസ്നാനംവ്രതംപിന്നെ ഭസ്മരുദ്രാക്ഷധാരണം ൨
പുരാണശ്രവണത്തിന്നു നിത്യം ശ്രദ്ധമുഴുത്തവൻ
ഘൃതംകൊണ്ടുദിനംതോറും കൈകാൎയ്യംചെയ്തിരിപ്പവൻ ൩
പലശാസ്ത്രങ്ങളും നോക്കിഗ്രഹിച്ചും ശീലമായവൻ
ധന്വന്തര(ധന്വന്തരി)മുപാസിച്ചു കൈപ്പുണ്യം വന്നുറച്ചവൻ ൪
പരസ്ത്രീകാംക്ഷകൂടാതെ ദ്രവ്യകാംക്ഷകുറഞ്ഞവൻ
ദുരാചാരങ്ങളില്ലാതെ രാഗദ്വേഷം വെടിഞ്ഞവൻ ൫
ഭക്തിയോടു പ്രവൎത്തിച്ചാലൗഷധം ഫലമാസ്സുതം.

വൈദ്യവൃത്തിക്ക് അയോഗ്യന്മാർ.

സ്ത്രീസക്തനായവൻമൂർഖൻ ലുബ്ധൻദുഷ്ടൻശഠൻവിടൻ ൬
അസത്യനക്രമീരോഗിയംഗഹീനനഭക്തിമാൻ
വീതശങ്കൻ(ഉദ്ധതഗർവ്വൻ മാനഹീനൻ ഉദാസീനൻ കൃതഘ്നകൻ(നും)
എന്നിത്തരത്തിലുള്ളോരുമൎത്ത്യന്മാൎക്കായുർവ്വേദമാം
ശാസ്ത്രങ്ങളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങൊല്ലാ ഭിഷഗ്വരാ(രൻ) ൭

× വാതപിത്തകഫപ്രകൃതികളും മിശ്രപ്രകൃതികളും അഷ്ടാംഗഹൃദയം ശാരീ°ം മൂന്നാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കുന്നുണ്ട്.

* ഈ ലക്ഷണം പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന് പരിപൂൎണ്ണമായും ഉണ്ടായിരുന്നു.

അചികിത്സ്യരോഗികൾ.

ഭിഷഗാചരനപേക്ഷിപ്പാനരുള്ള രോഗീടെലക്ഷണം
പറയാമിതറിഞ്ഞിട്ടുവേണംചെയ്യാൻ ചികിത്സകൾ. ൯
ദേവകൾ മുനിമാർപിന്നെ ബ്രാഹ്മണർഗ്ഗുരുഭൃത്യരും
സപ്തമാതാ സപ്തപിതായോഗികൾ സന്യസിച്ചവർ ൧൦
വേദാന്തി വൈദ്യൻ വിദ്വാന്മാർ പാന്ഥന്മാർതീർത്ഥവാസികൾ
അശീതിവത്സരംചെന്നവൃദ്ധന്മാർ സജ്ജനങ്ങളും ൧൧
ഭസ്മംരുദ്രാക്ഷമിത്യാദിധരിച്ചുള്ളതിഭക്തരും
ഇങ്ങനേ ദിവ്യരായുള്ള മഹാജ്ഞാനിജനങ്ങളെ ൧൨
മഹാന്മാരെന്നറിഞ്ഞിട്ട് സേവിക്കാതെനിരന്തരം
നിന്ദചെയ്യുന്നടക്കുന്ന മർത്ത്യനീചജനത്തിനും ൧൩
വിദ്യയും ശാസ്ത്രവുംപിന്നെയൗഷധങ്ങൾ പുരാണവും
തീർത്ഥസ്നാനം ധർമ്മദാനംദേവയജ്ഞവ്രതാദിയും ൧൪
ഇങ്ങനെ ദിവ്യവസ്തുക്കൾ നിന്ദിച്ചീടുന്ന മർത്ത്യനും
ദേവകോപം ബ്രഹ്മകോപം രാജകോപങ്ങളെന്നിവ ൧൫
ഭവിച്ചുള്ളവനുംപിന്നെ വ്യഗ്രമാനസനും തഥാ
ചണ്ഡനുംശോകിയും ഭീരു കൃതഘ്നനവിധേയനും ൧൬
ആയുഃക്ഷീണം ഭവിച്ചോനും വൈദ്യനെദ്വേഷിയെങ്കിലും
തനിക്കദ്വേഷമങ്ങോട്ടുഭവിച്ചുള്ളവനാകിലും ൧൭
വൈദ്യംചെയ്യിപ്പതിന്നാനും(ട്ടും)നിർവഹിക്കാത്തരോഗിയും
മരുന്നിൻഗ്ഗുണമോരോന്നു വൈദ്യനോടുപറഞ്ഞിഹ ൧൮
സംശയസ്ഥാനമായിട്ടു ചെയ്തീടും വൈദ്യമാനിയും
എന്നിച്ചൊല്ലിയവർക്കാർക്കും ചെയ്യേണ്ട ഭിഷഗൗഷധം ൧൯
ചെയ്താലാപത്തനർത്ഥങ്ങളുപകീർത്തിദരിദ്രതാ
ഭവിച്ചീടുമതെന്നോർത്തുവർജ്ജിച്ചീടുക വേണമു്. ൨൦

ദൂതലക്ഷണം.

അശുഭദൂതന്മാർ.

ദൂതലക്ഷണവും ദൂതചേഷ്ടയും പറയാമിനി
രോഗംകൊണ്ടാർത്തനായുള്ളോൻപതിതൻമുക്തകേശനും ൨൧
അംഗഹീനനനാചാരൻ ആയുധം കയ്പിടിച്ചവൻ
ദണ്ഡപാശമെടുത്തോനും എണ്ണതേച്ചോനുന്മദനും ൨൨
മലിനൻ ദീനനും മൂകൻ ബധിരൻ മൂഢവൻ തഥാ
മൂടിപ്പുതച്ചിരിപ്പോനും എല്ലും ജടധരിച്ചവൻ ൨൩
രക്തപുഷ്പം കൃഷ്ണപുഷ്പമെന്നിവയെറെ ധരിച്ചവൻ
മുഖംതിരുമ്മുക കൈകാൽപിണച്ചീടുക തുമ്മുക ൨൪

മുറിക്ക കീറുക ഭ്രമര വിരൽകൊണ്ടുവരയ്ക്കയും
ഞെളികപിരികാമൂരിവിടുകാ കൈഞെരിക്കയും ൨൫
സംഭ്രമിച്ചുടനേ മേലോകീഴോ നോക്കീട്ടുനില്ക്കയും
ശുഷ്കമരംചാരിനില്ക്ക കടകാ കൈകൾകാലുകൾ ൨൬
വ്യഗ്രംപൂണ്ടുള്ള നടയും പാരവശ്യേന നില്ക്കയും
നവപാരംതൊട്ടുകയും ഗദ്ഗദാക്ഷരവാക്യവും ൨൭
ഇങ്ങനേ പലതുണ്ടിന്നും നിന്ദ്യമാം ദൂതചേഷ്ടകൾ.

ദൂതാഗമനത്തിൽ അശുഭസന്ദർശനം.

യാത്രാകാലത്തിലുംപിന്നെ വിവാദമുള്ളോരുനേരവും ൨൮
വപനംചെയ്തിരിക്കുമ്പോൾ ഉറങ്ങുമ്പോളശുദ്ധിയിൽ
മൂത്രാദികൾവിസർജ്ജിക്കേ ശൗചാദ്യാശൗചകാലവും ൨൯
കളിക്കുമ്പോൾ ഭുജിക്കുമ്പോൾ എണ്ണതേച്ചിട്ടിരിക്കവേ
ഹോമകാലേ ദാഹകാലേ മൈഥുനേ ദുഃഖകാലകേ ൩൦
ദൂതൻവന്നുപറഞ്ഞാലതേറ്റം നിന്ദ്യമതാസ്ഥിതം.

ദൂതോക്തിയിൽ അശുഭദേശങ്ങൾ.

ശ്മശാനത്തിങ്കലോ ശൂന്യമന്ദിരേ വാ ജലാന്തികേ ൩൧
സങ്കേതത്തിൽപുറത്തോ താൻ കഴിഞ്ഞുള്ള സ്ഥലത്തിലോ
വനത്തിൽശുഷ്കവൃക്ഷത്തിൻചുവടെന്നീസ്ഥലങ്ങളിൽ ൩൨
ദൂതൻനിന്നുപറഞ്ഞാകിൽ ഘോരകാര്യത്തിനൊട്ടുമേ.

ശരംകൊണ്ട് സാദ്ധ്യാസാദ്ധ്യനിർണ്ണയം.

ശരമുള്ളോരുഭാഗത്തു ദൂതൻനിന്നാൽ ഗുണംതുലോം ൩൩
രണ്ടിച്ചുശരദൂതന്മാർ നിന്നാലേറ്റമസാദ്ധ്യമാം
ശരമില്ലാത്തഭാഗത്തു ദൂതൻനിന്നഥ മുമ്പിനാൽ ൩൪
രോഗത്തിൻപേർപറഞ്ഞാകിൽ പാരം വൈഷമ്യമാസ്ഥിതം
ശരമുള്ളോരുഭാഗത്തുവന്നുനിന്നഥ ദൂതനും ൩൫
രോഗിതൻപേർമുൻപറഞ്ഞാൽ സാദ്ധ്യംതന്നെയതാസ്ഥിതം.

അശുഭശകുനങ്ങൾ

ഭിഷഗ്വരൻ ചികിത്സിപ്പാൻപോകുമ്പോൾ വഴിമേൽവരും ൩൬
നിമിത്തങ്ങളറിഞ്ഞിട്ടു ഗ്രഹിക്കേണം വിശേഷതഃ
വെണ്ണീറും വിറകുംപിന്നെ കഴുതാ ചൂലു മർദ്യും ൩൭
മുറവും കയറും തക്രം പോത്തും ക്രൂരനുമെണ്ണയും
എള്ളുമുപ്പും മരുന്നോററാൽ മഴുകം മണ്ഡിമുണ്ഡിയും ൩൮
അംഗഹീനതവന്നോനും വൈധവ്യം വന്നനാരിയും
ഇരുമ്പുതുമ്പയുംപിന്നെ കോടാലീ വെട്ടുകത്തിയും ൩൯

അറപ്പുവാറം കൊയിത്തുവാറം പീച്ചുവാളായുധങ്ങളും
യാചകൻ പതിതൻ ദുഷ്ടൻ ചെരുപ്പിറന്നൊട്ടത്തവൻ ൪൦
ആതുരൻ ക്ലീബനും ഭ്രാന്തൻ മൂകനും യതിയും വട്ട
തച്ചൻകൊല്ലൻപറയനും ക്രൂരനാട്ട കരങ്ങിവ ൪൧
മാർജ്ജാരൻചേരയുംപാമ്പും കഴുകൻ കാകനുമന്നും
ഈയംപോർപശുവും പിണ്ണാക്കുമിയും കനൽകല്ലുകൾ ൪൨
കപ്പായംതോലുരോമങ്ങൾ വെന്തനെൽചെറുപിള്ളരും
രജസ്വല രക്തകംമ്ബം രജകൻ ക്ഷൗരകൻ തഥാ ൪൩
കുത്സിതൻകശവൻപിന്നെ കറവൻ പാണനെന്നിവർ
കുതിവലയുംമൂങ്ങൽ പീലിവസ്ത്രോല്മുചാണകം ൪൪
തേവും കുട്ടകയും പാള ചുണ്ണാമ്പും മൊട്ടകൊട്ടിയും
കാർപ്പാസം കലവും ചോറും (ചേറും) മുസലം ചുമടെന്നിവ ൪൫
പണ്ടാരം പറവൻ ക്രോഷ്ടാവൊട്ടകം നീചജാതികൾ
ഏകവിപ്രൻ ഭുജംഗത്തെക്കൊണ്ടു നേരേവരുന്നവൻ ൪൬
ഇങ്ങനെയുള്ളതോരോന്നു മാർഗ്ഗേ കണ്ടാകിൽനിന്ദ്യമാം.

ശുഭശകുനങ്ങൾ.

മൂലദ്രവ്യങ്ങളും ദൂർവ്വാ കശയും കുഴലും തഥാ ൪൭
ഇറച്ചി മണ്ണു മത്സ്യങ്ങൾ, മംഗലധ്വനി ഘോഷവും
ശ്വേതപുഷ്പം ശ്വേതവസ്ത്രം കസ്തൂരി ദക്ഷവിപ്രരും ൪൮
അക്ഷതം ചന്ദനം നെയ്യും കാഞ്ഞുളം വേശ്യനാരിയും
ദധിയും മധുവും കാളകയറിട്ടുവരുന്നതും ൪൯
കരിമ്പു ഗജവും പല്ലക്കന്തോളം പത്രപക്ഷിയും
രാജാവും പടഹം കന്യാ ശംഖഭൂഷണമാലകൾ ൫൦
കണ്ണാടിയശ്വം മയിലും ചകോരം പൂർണ്ണകുംഭവും
വില്ലൻവീണ കരിക്കൂട്ടം ചാമരം പൊന്നുവെള്ളിയും ൫൧
ശയ്യാതാളം ബന്ധുജനം ധ്വജം ഗന്ധമർദ്ദനം
ചകോരചക്രവാകങ്ങൾതൻശബ്ദങ്ങൾ ശ്രാവികയും ൫൨
സമിത്തുംകൊണ്ടു തൻനേരേ വരികായിവയൊക്കെയും
പെരികേ ഗുണമായുള്ള നിമിത്തം ശോഭനോത്തമം. ൫൩

മരണസൂചകനിമിത്തങ്ങൾ.

* പിന്നെയാരോഗി; തൻേറയോ(യോതൻേറ?) ഗൃഹം പൂകുന്നനേ
ഘടാമിവീണുടകയോ ദീപം പൊലികയോ തഥാ [രവും
വലത്തു,മുറയോ, ഇമ്മലാകാത്ത പടവാതിലയോ
ഈവണ്ണമുള്ള വസ്തുക്കളുണ്ടായാലതിനിന്ദ്യമാം. ൫൪

---

* താൻ രോഗിയുടെയോ രോഗി തൻേറയോ ഗൃഹത്തിൽ പ്രവേശിക്കയോടും വലത്തുമുറവലത്തുവശത്തു കരച്ചിൽ കേൾക്ക.

രോഗാരംഭത്തിൽ അസാദ്ധ്യമായ തിഥിനക്ഷത്രാദികൾ

* ചോതിയും ചതയംപിന്നെ മൂപ്പൂരം കേട്ടയാതിര
രണ്ട്യാല്ലേഷയുംപോററാ പാപവാരം ചതുൎത്ഥിയും ൧൬
ചതുൎദ്ദശ്യഷ്ടമീഷഷ്ഠീ നവമീ ദ്വാദശീ തഥാ
വിഷ്ടിയും ജന്മനക്ഷത്രം മൂന്നഞ്ചേഴായതാരവും ൧൭
കൂടിവന്നദിനംതന്നെ രോഗാരംഭമതെങ്കിലോ
ബ്രഹ്മനാലും ശമിപ്പിപ്പാനെളുതല്ലെന്നു കേൾപ്പിതു. ൧൮

മരണകരലക്ഷണങ്ങൾ.

അകംപുക്കവനെക്കണ്ടാൽ രോഗം വൈഷമ്യമെങ്കിലോ
കാണാം ലക്ഷണമീവണ്ണം അവറെറപ്പറയുന്നിതു ൧൯
ഘോരരോഗങ്ങളെക്കണ്ടാൽ മെലിയാതെയിരിക്കയും
തലനാരെണ്ണതേച്ചാണം മിന്നുന്നനെയിരിക്കയും ൨൦
രോമത്തിലൊന്നു മെല്ലെന്നു പറിച്ചാലറിയായ്കയും
പുരികംതാണുകണ്ണേററം വിട്ടൊന്നന്തിയിരിക്കയും ൨൧
കണ്ണുന്നന്നായ്കഴിഞ്ഞിട്ടു മിഴികൂത്തിട്ടിരിക്കയും
മൂക്കിന്റെ പിട്ടൽനന്നായി വികസിച്ചിട്ടിരിക്കയും ൨൨
ചുണ്ടുരണ്ടുമൊതുങ്ങീട്ടു പല്ലുനീണ്ടിട്ടിരിക്കയും
നാവുതോന്നുതളൎന്നിട്ടു പച്ചിലപ്പെട്ടിരിക്കയും ൨൩
താങ്ങിപ്പിടിച്ചിരുത്തുമ്പോൾ തലകമ്പിട്ടുപോകയും
കൈകൊണ്ടു ഉദരവും മൂക്കം തപ്പിത്തപ്പിയിരിക്കയും ൨൪
വിരലേൽ തൊട്ടയില്ലായ്കു കൈകണക്കെ പിടിക്കയും
ചന്ദനംപൂശിനാൽമുമ്പിൽ ഹൃദയം തോൎന്നുപോകയും ൨൫
മുഖംമിനുത്തുനന്നായിത്തെളിഞ്ഞിട്ടു വരുന്നതും
കണങ്കാൽവണ്ണശോഷിച്ചു വടിപോലെയിരിക്കയും ൨൬
കാൽമടന്നുനിവൎന്നുപോമെന്നിത്തരമൊരോതരം
ചൊല്ലീടാൻ പലതുണ്ടിന്നും ലക്ഷണം മരണത്തിന്. ൨൭

---

* തൃക്കേട്ടചോതിയും ചിത്തിരരണ്ടാമുത്രംകാൎത്തികാ
പൂരാടമാം ചതയമിന്നിവഒന്നു വന്നാൽ
ദ്വാദശീ ഷഷ്ഠിയും ചതുൎദ്ദശീ ച നവമീപി
ഇതല്ലൂന്നാതലപക്ഷത്തിലൊരു പക്കമതുംവരു
ആദിത്യമന്ദകുജന്മാരുമൊരാരമതുംവരു
മൂന്നുംകൂടി വരുന്നാകിൽ വിഷമപ്പെട്ടവൻ മരിച്ചുപോം. (ജ്യോതിഷസ്മിക)

ഇതെല്ലാം കണ്ടറിഞ്ഞാലുമന്നേരത്തുള്ളവേദനാ
നില്പാനൗഷധവുംനന്നായ് കൊടുക്ക ഗുണമാസ്ഥിതം. ൬൮

രോഗസംഖ്യ.

വാതങ്ങളാദിയായിട്ടു രോഗസംഖ്യ പറഞ്ഞിടാം
വാതങ്ങളെമ്പതുണ്ടല്ലോ പിത്തം നാല്പതു സംഖ്യയും ൬൯
ശ്ലേഷ്മാവിംശതിയുംചൊല്ലാം ചതുഷ്ഷഷ്ടി ജ്വരം തഥാ
സന്നിയും പതിനെട്ടുണ്ട് ഇതുപത്തേഴുവേദറയും ൭൦
പതിമ്മൂന്നഗ്രമാംസന്നി പരാമന്നണ്ടതിന്നിയും
അഷ്ടാദശമപസ്മാരം ഭ്രാന്തുമറ്റുണ്ടുമുണ്ടിഹ ൭൧
രക്തപിത്തങ്ങളേഴാകും ചുമയഞ്ചിക്കിളഞ്ചിഹ
കാസശ്വാസവുമഞ്ചല്ലോ യക്ഷ്മാവഷ്ടാദശങ്ങളാം ൭൨
മൂന്നണ്ടരുചിയുംപിന്നെ ഛർദ്ദിയഞ്ചിഹ തൃഷ്ണയും
അതിസാരവുമർശ്ശസ്സുമാറാറുണ്ടിഹ സംഖ്യകൾ ൭൩
ഉദാവർത്തവുമഞ്ചുണ്ട് ചൊല്ലാമഞ്ചുവിഷൂചിയും
നാലുണ്ടുഗ്രഹണീപിന്നെ വിംശതി മൂത്രജാലവും ൭൪
രക്തമാംസശിരോവ്യാധി ചതുർവ്വിംശതിസംഖ്യയും
സന്ധിവ്യാധികൾനാലുണ്ട് ചൊല്ലാമഷ്ടാദശംവിധം ൭൫
തൊണ്ണൂറാറുണ്ടു ദൃഗ്രോഗം പഞ്ചവിംശതി കർണ്ണയോഃ
നാസയിൽ പതിനേഴുണ്ടു ചുണ്ടിലും പതിനൊന്നിഹ ൭൬
പതിനെട്ടുണ്ടുകണ്ഠത്തിൽ പല്ലിലും പത്തുവ്യാധിയാം
ദന്തമൂലേ പതിമ്മൂന്നാമെട്ടല്ലോ കവിളിങ്കലും ൭൭
പതിനെട്ടു കപാലത്തിൽ നാക്കിൽ ഷോഡശസംഖ്യയും
എട്ടുണ്ടു മുഖരോഗങ്ങൾ മൂർദ്ധാവിൽ പത്തുമൊമ്പതും ൭൮
കണ്ഠമൂലത്തിലെവ്യാധി ചൊല്ലാം വിംശതിസംഖ്യയും
പതിനെട്ടുണ്ടുലിംഗത്തിൽ പിന്നെ യോനിയിൽ വിംശതി ൭൯
അസ്ഥിവ്യാപ്തമതായിട്ടുണ്ടതിതിരോഗസംഖ്യകൾ
ഇങ്ങിനെ പലതുണ്ടിന്നും രോഗസംഖ്യകൾ ചൊല്ലുവാൻ. ൮൦

രോഗങ്ങൾക്കുള്ള ഒറ്റമരുന്നുകൾ (അഗ്ര്യൗഷധങ്ങൾ)

രോഗങ്ങൾക്കൊറ്റയായോരോ ഔഷധങ്ങൾ ക്രമത്തിന്
വാതമെമ്പായ്പറഞ്ഞീടാം ഗുണമുള്ള മരുന്നുകൾ ൮൧
രാസ്നാ വാതത്തിനംനന്ന് പിത്തത്തിന്നാമ്ലവും തഥാ
ചുക്കു ശ്ലേഷ്മാവിന്നുംകൊള്ളാം ജ്വരേ കടുകരോഹണി ൮൨
ചന്ദനം രക്തപിത്തത്തിന്നേറവും ഗുണമുള്ളത്
കണ്ടകാരി ചുമയ്ക്കും നന്നിക്കിളിൽ ശമൂലവും ൮൩
കാസേ ശ്വാസേ ച കാസഘ്നം ലാക്ഷാ യക്ഷ്മാവിന്നാംഗുണം

സ്വരസാദേ ജപാമനല്ലിപത്രം ക്ഷൗദ്രയുതം പിബേത് ൮൪
മലരിഞ്ചിയരുച്യാം ച പ്രസേകേ വൃഷപത്രവും
ഛർദ്ദിക്ക വില്വം മലരും ഹൃദ്രോഗേ ജീരകം തഥാ ൮൫
തൃഷ്ണാ ദാഹത്തിന്നും ദ്രാക്ഷാ മദമൂർച്ഛയെവെല്ലുവാൻ
ഭല്ലാതക(ഫലം)മതും കാട്ടുചേനയും മൂലരോഗകേ ൮൬
ഉദാവർത്തേ ച കൊന്നത്തൊലതിസാരേ ച മുസ്തയും
വിഷൂച്യാം ശരപുംഖാംഘ്രി ഗ്രഹണ്യാം വത്സകം തഥാ ൮൭
ഗോകണ്ടകഞ്ച കൃച്ഛ്രത്തിന്നശ്മരിക്കശ്മഭിത്തഥാ
പ്രമേഹത്തിന്നു നെല്ലിക്കാ ഏകനായകവും തഥാ ൮൮
വിരേചനം വിദ്രധിക്കൈ * ക്ഷാരാക്ഷീ വൃദ്ധിനാശനം
ഗുന്മത്തിൻ പ്ലാശുനല്ലൊന്ന് ശൂലയ്ക്കു മുളന്നില ൮൯
പ്ലീഹയ്ക്കുമുദരത്തിന്നും തിപ്പലീപത്രമൂത്രവും
പാണ്ഡുവിന്നു കട്ടക്കായും കാമിലയ്ക്കു ഫലമത്തളും ൯൦
ശോഫേ പുനർന്നവന്നന്നു വിസർപ്പേ കടുകാ തഥാ
മസൂരിക്കാനയടിയൻ കണ്ഡുത്തിൽ ഖദിരം തഥാ ൯൧
ശ്വിത്രകേ പഞ്ചവല്ക്കഞ്ച വേല്ലം കൃമിഹരം പരം
ശിരോരോഗേ ച ദമച്ചം ത്രിഫലാ നേത്രരോഗകേ ൯൨
നാസാകർണ്ണമിവറ്റിന്നു കരുനൊച്ചി ഗുണംതുലോം
ഓഷ്ഠജിഹ്വാദിരോഗത്തിൽ യഷ്ടിമധുകമുത്തമം ൯൩
അരിമേദപ്പട്ട ദന്തരോഗത്തിന്നേററമുത്തമം
ഇവയോരോന്നുകൊണ്ടുള്ള പ്രയോഗം ഗുരുഭാഷിതാത് ൯൪
പ്രയോഗിച്ചാൽ ശമിച്ചീടും വ്യാധിയിച്ചൊന്നതൊക്കെയും.

ചികിത്സായുക്തികളും വ്യത്യസ്തങ്ങളും.

അതിസാരം ജ്വരം ഭ്രാന്തും രക്തപിത്തം ദൃഗാമയം ൯൫
ശീതജ്വരവുമസ്ഥിസ്രാവവും കഴിനടം തഥാ
കാച്ചാങ്കണ്ണി പറങ്കിപ്പുണ്ണെന്നിച്ചൊല്ലിയരോഗകേ ൯൬
ആദിയിങ്കൽ ചികിത്സിച്ചാൽ ഔഷധം ഫലമാസ്സരാ
പഴക്കം കറയെച്ചെന്നേയൗഷധങ്ങൾ ഫലിച്ചിട്ടു. ൯൭
വിഷം കണ്ഠമപസ്മാരം ഹൃദ്രോഗഞ്ച മഹോദരം
വായുഗുന്മം പ്രമേഹഞ്ച വിഷൂചീ ഗ്രന്ഥിശൂലയും ൯൮
വിദ്രധീ വൃദ്ധയക്ഷ്മാവും വിസർപ്പഞ്ച മസൂരിയും
പുളകം ശീതപിത്തഞ്ച ചർമ്മകണ്ഡുഞ്ച ശ്വിത്രകം ൯൯
അശ്മരി മൂത്രകൃച്ഛ്രഞ്ച ശക്കര പാണ്ഡുകാമിലാ
ഇങ്ങനെയുള്ളരോഗങ്ങൾക്കൊക്കെക്കാലേ പ്രവൃത്തികൾ ൧൦൦

* ഐക്ഷാരാക്ഷി-യക്ഷാരാക്ഷി, (കാട്ടിവൾ-കരവ)

ചെയ്യാതെ പ്രബലപ്പെട്ടാൽ ഔഷധങ്ങൾ ഫലിച്ചിടാ
അതുകൊണ്ടാദികാലത്തേ തുടങ്ങേണം ചികിത്സകൾ. ൩൦൧

അദ്ധ്യായം ൬.

ഔഷധപാകക്രമം.

കഷായവിധി.

കഷായമഞ്ചുമാഗ്ഗത്തിലുണ്ടു സേവിപ്പതിന്നിഹ
രസം കല്ക്കം ശൃതം ശീതം ഫാണ്ടശ്ചേതി പ്രകല്പനാ ൧
പഞ്ചധൈവ കഷായാണാം പൂർവ്വം പൂർവ്വം ബലാധികം.
1. ചതച്ചുപിഴിയുംനീരം—2. അരച്ചിട്ടുകലക്കിയതും ൨
3. ചതച്ചിട്ടുജലം വെന്തു നാലൊന്നാക്കിയെടുത്തതും
4. ചതച്ചുനീരിലിട്ടിട്ടു പിറ്റെന്നാളിലെടുപ്പതും ൩
5. അരച്ചതു കലക്കീട്ടു കറുക്കം ഫാണ്ടമെന്നതും
1. സ്വരസം നാല്പലംവേണം 2. മുക്കഴഞ്ചഥ കല്ക്കവും ൪
3. ശൃതം പചിപ്പാൻ പലവും 4. ശീതത്തിന്നപ്പഷട്പലം
5 മുപ്പലം മുക്കുടിക്കുകൊാം, സാമാന്യം വിധിയിങ്ങനെ ൫
രോഗത്തിന്റെ ബലംപാത്തും കായത്തിന്റെ ബലങ്ങളും .
കാലദേശവിശേഷങ്ങളൗചിത്യങ്ങളറിഞ്ഞഥ ൬
പ്രയോഗം ചെയ്തുകൊള്ളേണം മതിമാനാം ഭിഷഗ്വരൻ.

സ്നേഹപാകക്രമം. *

തൈലം നാഴി പചിച്ചീടാൻ, കഷായത്തിന്നാനാൽപലം ൧

---

* ദേശവ്യത്യാസം അനുസരിച്ചു പാകം, കറികൾ, അളവു് ഇതുകളും കൂടെ മാറിക്കാണും എന്നുവരാം. "അഷ്ടാംഗഹൃദയം കല്പസ്ഥാനം ആറാമദ്ധ്യായത്തിൽ വിധിച്ചപ്രകാരം 'കല്ക്കസ്യ യോജയേൽ സ്നേഹാൽ ചതുർത്ഥം അഷ്ടമംദ്രവഃ' എന്നുള്ളതിൽ (ചതുർത്ഥം നാഴിക്കു 1 പലവു കഷായം എട്ടുകഴഞ്ചും, അഷ്ടമം ആറുകഴഞ്ചുമാണ്) അതിലെ അനുഗ്രഹണതൊക്കെയുംകണ്ടില്ല ഗ്രന്ഥകർത്താവു ഇങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതു്. തൻ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിലെ, നാലുകഴഞ്ചുവീതമുള്ള വിധിയില്ലെന്ന് എങ്ങനെയും തീർച്ചപറയാൻ കഴിയുകയില്ലല്ലോ. നാലുകഴഞ്ചുവീതം കല്ക്കംചേർത്തും, മൂന്നുകഴഞ്ചുചേർത്തും, കല്ക്കം ഇല്ലാതെയുംകൂടി പരമ്പരാഗതമായി പല സ്നേഹപാകങ്ങളും ഉള്ള സ്ഥിതിക്ക്, മേൽപറഞ്ഞതു് അശാസ്ത്രീയമെന്ന തീർത്തുപറയുന്നതു ചിന്തിച്ചു വേണ്ടതാണു്. സംസ്കൃതത്തിലെ പദ്യമാണെ മുഖ്യം.

ശൃതകഷായത്തിനു്, ഒരു പലം മരുന്നു ഇടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു മൂന്നുകൂടുമാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു രാവിലെ സേവിക്കുന്നതാണു മലയാളത്തിൽ പൂർവന്മാരായ വൈദ്യന്മാർ പ്രായേണ, സേവിപ്പിച്ചുവരുന്നതു് എന്ന വൈദ്യന്മാരെല്ലാവരും അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതാണു്.

മുന്നിട്ടാഢകതോയേ കുറുക്കിപ്പാദശേഷിതം
കഷായം തൈലവുംചേൎത്തു കല്ക്കത്തിന്നാറുനിഷ്കവും ൮
നാലുമെട്ടുംവിധിച്ചിട്ടങ്ങനാലൗചിത്യമോൎത്തവും
ചേൎത്തുകാച്ചിയരിക്കേണം ഘൃതതൈലങ്ങളിങ്ങനേ. ൯
തൈലവും ഘൃതവും കാച്ചീട്ടരിപ്പുസമിനേ തഥാ
ചികിത്സാക്രമശാസ്ത്രത്തിൽ ചൊന്നപോലെയുമാചരേത്. ൧൦
ശാലിതന്തുപരിസ്ഥാനേ പാത്രം വച്ചിട്ടരിക്കണം
നവവസ്ത്രങ്ങളെയാവൂ നിന്ദ്യം മററുള്ളതൊക്കെയും. ൧൧
മംഗളധ്വനിയാവോളം ചെയ്‌വൂ വിപ്രൎക്കു ദക്ഷിണാ
ഭിഷഗ്വരന്നുമവ്വണ്ണം ദക്ഷിണാചെയ്തുവാങ്ങുക. ൧൨
അരിച്ചവസ്ത്രമാത്തന്റെ ഗൃഹത്തിന്നുത്യജിക്കണം
ആൎത്തനാം ചാൎച്ചയുള്ളോൎക്കതതീവസ്ത്രമൊട്ടുമേ. ൧൩
ഭിഷഗ്വരനൊഴിഞ്ഞോൎക്കും വിധിയില്ലതിതെല്ലുമേ
വസ്ത്രമാശിച്ചുവെന്നാകിൽ രോഗശാന്തിവരാ ദ്രുതം. ൧൪
* ധന്വന്തരംജപിച്ചിട്ടു ഭിഷഗൌഷധമൊക്കെയും
പാനാഭ്യഞ്ജനനസ്യാദി ചെയ്യിച്ചാൽ സുഖമെത്രയും. ൧൫
ദേവവിപ്രഭിഷക്കിന്റെ പ്രസാദാലൗഷധങ്ങളെ
ഫലസിദ്ധിവരുത്തേണം രോഗശാന്തിക്കതൽക്ഷണം. ൧൬
മഹാവ്യാധിയതെന്നാകിൽ പൂൎവ്വകൎമ്മമറിഞ്ഞുടൻ
ദാനംചെയ്തുചികിത്സിച്ചാൽ ഔഷധം ഫലമാൎന്നിടും. ൧൭

ഔഷധസേവാക്രമം.

ഔഷധങ്ങളതെല്ലാമേ ശുചിയായ്‌വച്ചിട്ടതിഹ
അമൃതാക്കീട്ടുസേവിപ്പാനുള്ളമാൎഗ്ഗം പറഞ്ഞിടാം. ൧൮
സുസ്ഥലേ ശുദ്ധിയായ് പൂൎവ്വദിക്കിൽദ്ദൃഷ്ടിയതായുടൻ
ഇരുന്നുഗുരുവൈദ്ധ്യാനിച്ചൗഷധം വാങ്ങണം തദാ. ൧൯

---

* ധന്വന്തരം—ധന്വന്തരീമന്ത്രം. ഇതു ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നുതന്നെ പഠിക്കേണ്ടതാണ്.

ധന്വന്തരീസ്തോത്രം താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ഭിഷഗ്വരനെവന്ദിച്ചിട്ടൌഷധംവാങ്ങിയപ്പോഴേ
യാതൊരീശ്വരനേ ഭക്ത്യാ സേവിച്ചീടുന്നതാനിഹ. ൨൦
അദ്ദേവനെസ്മരിച്ചിട്ടു മറ്റുദേവഗണത്തെയും
സ്മരിച്ചുകണ്ണടച്ചിട്ടു ധന്വന്തരിയെയും തഥാ ൨൧
ഭക്ത്യാധരിച്ചുറപ്പിച്ചു സുധാകലശത്തിൽനിന്നിഹ
പൊങ്ങിക്കവിഞ്ഞുനിന്നുള്ളോരമൃതായതിതെന്നുടൻ ൨൨
സങ്കല്പിച്ചിതിനാൽ സർവ്വരോഗശാന്തിയതാകണം
എന്നുധ്യാനിച്ചുസേവിച്ചു വാമഭാഗത്തുഭൂമിയിൽ ൨൩
പാത്രംകമഴ്ത്തിപ്പുറമേ മൂന്നുതട്ടിമലർത്തണം
ഔഷധോച്ഛിഷ്ടമിച്ഛിച്ചു വന്നുനില്ക്കുന്നദേവത- ൨൪
ക്കുത്തുള്ളികൾകൊടുക്കാഞ്ഞാലൌഷധത്തിങ്കലുള്ളൊരു
അമൃതാംശത്തെയപ്പോഴേ ഹരിച്ചീടും പിശാചുകൾ. ൨൫

ഔഷധങ്ങൾസേവിച്ചാൽ ഗുണംകിട്ടുന്നതിനുള്ള കാലാവധി.

കഷായാദികൾ സേവിച്ചാലതിന്റെ രസമൊക്കെയും
സപ്തധാതുവിലെത്തീടുമൊരുയാമത്തിനുള്ളിലായ് ൨൬
മറ്റേയാമത്തിലപ്പോഴേ കൊടുക്കേണമിതൌഷധം
ഇങ്ങനെ യാമമോരോന്നായ് കൊടുക്കേണം മരുന്നുകൾ. ൨൭
ഘൃതതൈലങ്ങളെപ്പോലെ ഗുരുദ്രവ്യങ്ങളാകയാൽ
നാലുയാമംകഴിഞ്ഞിട്ടുവേണം സേവിച്ചുകൊള്ളുവാൻ. ൨൮

രസോ(പാരദോ)ല്പത്തിയും സംസ്കാരാദികളും.

രസഗന്ധകമുഖ്യങ്ങൾ കാളകൂടവിഷങ്ങളും
ഉത്ഭവിച്ചുള്ളതല്പം ഞാനറിഞ്ഞവ പറഞ്ഞിടാം. ൨൯
ഹാടകേശ്വരനായിട്ടു മഹാദേവനിതെപ്പൊഴും
വിതലത്തിലിരുന്നിട്ടു പാർവ്വതീദേവിയോടിഹ ൩൦
സംഗംചെയ്തിന്ദ്രിയംവീണു നദിയായൊഴുകീട്ടതു്
കൂപങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞാശു കവിഞ്ഞിട്ടുവരുന്നതു് ൩൧
രസമെന്നുപറഞ്ഞിടും പേരിതിന്നു പ്രസിദ്ധമാം.
ശിവബീജാഖ്യയെല്ലാമേ ചൊല്ലാമിന്നിരസത്തിനും ൩൨
ശിവബീജംകൊണ്ടുനിത്യം പ്രവൃത്തികളറിഞ്ഞാരോ
കൈകാര്യം ചെയ്തിടുന്ന മഹാജ്ഞാനിജനത്തിന്നു് ൩൩
അഷ്ടൈശ്വര്യംലഭിച്ചാശു ജരാമൃത്യുവൊഴിഞ്ഞുപോം
സൂതമാഹാത്മ്യമിന്നാർക്കും പറവാനെളുതല്ലിഹ ൩൪
ഉള്ളിൽപൊൻനിറമായിട്ടു പുറമൊക്കെവെളുത്തൊരു
നിറങ്ങൾ പലതായ്ക്കണ്ടാൽ നിന്ദ്യം സൂതം പ്രയോഗകേ. ൩൫

അകത്തുനിലമായിട്ടു മദ്ധ്യാഹ്നാർക്കപ്രകാശവും
പുറമേകാണ്മിലാ സൂതം പ്രയോഗത്തിന്നു നന്നിഹ ൩൬
രസപ്രയോഗമില്ലാത്ത വൈദ്യൻ നന്നല്ല കേവലം
ശ്ലേഷ്മേന്ധനമഹാരാശിം സദ്യോ ദഹതി പാവകഃ ൩൭
തഥാധാതുഗതഃ സൂതോ രോഗം ദോഷത്രയോത്ഭവം
വിഷമഗ്നിമലഞ്ചേതി ത്രയോദോഷാസ്സു പാരദേ ൩൮
അങ്കോലേന വിഷം ഹന്യാത് അഗ്നിനാപ്യഗ്നിമേവ ച
ഗൃഹധൂമോ മലം ഹന്യാത് കുമാരീ സപ്തകഞ്ചുകം ൩൯
മൂന്നുദോഷങ്ങളുംതീർത്തു ചെയ്യിട്ടവ്വ ചികിത്സകരം (യിൽ)
നാഗപംകാദിദോഷങ്ങൾ തീർക്കാഞ്ഞാൽ കൊല്ലുമേ രസം ൪൦
ചാതിലിംഗ(ക)ത്തിങ്കൽ നിന്നെടുക്കും രസമെത്രയും
പ്രയോഗങ്ങൾക്കുനന്നെന്നു കേൾപ്പുണ്ടു ഗുരുചൊല്ലി ഞാൻ. ൪൧

രസം സേവിച്ചാൽ പത്ഥ്യക്രമം.

ഇതിന്നു പത്ഥ്യപാകങ്ങളും പ്രകാരങ്ങൾ പറഞ്ഞിടാം
കാറവുമുപ്പുമെല്ലാമൊഴിച്ചു ശേഷമിരി(രേഹോവസി)ക്കണം
പുകയൊന്നും കടിക്കൊല്ലാ സ്ത്രീകളോടുരിയാടൊലാ
മനഃക്ലേശങ്ങളുംകോപം താംബൂലം പുകയേല്ക്കയും ൪൨
വ്യായാമം വാഹനാരോഹം സൂക്ഷ്മനേത്രപ്രവൃത്തിയും
അഗ്നിസൂര്യാതപം പിന്നെ സദാ സങ്കോചകമ്പനാദിഃ ൪൩
മൂത്രാദിഗമനത്തിന്നു പാദുകേന ഗമിക്കയും
അന്നം ശുഷ്കമതാകിട്ടു കാംക്ഷ്യേലിട്ടു ഭുജിക്കയും ൪൪
തിപ്പലീമൂലകംകൂടെപ്പൊടിച്ചിട്ടു ഭുജിച്ചിടാം
ക്ഷീരം പാചിച്ചുകൂട്ടിടാം നിരവത്തെറ്റു തൽക്ഷണം ൪൫
ഘൃതവും വേണമെന്നാകിൽ കൂട്ടിക്കൊള്ളാം ദിനേദിനേ
പത്ഥ്യം വത്സരമെന്നാകിൽഫലം പൂർണ്ണമതായ്വരും ൪൬
വഹിക്കാത്തോർക്കാറുമാസം ത്രിമാസം മണ്ഡലം തഥാ
അന്യഥാ നിഷ്ഫലം ജ്ഞേയം അപാകേ കുഷ്ഠസംഭവം ൪൭
മധുസ്നേഹദിഗ്ദ്ധൽഗുലുനാമേവം പത്ഥ്യക്രമം വിട്ടു.

രസസേവകാലത്തു മററു വർജ്ജ്യങ്ങൾ.

രസംസേവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ പാവയ്ക്കാ കമ്പളങ്ങയും ൪൮
കോവയ്ക്കാവെള്ളരിക്കായും കൊമ്മട്ടി കദളീഫലം
മണത്തക്കാളിയും പിന്നെ കയ്പക്കായും ചുരയ്ക്കയും ൪൯
ചേമ്പും മത്തങ്ങയും പിന്നെ ചുണ്ടക്കാ കത്തിരിക്കയും
അമരപ്പയറും ചീര പച്ചത്തേങ്ങാ ചെറുപയർ ൫൦

പുളിയും മുളകും നല്ല മാങ്ങായും ബൃഹതീഫലം
പനസക്കാ മുതിരയും പലതുണ്ടിനിയിങ്ങനെ ൧൨.
പൊല്ലാതുള്ളവ വർജ്ജിപ്പാൻ മാംസവും പലതുണ്ടെടോ!
ഇവയെല്ലാം മൂന്നുമാസം വർജ്ജിച്ചേമതിയായുള്ളൂ. ൧൩.

പത്ഥ്യങ്ങൾ.

പത്ഥ്യം പാലോടുതൈർനെയ്യും ശാല്യന്നം ചെറുചീരയും
ഇന്തുപ്പു ചുക്ക മുത്തങ്ങ മുൽഗഞ്ച തഴുതാമയും ൧൪
കൂട്ടാം മറെറാക്കെ വർജ്ജിക്കാം മണ്ഡലത്തോളമിങ്ങനെ.

രസദോഷപ്രതീകാരം (ചികിത്സ)

രസവേഗങ്ങളുണ്ടായാൽ ചെയ്യാനുള്ള ചികിത്സകൾ ൧൫
ശിശിരങ്ങളെയാവോളം ചെയ്തുകൊൾക പിന്നെ പിന്നെ
ചന്ദനം ഘനസാരങ്ങൾ തേക്ക സേവിക്കയുമുണ്ണണം ൧൬
പത്രുവിൻമധിയുംനന്ന സിതമേറെപ്പൊടിയായിഹ
ഇളനീർ വെള്ളവുംകൊള്ളാം സേവിപ്പാൻ മധുരങ്ങളും ൧൭
മന്ദമാരുതമേല്ക്കണം ശീതതോയാഭിഷേകവും
ചെയ്തു ശാന്തിവരുത്തണം രസദോഷത്തിനിങ്ങനെ. ൧൮

ഗന്ധകത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയും മററും.

ഗന്ധകത്തിൻവിശേഷങ്ങളല്പമിന്നിപ്പറഞ്ഞിടാം.
ശ്വേതദ്വീപിൽ ക്രീഡചെയ്തു പാർവ്വതീശങ്കര പുരാ ൧൯
വസിക്കുന്നാറം ദേവിതന്റെ (കാവിനാള്) രജസ്സ്രാവമുള്ളവസ്ത്രവും
പാലാഴിയിൽ കളിച്ചിട്ടു വസ്ത്രംമുക്കിപ്പിഴിഞ്ഞതു് ൨൦
ദ്വീപങ്ങളിൽചെന്നുചേർന്നിട്ടുണ്ടായുള്ളതു ഗന്ധകം
രസത്തോടൊക്കമേചിന്ന ഗന്ധകത്തിൻഗുണങ്ങളും ൨൧
ഗന്ധകം രസവുംകൂട്ടി ചേർത്തു ശുദ്ധിവരുത്തു രസം
രസഭസ്മത്തോടുല്യം മറെറാന്നില്ലൗഷധംഭുവി ൨൨.
അവററിന്റെ പ്രയോഗത്തിനുണ്ടുശാസ്ത്രമനേകമായ്
അവയൊക്കെയറിഞ്ഞിട്ടു മഹാത്മാക്കൾ പ്രവൃത്തികൾ ൨൩.
ചെയ്തുലിഹ പരത്തിങ്കൽ സൗഖ്യമായിട്ടിരുന്നിടാം.

അഭ്രകോല്പത്തി

അഭ്രകോല്പത്തിയുംചൊല്ലാം കഥതാനതറിഞ്ഞവ ൨൪
ശങ്കരൻസുന്ദരവേഷംകണ്ടു പാർവ്വതിദേവിയും
സംഭ്രമിച്ചിറ്റിതംവീണിട്ടുള്ളതഭ്രകമായതു്. ൨൫
അതുനാലുപ്രകാരത്തിലുണ്ടെന്നാലതിലൊക്കെയും
വജ്രാഭ്രകം പ്രയോഗത്തിന്നേററവും ഗുണമുള്ളതു് ൨൬

കാളകൂടോല്പത്തി.

കാളകൂടവിഷത്തിന്റെ ഉത്ഭവം പറയാമിനി
ദേവകൾക്കൃഷിശാപംകൊണ്ടുത്ഭവിച്ച ജരാനര ൧൧
തീർപ്പാൻ ക്ഷീരാബ്ധിമഥനംചെയ്വാൻ മന്ദരപർവതം
ദേവാസുരകളൊന്നിച്ചു പറിച്ചാഴിയിലിട്ടതിൽ ൧൨
മഹാനാഗമതായുള്ള വാസുകിതന്നെയങ്ങതിൽ
ചുററീട്ടസുരരുംദേവഗണവുംകൂടിയങ്ങനെ ൧൩
വലിച്ചുകടയുന്നേരം മർദ്ദിച്ചു വാസുകി വിഷം
അഷ്ടാദശമതായുള്ള കാളകൂടമതായത്. ൧൪
അതിന്റെ നാമമോരോന്നു പ്രത്യേകം പറയാമിനി
കാളകൂടഞ്ച മയൂരം തിന്ദുകം വാലുകം തഥാ ൧൫
സൂക്തവും വത്സനാഭഞ്ച വത്സനാഗം സുമംഗലം
സിംഹികക്കർക്കടംപിന്നെ കർദ്ദമം പുഷ്കരം തഥാ ൧൬
ശിലാശിഖീ ച ഹാരിദ്രം ഹരിതം ചക്രമേവ ച
ഹാലാഹലവുമിച്ചൊന്നതഷ്ടാദശവിഷങ്ങളും ൧൭
ഇങ്ങിനെ പലതുണ്ടിന്നുമൌഷധോല്പത്തി ചൊല്ലുവാൻ
അവയൊക്കെയറിഞ്ഞിട്ടു പറവാനസാദ്ധ്യമാം. ൧൮

ഔഷധങ്ങളുടെ ഫലകാലനിർണ്ണയം.

രസം ഗന്ധകമിത്യാദി സേവിച്ചാൽ ശതവത്സരം
ഗുണമുണ്ടുമനുഷ്യർക്കു കാലത്തോളിന്നവതുള്ളതും. ൧൯
ഷഷ്ടിവത്സരമുണ്ടല്ലോ തീക്ഷ്ണത്തിന്നു ഗുണങ്ങളും
ലോഹത്തിന്നിഹ സംക്ഷേപം ചൊല്ലാം വിംശതിയും തഥാ ൨൦
ദശവർഷം ഗുണംകിട്ടും സേവിച്ചാൽ ഫലമിങ്ങനെ
ഘൃതതൈലങ്ങൾ സേവിച്ചാൽ ഒരുവത്സരമെങ്കിലും ൨൧
ലേഹത്തിന്നാറുമാസം താൻ ചൂർണ്ണത്തിന്നിരുമാസവും
കഷായങ്ങൾക്കൊരേയാമം നില്ക്കുമല്ലോ ഗുണങ്ങളും ൨൨
കിഴിയും ധാരയിത്യാദി ചെയ്താലീരണ്ടുവത്സരം
മൂവാണ്ടിൽപിന്നെയുംവേണം അല്ലാത്താൽ ഗുണമില്ലെടോ. ൨൩
പാവും ഗുൽഗുലുവിത്യാദി വലുതായഘൃതങ്ങളും
മുഴയോഗങ്ങൾ സേവിച്ചാൽ മൂന്നുവത്സരമാംഗുണം. ൨൪

ജ്വരനിദാനാദികം.

മുൻചൊന്നപോലെ ദേഹത്തിൽ മൂന്നുദോഷങ്ങളുള്ളത്
തന്റെ സ്ഥാനത്തിരിക്കുമ്പോൾ കോപിക്കാനുള്ളഹേതുവും ൨൫
തന്റെയഗ്നിബലത്തിന്നു തക്കതല്ലാത്തഭുക്തിയും
ദേഹത്തിന്റെ ബലത്തിന്നു തക്കതല്ലാപ്രവൃത്തിയും ൨൬

ഉണ്ടാകുമ്പോൾ ത്രിദോഷങ്ങൾ കോപിച്ചാമാശയത്തിലു്
ചെന്നാപ്പക്വാഗ്നിയെത്തള്ളിപ്പുറത്താക്കീട്ടുമെല്ലവേ ൯൨
ജ്വരത്തെയുണ്ടാക്കീടുന്നു ത്രിദോഷങ്ങൾ ശരീരിണാം.
ജ്വരം മൂന്നുപ്രകാരത്തിൽ അറിഞ്ഞെപ്പറയാമിനി ൯൩

വാതജ്വരലക്ഷണം.

കുളിരും പനിയും ദാഹം സർവ്വാംഗംനോക ഛർദ്ദിയും
നട്ടവും തുടയുംനന്നായ് കനക്കം തലനോകയും ൯൪
കഴുത്തും മുഖവുംനന്നായ് മെലിയും കോപശീലവും
കഴയ്ക്കും സർവ്വഗാത്രങ്ങൾ കണ്ണിൽനിന്നൊഴുകുംജലം ൯൫
ഭ്രമംപാരക മോഹിക്ക കണ്ണുംജാനു ചുളുന്നതേ
പാദശോഫമതുംകാണാം വാതത്തിൻ്റെപനിലക്ഷണം. ൯൬

പിത്തജ്വരലക്ഷണം.

ചുഴലും പനിയും ദാഹമേൾക്കാനം തൊണ്ടുഛർദ്ദിയും
രക്തഛർദ്ദിയുമുണ്ടാകാം മുഖം ചുട്ടുകട്ടക്കയും ൯൭
മെലിഞ്ഞുതന്റെഗാത്രങ്ങൾ ഉള്ളും കോപിക്ക കാമില
ഉന്മാദം ചൊറുകം പിത്തപ്പനിയുള്ളോർക്കു ലക്ഷണം. ൯൮

കഫജ്വരലക്ഷണം

കുളിരും പനിയും കാസം ശ്വാസംമുട്ടലുമേങ്ങലും
മൂക്കൊഴുകും മുഖംവീർക്കും വിയർക്കും തലയേററവും ൱
തണുക്കും സർവ്വഗാത്രങ്ങൾ ചോറുവേണ്ടാ ചുമയ്ക്കയും
ശ്ലൈഷ്മികപ്പനിയെന്നുള്ള പേരിതിന്നുപ്രസിദ്ധമാം. ൱൧

ഇവയ്ക്കു ലംഘനാദിവിധി.

ഇമ്മൂന്നിനുംക്രമത്താലേ ഒന്നരണ്ടുംമൂന്നുമായ്
പട്ടിണിട്ടിവസംനന്നായ് കഴിച്ചാൽ ശമനംവരും ൱൨
ത്രിദോഷങ്ങളിൽനിന്നുണ്ടാം വൃത്തിഭേദങ്ങൾകൊണ്ടുടൻ
ജ്വരങ്ങളാദിയായിട്ടുള്ളനേകം രോഗസംഭവം ൱൩
അതിൻ്റെലക്ഷണംചൊൽവാൻ വഹിക്കുന്നില്ലെനിക്കു്
പുരാണമുനിമാർചൊന്ന ലക്ഷണങ്ങളറിഞ്ഞുടൻ ൱൪
ചികിത്സചെയ്തുകൊള്ളേണം മതിമാനാം ഭിഷഗ്വരൻ.

ജ്വരാന്തൽ.

സപ്തവിംശതിനക്ഷത്രത്തിങ്കലും ജ്വരമുത്ഭവം ൱൫
വന്നാൽമൃതിഭവിക്കുന്ന നാളും ശമനകാലവും
ജ്വരാന്തൽകണ്ടുചൊല്ലീടാമതിൻ്റെ ദിനസംഖ്യകൾ ൱൬

അശ്വതിക്കു ജ്വരം വന്നാൽ എട്ടാന്നാളതുവിട്ടുപോം
ഭരണിക്കു മരിച്ചീടും വേഗം ശമനമെന്നതും ൯൭
രണ്ടുപക്ഷങ്ങളുംകൊണ്ടൊന്നെണ്ണല്ലൊ ജ്വരത്തിലതിൽ.
കാൎത്തികക്കെട്ടിലും പിന്നെ പന്ത്രണ്ടിൽ മൃതിയെന്നതു ൯൮
പക്ഷമൊന്നാം കഴിഞ്ഞാകിൽ ചതുൎവ്വിംശതി മോഹമാം
പിന്നെശ്ശമനമായിട്ടുവരും നല്പൌഷധങ്ങളാൽ ൯൯
രോഹിണിക്കെട്ടിലും പിന്നെ പന്ത്രണ്ടിൽ ശമിയാഞ്ഞിലോ
പഞ്ചവിംശതിനാൾ തീരും ജ്വരമെന്നതു നിശ്ചയം. ൧൦൦
മകൈ(കീ)രമഞ്ചിൽകൊന്നീടുമാതിരയ്ക്കുമതങ്ങനേ
പുണർതം വിടുമെട്ടാന്നാൾ പൂയം വിട്ടീടുമങ്ങനേ ൧൦൧
ആയില്യംകൊല്ലുമെന്നുള്ള പക്ഷം തന്നെയതായതു്
മകത്തിന്നൊരു പക്ഷത്തിന്നുള്ളിൽ ശാന്തമതായ്വരും ൧൦൨
പൂരം പത്തിൽ വിടാതാകിൽ കൊല്ലുമെന്നൊരു പക്ഷവും
ഉത്രത്തിന്നു പന്ത്രണ്ടിൽ വിടാഞ്ഞാൽ ദീൎഘമായ്വരും ൧൦൩
അത്തത്തിന്നെട്ടിൽ വന്നില്ല മൃതിയെന്നാൽ ശമിച്ചുപോം
ചിത്തിരയ്ക്കിരുപത്തഞ്ചിൽ വിടാഞ്ഞാൽ ദീൎഘമാം ജ്വരം ൧൦൪
ചോതിക്കു പതിനേഴാംനാൾ കഷ്ടം പിന്നെശ്ശമിച്ചിടും
ശ്ശുപ്പമെട്ടിൽ മരിക്കാഞ്ഞാൽ മുപ്പത്തഞ്ചിൽ വിടും ജ്വരം ൧൦൫
മൈത്രം വേഗം ശമിച്ചീടും കേട്ടയ്ക്കുപത്താംദിനം മൃതി
വന്നില്ലെങ്കിൽ ശമിച്ചീടും മുപ്പതിന്നതു നിൎണ്ണയം. ൧൦൬
മൂലത്തിൽ പത്തുനാൾ ചെന്നാൽ വിട്ടിടും ജ്വരമപ്പൊഴേ
പൂരാടം മുപ്പതിൽ തീരുമുത്രാടം പന്തിരണ്ടതിൽ ൧൦൭
ശമിക്കാഞ്ഞാൽ മരിച്ചീടുമെന്നല്ലൊ പറയുന്നിതു്
തിരുവോണം ശമിച്ചീടും തിങ്കളൊന്നതിൽ നിൎണ്ണയം. ൧൦൮
അവിട്ടമഞ്ചിൽകൊല്ലാഞ്ഞാൽ പന്ത്രണ്ടിന്നു വിടും ജ്വരം
ചതയംകൊല്ലുമേ പിന്നെ പൂരുട്ടാതിക്കു ശാന്തമാം ൧൦൯
ഉത്രട്ടാതിക്കുമവ്വണ്ണം രേവതിക്കിഹ പത്തുനാൾ
ചെല്ലുമ്പോൾ ശമനം തന്നെ ജ്വരത്തിലിങ്ങനേ ക്രമം. ൧൧൦

അദ്ധ്യായം ൫.

ജ്വരരക്ഷാകൎമ്മങ്ങൾ.

ശൈവജ്വരങ്ങളും പിന്നെ വൈഷ്ണവജ്വരവും തഥാ
ചൊല്ലുന്നിഹ ചതുഷ്ഷഷ്ടി സംഖ്യകളതിന്നുള്ളതു് ൧

അവററിന്നൊക്കെ നന്നല്ലോ ബാണമന്ത്രഞ്ച യന്ത്രവും
ദേഹേധരിക്കയും നന്നങ്ങാഹുതിചെയ്കയും തഥാ ൨
ബാണയുദ്ധം കഥകേൾക്ക ജ്വരത്തിങ്കൽ വിശേഷതഃ
ബാണയുദ്ധംപുസ്തകത്തെ തലയ്ക്കൽ വെയ്ക്കയുംഗുണം ൩
കൂട്ടജ്വരത്തിൽനന്നല്ലോ മൃതപത്രഹുതം തഥാ
സുദർശനം ശൂലിനിയും മൃത്യുഞ്ജയഹുതം തഥാ ൪
ധന്വന്തരവുമിച്ചൊന്നതെല്ലാം ജ്വരവിനാശനം.

രോഗങ്ങളിൽ ദൈവികപ്രതിവിധി മുതലായ കർമ്മങ്ങളുടെ ആവശ്യകത.

ജന്മാന്തരത്തിൽച്ചെയ്തുള്ള മഹാപാപങ്ങൾകൊണ്ടുടൻ ൫
ഇജ്ജന്മം വ്യാധിയാൽ പീഡിച്ചുഴന്നീടുന്ന മർത്ത്യനും
തച്ഛാന്തികരൗഷധം ദാനം ജപഹോമാർച്ചനാദിയാം ൬
സൽകർമ്മം പലതുണ്ടല്ലോ മഹത്തുക്കൾ വിധിച്ചതു്
(അക്കർമ്മങ്ങളപേക്ഷിച്ചിട്ടൗഷധാൽ ശമനത്തിനു് ൭
ഭിഷഗ്വരൻ പുറപ്പെട്ടാലപകീർത്തി ഭവിച്ചിടും
പലയംഗങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചേഷ്ടിക്കുന്നൊരു ഗാത്രകേ ൮
ചിലയംഗങ്ങളില്ലാഞ്ഞാൽ ഗാത്രചേഷ്ട ഭവിക്കുമോ?)
സൽകർമ്മങ്ങളിതില്ലാഞ്ഞാലക്കർമ്മം ഫലമറ്റുതാ ൯
സൽകർമ്മംകൊണ്ടുമുക്കാലുമൗഷധംകൊണ്ടുകാലുമായ്
പൂർണ്ണാംഗമായ്ഭവിച്ചെന്ന്യേ പോകാ വ്യാധികളൊന്നുമേ. ൰
അവയോർത്തറിവുള്ളോർകൾ സൽകർമ്മങ്ങളെയാവോളം
ചെയ്യിച്ചിട്ടൗഷധം നന്നായ് കൊടുത്താൽ ശമനംവരും ൰൧
സന്നിക്കുകാരണമായിട്ടാറുദേവതയുണ്ടതു്
യമനും ഭൈരവൻ നാഗയക്ഷിയോടുടയാമഥ ൰൨
മുയലീയക്ഷ്യപസ്മാരയക്ഷിയിങ്ങനെയാറതു്.
ഇവററിന്നുകഴിക്കേണ്ടും ബലിക്രിയ പറഞ്ഞിടാം ൰൩
ബലിയമൻ ഭൈരവന്നും നാഗയക്ഷിബലിക്രിയാ
കാളിചാമുണ്ഡിബലിയും മുയല്യാഖ്യസ്ത്രീമങ്ങനെ ൰൪
അപസ്മാരബലീ നന്നു മന്ത്രം പഞ്ചാക്ഷരാദിയും
സുദർശനം ശൂലിനിയും അഘോരം ശരഭം തഥാ ൰൫
പിന്നെയും പലതുണ്ടല്ലോ മന്ത്രയന്ത്രബലിക്രിയാ
ശിവപൂജാ വിഷ്ണുപൂജാ വിശേഷാൽ ഗുരുപൂജയും ൰൬
ഗോദാനം ദശദാനങ്ങൾ മുഖ്യമായ് വിപ്രഭോജനം
ഇവകൊണ്ടും പ്രസാദിച്ചിട്ടീശ്വരാനുഗ്രഹത്തിനാൽ ൰൭
ഔഷധം ഫലമാകുന്നേ ജീവിപ്പൂ രോഗി നിർണ്ണയം.
അതിന്നുമുമ്പിൽചെയ്യേണം മന്ത്രൗഷധി ബലിക്രിയ ൰൮

ദാനഹോമാദിയുംമുമ്പിൽ ചൊന്നപോലെ കഴിച്ചഥ
പ്രാണദായകമായുള്ളൌഷധങ്ങളുമാദരാൽ ൧൯
ഭിഷഗ്വരൻ കൊടുത്തിട്ടു സന്നിപാതാർണ്ണവത്തിലെ
മുഴുകീട്ടു കിടക്കുന്ന മർത്ത്യരെ രക്ഷചെയ്യണം. ൨൦
ധാന്യാന്തരഹുതംപിന്നെ മൃത്യുഞ്ജയഹുതം തഥാ
മൃത്യുഞ്ജയാഖ്യമന്ത്രേണ മൂന്നുലക്ഷം ജപിക്കയും ൨൧
അഷ്ടദ്രവ്യങ്ങൾകൂട്ടീട്ടു ഗണനാഥഹുതം തഥാ
ത്രികാലപൂജയുംവേണം പന്തിരണ്ടുദിനത്തോളം ൨൨
ശംഖാഭിഷേകം ധാരാദി നെയ്‌വിളക്കെണ്ണയാട്ടുക
ഉമ്പചാർത്തിക്കയും മാലകെട്ടിച്ചാർത്തിക്കയും തഥാ ൨൩
വില്വപത്രംകൊണ്ടു പുഷ്പാഞ്ജലിയേറ്റവുമുത്തമം
പാൽപ്പായസം നിവേദിക്കാം ശർക്കരപ്പായസം തഥാ ൨൪
ഗൗരീഗാത്രമിളനീരാൽ ആട്ടുക നേദ്യവും തഥാ
മറ്റും സല്ക്കർമ്മമാവോളം ചെയ്തുകൊൾക ദിനേദിനേ ൨൫
അഷ്ടാഭിഷേകം ചെയ്യുന്നാൽ നഷ്ടമാം രോഗമപ്പൊഴേ.

മൃത്യുഞ്ജയഹവനത്തിനുള്ള ഉപകരണാദികൾ.

മൃത്യുഞ്ജയാദിഹോമങ്ങൾ മന്ത്രയന്ത്രബലിക്രിയാ ൨൬
ഇവയെല്ലാം പ്രയോഗിപ്പാൻ മഹാബ്രാഹ്മണർവേണ്ടതു്
വേദസമ്പന്നനായ് ധർമ്മശീലവൈദികവൃത്തിയായ് ൨൭
ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയായുള്ള ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠനോടുടൻ
മുമ്പിൽചെന്നറിയിച്ചിട്ടു കോപ്പു ചാർത്തിച്ചുകൊള്ളണം ൨൮
ലോഭംകൂടാതെകണ്ടിട്ടു കോപ്പുകൂട്ടിക്കൊടുത്തഥ
വഴിപോലെകഴിപ്പിച്ചു ദക്ഷിണാ ചെയ്തുകൊള്ളണം. ൨൯
മൃത്യുഞ്ജയഹുതത്തിനു നിത്യം ബ്രഹ്മാലയത്തില്
കൊണ്ടുചെന്നുകൊടുക്കേണ്ടും പദാർത്ഥങ്ങൾ പറഞ്ഞിടാം ൩൦
തണ്ഡുലം വ്രീഹിയും നിത്യമോരോ പ്രസ്ഥങ്ങൾവേണ്ടതു
കദളംഘൃതവുംവേണം നാളികേരവുമൊന്നഥ ൩൧
മെലെരിക്കെട്ടുമോരോന്നു വിളക്കുപാളയുമൊന്നിടോ
ഉഴക്കുവേണം കേരാജ്യം പുഷ്പം പുല്ലും ദിനേദിനേ ൩൨
ഒന്നാമതാം ദിനത്തിങ്കൽ ഷഡിന്നോതവനവൃക്ഷകൾ
നാൽവിരൽനീളമൊപ്പിച്ചിട്ടായിരത്തെട്ടുവേണ്ടതു് ൩൩
ചിതീയലിവരേപോരാൽതന്നാടേമൊട്ടുമങ്ങനെ
മൂന്നാംദിനത്തിൽ പ്രസ്ഥാർദ്ധം തിലം നന്നായ്തിരിഞ്ഞതും ൩൪
നാലാംനാൾ ദൂർവ്വമുമ്മൂന്നു കൂട്ടിയിട്ടങ്ങതെണ്ണിയാൽ
ആയിരത്തെട്ടുവേണം നൽപാലം നാഴിയതല്ലിനേ ൩൫

ക്ഷീരം പ്രസ്ഥാൎദ്ധമഞ്ചാന്നാറം ഗുഡാംന്നാറം ഘൃതമങ്ങിനെ
എഴാംന്നാറം പായസത്തിന്ന ക്ഷീരം പ്രസ്ഥം പലംസിതാ ൩൬
കഡുബാതണ്ഡുലം പായസാഹുതിക്കന്നവേണ്ടതു്
മൂന്നലക്ഷം ജപിക്കേണമതിന്നേ പതിനെട്ടപേർ ൩൭
കൂട്ടിയസ്സംഖ്യയൊപ്പിച്ചേ ജപിപ്പാനെളുതാസ്സുതു.
ജപിക്കുന്നമഹാവിപ്രൎക്കു് മൃഷ്ടാന്നമയുടൻ ൩൮
കൊടുത്തു ദക്ഷിണായോരോ പണം താംബൂലസംയുതം
ചെയ്തുപ്രീതിവരുത്തീട്ട മൃത്യുഞ്ജയഹുതത്തിന്നം ൩൯
പരികൎമ്മികൾക്കൊന്നിച്ചു പണം മുമ്മൂന്നൊരോരിന്നം
കൂട്ടിക്കൊണ്ടുകൊടുത്തീട്ട പ്രസാദം വാങ്ങിയപ്പൊഴേ ൪൰
സേവിക്ക രോഗിയെന്നാകിലപമൃത്യുവൊഴിഞ്ഞുപോം
ശത്രുപീഡകളുന്തീൎന്ന സുഖംമേലിൽ ഭവിച്ചിടും. ൪൧

ഗണപതിഹോമത്തിന്ന് ഉപകരണാദികൾ.

അഷ്ടദ്രവ്യങ്ങൾകൂട്ടീട്ട ഗണനാഥഹുതത്തിന്ന്
രണ്ടേകാൽതണ്ഡുലംവേണം ഒന്നേകാൽവ്രീഹിയും തഥാ ൪൨
പ്രസ്ഥാൎദ്ധംപൊരിയുംവിത്തും തഥൈന്നാളേകൊടുത്തഥ
ഘൃതംനാഴിയതും നാലുപലംശൎക്കര തേനരി(തേൻഉരിയ) ൪൩
കദളിപ്പഴമെട്ടല്ലോ കൊട്ടത്തേങ്ങാതരൎദ്ധവും
അഷ്ടാപവങ്ങളുള്ളോരു കരിമ്പിൻതടിതൊന്നഥ ൪൪
പച്ചത്തേങ്ങാരണ്ടുവേണം തിലംകദംബസംഖ്യയും
മേലെരിക്കെട്ടമൊന്നല്ലോ വീട്ടുപാളയുമൊന്നെടോ ൪൫
ദീപത്തൈലംപുല്ലുപുഷ്പമിവയെല്ലാംകൊടുത്തഥ
ഹോമാന്തേ ദക്ഷിണാചെയ്തു പ്രസാദംവാങ്ങിയപ്പൊഴേ ൪൬
സേവിച്ചുകൊൾകിലാപത്തങ്ങവൎഗ്ഗമൊഴിഞ്ഞുപോം.

സൎപ്പബലി(നാഗപൂജ)യ്ക്കു് ഉപകരണാദികൾ.

സൎപ്പദ്രോഷംകഴിപ്പിപ്പാൻ പണിപാരമതെങ്കിലും ൪൭
എളിയോൎക്കുംകഴിപ്പിപ്പാനെളുതായോരുമാൎഗ്ഗമായ്
കോപ്പു ചാൎത്തിച്ചിരിക്കുന്നകണക്കേവംപറഞ്ഞിടാം ൪൮
അരിയുംകരിയുംപിന്നെ മഞ്ഞളുംപൊടിചെയ്തതും
വെവ്വേറെനാഴിയോരോന്ന തണ്ഡുലം മൂന്നിടങ്ങഴി ൪൯
ഒന്നേകാൽവ്രീഹിയും നല്ല കരിമ്പിൻതടിതേങ്ങയും
രണ്ടുവേണമിളനീരും പ്രസ്ഥാൎദ്ധം ക്ഷീരവും തഥാ ൫൰
ഉരിയപ്പത്രുവിൻനെയ്യും കേരതൈലവുമങ്ങനെ
കദളിപ്പഴവുംവേണം ചതുൎവ്വിംശതിസംഖ്യയും ൫൧

ദർഭമുഷ്ടിയുമൊന്നല്ലോ പുഷ്പംകൂടൊന്നു, വെററില
മൂന്നുവേണം, കരുത്തോലമടലൊ,ന്നിലയഞ്ചിഹ(ഞ്ചെടോ) ൧൨
തിരശ്ശീലതിരിച്ചിട്ടുണ്ടൊരുന്നുറൊന്നുസംഖ്യയും
പച്ചപ്പാളകൾകൊണ്ടുള്ള കൃത്തപാളകളും തഥാ ൧൩
തന്ത്രിക്കുംപരികർമ്മിക്കും ഭക്ഷണത്തിന്റെകോപ്പുകൾ
വഴിപോലെകൊടുക്കേണം തുഷ്ടമായുണ്ടുവാനെടോ ൧൪
പിന്നെദ്ദക്ഷിണയും നാലുപണംകൊണ്ടുകഴിച്ചുടൻ
തീർത്ഥപ്രസാദവുംതന്ത്രിയപ്പോളുംവാങ്ങിച്ചുതൽക്ഷണേ ൧൫
ഗൃഹത്തിൽകൊണ്ടുചെന്നിട്ടു തളിപ്പാർക്കനല്ലിയാലത്തു
രോഗപീഡകളുംതീർന്നു സമ്പൽസന്തതിവർദ്ധനം. ൧൬

ശ്രാദ്ധാദി പിതൃകർമ്മങ്ങളുടെ ആവശ്യകത.

അല്പായുസ്സുകളായിട്ടും അപമൃത്യുക്കളായതും
അശുദ്ധിസംക്രമിച്ചുള്ള മരണങ്ങളതൊക്കെയും ൧൭
മൃതദേഹസ്യസംസ്കാരം താമസിച്ചുന്നിരിക്കിലും
പ്രേതങ്ങളായ്ഭവിച്ചിട്ടു ചെയ്തിടുന്നിതുപദ്രവം. ൧൮
മരിച്ചാൽവഴിയേതന്നെ കർമ്മംചെയ്തുപിതൃക്കളെ
സ്വർഗ്ഗ(പിതൃ)ലോകത്തിലാക്കാതവെച്ചിരിക്കമൂലമെങ്കിലും ൧൯
അധോഗതികളായ്വന്നു ശപിക്കുമ്പോളനർത്ഥവും
വലുതായിട്ടുവന്നീടുമതുനീക്കേണമഞ്ജസാ ൨൦
അവർക്കു സൽഗതിക്കായി വാവുട്ടു തിലഹോമവും
ക്ഷേത്രപിണ്ഡങ്ങളുംപിന്നെച്ചെയ്വൂവൃന്ദാന്നഭോജനം ൨൧
അപ്പോൾ പിതൃപ്രസാദേന ധനധാന്യസമൃദ്ധിയും
സന്താനങ്ങൾവിശേഷേണ ചെന്താർബാണസമാനരായ് ൨൨
ചിന്തിതംപോലെവന്നീടും സന്തതം സഫലം ധ്രുവം.

തിലഹവനത്തിന് ഉപകരണാദികൾ.

തിലഹോമംവെയ്ക്കിട്ടു കഴിപ്പാനുള്ളകോപ്പുകൾ ൨൩
പ്രതിബിംബദ്വയംപൂർവ്വം രജതം കാഞ്ചനം ച
തീർത്ഥപുണ്യാഹവുംപിന്നെ പഞ്ചഗവ്യാഭിഷേകവും ൨൪
ചെയ്തശുദ്ധിവരുത്തീട്ടങ്ങാവാഹിച്ചുപിതൃക്കളെ
പ്രതിബിംബത്തിലാക്കീട്ടു സൽപീഠേഷു പ്രതിഷ്ഠയേത് ൨൫
പ്രതിബിംബപ്രതിഷ്ഠിക്കുംദിവസംചെയ്തു ദക്ഷിണാ
പൂർവ്വം പവിത്രം പുണ്യാഹം ദാനംചെയ്വൂ തതഃ പുനഃ ൨൬
വസ്ത്രവുംകൂടെനൽകേണം പണമീരണ്ടുദക്ഷിണാ
ബിംബശുദ്ധിവരുത്തീടാൻ പഞ്ചഗവ്യസ്യസാധനം ൨൭

നാല്പാമരം പുറവുമെണ്ണ ദർഭയും കദളീഫലം
ഭസ്മപ്പൊടികളും വേണം അക്ഷതം പുഷ്പവും പുനഃ ൩൮
തിലഹോമ, മമാവാസിദിവസേ സ്വസ്ഥലേഷു ച
കൊണ്ടുചെന്നുകൊടുക്കേണം ശുദ്ധമായിട്ടുകോപ്പുകൾ ൩൯
നിവേദ്യം സപാസ്തികം പിന്നെ കിഴിയോടുപയുക്തവും
തന്ത്രികം പരികർമ്മികം ഭക്ഷണത്തിന്നുമൊപ്പമെ ൪൦
ഉണക്കലരിയായിട്ടു രണ്ടുമുക്കാലിടങ്ങഴി
നെയ്യിടങ്ങഴിയൊന്നത്രേ തേങ്ങാരണ്ടുകൊടുക്കണം ൪൧
കൊള്ളാമെന്നാൽപശുവിൻനെയ്യും കദംബം തന്നെവേണ്ടതു
പാല്പായസം നിവേദിപ്പാൻ പാലിടങ്ങഴിയൊന്നഥ ൪൨
പഞ്ചസാരപലം വേണം മേലെരിക്കെട്ടുദർഭയും
വില്വപാലയുമോരോന്നു പുഷ്പം പത്രം തിരിത്തുണി ൪൩
ഭസ്മപ്പൊടി വെളിച്ചെണ്ണയിടങ്ങഴിരണ്ടുകൊടുക്കണം
തിലഹോമങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന ദിവസങ്ങളിലൊക്കെയും ൪൪
ഓരോബ്രാഹ്മണരെക്കാലുകഴുകിച്ചുകിടത്ത്യവും
സന്തുഷ്ടചിത്തരാക്കീട്ടു ദക്ഷിണാ ചെയ്തുകൊള്ളണം ൪൫
ഹോമംകഴിച്ചുതന്ത്രികം നാലിലൊരോന്നുദക്ഷിണാ
താംബൂലക്രമുകം കൂട്ടി ദക്ഷിണാ ചെയ്തുകൊള്ളണം ൪൬
പരികർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യോർക്കും കാൽകഴുകിച്ചു വിപ്രനും
ഭക്ഷണം, ദക്ഷിണയുമപ്പോൾ ചക്രമിരണ്ടുനൽകണം ൪൭
ഭക്ത്യാകൈകൂപ്പിനില്ക്കുമ്പോൾ നന്നായ്ചെയ്യുമനുഗ്രഹം
തീർത്ഥപ്രസാദവും വാങ്ങിസ്സേവിക്കിലവനപ്പൊഴേ ൪൮
വിശേഷജ്ഞാനമുണ്ടായി ദുഷ്കർമ്മമറിയാമ്പരം
അഷ്ടാദശ അമാവാസി തിലഹോമംകഴിച്ചഥ ൪൯
തദന്ത്യേഷു മഹാക്ഷേത്രേ പിണ്ഡംവെച്ചുസമർപ്പയേൽ.

ക്ഷേത്രസമർപ്പണം മുതലായവ.

തിരുനെല്ലിയിലും പിന്നെ തിരുവല്ലത്തു വർക്കലെ ൫൦
എന്നിച്ചൊല്ലിയിടത്തെല്ലാം ചെയ്തീടാം ക്ഷേത്രപിണ്ഡവും
ക്ഷേത്രപിണ്ഡംകഴിക്കുമ്പോൾ ഭൂദേവന്മാർക്കേകണം ൫൧
സഹസ്രം വാ ശതം വാപി ചതുർവിംശതിദ്വാദശം
ഭൂദേവന്മാരെന്നന്നായി കാൽകഴുകിച്ചു ഭോജ്യവും ൫൨
മൃഷ്ടാന്നമായ്ക്കൊടുപ്പിച്ചു ദക്ഷിണാചെയ്തുകൊള്ളണം
ഭൂദേവന്മാർപ്രസാദിച്ചുചെയ്തീടേണമനുഗ്രഹം ൫൩
അതിൽപരമതായിട്ടു മറ്റൊന്നില്ലിങ്ങുഭൂതലേ
തിരുവല്ലത്തിലെന്നാകിൽ തലേന്നാളസ്തമിച്ചഥ ൫൪

മണ്ഡപത്തിലിരിക്കുന്നോ പള്ളിപ്പലകമേലുടൻ
പിതൃപ്രസാദംവരുവാൻ ക്ഷേത്രപിണ്ഡത്തിനഞ്ജസാ ൮൫
വന്നതൊന്നെന്നുധ്യാനിച്ചു പണമേഴങ്ങു നൽകണം
ബ്രഹ്മരൂപമെന്നുധ്യാനിച്ചു പണമൊന്നങ്ങുവയ്ക്കണം ൮൬
പ്രതിബിംബങ്ങളപ്പോഴേ നടയിൽകൊണ്ടുവയ്ക്കണം
നമ്പിപ്പോറ്റിയെടുത്തിട്ടു ചെയ്യണം തിലഹോമവും ൮൭
നാലപ്പണമപ്പോഴേ നമ്പിപ്പോറ്റിക്കു നൽകണം
പ്രതിബിംബനിവേദ്യാർത്ഥം പണമൊന്നുകൊടുക്കണം ൮൮
സ്ഥലോപവാസമവിടെച്ചെയ്തു ഭക്ത്യാവസിക്കണം
പിറേറന്നാളങ്ങുഷഃകാലേ കുളിച്ചത്യന്തശുദ്ധനായ് ൮൯
ഇല്ലത്തുവന്നുകടവിൽചെയ്യിക്കുന്നപ്രതിക്രിയാ
വഴിപോലെവിചാരിച്ചു ചെയ്തുകൊണ്ടു ത്രിസ്ഥലേ ൯൦
ക്ഷേത്രത്തിൽവന്നതെക്കോട്ടു ബലിക്കായിട്ടിരുന്നഥ
നിവേദ്യങ്ങളെടുക്കുമ്പോൾ ചെയ്യിക്കുന്നതുപോലവേ ൯൧
നന്നായ്മനസ്സുറപ്പിച്ചു ചെയ്തീടുക ബലിക്രിയ
ഇളകുന്നതുനേരത്തു പണംമൂന്നഥദക്ഷിണാ ൯൨
ചെയ്തിട്ടനുഗ്രഹംവാങ്ങി മത്സ്യത്തിന്നരിനൽകണം
കദളിപ്പഴവുംതേങ്ങാ പത്രംചിൻനെയ്യുമൊക്കവേ ൯൩
ഒരുമിച്ചുകലർന്നിട്ടു സന്തോഷാൽ കോരിയിട്ടഥ
മത്സ്യങ്ങളൊക്കെസ്സന്തുഷ്ടചിത്തന്മാരായ്ഭുജിച്ചഥ ൯൪
സ്നാനം ചെയ്യേണമുടനേ വന്നുകാണിക്കയിട്ടഥ
നടയിൽതൊഴുതന്നേരം തീർത്ഥംവാങ്ങിച്ചുകൊള്ളണം. ൯൫
തീർത്ഥദക്ഷിണനൽകേണം പണമൊക്കെയൊരോന്നതു്
സ്വാമിക്കു (ദേവന്)പൂജാനൈവേദ്യങ്ങളലങ്കാരങ്ങളൊക്കവേ. ൯൬
വഴിപോലെ കഴിക്കേണം ലോപംകൂടാതെ ദക്ഷിണാ
സൗരഭ്യമുള്ള പുഷ്പത്താൽ മാലചാർത്തിക്ക ധൂപവും ൯൭
ദീപങ്ങളധികംവേണം ചന്ദനം കളഭങ്ങളും
അലങ്കാരങ്ങളെല്ലാമങ്ങതിമോദേന ചെയ്യണം. ൯൮
അനന്ദത്തോട്ടുനാമങ്ങളധികം താൻ ജപിക്കണം
ക്ഷേത്രപ്രദക്ഷിണംചെയ്തു ഭക്ത്യാവന്ദിച്ചുസന്തതം ൯൯
ശ്രീമൽപാദാരവിന്ദത്തോടിപ്പോൾ ചേർക്കപിതൃക്കളെ,
കർമ്മണാ മനസാ വാചാ നാരായണപദാംബുജം. ൧൦൦
ഭക്ത്യാവണങ്ങിസ്സന്തുഷ്ടചിത്തനായ്നില്ക്കിലപ്പോഴേ
പിതൃക്കളെല്ലാം സായൂജ്യം പ്രാപിച്ചുഗതിനേടിടും. ൧൦൧
പിതൃകർമ്മം പിഴയ്ക്കാതെ ചെയ്യിടുന്നവനഞ്ജസാ
പുരുഷാർത്ഥങ്ങൾവഴിയെ സാധിച്ചിടും (ന സംശയഃ)അസംശയം.

ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ത്രികാലപൂജയ്ക്കു് ഉപകരണാദികൾ.

ത്രികാലപൂജചെയ്യിക്കാൻ നിത്യംവേണ്ടുന്ന കോപ്പുകൾ
രണ്ടുകാലുമരയ്ക്കാലും നിത്യംവേണ്ടുന്നതണ്ഡുലം ൧൦൩
ഒന്നേകാൽ വ്രീഹിയുംവേണം, തേങ്ങയും പുനരൊന്നരോ
മുപ്പലം ഗുളവുംവേണം കദളീബംതിലതൈലവും. ൧൦൪
കേരതൈലമരയ്ക്കാലും അതിലർദ്ധം തിലം തഥാ
ഉഴുന്നിതു ദിനംവേണം ഇടിച്ചുള്ളഷ്ടഗന്ധവും ൧൦൫
വെററിലയൊമ്പതും മൂന്നുപാക്കുംവേണം ദിനേദിനേ
തെററി(ചെത്തി)യും തുളസീദളവും കൂട്ടിപ്പുഷ്പമൊരോദിനം ൧൦൬
ആറിടങ്ങഴിനന്നായിക്കലർത്തിട്ടുകൊടുക്കണം
അരിയും കരിയും മഞ്ഞൾപ്പൊടിയെന്നിവയിങ്ങനെ ൧൦൭
മൂന്നുകൂട്ടവുമോരോന്നങ്ങരിയുള്ളേദിനംപ്രതി
ധവളീകൃതമായ്ച്ചേർത്ത ദിനക്കിശ്ശുദ്ധമാക്കിയ ൧൦൮
രണ്ടാംനിലവിളക്കുകൾ കോടിത്തുൽകൊണ്ടുവൃത്തിയും
ക്രൂരാപവിത്രംചെയ്തിട്ടു ഉടക്കേണമതാദിയിൽ ൧൦൯
തന്ത്രികം പരികർമ്മികം ഭക്ഷണത്തിന്റെകോപ്പുകൾ
വഴിപോലെകൊടുക്കേണം മൃഷ്ടമായുണ്ണുവാനഥ ൧൧൦
രണ്ടുപേർക്കുംകൂടിനിത്യം പണം നന്നാലുദക്ഷിണാ
ദ്രവ്യവാ(സ്ഥ)നെന്നുവന്നീടിലധികംചെയ്തുകൊള്ളണം. ൧൧൧
തീർത്ഥപ്രസാദവും വാങ്ങി നിത്യംമൂർദ്ധ്നിധരിക്കണം
നിർമ്മാല്യപുഷ്പം വാങ്ങിച്ചു തന്റെതന്റെ ഗൃഹത്തില് ൧൧൨
നിത്യം സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണം ഗൃഹത്രാദിവർദ്ധനവാൻ
ഗണനാഥഹുതംകൂടെ ചെയ്യണമിതിനോടുടൻ ൧൧൩
അതിന്നുവേണ്ടുംകോപ്പെല്ലാം നിത്യംകൂടെകൊടുത്തഥ
പന്തിരണ്ടുദിനംകൊണ്ടു കാലംകൂട്ടികപൂജയും. ൧൧൪
ആണ്ടുതോറുമിതിൻവണ്ണം ഒരിക്കൽചെയ്തുകൊള്ളണം
ശത്രുദോഷങ്ങളും കാലക്ഷേപവും പരപീഡയും ൧൧൫
ദുർദ്ദേവതാപിശാചുക്കൾയക്ഷിഗന്ധർവ്വപീഡയും
ശത്രുദോഷങ്ങളുംതീർന്നു സന്തതിധനവൃദ്ധിയും ൧൧൬
സംഭവിച്ചീടുമെന്നു മുക്തിയും സിദ്ധമായ്വരും.

വ്രതാദിപുണ്യകാലങ്ങൾ.

വ്രതാദിപുണ്യകാലങ്ങൾ പുണ്യസ്ഥലവിശേഷവും ൧൧൭
പാപശാന്തിവരുത്തീടാനുള്ളതൊട്ടുപറഞ്ഞിടാം
ഏകാദശീവ്രതംപിന്നെ ശിവരാത്രിപ്രദോഷവും ൧൧൮
അഷ്ടമീരോഹിണീവിഷ്ണുപഞ്ചമീ ഭദ്രപഞ്ചമീ
ചിത്രാപൗർണ്ണമിയാംനോമ്പും ഷഷ്ഠിയുംനവരാത്രിയും ൧൧൯

ചതുർദ്ദശീ അർക്കവാരം വിനായകചതുർത്ഥിയും
ചോ(മദ്ധ്യാഷ്ടമി)ദർശാഷ്ടമസംക്രാന്തി ദശമീ തഥാ സപ്തമീ ൧൨൦
വൈശാഖമാഘമാസങ്ങൾ വ്യതീപാതം പിതൃദിനം
ദാനവൈധൃതവും ജന്മനക്ഷത്രമുപരാഗവും ൧൨൧
അഷ്ടകാകാലവും തിങ്കളാഴ്ചയും തിരുവാതിര
അക്ഷയതൃതീയരണ്ടും വാവും ശ്രവണവും തഥാ. ൧൨൨
ഇച്ചൊല്ലിയ മഹാപുണ്യദിനകാലത്തിലൊക്കെയും
സ്ത്രീസംഗാദിയുമഭ്യംഗം താംബൂലാദിവെടിഞ്ഞഥ ൧൨൩
മാഹാത്മ്യങ്ങളോരോന്നിന്റെ വിധിച്ചിട്ടുള്ളവണ്ണമേ
നിത്യാന്നസ്നാനവും ചെയ്തു ഗുരുവിപ്രപ്രസാദവും ൧൨൪
ഈശധ്യാനവും ചെയ്തു ഭസ്മരുദ്രാക്ഷധാരിയായ്
ദിനംകഴിച്ചുകൊണ്ടീടിൽ വ്യാധിപീഡിച്ചുഴന്നിടാ. ൧൨൫
ദാനധർമ്മാദികർമ്മങ്ങൾ ചെയ്വാൻനന്നുത്തരായണം
അതിലും വൈശാഖമാസമന്നദാനത്തിനുത്തമം. ൧൨൬
അക്ഷയതൃതീയയോർത്തു ചെയ്താൽ പുണ്യംക്ഷയിച്ചിടാ
പാദാർദ്രശ്രവണം ജന്മനക്ഷത്രങ്ങളിലൊക്കെയും ൧൨൭
അന്നദാനങ്ങൾ ചെയ്താലോ ബഹുപുണ്യംലഭിച്ചിടും
പുത്രസന്തതിയുണ്ടാവാനേറ്റംനന്നിവയൊക്കെയും ൧൨൮
അഷ്ടകാകാലവുംപുണ്യ കർമ്മത്തിന്നുവിശേഷമാം
ദാനങ്ങൾ ചെയ്വാൻനന്നല്ലോ ഉപരാഗദിനം തഥാ. ൧൨൯
വിഷ്ണുക്ഷേത്രത്തിലും പുണ്യതീർത്ഥസ്നാനസ്ഥലത്തിലും
വെച്ചുചെയ്യുന്നദാനത്തിന്നേറവും ഫലമാസ്ഥരം. ൧൩൦
വിനായകചതുർത്ഥിക്ക ഗണനാഥവ്രതത്തിനെ
ചെയ്യാത്തവർക്കുദോഷങ്ങളനേകംവന്നുകൂടുമേ. ൧൩൧
ചിത്രനോമ്പിന്നന്നദാനം ചെയ്യാത്തോർക്കധമം ഫലം
ചൈത്രമാസമുടങ്ങീട്ടു ഫാൽഗുനത്തിങ്കലോളവും ൧൩൨
ഓരോമാസത്തിലോരോരോ പുണ്യനക്ഷത്രമുണ്ടതു്
ക്രമത്താലെപറഞ്ഞീടാം പുണ്യമുള്ളവയൊക്കെയും. ൧൩൩
ചിത്രാഗുപ്തംകേട്ട, വിട്ടം ശ്രവണംഭാദ്രമശ്വിനീ
കൃത്തികാചന്ദ്രനക്ഷത്രം പുണ്യം പിന്നെ മകം തഥാ ൧൩൪
ഉത്രട്ടാതിയുമിച്ചൊന്നതെല്ലാംപുണ്യദിനം തഥാ
ഇന്നാളിൽപൂർവ്വപക്ഷവും കൂടൊരുമിച്ചുവരുംദിനം. ൧൩൫
പുണ്യാദിദിനമെന്നെല്ലാംപേർക്കും സമ്മതമങ്ങനെ
ഋഷിമാരന്നുപൂർവ്വപക്ഷം കേട്ടവരെട്ടേഴുനാളിഹ ൧൩൬
പരീക്ഷിത്തുമഹാരാജൻ ശൃംഗിശാപഭയത്തിനാൽ
അനേകമുനിമാരോടും കൂടി ഭാഗവതകഥാ ൧൩൭
കേട്ടുകേട്ടതിമോദത്താൽ സ്വർഗ്ഗലോകംഗമിക്കയാൽ

അട്ടിനാങ്ങളിലെല്ലാരും സല്ക്കഥാകേട്ടിരിക്കണം. ൱൩൮
മാഘസ്നാനവ്രതം സൂൎയ്യനുദിക്കുമ്പോൾ കുളിച്ചഥ
ചന്ദനാദിധരിച്ചിട്ടു നാമമാച്ചാരണമേററവും ൱൩൯
ചെയ്തുസല്ക്കഥയുംകേട്ടു ഭഗവൽഭക്തിയായുടൻ
അതിഥിപൂജയുംചെയ്തു ഗുരുവിപ്രപ്രസാദവും ൱൪൦
വരുത്തിസ്സത്യധൎമ്മാദി രക്ഷിച്ചിട്ടിഹനിത്യവും
ഇരുകന്നപോലെസല്ക്കൎമ്മം പിതൃപ്രീതിവരുത്തുവാൻ ൱൪൧
മുട്ടാതെചെയ്തുവെന്നാൽ പിതൃമാതൃകലത്തിലും
ഉള്ളവൎക്കിഹസായുജ്യം തനിക്കും സിദ്ധിയായ്വരും. ൱൪൨
മാഘമാസോദരം പൂൎവ്വനപ്തമി രഥസപ്തമീ
അട്ടിനേ ദാനധൎമ്മാദി പുണ്യകൎമ്മങ്ങളൊക്കെയും ൱൪൩
വഴിപോലെകഴിക്കേണം ധനമുള്ളമഹാജനം
പിന്നെയുണ്ടഷ്ടകാകാലം കൃഷ്ണഷഷ്ട്യാദിപത്തുനാൾ ൱൪൪
പിതൃക്കൾക്കിഷ്ടമായുള്ള ദിനങ്ങളിവയാകയാൽ
പിതൃപ്രീത്യൎത്ഥമായിട്ടു ചെയ്യേസല്ക്കൎമ്മമൊക്കെയും. ൱൪൫
പ്രോഷ്ഠപാദത്തിലും പത്തുണ്ടഷ്ടകാകാലമിങ്ങനെ
അക്കാലംബ്രാഹ്മചര്യത്തോടിരുന്നിട്ടുതൎപ്പണം ൱൪൬
പിതൃക്കൾക്കു കഴിച്ചെന്നാൽ പിതൃമുക്തിലഭിച്ചിടും.
വൈശാഖസ്നാനവിധിയെ ച്ചുരുക്കിട്ടുപറഞ്ഞിടാം. ൱൪൭
വൈശാഖത്തിൽപുലർകാലേ കുളിച്ചിട്ടിഹഭക്തിയായ്
ഭസ്മചന്ദനരുദ്രാക്ഷം ധരിച്ചിട്ടു ദിനന്തോറും ൱൪൮
രാഗാദികൾവെടിഞ്ഞാശു വിഷ്ണുപൂജാൎച്ചനാദികൾ
ചെയ്യിച്ചുബ്രാഹ്മണപ്രീതി വഴിപോലെദിനംപ്രതി ൱൪൯
ചെയ്തുകൊണ്ടാൽ മഹാവിഷ്ണു പ്രസാദിച്ചുതരുംപുത്രന്
നൽകന്നപോലെയിഷ്ടങ്ങൾ നൽകുംമൎത്ത്യജനത്തിന്. ൱൫൦

ദാനങ്ങൾ.

വൈശാഖത്തിൽ വെളുത്തുള്ള തൃതീയയ്ക്കിഹ വിപ്രരെ
ഭുജിപ്പിച്ചിഹദാനങ്ങൾ ചെയ്യണംധനമുള്ളവൻ. ൱൫൧
കുടയും വിശറി നല്ല ചെരിപ്പും വസ്ത്രമെന്നിവ
കനിഞ്ഞുചഴവും നല്ല മധുവും പനസച്ചുള ൱൫൨
നാളികേരം പഴംമാങ്ങാ താംബൂലം ചന്ദനാദിയും
ബ്രാഹ്മണൎക്കിഹനൽകേണം വിഷ്ണുപ്രീതിവരുത്തുവാൻ. ൱൫൩
ജ്യേഷ്ഠനക്ഷത്രവുംപുണ്യദിനംദാനത്തിനുത്തമം
വൈശാഖംമുഴുവൻനിത്യം ദാനംനന്നിവ്രതത്തിന്. ൱൫൪
താംബൂലമെങ്കിലുംനിത്യം ദക്ഷിണചെയ്തുകൊള്ളണം
കഴിയുന്നവരുദിനംവിപ്രഭോജനംചെയ്തുകൊള്ളണം ൱൫൫

സ്വല്പമെന്നാകിലും ചെയ്യു വേണമന്നിത്തീട്ടവാനിതു്
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങൾ നൽകീടും വ്രതമിന്നിതു് ൧൬൬
വൃശ്ചികത്തിങ്കൾവ്രതവും കൃത്തികാദീപവും തഥാ
ആയുഃശ്രീപുത്രവൃദ്ധിക്കു നന്നെന്നു മുനിമാർ പുരാ ൧൬൭
കഥിച്ചുള്ളപുരാണങ്ങൾ കണ്ടിട്ടിനു പറഞ്ഞു ഞാൻ
തുലാക്കാവേരിവ്രതവും മുഖ്യം മർത്ത്യജനത്തിന്നു്. ൧൬൮

പുണ്യസ്ഥലങ്ങൾ.

കാശി രാമേശ്വരം പിന്നെ കാവേരീ രംഗമന്ദിരം
കുംഭകോണം പ്രയാഗാ ച സേവിച്ചാൽ പാപമററുപോം ൧൬൯
കന്യാകുമാരി ഗോകർണ്ണം മൂകാംബികയുമെന്നിവ
സ്സുന്ദക്ഷേത്രങ്ങൾ സേവിച്ചാൽ മുക്തിയുണ്ടാമസംശയം ൧൭൦
ശുചീന്ദ്രം തിരുവട്ടാറും അനന്തശയനങ്ങളും
സേവിക്ക തിരുവല്ലാത്തു ശ്രാദ്ധവുംചെയ്യു മുക്തയേ. ൧൭൧
വർക്കലെത്തിത്തൃ മാട്ടിട്ടു സേവിക്കേണം ജനാർദ്ദനം
വയ്ക്കത്തുംതിരുവല്ലായും ഗുരുവായുരമിങ്ങനേ. ൧൭൨
തിരുനക്കരയുംപിന്നെ വടക്കുംനാഥനെന്നിവ
മഹാക്ഷേത്രങ്ങളിൽചെന്നു സേവിച്ചാൽ പാപമററുപോം ൧൭൩
ജന്മാന്തരകൃതംപാപം നശിച്ചേ വ്യാധിതീർന്നിടൂ
പാപശാന്തിക്കനന്നല്ലോ നാമോച്ചാരണമേററവും ൧൭൪
മഹാപാതകശാന്തിക്ക സേതുസ്നാനം വിശേഷതഃ.

---

* ഭാഗം ൨.

അദ്ധ്യായം ൧

ജ്വ ര ചി കി ത്സ.

ജ്വരങ്ങൾക്കാദിയിൽതന്നെ 1 കൊത്തമ്പാലരിചുക്കുമായ്
കഷായംവെച്ചുസേവിക്കാം കഥാകൊക്കാർമു്ദ്‌ 'ഷഡംഗവും' ൧
പിന്നെത്തിദോഷഭേദങ്ങളറിഞ്ഞിട്ടുക്രമത്തിനു്
പ്രത്യേകം ചൊന്ന കഷായങ്ങൾ കൊടുക്ക "ഭദ്രമുസ്തം" ൨

---

* ഈ ഭാഗത്തിൽ ഇടയ്ക്കിടെ അക്കമിട്ടിരിക്കുന്നതു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ള ഔഷധങ്ങളുടെ നമ്പരാണു്. ഗ്രന്ഥത്തിലെ ഔഷധങ്ങൾക്കു് അതതു് സംഖ്യയിൽ നോക്കുക.

പരിശിഷ്ടത്തിൽ—ഷഡംഗം (കഷാ) 1-ാം യോഗം. ഭദ്രമുസ്തം (മുസ്താദി) (കഷാ) 2 ാം യോഗം.

മൂർച്ഛിച്ച ജ്വരമെന്നാകിൽ "ലാജനാഗരമാദി"യും
"ഛിന്നോത്ഭവാദി"യുംകൊള്ളാം "ദ്രാക്ഷാഗുഡൂച്യാദി"യും തഥാ
സാരമായെന്നു ചൊല്ലീടാം 'ശതമൂലദുരാലഭാ'
ഇത്യാദിയാം കഷായത്തെ സന്നിപാതകകൊട്ടവും
ചേർത്തുകൊണ്ടുകൊടുക്കേണം മൂർച്ഛയുള്ളജ്വരത്തിന്.

ജ്വരോപദ്രവചികിത്സകൾ.

2 ദാഹേ മക്കോട്ടപ്പുള്ള കഷായം ഗുണമേറ്റവും
ഛർദ്ദിക്കു ചൂർണ്ണവും 'കൃഷ്ണാദി'കൊടുത്താൽ ശമനം വരും
"കർപ്പൂരചൂർണ്ണ"വുംകൊള്ളാം കൊടുപ്പാൻ ഛർദ്ദിയിങ്കലു്
തലനോവതിയാകുന്നാൽ കച്ചൂരാദികഴമ്പിനെ-
ക്കടുരോഹിണിയുംചേർത്തു ശിരസ്സിങ്കലിടാമതും
3 തുളസീപത്രതോയത്തിൽ മുലപ്പാലും കലർന്നുടൻ
ആവണക്കെണ്ണയുംചേർത്തു ജീരകത്തോടു കാച്ചിയാൽ
നാരങ്ങാനീരുമൊന്നിച്ചു മർദ്ദിച്ചിട്ടുത്തരക്ഷണേ
വറുത്തിട്ടുപൊടിച്ചുള്ള മരിചപ്പൊടിയോടുടൻ
കൂട്ടിമർദ്ദനമാവോളം ചെയ്തുകൊണ്ടതെടുത്തുടൻ
ശിരസ്സിലിട്ടുവെന്നാകിൽ ശീതം ശിരോരുജാ നാശം
"രാസ്നാദി"പ്പൊടിയുംകൊള്ളാം ശിരസ്സിൽ തിരുമ്മീടുവാൻ.

ജ്വരത്തിന് അമൃതാദികഷായം.

4 ഒന്നുകൊണ്ടും ശമിക്കാത്ത ദീർഘമായ മഹാജ്വരേ
കൊടുക്കേണ്ടുംകഷായത്തെപ്പറയാം ഗുരുഭാഷിതം.
ചുക്കും തിപ്പലിയുംമുസ്താ ത്രിഫലാ മധുകം തഥാ
മായാക്കു ഗോക്ഷുരം ജാതിത്രയം രോഹിണി മോദകം
ഷട്‌തണ്ഡുലം നാഗപുഷ്പം തകരം ജീരകദ്വയം
കന്നാരം ചന്ദനംരണ്ടും ഗജതിപ്പലി തോയവും
രാമച്ചം പൂതവൃക്ഷം ച സമുദ്രപ്പച്ച ത്രുടിയും
സഹസ്രവേധിയും കിരിയാത്താശാലി ശതകുപ്പയും
രാസ്നാ മുന്തിരി മഞ്ചിഷ്ഠ പുത്തരിച്ചുണ്ട ക്രവാളം
ത്രികോല്പക്കൊന്നയും ദാർവ്യോരലുവാ താർക്ഷ്യപച്ചകം
പർപ്പടപ്പുല്ലമമൃതമിവയൊക്കെയുമൊപ്പമായ്
ഓരോകഴഞ്ചിടിച്ചിട്ടിങ്ങാറിടങ്ങഴി നീരതിൽ

ലാജനാഗരാദി (കഷാ) 3-ാം യോഗം. ഛിന്നോത്ഭവാദി 4-ാം യോഗം. ദ്രാക്ഷാഗുഡൂച്യാദി (കഷാ) 5-ാം യോഗം. ശതമൂലദുരാലഭാദി (കഷാ) 6-ാം യോഗം. കൃഷ്ണാദി (ചൂ) 7-ാം യോഗം. കർപ്പൂരചൂർണ്ണം—പച്ചകർപ്പൂരം, ഏലം, തിപ്പലി, മലര് ഇവ സമം, എല്ലാംകൂടിയ അളവിന് പഞ്ചസാര ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ പൊടി. കച്ചൂരാദി (ചൂ) 8-ാം യോഗം. രാസ്നാദി (ചൂ) 9-ാം യോഗം.

8-ാം യോഗത്തിൽ കടുരോഹിണി കൂട്ടലായ അളവിൽ ചേർക്കണം.

കറുകിനാഴിയൊന്നാക്കിപ്പിഴിഞ്ഞിട്ടു കുറേക്കുറെ ൧൭
ജീരകപ്പൊടിയുംചേൎത്തുസേവിച്ചാൽ ജ്വരമൊക്കെയും
അന്യരോഗങ്ങളുമതിൻ സന്നിയും ശമനംവരും ൧൮
ഇക്കഷായം മഹാസാരം കൊണ്ടുജീവിതമാസ്ഥരാം.

സന്നിപാതനിദാനം.

സന്നിപാതജ്വരത്തിന്നു കാരണം പറയാമിനി ൧൯
ജ്വരമുണ്ടായിരിക്കുന്നാളെണ്ണതേച്ചു കുളിക്കയോ
മധുവോ ശ്ലേഷ്മളമോ പാലോ ദധിയോ തക്രമോ തിലോ ൨൦
ഗുളമോ പനസക്കായോ വിഷമോ നാളികേരമോ
കടച്ചക്കമിളനീരും പുത്തരിച്ചോറുപായസം ൨൧
അവലും പഴവൎഗ്ഗങ്ങൾ സേവിക്ക കാറ്റുകൊള്ളുക
താംബൂലം തിന്നുകയും രക്തവസ്ത്രംകൊണ്ടു പുതയ്ക്കയും ൨൨
പുഷ്പം ചന്ദനമിത്യാദി സുരഭിദ്രവ്യമേല്ക്കയും
വ്യായാമംചെയ്ക രോഗിക്ക ധൂളിതല്പേകിടക്കയും ൨൩
ഇങ്ങിനെയുള്ളപത്ഥ്യത്താലുണ്ടാകും സന്നിപാതവും.

സന്നിപാതചികിത്സ.

സന്നിപാതമതെന്നാകിൽ 'വ്യാഘ്രീദ്രാക്ഷാദി' യുത്തമം ൨൪
നസ്യം ഗണ്ഡൂഷവുംവേണം ദേഹത്തിൽ തൈലലേപനം
ശിരസ്സിൽ തളവുംവേണം നാസയിൽ പുകയേല്ക്കയും ൨൫
"ആനന്ദഭൈരവൻ സന്നിപാതഭൈരവ"മാദിയും
ഗുളികാസേവയുംവേണം "രസസിന്ദൂര"സേവയും ൨൬
"വാതരാക്ഷസ"നും "ചിന്താമണി"യും "സ്വയമഗ്നി"യും
അനുപാനവിശേഷത്തിൽ കൊടുക്കാം മൂൎച്ഛയേറുകിൽ ൨൭
5 ഇഞ്ചി വെള്ളുള്ളിയും നല്ല മുരിങ്ങത്തൊലി നൊച്ചിയും
പിഴിഞ്ഞനീരതിലിട്ടു നീറ്റിൻമുട്ട പിഴിഞ്ഞതും ൨൮
വെള്ളുള്ളിത്തൈലവും മുട്ടത്തൈലവുംകൂടി മേളിതം
മുമ്പിൽ ചൊന്നോരുഗുളികായെയൊക്കെയരച്ചതിൽ ൨൯
കലൎന്നുവച്ചുകൊണ്ടേവം മാത്രയോൎത്തുകൊടുക്കണം
"ലോഹിതാണ്ഡാദി"യായുള്ള തൈലംകൊണ്ടുവിലേപനം ൩൦
ധൂമവും നസ്യവുംപിന്നെ ബോധക്കേടിങ്കൽ വേണ്ടതു്.

വ്യാഘ്രീദ്രാക്ഷാദി (കഷാ) 10-ം യോഗം. ആനന്ദഭൈരവൻ (ഗു) 11-ം യോഗം. സന്നിപാതഭൈരവം (ഗു) 12-ം യോഗം. രസസിന്ദൂരം (ര) 30-ം യോഗം. വാതരാക്ഷസൻ (ഗു) 13-ം യോഗം. ചിന്താമണി (ഗു) 14-ം യോഗം. സ്വയമഗ്നി (ഗു) 17-ം യോഗം.

ലോഹിതാണ്ഡാദി (തൈ) 15-ം യോഗം.
വെള്ളുള്ളി (ഗു) 16-ം യോഗം.

6 പുരാണമരിചംതന്നെ കണ്ണുരണ്ടിലുമഞ്ജനം ൩൧
7 ലശുനം ജീരകംരണ്ടും രാമഠം തുല്യമായുടൻ
കിഴികെട്ടിമണപ്പിക്കാം തിരുമ്മിക്കൊണ്ടെടുത്തതും ൩൨
8 മുതിരപ്പൊടിയുംദേഹേ തേച്ചാലുണ്ടാമുണ്ണച്ച്യും
9 ഇരട്ടിമധുരം നല്ല മുന്തിരിങ്ങാ കടുത്രയം ൩൩
ഇന്തുപ്പുംകൂടെയൊന്നിച്ചു മുലപ്പാൽകൂട്ടി നസ്യമാം
ധുൎത്തൂരകാദിതൈലത്തിൻകല്ക്കത്തിന്റെ രമണാകരം ൩൪
തിരിയാക്കിപ്പുകച്ചീടാം കണ്ണുനാസികയിങ്കലും
"വെങ്കാരം"വെള്ളിയുംപൊന്നുമെന്നുചൊല്ലിയയോഗ(കേ)കാൽ ൩൫
ഗണ്ഡൂഷം നാവിലെപ്പോഴും തേച്ചുകൊണ്ടുകിടക്കണം
തലയിൽതേപ്പതിന്നുള്ള കുഴമ്പൊന്നുപറഞ്ഞിടാം ൩൬
10 ത്രിഫലാ ചന്ദനംവ്യോഷം കൊട്ടം രാമച്ചമേലവും
മധുകം ജീരകംരണ്ടും മായാക്കം കൃമിശത്രുവും ൩൭
തകരം പൂതവൃക്ഷഞ്ച കണ്ടിവെണ്ണയുമഭ്രകം
ജാതിക്കാ ഖദിരംതോയം കലശഗന്ധഞ്ച ഗൈരികം ൩൮
സഹസ്രവേധി വെങ്കാരം കർപ്പൂരം ശതകുപ്പയും
വട്ടിലിംഗദചരം കട്ടിക്കമെഴിഞ്ചാൻ കായമെന്നിവ ൩൯
സുവർണ്ണത്തൃണമാശാലി നിശ്ശ്വാസപ്പാൽ കിരാതവും
തുല്യംകൂട്ടിയരച്ചുണ്ണനിൎണ്ണൊച്ചിക്കാകപാലയോരപി ൪൦
നാലൊന്നായകംകൂട്ടിപ്പേഷിച്ചിട്ടുതുമൂർദ്ധ്നി
പൊതിഞ്ഞാൽസന്നിയുംപിന്നെ കഫവും നീരിറക്കവും ൪൧
ജ്വരവും വീക്കവും തീരും ഉണ്ണമുള്ളൊന്നിതേററവും
11 ധുൎത്തൂരം വേപ്പില നൊച്ചിയാടലോടകം കഴററിയും ൪൨
കയ്യോന്നി കാഞ്ഞിരം പാലാ അശ്വത്ഥം പ്ലാശുഴിഞ്ഞയും
ശംഖുപുഷ്പഞ്ചതകാരി നക്തമാലമെരുക്കിവ ൪൩
ആടുകണ്ണി കപാത്രഞ്ച സഹദേവിയുമൊപ്പമായ്
പിഴിഞ്ഞെടുത്തു മധുകം ദേവതാരം കടുത്രയം ൪൪
ജാതിത്രയം പൂതവൃക്ഷം കണ്ടിവെണ്ണ പഴുക്കയും
അരവിന്ദനായകം കൊട്ടം ത്രിഫലാ കൃഷ്ണജീരകം ൪൫
വയമ്പുമിവയോരോന്നരക്കാരോന്നിഷ്കമരച്ചുടൻ
മധൂകതൈലം തിലജം നിംബജൈരണ്ഡജങ്ങളും ൪൬
പുന്നയിൻതൈലവുമോരോന്നു കുഡുബം ചേർത്തതിൽ തഥാ
കക്കടാണ്ഡം പുഴുങ്ങീട്ട മഞ്ഞക്കരു കലർന്നുടൻ ൪൭
വെള്ളയുള്ളിയരിഞ്ഞിട്ടു പലമൊന്നതുകൂട്ടുക
രോഹിതാണ്ഡം നാഴിചേർപ്പൂ ഭൂനാഗം മുഷ്ടികൂട്ടുക ൪൮

11-ാം യോഗം ധുൎത്തൂരകാദി മൂലത്തിൽ പരിശിഷ്ടമല്ല.

കർക്കടേച്ചോരയും ചേർത്തു കാച്ചിക്കൊണ്ടതിച്ചൂടൻ
ദേഹമൊക്കെ വിലേപിച്ചാൽ സന്നിപാതജ്വരാപഹം. ൪൯
12 പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർമേലെത്താലികൊണ്ടു കഷായമായ്
നാലൊന്നാക്കിയെടുത്തിട്ടു മലർ ജീരകവും സമം ൫൦
കിഴികെട്ടിയതിട്ടിട്ടു വച്ചുകൊണ്ടു കുറേക്കുറേ
കിഴിതന്നെ പിഴിഞ്ഞിട്ടു കൊടുപ്പൂ സന്നിപാതകേ. ൫൧
13 ഏലത്തിൻതരി മായാക്ക കഴിവെണ്ണ കടുത്രയം
ത്രിഫലാദാരു കിരിയാത്തു ഞെരിഞ്ഞിൽ ജീരകദ്വയം ൫൨
ദ്രാക്ഷാമോദകകന്നാരം തകരം ശതകുപ്പയും
കലിംഗം ധാന്യകം കാവി ലവംഗം ചന്ദനദ്വയം ൫൩
സഹസ്രവേധിയും താർക്ഷ്യപ്പച്ചൂരങ്ങും കഷായമായ്
തദ്രാക്ഷം മേല്പൊടിചേർത്തു സേവിപ്പൂ കഫനാശനം. ൫൪
എട്ടോട്ടുകൂടിവന്നുള്ള ജ്വരംവാതം ത്രിദോഷവും
സന്നിപാതം ജ്വരം ഗുന്മമനിലൻ ഛർദ്ദി കാസവും ൫൫
ശ്വാസഹിക്കകളും തീരും നാമ്നാ "ഏലാദികം" തഥാ
14 ആടലോടം കൊടിത്തൂവ വിഷ്ണുക്രാന്തി മുത്തങ്ങും ൫൬
ചുക്കിൽ നിർഗ്ഗുണ്ഡി തൃത്താവ ത്രായന്തി നിലവേപ്പില
ചുണ്ടയുണ്ട,മിവറ്റിന്റെ പത്രമൊക്കെസ്സമങ്ങളായ് ൫൭
വാട്ടിക്കൊണ്ടു പിഴിഞ്ഞിട്ടു ത്രികടുപ്പൊടിക്കൊത്തുടൻ
സേവിച്ചാൽ സന്നിപാതത്തിന്നേററവും ഗുണമുണ്ടതാം ൫൮
"അശ്വഗന്ധാദി"യാം ചൂർണ്ണം "കർപ്പൂരാദി"കൾ രണ്ടുമാം
മലമൂത്രതടം ബന്ധിക്കിൽ "നാഗരാദി" കഷായകേ ൫൯
ഏരണ്ഡസ്നേഹമിത്തിരിപ്പം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു കൊടുത്തിടാം
"അവിപത്തി"കൊടുത്തീടാമേററവും മലബന്ധകേ. ൬൦
"ഉത്പലാദി"സേവിക്കാമതിസാരം വരുന്നനാൾ
ഉദരാമയമിക്കിൽകം പൊടിജാതീലവംഗകം' ൬൧
15 കേരം വെട്ടുകരിച്ചിട്ടു (പൊടിച്ചിട്ടു) നിംബതൈലേ കുഴച്ചതും
നാഭിയിന്മേൽക്കുഴിഞ്ഞാലും തേച്ചുവലിക്കിൽ ശമിച്ചുപോം. ൬൨
നേത്രരോഗമുണ്ടായാൽ നേത്രരോഗചികിത്സയും
16 ത്രിഫലാ മധുകം കൊട്ടം തകരം ചന്ദനദ്വയം ൬൩
ഏലം വൃക്ഷം നിശാ വേലി സമുദ്രപ്പച്ചയെന്നിവ

ഏലാദി (കൃ) 18-ാം യോഗം. ഈ അദ്ധ്യായത്തിലെ 13-ാം ശ്ലോകത്തിനും ഇതുതന്നെ പേര്.

ചുക്കിൽ. ഇതു് ചില ദിക്കുകളിൽ ഉലവയെ എന്നു പറയുന്നു.

അശ്വഗന്ധാദി (കൃ) 10-ാം യോഗം. കർപ്പൂരാദി (ചൂർണ്ണങ്ങൾ) 20-21 ഈ രണ്ടുയോഗങ്ങൾ. നാഗരാദി (കഷാ) 22-ാം യോഗം. അവിപത്തി (കൃ) 23-ാം യോഗം. ഉത്പലാദി (കഷാ) 24-ാം യോഗം. ജാതീലവംഗാദി (കൃ) 25-ാം യോഗം.

ഈരണ്ടുനിഷ്കംകൊള്ളേണം പുരാണോഷണമേകവും ൫൩
കൂട്ടിന്നായിടിച്ചിട്ടു ക്ഷീരംകൂട്ടിപ്പചിച്ചതിൽ
അഞ്ജനം സൈന്ധവം രണ്ടുമോരോനിഷ്കമഥ ഗൈരികം ൫൪
അഷ്ടനിഷ്കമതുംകൂട്ടി പിഷ്ട്വാ ഫാലേ വിലേപയേത്
ദൃഷ്ടിരോഗങ്ങളപ്പോഴേ നശിച്ചീടുമസംശയം. ൫൫
ഔചിത്യമോർത്തു നേത്രത്തിനുള്ളിലും ചെയ്കയൗഷധം
ഗാത്രഭംഗമതുണ്ടായാൽ ശിരസ്സേചനവും ഗുണം ൫൬
“പഞ്ചാമ്ല”ങ്ങൾ കൂട്ടീട്ടു കാച്ചുതൈലവുമുത്തമം.
ഇങ്ങിനെ സന്നിപാതത്തിലന്യരോഗം വരുന്നതും ൫൭
കൂടെസ്സൂക്ഷിച്ചുചെയ്യേണം വഴിപോലെ ഭിഷഗ്വരൻ.

ഉത്തമവൈദ്യലക്ഷണം.

പുരാണവൈദ്യൻ ഗുണവാൻ ധർമ്മശീലൻ മഹാമതി ൫൮
ഗുരുവിപ്രന്മാരിലേററം ഭക്തിയോടുമിരിപ്പവൻ
സത്യശൗചാദിവ്രതവും നിത്യജപധ്യാനമാർന്നവൻ ൫൯
രാഗാദികൾ വെടിഞ്ഞേററം സർവ്വരിൽ ദയയുള്ളവൻ
പരസ്ത്രീം പരദ്രവ്യം പരപീഡകളൊന്നുമേ ൬൦
മനസാ ചിന്തചെയ്യാതെ പരന്മാർക്കുപകാരമായ്
ഔചിത്യമോർത്തുചെയ്യേണം വഴിപോലെ ചികിത്സയും. ൬൧

സന്നിചികിത്സ.

സന്നിക്കുമൂർച്ഛപാകങ്ങൾ ജ്വരത്തിലപഥ്യതാ
കൊണ്ടുദോഷങ്ങൾകോപിച്ചു മൂന്നുംകൂടെദ്ദമിച്ചഥ ൬൨
കണ്ഠാദിതൈവേദികൾ ജനിക്കുന്നതു സന്നിയാം.
മഹാസന്നിയതെന്നാകിൽ പാപം ജന്മാന്തരാർജ്ജിതം ൬൩
തിങ്ങളഷ്ടാദശംതന്നെ സംഖ്യയങ്ങതിനുള്ളതു്.
ഇനിയുണ്ടുപതിമൂന്നു സന്നികളതിനേററവും ൬൪
സൂക്ഷിച്ചുചെയ്തുകൊള്ളേണം അല്ലാഞ്ഞാൽ മൃതിയാസ്പദം.
വലിയതുണ്ടുപതിനേഴിതപരേതരഴിവാക ൬൫
ഇതിൻറലക്ഷണംപാർത്തു സാദ്ധ്യാസാദ്ധ്യമറിഞ്ഞുടൻ
വഴിപോലെചികിത്സിച്ചു രക്ഷിക്കിൽ കീർത്തിവർദ്ധനം ൬൬
മോക്ഷപ്രാപ്തിയുമുണ്ടാകും ഗുണമുള്ളഭിഷക്കിനു്.
സന്നിമൂർച്ഛയ്ക്കു ഗണ്ഡൂഷം നസ്യം ധൂപം വിലേപനം ൬൭
“കുമാരകണ്ഠ”മെന്നുള്ള തൈലംകൊണ്ടുവിലേപനം
അതിൻറകല്ക്കവുംകൊള്ളാം ധൂപിക്കാൻ സന്നിമൂർച്ഛയിൽ. ൬൮

പഞ്ചാമ്ലകം തൈലം 26-ാം യോഗം.
കുമാരകണ്ഠതൈലം 27-ാം യോഗം.

17 മുരിങ്ങത്തൊലി വെള്ളുള്ളി ഇഞ്ചി നല്പകൊഴിഞ്ഞിലയും
ചതച്ചുഷ്ണജലത്തിങ്കൽ പിഴിഞ്ഞെടുത്തരിച്ചതും ൧൯൦
പാത്രംകൊള്ളിയതിൽ വീഴ്ത്തി മൂടന്നായ്പിടിച്ചുടൻ
നീററിൻമുട്ടമുലപ്പാലും തേനുംചേർത്തതാമിച്ചതിൽ ൧൯൧
"വാതരാക്ഷസ"നും "ചിന്താമണി" "യാനന്ദഭൈരവൻ"
കോടാശാരിയതും നല്ല "ഭൂപതി" "അഭ്രഭൈരവൻ" ൧൯൨
"രസസിന്ദൂര"വും ചൂർണ്ണം ചന്ദ്രോദയവുമിങ്ങിനെ
വേർപെട്ടുള്ളോരുഗുളികാ ഗന്ധചൂർണ്ണങ്ങളൊച്ചതും ൧൯൩
കൂട്ടിമേളിച്ചുകൊണ്ടിട്ടു കൊടുക്കേണം കുറേക്കുറേ
പ്രത്യേകമുള്ളകഷായങ്ങളുംകൂടി കൊടുക്കണം ൧൯൪
സന്നിപാതത്തിൽ മുൻചൊന്നതൊക്കെയോഗ്യമിതിന്നൊടോ
വൈചിത്ര്യമൊന്നേ വേറിട്ടുവേണ്ടു മറെറാക്കെയൊന്നുതാൻ. ൧൯൫
നേത്രത്തിലഞ്ജനം സ്വല്പമഗസ്ത്യാദികഴമ്പിനാൽ
സ്നേഹംപോട്ടുളമെന്നുള്ള ലേപം സന്ധിമുട്ടുകിൽ ൧൯൬
18 ഭൂനാഗം ചന്ദനം യഷ്ടി നീററിൻമുട്ടയുമിരട്ടിയും
നത്തച്ചുരിയുടെവേരും തുല്യംകൊണ്ടു കഷായമായ് ൧൯൭
സേവിച്ചാലൊഴിയും സന്നിപാതിമൂന്നാം ദിനാത്രയാൽ.
ദാനഹോമാദിചെയ്യേണം ദേവബ്രാഹ്മണതൃപ്തിയും ൧൯൮
അക്കർമ്മങ്ങളപേക്ഷിച്ചിട്ടൗഷധാൽ ശമനത്തിന്
ഭിഷഗ്വരൻപുറപ്പെട്ടാലപകീർത്തിഭവിച്ചിടും. ൧൯൯
പലയംഗങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചേഷ്ടിക്കുന്നൊരു ഗാത്രകം
ചിലയംഗങ്ങളില്ലാഞ്ഞാൽ ഗാത്രചേഷ്ടഭവിക്കുമോ? ൨൦൦

ജ്വരാദിരോഗമുക്തന്മാർ കുളിപ്പാനുള്ള ലക്ഷണം.

ഇച്ചൊല്ലിയ മഹാദിവ്യസാരൗഷധികളൊക്കെയും ൨൦൧
ക്രമത്താലെ കൊടുത്തിട്ടു ജ്വരശാന്തി വരുത്തണം.
കിഞ്ചിൽ പൊറുതിവന്നിട്ടു കഞ്ഞി നന്നായ്കഴിക്കയും ൨൦൨
എഴുന്നാൽ പനിക്കൂടാതെയുറങ്ങുമ്പോൾ വിയർക്കയും
മദ്ധ്യേ ഉമ്മുകയും ചെവിയും ചൊറിയും സർവ്വഗാത്രവും ൨൦൩
പാദചർമ്മമടന്നിടും ഭക്ഷണാദി ബുഭുക്ഷയും
ഈവണ്ണംലക്ഷണംകണ്ടാൽ മടിക്കേണ്ട കുളിച്ചിടാം. ൨൦൪
കുളിപ്പാൻകാലമായെന്നാൽ മേൽകുളിക്ക നടേതിനേ
പിറേറന്നാൾ കുളിയുംവേണ്ട മൂന്നാന്നാൾ തലയും കുളി. ൨൦൫
ഇങ്ങനെയൊന്നിടവിട്ടുവേണമാദിയിലേകുളി.

വാതരാക്ഷസൻ (ഇ) 13-ാം ചിന്താമണി (ഇ) 14-ാം ആനന്ദഭൈരവൻ (ഇ) 11-ാം യോഗങ്ങളാകുന്നു. കോടാശാരി (ഇ) 28-ാം യോഗം, ഭൂപതി (ഇ) 29-ാം യോഗം, രസസിന്ദൂരം 30-ാം യോഗം.

കളിക്കാനുള്ള വെള്ളവും മററും.

19 കളിപ്പാനുള്ള വെള്ളത്തിന്നായണക്കില നൊച്ചിയും
കാരസ്കരം മുരിങ്ങ വേപ്പും നിർഗ്ഗുണ്ഡി ചെറുനാരകം ൯൬
വാശാപത്രം സഹചരം പ്രസാരിണിയുമെന്നിവ
ഇട്ടുവെള്ളംമേൽകളിപ്പൂ ധാത്രീകഷായം തലയ്ക്കുമാം ൯൭
വാശാപത്രാദിതൈലത്തെ തലയിൽതേയ്പ്പുമുത്തമം
മുമ്പിൽകൊണ്ടോരു തൈലങ്ങളും നന്നുകളിക്കയോ ൯൮
മരിചത്തെ വറുത്തിട്ടു തലയിൽതേച്ചുവെള്ളവും
വീഴ്ത്തിത്തോർത്തികളഞ്ഞിട്ടു പൊടിയിട്ടുതിരുമ്മിയാൽ ൯൯
തലയിൽ മുണ്ടുകെട്ടീട്ടു പിന്നൊട്ടേറം കളിക്കണം
മുതിരപ്പൊടിയേറെത്തേച്ചു വെള്ളമൊഴിക്കണം. ൧൦൦

മുസ്താപർപ്പടാദിചൂർണ്ണം.

20 മുത്തങ്ങാപ്പർപ്പടകം വിഷ്ണുക്രാന്തി മരിചവും
കൂട്ടിനന്നായ് വറുത്തിട്ടു പൊടിച്ചുള്ളൊരു ചൂർണ്ണവും ൧൦൧
ഭസ്മവുമൊട്ടൊന്നിച്ചു മൂർദ്ധാവിൽ പിരട്ടീടലും
ചെവികണ്ണിന്റെയും മേലാരോഗങ്ങളും തീർത്തിടും. ൧൦൨

ആനന്ദഭൈരവീയോഗം.

ഗുളികാസന്ധ്യവേണം കളിക്കാളൃതമേറവി
മുളകിൻനീർകുടിച്ചിട്ടു പിന്നെ സ്വല്പം ഭുജിക്കണം ൧൦൩
ഇപ്രകാരത്തിൽ മൂന്നുനാൾ ചെയ്തുകളിച്ചുടൻ
പിന്നെപ്പച്ചജലത്തിങ്കൽ കളിക്കാം മൂന്നുനാളിലി ൧൦൪
ധാത്രീകഷായവുമൊട്ടു തലയ്ക്കൂററമൊഴിക്കണം
പിന്നെബൃംഹണമായുള്ള ഔഷധങ്ങളുമന്നവും ൧൦൫
ഘൃതതൈലാദിയും നന്നായ് വിചാരിച്ചു ക്രമത്തിന്
ഔചിത്യേന കൊടുത്തിട്ടു കായപുഷ്ടിവരുത്തണം ൧൦൬
ഇങ്ങനെ സന്നിപാതത്തിൽ ചെയ്യാനുള്ള ചികിത്സകം.

ശീതജ്വരചികിത്സ.

ശീതജ്വരങ്ങളായിട്ടുണ്ടനേകം രോഗമെങ്കിലും ൧൦൭
ഏകാഹികദ്വിതീയാഹ തൃതീയാഹ ചതുർത്ഥികാഃ
ഇന്നാലുമതിഘോരങ്ങളിതിന്റെയൗഷധങ്ങളെ ൧൦൮
പറകിട്ടു പറഞ്ഞീടാം ഗുണമുള്ളവതാനഹം
21 പുരാണമരിചം നല്ല ഗജപാദിയുമൊപ്പമായ് ൧൦൯
ഓരോ പലം പൊടിച്ചിട്ടങ്ങ് ഗോശാകജലത്തിനെ

വാശാപത്രാദി (തൈലം) 31-ാം യോഗം.
കളിക്കാനുള്ള വെള്ളം ഒന്നുകളിച്ചിട്ടു ഉച്ചിപ്പു കട്ടിലൊരു മാസം വാഴിക്കണം.

നാലൊന്നാക്കിയരിച്ചിട്ടു സേവിക്കാം രണ്ടുനേരവും ൧൧൦
'ഭാർങ്ഗ്യാദികഷായ'വും നന്നു്'പത്രംവേണ്ടതാപാലി'യും
'ആരണ്യതുളസീമൂല'മെന്നുള്ളൊരു കഷായവും ൧൧൧
22 വെള്ളിലപ്പണ്ടകംകൊണ്ടു കഷായം ഗുണമെത്രയും
വെള്ളിലേടെ വെളുത്തുള്ള ഇലയക്ഷരസംഖ്യയായ് ൧൧൨
പാലിലിട്ടുകറുക്കീട്ടു സേവിക്ക പഴതാകിലോ
23 നൊച്ചിക്കുരുന്നു വേപ്പിൻതോൽ മുളകുള്ളിയുമൊപ്പമായ് ൧൧൩
കഷായംവച്ചുസേവിക്കാം 24 ഗുള മക്ഷണസേവയും
'അസ്ഥികസ്റ്റാദി'തൈലത്തെ മേഹമൊക്കെവിലേപയേത്. ൧൧൪
25 ധൂപിപ്പാൻപാലതൻതോലും നിർമ്മാല്യം കാട്ടുതുത്തുവാ
നിംബപത്രം വചാ കൊട്ടം കോഴിക്കാഷ്ഠം ച സർഷപം ൧൧൫
ഇവയൊക്കെയിടിച്ചിട്ടങ്ങാരംമേ പുകയേൽക്കയും
26 പുരുത്തിപ്പത്രതോയത്തെ വാട്ടിക്കൊണ്ടുപിഴിഞ്ഞതിൽ ൧൧൬
മരിചംചേർത്തരച്ചിട്ടു സേവിച്ചാൽ വിറപോയിടും
27 നൊച്ചിക്കുരുന്നു വെള്ളുള്ളി മുളകുംകൂടരച്ചതു് ൧൧൭
കാത്തവെള്ളത്തിലപ്പോഴേ സേവിച്ചാലും കെടും വിറ.
28 കന്നിവള്ളിക്കഴുതിന്റെയററത്തുന്നാഗ കീഴ്പടെ ൧൧൮
ഇതളേഴുമിരുത്തിട്ടു തോയരാഷ്ട്രസ്യ രാവിലേ
ഉരിയാടാതെകെട്ടേണം തുണിയിൽ ദക്ഷിണേകരേ ൧൧൯
29 വടക്കുമുഖമായ്ചെന്നു വെളുത്ത സഹദേവിതൻ-
മൂലംപറിച്ചുകെട്ടേണം വലകന്നേതിങ്കലേ ൧൨൦
ഗുളികാസേവയുംനന്നു "ചാതുർത്ഥികകഠാരകം"
30 നീലി തുമ്പാ തുളുവേളസമൂലം നൊച്ചി താമര ൧൨൧
അക്കല്ക്കാമണിയൻമാറാൻകിഴങ്ങും തിരുതാവിയും
പൂവൻകുറുന്തലും നല്ല കുറുന്തോട്ടിയുമൊപ്പമായ് ൧൨൨
ഇടിച്ചിട്ടുകഷായംവെച്ചതു നാലൊന്നതാക്കിയാൽ
ആവിന്നൊരുസമംകൂട്ടി തിലജംചേർത്തുകൽക്കിതാം ൧൨൩
വിടയും മധുകംരണ്ടും മഞ്ഞളും ചരകപ്പയും
മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി വേമ്പാട തണ്ഡുലം കടുരോഹിണി ൧൨൪
കൊട്ടം ചന്ദനതക്കോലം ചെറുതേക്കും വിഴാലരി
മോദകം തിപ്പലീമൂലം രാസ്നാതച്ചികൊടുവേലിയും ൧൨൫
ഗൃഹധൂമം ത്രികടുകമുള്ളിചോരക്കിഴങ്ങിവ

നിർമ്മാല്യം=തിരുനിർമ്മാല്യം.

ഭാർങ്ഗ്യാദി (കഷാ) 32-ാം യോഗം. പത്രംവേണ്ടതാപാലി (കഷാ) 33-ാം യോഗം. ആരണ്യതുളസീമൂലാദി (കഷാ) 34-ാം യോഗം. അസ്ഥികസ്റ്റാദിതൈലം 35-ാം യോഗം. ചാതുർത്ഥികകഠാരം (ഗു) 36-ാം യോഗം. ആവിന്നതു്=പശുവിന്റെതു്.

കൂട്ടിക്കാച്ചിയരിക്കേണം ദിനം രണ്ടുകഴിച്ചതിൽ ൱൰൬
അഭ്യംഗം ശിരസിൽച്ചെയ്തു സർവാംഗം ധാരനസ്യവും
ചെയ്യിലോ ഉള്ളുലം പിന്നെ പനിയുംഛർദ്ദിശോഫവും ൱൰൭
ഇതുമൽകഫവും വീപ്പും കളിയും തലവേദന
സർവാംഗരോമഹർഷം സന്നിരീതും സുഖംവരും. ൱൰൮
ദാവീതികതവരാല്യങ്ങൾകൊണ്ടുള്ളൊരുകഷായവും
സേവിക്കിലതിനാലപ്പോൾ ചാതുർത്ഥികമൊഴിഞ്ഞുപോം. ൱൰൯
ശീതജ്വരത്തിന്റെ കർമ്മവിപാകവും പ്രായശ്ചിത്തവും.
സർവജന്തുക്കളേനിത്യം പേടികാട്ടുകകാരണാൽ
ശീതജ്വരങ്ങളുണ്ടാം വിറപ്പിക്കുന്ന ദേഹവും ൱൨൰
ശിവങ്കൽ ധാരയുംചെയ്ത് വിഷ്ണുവിങ്കലുമങ്ങനെ
പൂജാനിവേദ്യവുംചെയ്താൽ വിറയൽപ്പനിപോയിടും. ൱൨൰൧

അദ്ധ്യായം ൧.

രക്തപിത്തചികിത്സ

സാധ്യാസാധ്യങ്ങൾ.

രക്തപിത്തങ്ങളെല്ലാം ഊർദ്ധ്വാധോയോഗങ്ങളായതു്
മേൽപെട്ടതുശമിച്ചീടും കീഴ്പെട്ടതു യാപ്യമാം
രണ്ടുമാർഗ്ഗത്തിലുംകൂടെവന്നീടുന്നതസാധ്യമാം
മേല്പോട്ടു ചോരവന്നീടിൽ വിരേചിപ്പിക്കയുത്തമം. ൧

ഔഷധപ്രയോഗങ്ങൾ.

1 നിലംപരണ്ടസേവിക്കാം പാലുംവീഴ്ത്തിയരച്ചതും
2 ചന്ദനം വെണ്ണയുംകൂട്ടിച്ചാലിച്ചിട്ടു വിഴുങ്ങുക. ൨
ആട്ടിൻപാൽപശുവിൻപാലുംകൂട്ടിക്കൊള്ളാം ദിനേദിനേ
3 ഇരട്ടിമധുരം നാരിക്ഷീരേകൂട്ടീട്ടു നസ്യമാം ൩
(ഹി)മമകംതേച്ചുസർവാംഗം തേച്ചിരിക്കണമുല്ലോം
കഷായം നന്ന 'ദ്രാക്ഷാദി' 'ശതാവരിഗ്ഗുളം'തഥാ ൪
'ശതാവരീഗോപകന്യാ'എന്നുള്ളൊരുകഷായവും

ദാവീതികഷാദി—ദേവതാരം, ചുക്കരിച്ചുണ്ടവേർ, ത്രിഫലത്തൊട്ടു മുത
ലായി—വേപ്പിൻതൊലി കിരിയാത്തു് ഇവ ഔചിത്യംപോലെചേർത്തു പാകമാക്കിയ
കഷായം ഉപയോഗിക്ക.

ദ്രാക്ഷാദികഷായം 37-ാംയോഗം. ശതാവരിഗ്ഗുളം (ഘൃ) 38-ാംയോഗം.

"വടശ്രുംഗാദികഷായാദി""ചന്ദനോശീരമാദി"യും ൬
"വൃഷപഞ്ചാംഗചൂർണ്ണ"ത്തെത്തേനിൽസേവിക്കയുംഇനം
"വൃഷാദിഘൃതവും"നന്ന സേവിപ്പാൻവിഷ്ണുപാതിയും ൭
"ലാക്ഷാദി"തൈലംദേഹത്തും "ചന്ദനാദി"തലയ്ക്കുമാം
ഉഷ്ണങ്ങളൊന്നും കൊള്ളൊല്ല ശിശിരങ്ങൾ ഗുണംതുലോം ൮
"മുസ്താമൃതാദി"യുംനന്ന സേവിപ്പാൻ പ്രഭാതത്തിന്"
പ്രഭാതത്തുംകേൾനന്നല്ലോ രക്തപിത്തചികിത്സകൾ. ൯

ദൈവികപ്രതിവിധികൾ.

ശിവങ്കൽ ധാരചെയ്യണം ക്ഷീരതൈലങ്ങളാൽ തഥാ
പാൽപ്പായസംനിവേദിക്ക ശർക്കരപ്പായസം തഥാ ൰
രക്തവസ്ത്രംകൊണ്ടുദാനംചെയ്യണം വിപ്രഭോജനം
ഗണേശപൂജ നന്നല്ലോ രക്തപിത്താദിരോഗകം. ൰൧

കാസചികിത്സ.

ചുമയഞ്ചുണ്ടവററിന്നായഞ്ചിനും നല്ലൌഷധം
ഉടനെ ചെയ്യായല്ലാഞ്ഞാൽ രാജയക്ഷ്മാവു വന്നുപോം. ൰൨
അതിന്നാദിയിൽ നന്നല്ലോ ദശമൂലകഷായവും
4 കട്ടുയങ്ങളുംകൂട്ടീട്ടു സേവിക്കാമതിനൊത്തഥാ ൰൩
"വിലപാമൃതാദി"യുംനന്ന സേവിപ്പാൻ "വിലപാലേഹ"വും
"ചൂർണ്ണംനന്നശപാഗന്ധാദി" "കർപ്പൂരാദി"യുമുത്തമം ൰൪
"വാശാദിഘൃതവും"നന്ന "കൂശ്മാണ്ഡകരസായനം"
"അമൃതപ്രാശ"മിത്യാദി കൂടെസ്സേവിക്കയുത്തമം. ൰൫

ദൈവികപ്രതിവിധി.

പാൽപ്പായസം മഹാവിഷ്ണുവിങ്കൽ ബ്രാഹ്മണഭോജനം
ഇവകൊണ്ടുശമിച്ചീടും ചുമയഞ്ചുപ്രകാരവും. ൰൬

ഹിദ്ധ്മാചികിത്സ.

ഇക്കിളഞ്ചുപ്രകാരത്തിലുണ്ടാകമിവയഞ്ചിനും
ശമിക്കന്നതുമെല്ലന്നം ചികിത്സിക്കേണമപ്പൊഴേ. ൰൭

തൃശാദിഗോപകന്യാദി (കഷാ) 39-ാംയോഗം. വടശ്രുംഗാദ്യാദി (കഷാ) 40-ാംയോഗം. ചന്ദനോശീരാദി (കഷാ) 41-ാംയോഗം. വൃഷപഞ്ചാംഗചൂർണ്ണം 42-ാംയോഗം. വൃഷാദിഘൃതം 43-ാംയോഗം. ലാക്ഷാദി (തൈ) 44-ാംയോഗം. ചന്ദനാദി (തൈ) 45-ാംയോഗം.

മുസ്താമൃതാദി (കഷാ) 46-ാംയോഗം. ദശമൂലകഷായം 47-ാംയോഗം. വിലപാമൃതാദി (കഷാ) 46-ാംയോഗം. വിലപാലേഹം (ലേ) 49-ാംയോഗം. ശപാഗന്ധാദി (ചൂ) 19-ാംയോഗം. കർപ്പൂരാദി (ചൂ) 20-ാംയോഗം. വാശാദി (ഘൃ) 43-ാംയോഗംതന്നെ. കൂശ്മാണ്ഡരസായനം (ലേ) 50-ാംയോഗം. അമൃതപ്രാശം (ഘൃ) 51-ാംയോഗം.

5 മൈലഞ്ചീലിചുട്ടുധൂപിക്ക 6 ചന്ദനസ്സമന്വിതസ്യവും
7 തുണിചുട്ടുള്ളഭസ്മമത്ത തേനിൽസേവിക്കയുംഗുണം ൧൮
'അഗ്നിമന്ഥാദി'ഘൃതവും 'ആവീരാദി'കഷായവും
'ദശമൂല'കഷായത്തിൽ പാലുവീഴ്ത്തിക്കവെക്കിയാൽ ൧൯
സിതയുംചേർത്തുനന്നല്ലോ സേവിപ്പാനിക്കിളിങ്കലും
8 ചെമ്മണ്ണുകൊണ്ടുവന്നിട്ടു മുലപ്പാലിലരച്ചഥ ൨൦
ശീലമേൽതേച്ചുണക്കീട്ടു ശ്രുനാഗംപീലിദ്രഷ്ടിയും
മലപ്പൊടിയുമൊന്നിച്ചു തിരിയാക്കിത്തെവൃത്തഥ ൨൧
ഘൃതേമുക്കിക്കൊളുത്തീട്ടുവലിച്ചാലിക്കിൾശാന്തമാം.

ദൈവികപ്രതിവിധി.

സുബ്രഹ്മണ്യമഹാസ്വാമിക്കപ്പം പാല്പായസം തഥാ ൨൨
നിവേദിച്ചതിബാലന്മാർക്കാവോളം നൽകിലുത്തമം
ബാലന്മാർപ്രസാദിപ്പാനുള്ളതെല്ലാം ഗുണംത്തലോം. ൨൩

കാസശ്വാസചികിത്സ.

കാസശ്വാസങ്ങളുള്ളോർക്ക് 'വിദാര്യാദി'കഷായവും
'ബലാജീരകവില്വാദി'ക്വാഥവും 'വില്വ'ലേഹവും ൨൪
'വൃഷാദ്യ'ഘൃതവുംനന്നു 'വൈദേഹീചൂർണ്ണ'വുംതഥാ
'ഏലാദി'പൊടിയുംകൊള്ളാം 'ജീരക'പ്പൊടിയും തഥാ ൨൫
9 പുഴുകെത്തിരിയാക്കീട്ടു നെയ്യിൽമുക്കിക്കൊളുത്തിയാൽ
പുകനന്നാസ്വദിച്ചാലും കാസശ്വാസമിളച്ചുപോം ൨൬
10 മധ്വാജ്യാദികൊടുത്താലും സദ്യഃ ശ്വാസമിളച്ചുപോം
'ഭൃംഗാദ'തൈലംതേപ്പാനും കുടിപ്പാനുമിതുത്തമം ൨൭
'ലാക്ഷാദി'തൈലംദേഹത്തും തലയ്ക്കു 'ത്രിഫലാദി'യും.

ദൈവികപ്രതിവിധി.

ഈശ്വരന്മാർക്കുകളഭംചാർത്തിക്കാംപുഷ്പമാലയും ൨൮
കർപ്പൂരദീപവും ധൂപം മഹാക്ഷേത്രങ്ങൾതോറുമേ
നിത്യമാക്കിട്ടുതൃപ്തിച്ചാൽ കാസശ്വാസമിളച്ചുപോം ൨൯
11 മാക്ഷികംമധുമാത്രവ്യം കാസശ്വാസവിനാശനം.

രാജയക്ഷ്മാചികിത്സിതം.

രാജയക്ഷ്മാവുമൂന്നായിട്ടുള്ളഭേദം പറഞ്ഞിടാം ൩൦

അഗ്നിമന്ഥാദി (ക്വാ) 52-ാംയോഗം. ആവീരാദി (ക്വാ) 53-ാംയോഗം.

വിദാര്യാദിഗണം (ക്വാ) 54-ാംയോഗം. ബലാജീരകവില്വാദി (ക്വാ) 55-ാം യോഗം. വില്വാദിലേഹം 49-ാംയോഗം. വൈദേഹീചൂർണ്ണം 7-ാംയോഗവിവരണത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ഏലാദിചൂർണ്ണം 18-ാംയോഗം. ഭൃംഗാദിതൈലംകരാദി (തൈ) 56-ാം യോഗം. ലാക്ഷാദിതൈലം 44-ാംയോഗം. ത്രിഫലാദി (തൈ) 57-ാംയോഗം.

11-ാംയോഗം മാക്ഷികംമധു=ചെറുതേൻ.

ഉൽക്കടതയോ യക്ഷ്മാവും പിത്തക്ഷയവുമിങ്ങനെ
പിത്തക്ഷയമിളച്ചീട്ടും യാപ്യം മറ്റേതുരണ്ടുമേ ൩൧
ഇവററിന്നുകൊടുക്കേണം‘മധുതാദി’കഷായവും .
‘ഏലാദി’യാകിലുംനന്നു പിത്തകാസത്തിനെങ്കിലോ ൩൨
പാലുകൂട്ടീട്ടുവേണ്ടുന്നു കഷായങ്ങളിലൊക്കെയും
‘വിലപാമൃതാദി’യുംനന്നു സേവിപ്പാൻ ‘വിലപ’ലേഹവും ൩൩
കൂശ്മാണ്ഡലേഹവുംനന്നു വിദാര്യാദികഷായവും
12 വിദാര്യാദിയിലുണ്ടാക്കും വിലപാലേഹവുമുത്തമം ൩൪
‘വൈദേഹീ’മൂലൂന്റേവുംനന്നു ‘കണകാരീ’ഘൃതം തഥാ
‘ശരവാശാദി’ഘൃതവു‘മശ്വഗന്ധാ’ഘൃതം തഥാ ൩൫
‘ബലാശ്വഗന്ധ’തൈലത്തെ ദേഹത്തിൽതേയ്ക്കുമുത്തമം.
തലയ്ക്കു ‘ത്രിഫലാ’ദ്യെണ്ണ ഏലാദിഗണകല്ക്കവും ൩൬
കഷായംലേഹവുംവേറെ സാരമായിപ്പറഞ്ഞിടാം.

14 ആടലോടാദികഷായം.

ആടലോടം കൊടിത്തൂവ പുത്തരിച്ചുണ്ട വഴുതിയും ൩൭
കോടാശാരിവയമ്പുംനല്ലുഴിഞ്ഞാ ചുക്കു ജീരകം
തിപ്പലീ മധുകം പിന്നെയരിയാറും കടുക്കയും ൩൮
ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ചിട്ടുപ്പിട്ടുകുടിക്കിലോ
ചുമയും പനിയുംപിന്നെ പഴ്പ്പും പാർശ്വപീഡയും ൩൯
ഇവയെല്ലാം ശമിച്ചീടും കൈകണ്ടൊന്നിതുനിർണ്ണയം.

14 മുട്ടാഴെമ്പു് (ജീരകാദിലേഹം)

ജീരകം മേദകം ധാന്യമശ്വഗന്ധം വിഴാലരി ൪൦
കാളാനുസാരീമൂലകം ത്രുക്കി നിഷ്കമൊരോന്നിവ
ചിനിഷ്കംമാഗധീചൈവ യഷ്ടിരണ്ടരനിഷ്കവും ൪൧
അക്ഷതംരണ്ടുനിഷ്കങ്ങൾ കൂട്ടിനന്നായ്പൊടിച്ചതിൽ
കാർജീരകം വെളുത്തുള്ളി കന്ദുമഞ്ഞൾകൊട്ടവും ൪൨
മായാക്കമൊഞ്ചിയും ചുക്കം കച്ചോലം താർക്ഷ്യപച്ചയും
ഗോരോചനയിതെല്ലാമേ അർദ്ധനിഷ്കം പൊടിച്ചതും ൪൩
മുമ്പിലെപ്പൊടിയുംകൂട്ടി വസ്ത്രശോധന ചെയ്തഥ
കരിക്കിൻജലവുംനാഴി മുലപ്പാൽ പഞ്ചസാരയും ൪൪
കൂട്ടിക്കലർന്നരച്ചിട്ടു പചിച്ചുകവുകംപോലെ

മധുതാദി (കാ) 58-ാം യോഗം. ഏലാദി (കാ) 59-ാം യോഗം. വിലപാമൃതാദി (കാ) 48-ാം യോഗം. വിലപാദി (ലേ) 49-ാം യോഗം. കൂശ്മാണ്ഡലേഹം 50-ാം യോഗം. വിദാര്യാദി (കാ) 54-ാം യോഗം. വൈദേഹീമൂലൂന്റേം 7-ാം യോഗം. കണകാരീഘൃതം 60-ാം യോഗം. ശരവാശാദി (ഘൃ) 61-ാം യോഗം. അശ്വഗന്ധാദി (ഘൃ) 62-ാം യോഗം. ബലാശ്വഗന്ധാദി (തൈ) 63-ാം യോഗം. ത്രിഫലാദി (തൈ) 57-ാം യോഗം. ഏലാദിഗണം 64-ാം യോഗം.

പൊടിയുംചേൎത്തുപാകത്തിൽ നാലുമുട്ടയുടച്ചതിൽ ൪൫
വെള്ളക്കരുകലൎന്നിട്ടു പാകത്തിൽവാങ്ങിവച്ചതിൽ
(൫)ഉരിയത്തേനാമൊന്നിച്ചു പാകമാക്കിയെടുത്തഥ ൪൬
പച്ചനെല്ലിക്കമാത്രത്തിൽ സേവിക്കാം രണ്ടുനേരവും
രാജയക്ഷ്മാവുവൎദ്ധിച്ചിട്ടൊച്ചപാരമടച്ചതും ൪൭
പഴ്‌പ്പുംഛൎദ്ദനാവും ചുമയും പനിയുംപാൎശ്വവേദനാ
അതിസാരം കഫന്നാററമിവയെല്ലാം ശമിച്ചുപോം. ൪൮

രാജയക്ഷ്മാവിൻെറ കൎമ്മവിപാകം.

രാജയക്ഷ്മാവിനുള്ളൊരു ഹേതുകൎമ്മംപറഞ്ഞിടാം
ഉപാസാശാലികാലത്തു സ്ത്രീസംഗാദികൾചെയ്കയും ൪൯
ഗുരുദ്വേഷം വിപ്രവധം പരപീഡകളിങ്ങനെ
അനേകംദോഷകൎമ്മത്താൽ യക്ഷ്മാവുണ്ടായ്വരുന്നതും ൫൦
അതിൻെറനിവൃത്തിക്കായിട്ടനേകംകൎമ്മമുണ്ടതും
കൎമ്മപാകവിധാനത്തിൽ നോക്കിപ്പിട്ടറിയേണ്ടതു് ൫൧
ദാനമൊന്നുമുഖ്യമായിട്ടു പറയാമിതിനായതു്.

ദൈവികപ്രതിവിധി.

പത്തുമാററുള്ളസ്വൎണ്ണത്തിൽ യക്ഷ്മരൂപംചമച്ചതും ൫൨
മഹാബ്രാഹ്മണരാൽഹോമപൂജാദിചെയ്തതിൽ
യക്ഷ്മാവിനേയുമാവാഹിച്ചതിൻെറവിധിയോടുടൻ ൫൩
വേദസമ്പന്നനായ്ധൎമ്മശീലനായ്‌വേദവൃത്തിയായ്
ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയായ് സത്യപരനായുള്ളവിപ്രന് ൫൪
അലങ്കാരേണ വിധിവൽ ശ്രദ്ധയോടതുമൊക്കവും
ദാനവുംചെയ്കയേവേണം സഹസ്രംവിപ്രഭോജനം ൫൫
സഹസ്രനാമമന്ത്രത്തോളം ജപിപ്പിക്കയുമുത്തമം
തൻെറധനത്തിനൊത്തോണം ചെയ്യേണമിവയൊക്കെയും. ൫൬

സ്വരസാദചികിത്സ.

സ്വരസാദത്തിൽനന്നല്ലോ 'ശ്രീരാസ്നാദി'യാമുത്തമം
'രാസ്നാമൃതാദ്യമൈഷ്വരം' എന്നുള്ളൊരുകഷായവും ൫൭
'ത്രിജാതകാദി'യുംനന്നു സേവിപ്പാൻ സ്വരസാദകേ.

ദൈവികപ്രതിവിധി.

മണ്ഡലം ക്ഷൗരമാടിക്കാം ശിവമൂൎദ്ധ്നിനിത്യമായ് ൫൮
മധുരദ്രവ്യമാവോളം നിവേദിക്ക ശിവങ്കലും

ചിററരത്ത, തിപ്പലി, ആടലോടകവേർ ഇവ കഷായം. പിത്തജസ്വരസാദം ശമിക്കും. 41-ദിവസം തേൻ ധാരചെയ്യിക്ക.

ശ്രീരാസ്നാദി (കഷാ) 65-ാംയോഗം. ത്രിജാതകാദി (കഷാ) 66-ാംയോഗം.

വിപ്രഭോജനവുംചെയ്യാൽ സ്വാസ്ഥ്യമിളച്ചുപോം. ൩൯

അരുചി ചികിത്സ.

അരുചിക്കാദിയിൽതന്നെ "ആർദ്രപല്ലവമാദി"യാം
കഷായസേവയുംവേണം സേവിക്കാം 'മലരിഞ്ചി'യും ൪൦
15 ഇഞ്ചി നന്നായ് ചതച്ചിട്ടു നീരെടുത്തതിനൊപ്പമായ്
തേനുംചേർത്തീടതിൽപിന്നെ ശർക്കരാപഞ്ചസാരയും ൪൧
മലർപ്പൊടിയുമിന്തുപ്പും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുകൊടുക്കിലോ
അരുചിനീങ്ങിനല്ലോരു രുചിവന്നുഭവിച്ചിടും. ൪൨

ദൈവികപ്രതിവിധി.

ബാലകൃഷ്ണമഹാസ്വാമിക്കപ്പപാൽപ്പായസം തഥാ
പന്തിരണ്ടിനംനേദ്യം മുട്ടാതെചെയ്കനിത്യവും ൪൩
ബ്രഹ്മചാരികളായുള്ള ബാലന്മാർക്കൂട്ടുകയും
കൃപാകുലങ്ങളെരയാൽതരാ നന്നായ്ചമയ്ക്കയും ൪൪
ഇങ്ങിനെചെയ്കകൂട്ടുമ്പോൾ രുചി നന്നായ്ഭവിച്ചിടും
തിലഗോത്രമിതാനഞ്ച വിപ്രഭോജനമുത്തമം. ൪൫

കഫപ്രസേകാദി ചികിത്സ.

16 കഫപ്രസേകേ സേവിപ്പാൻ 'പത്ഥ്യാവ്യോഷ'കഷായവും
കല്പ്യാത് കാസാരുചിച്ഛർദ്ദി ചികിത്സായാം വിശേഷതഃ ൪൬
'ബലാശതാവരീ' കഷായം സേവിക്കാം ഭദ്രരോധകേ.
'പഞ്ചാനാം പഞ്ചമൂലാനാം'മെന്നുള്ളൊരുകഷായവും ൪൭
'കർപ്പൂരാദി'തഥാചൂർണ്ണം താലീസാദ്യഞ്ച യോജയേത്
'കൂശ്മാണ്ഡലേഹ'വുംനന്ന് 17 മാറത്തെണ്ണനിരുത്തുക. ൪൮

മററു പ്രതിവിധി.

മണ്ഡലംകണ്ണതിവീക്ഷണം നാനാജാതികനിത്യമായ്
രുചിയുള്ളപദാർത്ഥങ്ങൾ കൂട്ടി നല്ലമനസ്സോടും ൪൯
മുട്ടാതെചെയ്കയതിനാൽ വിട്ടിടും ഭക്തരോധവും.

ഛർദ്ദി ചികിത്സ.

ഛർദ്ദിരോഗത്തിൽ 'വില്വാദി'കഷായം നന്നിതാദിയിൽ ൫൦
18 ദശമൂലകഷായത്തിൽ മലരിട്ടു കുറുക്കിയാൽ
സിതയും ചേർത്തു സേവിക്ക 19 ചന്ദനസ്യന്യനസ്യവും. ൫൧

ആർദ്രപല്ലവാദി (കഷാ) 67-ാംയോഗം. മലരിഞ്ചി 68-ാംയോഗം.

പത്ഥ്യാവ്യോഷകഷായം=കടുക്കത്തോടും ത്രികടുകംകൊണ്ടും കഷായം. ബലാശതാവര്യാദി (കഷാ) 69-ാംയോഗം. പഞ്ചപഞ്ചമൂലാദി (കഷാ) 70-ാംയോഗം. കർപ്പൂരാദി (ചൂ) 20-ാംയോഗം. താലീസാദി (ചൂ) 71-ാംയോഗം.

66 പത്ഥ്യാവ്യോഷശ്ച സേവ്യഃ സകഫേ കഫകാസയോഃ.

കൂശ്മാണ്ഡലേഹം 50-ാംയോഗം. ഛർദ്ദിചികിത്സയിലെ വില്വാദി (കഷാ) മൂലഗ്രന്ഥത്തിലെ 20-ാംയോഗംതന്നെ.

വില്വമൂലകഷായം.

20 വില്വത്തിൻവേരൊരുപലം പച്ചതന്നെചതച്ചത
ഒന്നകാൽവെള്ളവും നാഴിപ്പാലുംചേൎത്തു പചിച്ചഥ ൭൨
മൂഴക്കാക്കിയരിച്ചിട്ടു മലരുംജീരകംസമം
പൊടിച്ചിട്ടാശ്രുസേവിച്ചാലൊഴിയും ഛൎദ്ദിയപ്പൊഴേ ൭൩
'വില്വാദി'ലേഹവുംനന്നു കാൎപ്പാസാസ്ഥ്യാദിചൂൎണ്ണവും
'തൃഷ്ണാധാത്ര്യാദി'പൊടിയും നന്നു ഛൎദ്ദികളിതൊക്കെയും. ൭൪

ദൈവികപ്രതിവിധി.

ഗണേശചരണമലരും ഉരുളയുംകദളിപ്പഴം
പന്തിരണ്ടിനംനേദ്യമാവോളംചെയ്തുകൊള്ളണം ൭൫
അഷ്ടദ്രവ്യങ്ങൾകൂട്ടീട്ടു ഹോമവുംനന്നിതെത്രയും
ഗോഘൃതംവെളുത്തദാനം ചെയ്താൽ ഛൎദ്ദി ശമിച്ചുപോം. ൭൬

ഹൃദ്രോഗചികിത്സ.

ഹൃദ്രോഗത്തിനസേവിപ്പാൻ 21 ചെറുതാമരപഞ്ചമൂലകേ
ക്ഷീരവുംബലയുംകൂട്ടി കഷായിസ്സേവചെയ്യണം ൭൭
ധാന്യാകഘൃണ്ഠ്യാദിയെന്നുള്ള കഷായങ്ങളുമെത്രയും
22 പുൽപ്പഞ്ചമൂലവും പത്തിൻവേരുംവെച്ചകഷായകേ ൭൮
പാലുകാച്ചികുടിക്കുന്നതാം വെണ്ണതിങ്കയുമുത്തമം
'വിദാൎയ്യാദി'ഘൃതംനന്നു 'രാസ്നാദി'ഘൃതമാദിയും. ൭൯

കൎമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും

പരമേശ്മാത'ഘട്ടനംസ്യാദ' ഹൃദ്രോഗസ്യ തു കാരണം
വിഷ്ണുപ്രീതിവരുത്തേണമാവോളം വിപ്രഭോജനം ൮൦
വെള്ളത്തപട്ടുവേദ്ദാനം വിഷ്ണുഭക്തഗൃഹസ്ഥന്ന്
പ്രീതിയോടെകൊടുക്കേണം സങ്കല്പംചൊല്ലിയാദരാൽ. ൮൧

തൃഷ്ണാചികിത്സ.

തൃഷ്ണയഞ്ചുപ്രകാരത്തിൽ ഉണ്ടാകുമിവയഞ്ചിനും
വാതവുംപിത്തവുംതന്നെ കാരണം പുനരാകയാൽ ൮൨
വാതപിത്തത്തിനെന്നോണം ചെയ്തുകൊള്ളേണമൌഷധം.
23 മാരിനീരിനെയേററിട്ടു തേനുമായിക്കുടിക്കണം. ൮൩
24 മാടോട്ടചുട്ടവെള്ളത്തിൽ(ചുട്ടിട്ടവെള്ളം)സിതാമധുസമന്വിതം
25 സേവിച്ചാലൊഴിയുംതൃഷ്ണ ശൎക്കരാ ലാജചൂൎണ്ണവും ൮൪
26 അത്തിനീരിൽസിതാംചേൎത്തു സേവിച്ചാൽ തൃഷ്ണയൊക്കെയും
ശമിച്ചീടുമിതെന്നല്ലോ ധന്വന്തരിപറഞ്ഞതു്. ൮൫

വില്വാദി (ലേ) 49-ാംയോഗം. കാൎപ്പാസാസ്ഥ്യാദി, ഛൎദ്ദിചികിത്സയിൽ താഴെ ചേൎത്തിട്ടുണ്ടു്. തൃഷ്ണാധാത്ര്യാദി 7-ാംയോഗം. ചെറുപഞ്ചമൂലം 70-ാംയോഗം നോക്കുക. ധാന്യാകഘൃണ്ഠ്യാദി (കഷ) 72-ാംയോഗം. വിദാൎയ്യാദി (ഘൃ) 54-ാംയോഗം ഘൃതമാക്കുക. രാസ്നാദി (കഷ) 72-ാം യോഗത്തിൽ മുകളിൽ ചേൎത്തിട്ടുണ്ടു്.

കർമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും

ഗുരുതല്പാഗമദോഷത്ര പാപഹൃത്ക്ലേശകാരിതാ
ഇമ്മൂന്നാമദോഷം തൃഷ്ണയ്ക്കങ്ങാദി കാരണമാകയാൽ ൮൬
കഷ്ടനിഷ്കൃതിയുംനന്നാ ദാഹശാന്തികതൽക്ഷണേ
തൃഷ്ണാശാന്തികവഴിമേൽ തണ്ണീർപ്പന്തൽ ചമച്ചുടൻ ൮൭
മാഘമാസംതുടങ്ങീട്ടു വൈശാഖാന്ത്യത്തിലോളവും
ശുചിയായുള്ള സംഭാരം നിത്യമായിക്കൊടുക്കണം. ൮൮
കരിക്കുവെള്ളമെന്നാലും പാന്ഥന്മാർക്കുകൊടുക്കണം.

മദാത്യയചികിത്സ.

മദാത്യയം സപ്തവിധം ത്രിദോഷാൽ സന്നിപാതജൈഃ ൮൯
രക്തമദ്യവിഷാദീനാം കാരണംമൂർച്ഛയേവവാൻ
മദാത്യയത്തിൽസേവിപ്പാൻ 'മൃദ്വീകാദി'കഷായവും ൯൦

ദൈവികപ്രതിവിധി.

ദാനഹോമാദിചെയ്യേണം വിപ്രാണാംബാലഭോജനം
ജപ്യാദിഹോമംചെയ്യേണം മുട്ടാതെ മണ്ഡലത്രയം ൯൧
അതുകൊണ്ടുശമിച്ചീടും മദമൂർച്ഛകളൊക്കെയും
ഗജദാനംവിശേഷിച്ചും നന്നുമൂർച്ഛയടങ്ങുവാൻ ൯൨
പ്രതിമാദാനമാകുന്നു മദമൂർച്ഛയിലാവേണ്ടതു്.

അദ്ധ്യായം ൭.

അർശോരോഗചികിത്സ.

അർശസ്സെന്നമഹാവ്യാധിക്കൌഷധങ്ങളനേകമാം
ചുരുക്കിസ്സാരമായുള്ളൊരൗഷധങ്ങൾപറഞ്ഞിടാം. ൧
'മുസ്തദ്യാദി'കഷായമോ 'ചിത്രവില്വക'മാദിയും
'കാങ്കായനാദിഗുളിക' 'സൂരണാദി'യുമുത്തമം ൨
1 'ഇലാംസൂരണകന്ദാദി' ഘൃതവും നന്നിതെത്രയും
2 തുമ്പ കാടിലരച്ചിട്ടു വെള്ളവെളുത്തുള്ളിയും ഉണ്ണം ൩
വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞുകള്ളിന്റെ പതുന്നിരട്ടിത്തുടൻ
ഉദേഹത്തിന്റെ നിധാനം ചെയ്യേണ്ടതുകൾപുറക്കവേ ൪
കെട്ടിക്കിടക്കരാത്രിങ്കലർശ്ശസ്സുള്ളതിളച്ചുപോം.

മൃദ്വീകാദി (കഷാ) 73-ാം യോഗം.
മുസ്തദ്യാദി (കഷാ) 74-ാം യോഗം. ചിത്രവില്വാദി (കഷാ) 75-ാം യോഗം.
കാങ്കായനാദി (ഗു) 76-ാം യോഗം. സൂരണാദി (ഘൃ) 77-ാം യോഗം.

3 അങ്കുരം നീണ്ടുവന്നീടിൽ പാഷാണം തേച്ചുഴക്കണം. ൬
നന്നായ്സൂക്ഷിച്ചുചെയ്യേണം വൈഷമ്യം പാരമുണ്ടതിൽ
രക്താർശസ്സിങ്കൽ നന്നല്ലോ കഷായം 'ചന്ദനാദി'യും ൭
ഉശീരാദിയതുംനന്നു രക്താഖ്യേ ചോരപോക്കിന്
4 നിലംപരണ്ടസേവിക്കാം പാലിൽ രക്തം നിറുത്തുവാൻ ൮
കുടജംഫാണിതംനന്നു രക്താഖ്യേ ചോരനിവൃത്തുവാൻ
ഔഷധം പലതുണ്ടല്ലോ മഹാരോഗമതാകയാൽ ൯
മഹാരോഗമതെട്ടുണ്ടാമഘോരരോഗസ്യഹേതുവാൽ.

കർമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും.

പരഹത്യ് ക്ലേശകാരിത്വം ഗുരുദ്വേഷഞ്ച ഗോവധം ൰
ദേവദ്വിജസ്വാപഹരണം ഗ്രഹണേ സ്ത്രീഷുസംഗമം
ഗോരക്ഷോപേക്ഷയുംപിന്നെ അന്നാപഹരണം തഥാ ൰൧
ഇങ്ങിനെ എട്ടുദോഷംകൊണ്ടഘോരരോഗസമുത്ഭവം.
ഷഡക്ഷരേണമന്ത്രേണ ഗണേശം ചാപി പൂജയേത് ൰൨
സുവർണ്ണരത്നാദിദാനങ്ങളനേകംവിധമുള്ളതും
കർമ്മപാകത്തിൽനോക്കീട്ടു വിധിപോലെ കഴിക്കയും ൰൩
ഗോപാലപ്രീതിയായിട്ടു സുവർണ്ണധേനുപ്രദാനവും
ഗണേശപൂജയും വിപ്രപ്രീതിയും നന്നിതെത്രയും. ൰൪

ഉദാവർത്തചികിത്സ.

ഉദാവർത്തത്തിൽ നന്നല്ലോ യമകം തേച്ചിരിക്കയും
'കുലത്ഥദലപത്രൈരണ്ഡ'മാദിയായകഷായവും ൰൫
പിണ്ഡസ്വേദമതുംനന്നു ചെറുതാമഥവർത്തിയും
5 എരണ്ഡതൈലം സ്നുക്ക്ക്ഷീരം 'ത്രിവൃദ്ദന്തീ'കഷായവും ൰൬
'കല്യാണക്ഷാര'വുംനന്നു ദാനഹോമാദികർമ്മവും
അർശസ്സിങ്കൽവിധിച്ചുള്ളതൊക്കെ നന്നിതിനും തുലോം. ൰൭

അതിസാരചികിത്സ.

ആറുജാതിവിധിച്ചിട്ടുള്ളതിസാരത്തിനൌഷധം
ചുരുക്കീട്ടുപറഞ്ഞീടാം ഗുണമുള്ള മരുന്നുകൾ. ൰൮
6 മുസ്താകഷായംസേവിക്ക കുടകപ്പാലവേരുമാം
7 ചാർങ്ങേരിനീരു തക്രത്തിൽ മലർക്കഞ്ഞിയുമുത്തമം ൰൯
'മുസ്താകരഞ്ജ'മാദിശ്ച 'സാനന്താദി'കഷായവും
'ദുരാലഭാദി'യും നന്നു ജ്വരംകൂടിവരുന്നനാൾ. ൨൰

ചന്ദനാദി (ക.പ) 78-ാം യോഗം. ഉശീരാദി (ക.പ) 79-ാം യോഗം. കുടജാവലേഹം, 80-ാംയോഗം നോക്കുക. കുലത്ഥദലപത്രാദി (ക.പ) 81-ാംയോഗം. ത്രിവൃദ്ദന്തീ (ക.പ) 82-ാംയോഗം. കല്യാണക്ഷാരം (ല) 83-ാംയോഗം. മുസ്താകരഞ്ജാദി (ക.പ) 84-ാംയോഗം. ദുരാലഭാദി (ക.പ) [സാനന്താദിഗണം] 85-ാം യോഗം.

8 വില്വധാന്യങ്ങൾ കൂട്ടീട്ട ഷഡംഗം ജ്വരമേവകിൽ
9 ഭൂഗപം ജാതിക്ക ക്രോശാണി ജീരകാതിവിഷാ തഥാ ൨൦
ജാതിപത്രിയൊടേകാദ്ധ്യം ദീപ്യം നിഷ്ഠുരഞ്ച മൂന്നര
ഇവ ചൂർണ്ണിച്ചുതച്ചിട്ടങ്ങേഴാക്കിക്കിഴികെട്ടിയാൽ ൨൧
മാതളത്തിൻ്റെയംഗമഞ്ചും കഃപ്രമാണമായ്
ചതച്ചിട്ടാഢകേതോയേ കിഴിയോടുപചിച്ചഥ ൨൨
പ്രസ്ഥമാക്കിയരിച്ചിട്ട കിഴിയെല്ലാമെടുത്തതിൽ
ഇട്ടുവച്ചുപചിക്കേണം ദിനംതോറും ക്രമത്തിന് ൨൩
ഓരോന്നേരത്തു സേവിപ്പാൻ ഓരോ കിഴിയരച്ചതിൽ
കലക്കീട്ടേഴുനേരത്തു സേവിച്ചാലതിസാരവും ൨൪
മാന്ദ്യം വർദ്ധിച്ചുവെന്നുള്ള രക്തംശീതം കടുപ്പകം
ഗ്രഹണീദോഷവും തീരും രഹസ്യം പരമൗഷധം. ൨൫
10 ജാതിത്രയം മുക്കടുകം വിഡംഗം ജീരകദ്വയം
മോദകം തുല്യമായൊക്കെ പഞ്ചകോലകഷായകേ ൨൬
അരച്ചുഗുളികാം കോലപ്രമാണത്തിലുരുട്ടിയാൽ
മോരുകാച്ചീട്ടതിൽ സേവ്യമതിസാരവിനാശനം. ൨൭

രക്താതിസാരത്തിന്.

11 രക്താതിസാരേ സേവിപ്പാനപാമാർഗ്ഗം ഗുണമുള്ളോം
12 ആട്ടിൻപാൽ പശുവിൻപാലും 'ഷഡംഗ'ഞ്ചകഷായവും ൨൮
ലാക്ഷാദിതേച്ചുദേഹത്തും 'ഷട്പലാദി' തലയ്ക്കുമാം.

കർമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും.

ഉത്തല്പാഗമദോഷേണ പരഹൃത്ക്ലേശകാരിതാ ൨൯
വാപീകൂപതടാകാനാം നദീനാഞ്ച പ്രഭേദനം
ഇങ്ങനെ ദോഷകർമ്മത്താൽ ഉണ്ടാമുഗ്രാതിസാരവും ൩൦
അതിന്നു കർമ്മപാകത്തിൽ ചൊന്നദാനം കഴിക്കയും
അരയാൽത്തറ കെട്ടിക്ക കൃഷ്ണഗോപാലദാനവും ൩൧
വിധിപോലെ കഴിപ്പിക്ക രുദ്രം സൂക്തഞ്ച ജപ്യമാം.
ഇങ്ങനെ ചെയ്തുകൊള്ളേണമതിസാരസ്യ ശാന്തയേ. ൩൨

കടുപ്പചികിത്സ — ലക്ഷണം.

അതിസാരത്തിലൊന്നുണ്ട് കടുപ്പെന്നൊരുജാതിയും
അതിന്നു കുക്ഷിനന്നായിട്ടുളുമ്പീട്ടു കടിക്കയും ൩൩
മലംപോകാതെ കണ്ടിട്ട രക്തശീതങ്ങൾപോകയും
മൂലം പുറത്തുതള്ളിപ്പോം പനിയോക്കാനവുംവരും ൩൪

ഏകാദ്ധ്യം=മൂന്നര കഴഞ്ച്. ഷഡംഗം (കഷാ) 1-ാം യോഗം. ഷട്പലാദി (തൈ) 56-ാം യോഗം. ലാക്ഷാദി (തൈ) 44-ാം യോഗം.

ചികിത്സകരം

അതിന്നാരംഭകാലത്തു വിരേചിപ്പിക്കയുത്തമം
ആട്ടിൻപാലും ഗുണംതന്നെ അതിസാരചികിത്സയും ൩൫
13 കലത്തിപ്പൂവും തൊറക്കരന്നാം പുളിയാരില
കറിവേപ്പിലയും മഞ്ഞൾ ചുക്കം മുളക മാന്തളിർ ൩൬
അയമോദകവുംകൂട്ടി മോരിൽ മുക്കടിയായുടൻ
സേവിച്ചാലതിസാരങ്ങൾ ശാന്തിയാസ്സുതമപ്പൊഴേ. ൩൭
14 ചെറുപ്പുള്ളടിനന്നായി ചതച്ചിട്ടു പിഴിഞ്ഞനീർ
നാഴിവേണം ചതച്ചിട്ടങ്ങിരട്ടില്ലി പിഴിഞ്ഞതും ൩൮
രണ്ടുംകൂടിയരിച്ചിട്ടങ്ങിതുനാഴിയെടുത്തതിൽ
കുറേ വെണ്ണയുമിട്ടിട്ടു കുറുക്കിപ്പാതിയാക്കിയാൽ ൩൯
വാങ്ങിവച്ചതിനേക്കൊണ്ടു മൂന്നുനേരം കുടിക്കിലോ
ചളിയും ചോരയുംമാറും കടപ്പും തീരുമപ്പൊഴേ. ൪൦
15 കന്നിൻപാലു കലത്തിൻെറയുള്ളിൽ പ്രസ്ഥമൊഴിച്ചതിൽ
വണ്ടുകെട്ടിയതിൻമീതേ മുത്തങ്ങാപ്പൊടി നാഴിയും ൪൧
വച്ചുനന്നായടച്ചിട്ടു ശീലമൺചെയ്തു കാച്ചുക
കലത്തിൽ പാലുമുക്കാലും വററുമ്പോളതുവാങ്ങിയാൽ ൪൨
വണ്ടിൻപുറത്തിരിക്കുന്ന മുത്തങ്ങാപ്പൊടി നാഴിയും
എടുത്തുണക്കി നന്നായിപ്പൊടിച്ചിട്ടതിനൊപ്പമായ് ൪൩
മോദകപ്പൊടിയുംചേത്തു തേനിൽസേവിക്കിലപ്പൊഴേ
രക്തവും ശീതവുംപോകും അതിസാരം ശമിച്ചുപോം. ൪൪
16 മോദകം വിടയം ജാതിത്രയം കഞ്ചാവു ജീരകം
ക്രോശാണിയും കറുപ്പെന്നിച്ചൊന്നതോരോകഴഞ്ചതായ് ൪൫
യക്ഷാക്ഷിബീജവും മൂന്നുനിഷ്കംകൊൾകതിനോടഥ
ഷഡ്കഴഞ്ചിഹ കോതമ്പും നത്തക്കാമാംസവും തഥാ ൪൬
ഒക്കെനന്നായി വെവ്വെറെയോട്ടചാത്തിപ്പൊടിച്ചതു
മെല്ലിച്ചു തേനിൽസേവിച്ചാലതിസാരം കടപ്പുകൾ ൪൭
ശൂലയും ഗ്രഹണീദോഷമിവയെല്ലാം ശമിച്ചുപോം.
17 പുങ്കിൻെറതൊലിയുംനല്ല പുളിയാരിലയൊപ്പമായ് ൪൮
ചതച്ചിട്ടുപിഴിഞ്ഞുള്ളനീരു നാഴി എടുത്തതിൽ
നാഴിനെയ്യുംകലർന്നിട്ടു ജാതിക്കാ ജാതിപത്തിരി ൪൯
വിടയം മോദകം നല്ല കറുപ്പും ഭ്രംഗവും തഥാ
കലിംഗകവുമിച്ചൊന്ന കല്ക്കംചേത്തു കാച്ചിയാൽ ൫൦
നത്തയ്ക്കാമാംസവുംചേത്തു പാകമാക്കിയരിച്ചഥ
സേവിച്ചാലതിസാരങ്ങൾ രക്തശീതക്കടുപ്പുകൾ ൫൧
ഗ്രഹണീരോഗവുംതീരും മൂലരോഗവുമപ്പൊഴേ.

18 തൊറക്കരുന്ന പുല്ലാന്നിത്തളിരും വിടയം തഥാ ൧൨.
ഗ്രാമ്പൂവും ജാതിഫലവും കഴഞ്ചോരോന്നുകൊണ്ടരിൽ
നിഷ്പാദ്ധമവിയൻചേൎത്തു കേരിപുഷ്പരസത്തില്പ് ൧൩.
നേക്കെ നന്നായരച്ചിട്ടു ലന്തബീജസമങ്ങളായ്
ഉരുട്ടിവച്ചു സൂക്ഷിച്ചിട്ടയമോദകഷായകേ ൧൪
സേവ ച്ചാലതിസാരങ്ങളം കട്ടപ്പും രക്തവും കെട്ടും
19 മോദകം തിരുമിപ്പാററി യോട്ടചാൎത്തിപ്പൊടിച്ചത്
തേനിൽക്കഴച്ചു സേവിച്ചാലതിസാരം ശമിച്ചുപോം. ൧൫

ശൂലരോഗചികിത്സ.

20 ശൂചുക്കും മോദകവും കായം വെള്ളുള്ളിയുമൊപ്പമായ് ൧൬
ഉവനീരിലരച്ചിട്ടു കരുക്കിസ്സേവ ശൂലയിൽ (ജിത്)
21 ചോരകത്തിനടേകന്ദം പിഴിഞ്ഞുണ്ടായനീരതിൽ ൧൭
ജാതിക്കയുമരച്ചിട്ടു തേനുംചേൎത്തു കൊടുക്കിലോ
ശൂല കൂടിവരുന്നോരു അതിസാരം ശമിച്ചുപോം. ൧൮
22 വിഴാലിൻവേർപൊടിച്ചിട്ടു കായവും കൃമിശത്രുവും
വറുത്തു ചൂൎണ്ണമാക്കീട്ട് ഇവയൊപ്പിച്ച തേനില്പ് ൧൯
സേവിച്ചാലിരുന്നിട്ടു കടിക്കുന്നതു ശാന്തമാം.
23 പഞ്ചകോലവുമിന്തുപ്പും മലരും പുളിയാരലും ൨൦
മോരിൽ മുക്കടിസേവിച്ചാൽ അതിസാരം ശമിച്ചുപോം.

ഗുന്മരോഗചികിത്സ.

24 കടപ്പ പാരംവെട്ടിച്ചു മൂഖതെള്ളിപ്പുറപ്പെടിൽ ൨൧
അഗ്നികന്ദം ഗോപകന്യാ വനസൂരണകന്ദവും
പലമീരണ്ടിടിച്ചിട്ടു നാലൊന്നായ കഷായകേ ൨൨.
മാഹിഷം ഘൃതവും വെന്തവെളിച്ചെണ്ണയുമൊപ്പമായ്
ഇരുന്നാഴൂരിചേൎത്തിട്ടു മുക്കാൽപാലുമൊഴിച്ചതിൽ ൨൩.
ഇന്തോമകവുമപ്പുന്നും മുക്കാലതിലൊഴിച്ചഥ
കല്ക്കത്തിന്നൊപ്പിമധുകം ദേവതാരംത്രുവൎച്ചില ൨൪
അരിയാറും ചവക്കാരം ഇരിന്നും കൃഷ്ണജീരകം
മോദകം മാഗധീ ഭാൎങ്ങി മുക്കാലിതു കഴഞ്ചിവ ൨൫
കാട്ടുചേനയുണക്കിട്ടു കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങുമായ്
മാറാൻകിഴങ്ങുമപ്പുന്നും നിഷ്പമൊന്നരയൊന്നര ൨൬
പൊടിച്ചിട്ടു പചിക്കേണം നന്തയ്ക്കായവതിട്ടതിൽ
പാകമാക്കു്പതിന്നാങ്കിന്നരിപ്പു "കൃഷ്ണവാവിന" ൨൭
ധാനപന്തരം ജപിച്ചിട്ടു കൊടപ്പു നല്ലരാശിയിൽ
മൂലരോഗമതപ്പോഴെ യുള്ളിൽവാങ്ങിയിളച്ചിട്ടും ൨൮
മൂലം തള്ളുന്നതിന്നെല്ലാമൎശസ്സിന്റെ ചികിത്സകം

ദൈവികപ്രതിവിധികൾ.

ദാനഹോമാദിയുംപിന്നെ ഉൾന്ന മന്ത്രിന്ന ചൊന്നതു് ൧൯
ഗണേശപൂജയുംനന്നു് ഗണനാഥഹുതം തഥാ
* അഷ്ടദ്രവ്യങ്ങൾകൂട്ടീട്ടു ഗണനാഥഹുതത്തിനെ ൨൦
പന്തിരണ്ടിലിനംനിത്യം മുട്ടാതെചെയ്യിലുത്തമം
ഷഡക്ഷരംകൊണ്ടുനിത്യം പൂജചെയ്യുഗണേശനെ. ൨൧

വാതവിഷൂചികാലക്ഷണം.

മോഹം ദാഹമതിവതുക്ഷ്രിതിമിരവും വക്ഷോദരകണ്ഠാമയം
ഛർദ്ദിശ്വാസമുളിന്നകക്ഷിതജയും പാർശ്വാർത്തിയും ഭ്രമവും
മൂളും കണ്ണുയുഗത്തെളന്ന തടിപോൽവീഴം ശരീരം ത്വലോ-
മേവം വാതവിഷൂചികാവികൃതിയിൽ കാണാമതീസാരവും. ൨൨

പിത്തവിഷൂചികാലക്ഷണം.

ഉന്മാദോഷ്ണപ്രലാപം പനിയുടനതിസാരം ഭ്രമം ഛർദ്ദി ദാഹം
മൂളും കണ്ണു ചുഴന്നിട്ടഥ തലനയനം മഞ്ഞളിച്ചൂൾപ്പദ്ദൃഷ്ടി
കാലിന്മേൽനിന്നമേല്പോട്ടനിഹ കയറിക്കൊണ്ടുപാദ്പാന്തരസ്ഥര
ചെന്നീടുമ്പോൾമയങ്ങീട്ടുമിതധികതരംപിത്തകോപാൽവിഷൂചി.

കഫജവിഷൂചികാലക്ഷണം.

ഭക്ഷിച്ചീട്ടംപദാർത്ഥം മഥനമതുവരാഞ്ഞെതററവും തൃഷ്ണ കൂടും
വന്നീടുമ്പോൾസരിച്ചമ്പൊട്ടുവമനഗദാ (ത്താ)ൽ വായുമേല്പോട്ടുകേറി
വന്നീടുമ്പോൾവികാരം പലതുടനതിനാലംഗവൈകല്യമോഹം
ചെന്നീടുന്നുകഫത്താൽഗളിതജയൊട്ടംഘോരരൂപാ വിഷൂചീ

ത്രിദോഷജമായ അസാധ്യലക്ഷണം.

ഗാത്രസ്തംഭഞ്ച ശോഷം വമനമൊട്ടുവിരേകഞ്ച കൺചൂടു തൃഷ്ണാ
നേത്രംചെഞ്ഞുംചുഴന്നിട്ടഥ വദനമുടൻ ഗാത്രമേശേഷു ദോഷാൽ
ദോഷം മൂന്നാതിരണ്ടിട്ടടിമുടിമുഴവൻ തൃഷ്ണിവിങ്ങിങ്ങുമിച്ചു.
ഓഷ്ഠമേഴ്കടക്കംപൊഴുതഥ മരണംവന്നകൂടും ത്രിദോഷാത്. ൨൩

വിഷൂചികാചികിത്സ.

25 വിഷൂചികാദിയിൽതന്നെ ചുക്കുകൊണ്ടുകഷായവും
26 ചുക്കും തിപ്പലിയുംപിഷ്ട്വാ ചൂടുനീരിൽകുടിക്കയും ൨൪
27 ശരപുംഖം കാളുശാകമിവകൊണ്ടു കഷായവും
"വില്വാജമോജി"മാദിശ്ച കഷായംനന്നിതെത്രയും. ൨൫
28 ചുക്കംജീരകവും പിഷ്ട്വാ ഗ്രന്ഥകേരജലത്തില്പ

* 1-ാംഭാഗം 4-ാം അദ്ധ്യായം 42 മുതൽ ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക
വില്വാജമോദി (കഷാ) 86-ാംയോഗം

കുടിച്ചാലുടനേദാഹം ശമിച്ചീടുമസംശയം ൨൬
29 മണൽനന്നായ്വറുത്തിട്ടു കെട്ടിട്ടുള്ളമണൽക്കിഴി
മെല്ലെമെല്ലെ തലോടേണമുതങ്ങുകരയേറുകിൽ ൨൭
അഗ്നികത്തിച്ചുകൊള്ളേണം പാദപാർശ്വഗതത്തതൽക്ഷണേ
30 കാർപ്പാസപത്രംപേഷിച്ചു കരപാദതലങ്ങളിൽ ൨൮
തേച്ചാലടങ്ങുമപ്പോഴേ വിഷൂചീഗദമെന്നതു്.
31 ഞാറത്തളിരരച്ചിട്ടു തേങ്ങാപ്പാലിൽകുടിക്കയും ൨൯
32 മരിചംകൾകൊണ്ടുവച്ചകഷായകേ
വേനപ്പച്ചവറുത്തിട്ടു പൊടിച്ചുണ്ടായചൂർണ്ണവും ൨൰
കൂട്ടിക്കൊണ്ടുകുടിച്ചീടിൽ വിഷമിച്ചവിഷൂചിയും
ശമിക്കും പുനരപ്പോഴേയെന്നതുള്ളതുചൊന്നതു് ൨൰൧
ഗുളികാനന്ദജാല്യാദി സേവിപ്പാനാംവിഷൂചിയിൽ
33 അരിനന്നായ്വറുത്തിട്ടു മലർക്കഞ്ഞിയുമുത്തമം. ൨൰൨

ദൈവികപ്രതിവിധി — കർമ്മവിപാകം

വിഷൂചിവന്നുകൂടുമ്പോൾ ശിവമൂർത്തിനിയാരവും
ഒരുയാമമുടങ്ങാതെ മന്ത്രപൂർവംകഴിച്ചഥ ൨൰൩
പൂജാനിവേദ്യംചെയ്യിച്ചു ദക്ഷിണാചെയ്തുതൽക്ഷണേ
തീർത്ഥപ്രസാദവുംവാങ്ങിധരിക്കാം രോഗിമൂർത്തി ൨൰൪
അന്നപ്രചാരതകൊണ്ടല്ലോ വിഷൂചീരോഗസംഭവം
കുര്യാൽ കർമ്മദോഷമെന്നു വിശേഷാൽഗ്രന്ഥനിവൃതി. ൨൰൫

ഗ്രഹണീചികിത്സ.

പൃഥക്ദോഷാൽസന്നിപാതാൽ ചതുർത്ഥാഗ്രഹണീഗദാഃ
ഗ്രഹണ്യാംപാചനംപൂർവം മദ്ധ്യേസംഗ്രാഹിഭേഷജം ൨൰൬
അന്തേƒഗ്നിദീപനംദദ്യാദേവംകാര്യഃ ക്രിയാക്രമഃ
കഷായംനന്നു 'പത്ഥ്യാദി' 'പാഠാകാരഞ്ജ'മാദിയും ൨൰൭
34 പഞ്ചകോലങ്ങളെക്കൊണ്ടു വസ്ത്രപൂതംകുടിയ്ക്കണം
35 ഇഞ്ചിനീരുകുടിക്കേണം പട്ടചൂർണ്ണസമന്വിതം ൨൰൮
ഹിംഗ്വഷ്ടകംപൊടിച്ചിട്ടു മോരിൽസേവിക്കയുംതഥാ
36 കുടജമൂലേന നിഃകഷായോ ഗ്രഹണ്യാംപരമം ഹിതം ൨൰൯
'പാഠാദി'ഘൃതവുംനന്നു് 'ചാർങ്ങേര്യാദി'രസായനം
'പാഠാത്ര്യാദി'ലേഹത്തെ സേവിക്കാംതക്രവുംതഥാ ൩൰
"ചാർങ്ങേരിയാദി" ഗുളികസേവിച്ചീടുകിലുത്തമം

ത്ര്യൂഷണാദി (ഗു) 87-ാംയോഗം. പത്ഥ്യാദി (കഷാ) 88-ാംയോഗം. പാഠാകരഞ്ജാദി (കഷാ) 89-ാംയോഗം. ഹിംഗ്വഷ്ടകം (ചൂ) 90-ാംയോഗം നോക്കുക. ഇതിന്നു അഷ്ടചൂർണ്ണമെന്നും പേരുണ്ടു്. പാഠാദിഘൃതം 91-ാംയോഗം. ചാർങ്ങേര്യാദി രസായനം 92-ാംയോഗം. പാഠാത്ര്യാദി (ലേ) 93-ാംയോഗം. ചാർങ്ങേര്യാദി (ഗു) [illegible]

ഖളങ്ങളേററംനന്നല്ലോ ഗ്രഹണ്യാം ദീപനത്തിനും ൫൩
“ലാക്ഷാദി”തൈലം ദേഹത്തും തലയ്ക്കു“ത്രിഫലാദി”യും
തേച്ചുസേവിക്കയും നന്നു ദീപനൗഷധമൊക്കെയും. ൫൪

കർമ്മവിപാകം.

ജന്മാന്തരേഗുരുദ്വേഷം ഗുരുതല്പഗതം (മം) തഥാ
വാപീകൂപതടാകാദിനദീനാശപ്രഭേദനം ൫൫
ഇച്ചൊന്നദോഷകർമ്മംകൊണ്ടുണ്ടാകും ഗ്രഹണീഗദം.

കൃച്ഛ്രാശ്മരീചികിത്സകൾ.

ദോഷങ്ങൾവസ്തിയിൽച്ചെന്നാലുണ്ടാം കൃച്ഛ്രം ചതുർവിധം ൫൬
‘ദശമൂലബലാദ്രാക്ഷാ’കഷായംനന്നിതെത്രയും
‘പത്മാവര്യാദി’യുംനന്നു് ‘പത്മാപത്തൂരകാദി’യും ൫൭
‘ബൃഹത്യാദിഗണ’ത്തിങ്കൽ ഇരട്ടിച്ചുഞെരിഞ്ഞിലും
തോയംപയോയുതം ക്വാഥം സവമൂത്രജപാഥം ൫൮
‘വ്യാഘ്രീഗോക്ഷുര’മാദിശ്ച ‘പത്ര്യാഗോക്ഷുര’മാദിയും
ഇക്കഷായങ്ങൾനന്നല്ലോ, സേവിപ്പാനിതിനെത്രയും. ൫൯
37 ദ്രോണകംഭമപാമാറ്റം പച്ചനെല്ലിക്ക ടങ്കണം
മുക്കുറ്റിയുംപഴന്തേങ്ങാ വെള്ളംകൂട്ടിയരച്ചതും ൬൦
കുടിച്ചാലുടനേ മൂത്രം തടയാതെയൊഴിഞ്ഞുപോം.
38 വെള്ളരിക്കുരുനല്ല കരിമ്പും ചന്ദനം തഥാ ൬൧
ഏലംഞെരിഞ്ഞിലും കല്ലൂർവഞ്ചി സാഹസ്രവേധിയും
മീനാങ്ങാണി പഴമ്പാശി കൊഴുപ്പാവ (പ) യലീ തഥാ ൬൨
ആട്ടിൻപുഴുക്ക പാറേറടെപ്പുഴുക്കാ മൂഷികമലം
കൂട്ടിനന്നായരച്ചൂണം കരിക്കിൻറെജലത്തില് ൬൩
പുഴുവുംചെത്തു നാഭിക്കുതേച്ചാൽ മൂത്രമൊഴിഞ്ഞുപോം.
39 ഉർവ്വാരുബീജമാച്ചൂനാം മലംകൂട്ടിയരച്ചതും ൬൪
നാഭിയിൽതേച്ചിലൊഴിയും മൂത്രമാറ്റുമുറമ്പഥ
40 വെരുമ്പിക്കാടിനാഭിക്കുതാഴെ ധാരയൊഴുക്കുക ൬൫
‘ശതാവരിഗുളം’ സേവ്യം ‘ത്രൈകണ്ടകഘൃതം’ തഥാ
41 ത്രൈകണ്ടകഘൃതത്തിൻെറ മരുന്നൊക്കെക്കഷായമായ് ൬൬
സേവിക്കയിവയുംനന്നു നന്നു്‘വസ്ത്യാമയാന്തകം’
42 വസ്ത്യാമയാന്തകത്തിൻെറ മരുന്നൊക്കെക്കഷായമായ് ൬൭

ലാക്ഷാദി (തൈലം) 44-ാംയോഗം. ത്രിഫലാദി (തൈ) 57-ാംയോഗം. ദശമൂലാദി (കഷാ) 95-ാംയോഗം. പത്മാവർണ്ണാദി (കഷാ) 96-ാംയോഗം. പത്മാപത്തൂരാദി (കഷാ) 95-ാംയോഗം.

ബൃഹത്യാദിഗണം 98-ാംയോഗം. വ്യാഘ്രീഗോക്ഷുരാദി (കഷാ) 99-ാംയോഗം. പത്ര്യാഗോക്ഷുരാദി (കഷാ) 100-ാംയോഗം. ശതാവരീഗുളം 38-ാംയോഗം. ത്രൈകണ്ടകഘൃതം 101-ാംയോഗം. വസ്ത്യാമയാന്തകം (ഘൃ) 102-ാംയോഗം.

വച്ചുർസേവിക്കയുംനന്ന കാടിനീരിലിരുന്നുക.

അശ്മരിചികിത്സ.

43 ഏലംഞെരിഞ്ഞിലും കല്ലൂർവഞ്ചിമൂന്നുംസമാംശമായ് ൫൨
കഷായംവച്ചരിച്ചിട്ടു പൊൻകാരം പൊരിച്ചിട്ടും
കൂട്ടിക്കുടിച്ചാലുടനേ കൃച്ഛ്രാശ്മരി ശമിച്ചുപോം ൫൩
44 ഏലത്തരിയിളനീരിൽ സേവിച്ചീടുകയും ഗുണം
45 കാപ്പ്രാസവേരു സേവിക്കാം കാടിനീരിലരച്ചതും ൫൪
46 കൊത്തമ്പാലരിയുംകൊള്ളും മീനാംഗണിസമൂലവും
തമിഴാമയുടെവേരും ശിരോനീളിയുമഞ്ജസാ ൫൫
ഓരോന്നരച്ചു സേവിക്ക പാലിലും ചൂടുനീരിലും
47 നുറിൽതെളിഞ്ഞനീർതന്നിൽ തൈലംചേർത്തുകടഞ്ഞതും ൫൬.
നാഴിയിൽതേച്ചിലൊഴിയും മൂത്രകൃച്ഛ്രമുറന്നഥ
48 നിർഗ്ഗുണ്ഡിവേരു തക്രത്തിൽ സേവിക്കാം ചൂടുനീരിലും ൫൭
49 ഞെരിഞ്ഞിൽപ്പൊടി സേവിക്കാം നവനീതേന തൽക്ഷണേ
50 കുശ്മാണ്ഡപത്രതോയത്തെ സിതചേർത്തു കുടിക്കയും ൫൮
51 മഞ്ഞൾക്കൊടിയരിഞ്ഞിട്ടുജലത്തിൽകുടിക്കയും
52 പച്ചനെല്ലിക്കനീർതന്നിൽ ചിർഭടാ ബീജമാഷകവും ൫൯
53 അടമ്പാമണിയൻവേരും ശതാവരി ഞെരിഞ്ഞിലും
തേറാമ്പരലുമൊന്നിച്ചു കഷായം നന്നിതെന്നതും ൫൰
യമകംതേച്ചുമൊഴുത്ത നവിരസോദവും ഗുണം
വിരേചിപ്പിക്കയുംനന്നു ശീതതൈലം തലയ്ക്കുമാം. ൫൧

കർമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും.

പരസ്ത്രീ വിധവാ കന്യാ തിര്യഗ്യോനിഷു സംഗമം
ചിജാനാം ക്ലേശകരണമപമാനകൃതിസ്തഥാ ൫൨
സ്ത്രീഗർഭഹരണം കന്യാദൂഷണങ്ങളെയും പുരാ
വിപ്രപീഡാദിയുംചെയ്തിട്ടശ്മരിക്കിഹകാരണം ൫൩
സുവർണ്ണവസ്ത്രദാനാദി തിലപാത്രാദിദാനവും
കുശ്മാണ്ഡതിലദാനഞ്ച ഉദ്വാഹഫലദാനവും ൫൪
ചെയ്യേണം ഹരശിവനിൽ വിഷ്ണുവിങ്കലുമങ്ങനെ
* മുഴുക്കാപ്പുകരം ചാർത്തിക്കാം നിറമാലയുമഞ്ജസാ ൫൫
ക്ഷീരധാരാദി(യെ)ച്ചെയ്താൽ കൃച്ഛ്രാശ്മരി ശമിച്ചുപോം.

---

47 നുറിൽതെളിഞ്ഞനീർ = ചുണ്ണാമ്പുവെള്ളംതെളി.
* മുഴുക്കാപ്പ് = ചന്ദനംകൊണ്ടു ബിംബത്തിൽ അലങ്കരിക്കുന്നതു്.

അദ്ധ്യായം ൪.

പ്രമേഹചികിത്സ.

പ്രമേഹോ വിംശതിഃപ്രോക്തസ്തച്ചികിത്സാ നിഗദ്യതേ
വാതത്തിൽനാലു പിത്തത്തിലാറു പത്തു കഫത്തിലും ൧
ശമനൗഷധമേയാവൂ ദുർബ്ബലന്നഥ മുമ്പിലും
1 ധാത്രീരസം പിഴിഞ്ഞിട്ടു നിശാമധു(സ്സു) സമന്വിതം ൨
പ്രാതഃകുടിക്കനന്നല്ലോ ഏകനായകവല്ക്കവും
2 (ഔ)ഉദുംബരസ്യവന്ദാകം തക്രേണ സഹ പായയേത് ൩
അശ്വത്ഥഫലബീജഞ്ച തച്ചൂർണ്ണാശ്മഗ്രാഗജം
സിതാമധുയുതംതക്രേ കല്ക്കം കതകജം തഥാ ൪
3 നവനീതം നിശാചൂർണ്ണം ലിഹേന്മാക്ഷികയുക്തമായ്
4-5 ഗുഡൂച്യാചാന്വിതാച്ചൂർണ്ണാ, ഗശോകക്വരസാന്വിതാ ൫
ജ്യേ (ശ്രേ)ഷ്ഠോദകേന പ്രപിബേത് ഏതന്മേഹഹരംപരം.
'നിശാകതക'മാദിശ്ച ആരുകല്യാദ്യഫലാദിയും ൬
6 ഏകനായകസംയുക്തമായുള്ളൊരൗഷധംഗവും
കതകാദികഷായഞ്ച കരിഞ്ഞാലിക്കഷായവും ൭
7 നവിരത്തവിട്ടുംനല്ല തിന്ത്രിണീഫലവല്ക്ക(വും)ജം
ചൂർണ്ണഞ്ച സിതയാ തിന്നാൽ പ്രമേഹാണാം വിനാശനം. ൮
8 ത്രിഫലാത്രിവൃതാചൂർണ്ണം ശിലാജതു സമന്വിതം
സക്ഷൌദ്രം ശക്കരോപേതം വിരേകാത്ഥം പ്രമേഹിനാം ൯
9 മുദ്ഗംപുഴുങ്ങിത്തേൻചേർത്തു പ്രാതഃകാലേ ഭുജിക്കയും
10 അഞ്ചാതേ(റ)ഴെട്ടരച്ചിട്ടു കതകം മധുതക്രവും ൧൦
കൂട്ടിക്കുടിക്കയുംനന്ന'നീത്ര്യാദി'കുടിക്കയും
'കാപ്പ്രാസാന്ധ്യാദി'ഗുളികാ രണ്ടും നന്നതിനിരിരിലും ൧൧
11 ഉഷ്ണമാഹങ്ങളേറീടിൽ തക്രധാരകഴിക്കയും
ലാക്ഷാദിതേയ്ക്കു ദേഹത്തു നിശോശീരാദിയും തഥാ ൧൨
12 മലർക്കഴമ്പുസർവാംഗംതേയ്ക്കു ചൂടുപൊറിക്കിലോ
13 കരിവേപ്പില രാമച്ചം ദാർവീമധുകസംയുതം ൧൩
കഷായം നന്ന വാതയ്ക്കോറംവാൻ നിത്യം നാവുവരംച്ചയിൽ.

നിശാകതകാദി (കാ) 103-ാംയോഗം. ആരുകല്യാദ്യാദി (കാ) 104-ാംയോഗം. ഷഡംഗം (കാ)1-ാംയോഗം. കതകാദി (കാ) 105-ാംയോഗം. നീത്ര്യാദി (ഗു) 106-ാം യോഗം. കാപ്പ്രാസാന്ധ്യാദി (ഗു) 107-ാംയോഗം. ലാക്ഷാദി (തൈ) 44-ാംയോഗം. നിശോശീരാദി (തൈ) 108-ാംയോഗം.

14 അമൃതോട്ട കരിങ്ങാലി ഏകനായകമൂലവും ൫൪
ഉഴുന്നും വാരിയും ഭൂമിതാലക(വൃ)ന്ദവുമൊപ്പമായ്
പലമീരണ്ടിടിച്ചിട്ടു എട്ടൊന്നായകഷായകേ ൫൫
പ്രസ്ഥം പാലും കലർന്നിട്ടു നറുങ്ങരിയുമിട്ടതിൽ
കോതമ്പും ഇകയും നല്ലോരുഴുന്നിൻപൊടിയും തഥാ ൫൬
കദളിപ്പഴവുംകൂട്ടി വിരവിൽക്കൂടെയിട്ടതിൽ
വച്ചു കഞ്ഞി കുടിച്ചീടിൽ പ്രമേഹം ദാഹമൂർച്ഛയും ൫൭
വേവും സഞ്ചാരവുംതീർന്നു മൂത്രവും കറവാസ്ഥതം
‘ശതാവരീഗുളം’സേവ്യം പ്രമേഹശമനം തഥാ ൫൮
‘ബലാധാത്ര്യാദി’യാംതൈലം തലയ്ക്കുററവുമുത്തമം.
15 നാല്പാമരംകരുന്തോട്ടി മഞ്ഞളെന്നിവയാകെയും ൫൯
പതുപ്പത്തുപലംവേണം ഉശീരം ഷട്പലം തഥാ
ഇടിച്ചിട്ടുകഷായംവച്ചെട്ടൊന്നാക്കിയെടുത്തതിൽ ൬൦
കൽക്കത്തിന്നേലവും ദാരു മാഞ്ചി മഞ്ചട്ടി ചോരകം
ചെഞ്ചല്യം തുണിയാങ്കുക ചോനകപ്പുല്ലു നാകണം
തകരം രേണുകം രാസ്നാ പുന്നപ്പൂവശാഗന്ധവും
ഞാഴൽപ്പൂകൊട്ടവുംഞെട്ടിൽ നിസ്വാസം നിശ പച്ചില ൬൨
മൂർവ്വാ പാൽവള്ളി ചിഞ്ചാതപക്കാവിൽ കൊന്ന മുരിങ്ങയും
പാലുംചേർത്തു പചിച്ചുള്ള തൈലംനന്നു പ്രമേഹിണാം. ൬൩
16 ചന്ദനോശീരമാഞ്ചീരം ഇടിച്ചിട്ടു കഷായമായ്
എട്ടൊന്നാക്കിയരിച്ചിട്ടു തൈലം നന്നാറികല്ക്കമായ് ൬൪
കാച്ചിതേയ്ക്കു പ്രമേഹത്തിന്നഗസ്ത്യസ്യ സുഭാഷിതം
കഴമ്പിട്ടുകയും രക്തധാര, തേച്ചിട്ടിരിക്കലും (യും) ൬൫
അനന്തിപ്പിഴികൈനല്ലുതെല്ലാംനന്നു പ്രമേഹിണാം.

പ്രമേഹാദി പിടികാചികിത്സ.

ശരാവികാദി പിടികയുണ്ടായാൽ ശോഫവൽക്രിയാ ൬൬
‘മൃണാളാദി’യരച്ചിട്ടു തേയ്ക്കാം ‘നിംബാദി’സേവയും
‘നാല്പാമരാ(ദ്യ)’ദി ‘നിംബാദി’ തൈലയോഗേന ധാരയും ൬൭
പൊളിഞ്ഞാലേറെ നന്നല്ലോ വരുത്തുള്ള കഴമ്പുകൾ
“തിലസർഷപ”മിത്യാദി ചൊല്ലുമുള്ളൊരുകഴമ്പിനെ ൬൮
വരുത്തരച്ചു തേയ്ക്കേണം ‘നന്ത്യാർവട്ടാദി’യും തഥാ.

ശതാവരീഗുളം 38-ാം യോഗം. ബലാധാത്ര്യാദി(തൈ) 109-ാം യോഗം. അർത്ഥവും യോഗത്തിന്റെ ഒടുവിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. മററുള്ളിടത്തും യോജിപ്പിച്ചുകൊള്ളാം. മൃണാളാദികഴമ്പ് (ലേപം) 110-ാം യോഗം. നിംബാദി (കഷാ) 111-ാം യോഗം. നാല്പാമരാദി (തൈ) 112-ാം യോഗം. തിലസർഷപാദികഴമ്പ് 113-ാം യോഗം. നന്ത്യാർവട്ടാദികഴമ്പ് 114-ാം യോഗം. 112-ാം യോഗം കഴിഞ്ഞാലുള്ള നിംബാദിതൈലം അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം 35-ാംയോഗം (മൂലം) നോക്കുക.

17 (മൃ) ദൂർവ്വാവേരുകഷായത്തിൽ തുലാംകൊണ്ടതരിച്ചതിൽ ൨൯
എണ്ണകാച്ചീട്ടു തേച്ചീടിൽ മൂലംചുട്ടുകയുണ്ണവും
മൂർദ്ധാവിൽ ചൂടുമൊഴിയും ഉഷ്ണരോഗമിളച്ചുപോം. ൩൦

പിടിക പൊട്ടിക്കാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ.

കുരുപൊട്ടിച്ചുലംപോവാൻ ഗുണമുള്ളൊററമൂലികൾ
അരച്ചു ഗോപ്യമായ്തേപ്പാനുള്ളതിന്നു പറഞ്ഞിടാം ൩൧
18 വെള്ളാമ്പയോടു ചുട്ടിട്ടു പൊടിച്ചോണ്ടയെതലകേ
കഴമ്പുതേയ്ക്കുയുംനന്ന് വെണ്ണകൂട്ടിട്ടുമാമതു് ൩൨
19 ആവണക്കിൻവേരരച്ചു തേച്ചാലും പൊട്ടുമക്കുരു
20 കൊഴുപ്പുവെണ്ണയിൽതേയ്ക്ക തിരുതാളിയൊടും തഥാ ൩൩
21 തണ്ണീർകോതം പഴമ്പാള ചുട്ടുനന്നായ്പൊടിച്ചതിൽ
22 വെണ്ണചേർത്തിട്ടു തേച്ചീടാം 23 ഉമ്മത്തുംകായുമങ്ങനെ ൩൪
24 ആവണക്കിലയിൽവച്ചു കാഞ്ഞിരത്തളിർ ചുട്ടഥ
അരച്ചു വെണ്ണയിൽതേച്ചാൽ കുരു പൊട്ടിശ്ശമിച്ചുപോം ൩൫
25 ഉപ്പുനച്ചുകരെന്നേവം ചുട്ടരച്ചതുവെണ്ണയിൽ
വരുത്തരച്ചുതേച്ചീടാം കുരുവിന്നിതുനിർണ്ണയം. ൩൬
26 ആവണക്കെണ്ണയിൽ വെണ്ണചുണ്ണാമ്പിട്ടുകലക്കിയാൽ
തെളിച്ചെടുത്തുതേച്ചീടിൽ പൊട്ടിടും കുരുവപ്പൊഴേ. ൩൭
27 വേപ്പിൻകുരുന്നരയ്ക്കേണം മഞ്ഞൾചുണ്ണത്തൊടൊപ്പമായ്
ശിലയിൽവച്ചുകെട്ടേണം കുരുവൊക്കെപ്പൊതിഞ്ഞതു ൩൮
28 ഉലുവായരിയുംപിന്നെ കളിപ്പാക്കും വയമ്പുമായ്
അരച്ചുതേയ്ക്കുയുംനന്നു കുരുക്കൾക്കാമിയിങ്ങലു് ൩൯
29 ഉമ്മത്തിന്റെയിളങ്കായെ ചുട്ടുനന്നായ്പൊടിച്ചതിൽ
കോഴിക്കാരം ചേർത്തരച്ചു വ്യാധിയിൽവച്ചുകെട്ടിടാം (ട്രക) ൪൦
30 മുലപ്പാൽ വെണ്ണയുംകൂട്ടി മർദ്ദിച്ചുമ്മുകഴമ്പില്യ്
ചുണ്ണവുംചേർത്തുതൊട്ടീടിൽ മുഖംപൊട്ടിക്കിഴിഞ്ഞുപോം. ൪൧
31 കണ്ടിവെണ്ണപൊടിച്ചിട്ടു എണ്ണകൂട്ടിയുരുക്കിയാൽ
ഇന്തുപ്പുംചേർത്തുമർദ്ദിച്ചു മർമ്മപീഡയ്ക്കുതേച്ചിടാം. ൪൨
32 14 വെളുത്തകുന്തിരിക്കത്തെപ്പൊടിച്ചിട്ടതിനൊപ്പമായ്
ഉരുക്കു കന്തിരിക്കത്തെ ചേർത്തുമർദ്ദിച്ചതാവൊളം ൪൩
ചൂടുപോയാലെടുത്തിട്ടു തേച്ചുകൊണ്ടതിലപ്പൊഴേ
പരുത്തിപ്പഞ്ഞിപറ്റിച്ചാൽ കുരുവിൻകണ്ണുവീണുപോം ൪൪
33 പറിച്ചരച്ചു മേന്തോന്നിക്കിഴങ്ങൊട്ടെണ്ണചേർത്തതു
മുലപ്പാൽകൂട്ടിമർദ്ദിച്ചു തേച്ചാൽ പൊട്ടിടുമേ കുരു ൪൫
പഴുത്തുപൊട്ടുവാനേറെ താമസിച്ചതിവേദന

സഹിക്കാ(വഹിക്കാ)തെവരുന്നേരം മൃണാളാദികഷായിനെ ൪൩
തേച്ചിലാനുശമിച്ചീടും പ്രമേഹങ്ങളതൊക്കെയും.

കർമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധികളും.

ബ്രാഹ്മണസ്വാപഹരണം താപസീഗമനം തഥാ ൪൪
ഗുരുതല്പഗമാദിശ്ച പരഹൃത്ക്ലേശകാരിതാ
പരസ്ത്രീ വിധവാ കന്യാ തിര്യഗ്യോനിഷുസംഗമം ൪൫
ജന്മാന്തരാർജ്ജിതാദ്ദോഷാഃ പ്രമേഹത്തിന്നുകാരണം
തിലഭൂഹേമദാനാനി വിഷ്ണുനാമജപം തഥാ ൪൬
കന്നുകം ചാസ്ഥിഭാഗഞ്ച രജതം ചൈ ശൃംഗയോഃ
രക്താക്ഷിയുഗവും ചേർത്തു പൂജാകർമ്മവിധാനവത് ൪൭
പ്രമേഹരൂപവും സ്വർണ്ണംകൊണ്ടു തന്നെ ചമച്ചത്
ബ്രാഹ്മണശ്രുതസമ്പന്ന ദൌഃസ്ഥ്യവായകുടുംബിനേ ൪൮
ആചാരധർമ്മാദിവതേ ചിരജ്ഞേയായ തൽക്ഷണേ
കർമ്മപാകവിധാനത്തിൽ ചൊന്നപോലഥ ദാനവും ൪൯
ദ്രവ്യംകൂട്ടിക്കൊടുക്കേണം പ്രമേഹശമനത്തിന്
വിപ്രഭോജനമാവോളം ചെയ്തുകൊള്ളുന്നമദ്ദിനേ. ൫൦

വിദ്രധിചികിത്സ.

ഷഡ്വിധാ വിദ്രധിശ്ചൈവ ബാഹ്യാഭ്യന്തരഭേദതഃ
ബാഹ്യവിദ്രധിയെന്നാകിൽ ആദിയിൽ ചോരനീക്കുക ൫൧
34 ഗന്ധർവ്വബീജംപാൽവീഴ്ത്തി പുഴുങ്ങിത്തിലമൊപ്പമായ്
പേഷിച്ചുതേച്ചുയുംനന്നു തേയ്ക്കാം പഥ്യാമൃതാദിയും ൫൨
മൃണാളാദിയതുംനന്നു തേപ്പാൻ സന്തർപ്പണം തഥാ
നിംബാദികഷായവുംനന്നു സേവിപ്പാൻവരണാദിയും ൫൩
ജീവന്ത്യാദിയതുംനന്നു മുസ്താചന്ദനമാദിയും
തിക്തകഞ്ച മഹാതിക്തം ഗുൽഗുലുതിക്തകം തഥാ ൫൪
യോഗരാജാദിപൊടിയും പഞ്ചവിംശതിഗുൽഗുലും
വിരേചിപ്പിക്കയുംനന്നു ചെയ്വൂ ജാത്യാദിഘൃതവും ൫൫

മൃണാളാദികഷായം 110-ാം യോഗം. പഥ്യാമൃതാദികഷായം 115-ാം യോഗം. സന്തർപ്പണകഷായം 116-ാം യോഗം. നിംബാദികഷായം 111-ാം യോഗം.

വരണാദികഷായം 117-ാം യോഗം. ജീവന്ത്യാദികഷായം 118-ാം യോഗം. മുസ്താചന്ദനാദികഷായം 119-ാം യോഗം. തിക്തകം ഘൃതം 120-ാം യോഗം. മഹാതിക്തകം ഘൃതം 121-ാം യോഗം. ഗുൽഗുലുതിക്തകം ഘൃതം 122-ാം യോഗം. യോഗരാജചൂർണ്ണം 123-ാം യോഗം. പഞ്ചവിംശതിഗുൽഗുലു യോഗം ഏതെന്ന് അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. ജാത്യാദിഘൃതം 124-ാം യോഗം. ഇതിൽ ദശപുഷ്പവിവരണം ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

ന്യഗ്രോധാദി കഷായത്തിൽ ഏലാദിഗണകല്കമായ്
മൂന്നേ കാച്ചിത്തരേണം പൊളിഞ്ഞാൽ ധാരയപ്പൊഴേ ൯൯
പ്രമേഹക്കുരുവിൽ ചൊന്നതെല്ലാം നന്നിതിന്നുമുലോം.

35 നാല്പാമരത്തിൻതൊലി മൊട്ടു നീണ്ടി
വരാ ച പാഠാ കദളീദലയഞ്ച
ഗന്ധർവ്വബീജം തിനയെള്ളിതെല്ലാം
വറട്ടുതേങ്ങാത്തിരുവോടുകൂടെ ൱
സഹാമൃതേന (ഛിന്നാകരാദ്യം) തിലജേനയോജ്യം
വറുത്തുകൊണ്ടിട്ടുലൂവാമറന്നേൻ
ചൂടുന്നനേരം വിരവോടരച്ചു
സൈരന്ധ്രജേ സന്മധുയുക്തലേപാത് ൱൧
തിരണ്ടുവീർത്തുള്ളൊരു വിദ്രധീനിർ
ഉരുണ്ടുപാകം ദിവസത്രയേണ.

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

ഫലാപഹരണംതന്നെ വിദ്രധിക്കിഹകാരണം ൱൨
ഫലപാകപാനമാവോളം ചെയ്തു ദാനം ദിനേദിനേ
ആമ്രദാനംവിശേഷിച്ചു വിദ്രധിക്കുവിധിച്ചതു്. ൱൩

വൃദ്ധിചികിത്സ.

വൃദ്ധിയേഴുപ്രകാരത്തിലുണ്ടായാലിവയേഴിനും
സോമപ്രവൃത്തിനന്നല്ലോ വിരേചിപ്പിക്കയുംവേണം ൱൪
ഉള്ളിവെട്ടുകാദിശ്ച ലത്രുനബർവ്വാദിയും
ലത്രുസൈരന്ധ്യയഷ്ടാക്ഷീ കഷായങ്ങളിതൊക്കെയും ൱൫
ഏരണ്ഡസ്നേഹവുംകൂട്ടിസ്സേവിക്കാം വൃദ്ധിനോവിന്
ആന്ത്രവൃദ്ധികരേറിട്ടുള്ളതിവേദനയിങ്കല് ൱൬
36 മണൽനനായ്‌വരുത്തിട്ടു തൽസ്ഥാനേ കിഴിവ്യുന്നുക.
ഹിംഗുത്രിഗുണാദ്യന്ത് സുകുമാരഘൃതം തഥാ. ൱൭

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

യാഗകർമ്മാദിവിഘ്നത്തെ ച്ചെയ്തുയാൽവൃദ്ധിഹേതുവും
വിഷ്ണുപ്രതിമദാനത്തെ വിധിപോലെകഴിക്കണം ൱൮
ഗോബ്രാഹ്മണപ്രസാദത്തെ നിത്യമായിവരുത്തുക.

ഗുന്മചികിത്സ

ആദൌ ഗുന്മങ്ങളെട്ടിനും സപ്തസാരം കഷായവും ൱൯

ന്യഗ്രോധാദിഗണം 125-ാം യോഗം. ഏലാദിഗണം 64-ാംയോഗം. ഉള്ളിവെട്ടുകാദികഷായം 126-ാംയോഗം. പത്രുനബർവ്വാദികഷായം 127-ാംയോഗം. ലത്രുസൈരന്ധ്യാദികഷായം 128-ാംയോഗം. ഹിംഗുത്രിഗുണതൈലം 129-ാംയോഗം. സുകുമാരരസായനം 130-ാംയോഗം. സപ്തസാരം കഷായം 131-ാംയോഗം.

‘വിഴാൽവേരാദി’പത്തിൻവേർ ‘വിശാലാദി’ശ്ച കണാദിയും
‘വ്യോഷാദി’‘ലശുനാദി’ശ്ച ‘ഹിംഗ്വാദി’പ്പൊടിയും തഥാ
‘പുളികുഴമ്പു’നന്നല്ലോ ‘അഷ്ടചൂർണ്ണവു’മുത്തമം
‘ഹിംഗുത്രിഗുണ’വുംനന്നു ‘സുകുമാരഘൃതം’ തഥാ
37 ജരാസേപാദവുംനന്നു യവക്ഷാരസ്യസേവയും.

ഒരു തൈലയോഗം.

38 ആവണക്കിന്റെവേർമേൽതൊലിയും കൊന്നവേർതൊലി
ഉഴിഞ്ഞവേരുവെള്ളുള്ളി ഇവകൊണ്ടുകഷായവും
നാലൊന്നാക്കിയെടുക്കേണം കാടിനീരതിൽവെന്തിഹ
ആവണക്കെണ്ണയുംചേർത്തു കൊട്ടംതിപ്പലികായവും
മരമഞ്ഞളും കടുക്കായും ഗന്ധകം ജീരകദ്വയം
വേപ്പിൻതൊലി വയമ്പിന്തുപ്പിവ കല്ക്കങ്ങളുംചേർത്തുടൻ
പാകമാക്കിയരിച്ചിട്ടു സേവിച്ചാൽ ഗുന്മമൊക്കെയും
ശമിച്ചീടുമിതെന്നല്ല സ്ത്രീകൾക്കേററവുമുത്തമം.

കണാദിലേഹം.

39 ‘കണാശതാഹ്വാദി’ശ്ച കഷായംവെച്ചതിൽ ഗുളം
ഏരണ്ഡസ്നേഹസംയുക്തം പൊടിച്ചിങ്ങിട്ടുപാതിയും
പൊടിചേർത്തുപചിക്കുന്ന ലേഹവുംനന്നു ഗുന്മകേ
40 പ്ലാശിൻതൊലികഷായത്തിൽ അഷ്ടചൂർണ്ണഞ്ച കല്ക്കമായ്
ഏരണ്ഡതൈലം ഗുളവും തിന്ത്രിണീവല്ക്കഭസ്മവും
കൂട്ടിച്ചമച്ചലേഹംനന്നേററവും ഗുന്മശൂലയിൽ.
41 കരുത്തകക്കടം മൂക്കാലമായുള്ളതൊന്നിനെ
തൊലിച്ചുരുഷ്ടുനീക്കീട്ടു ദ്വിപലംലവണത്തിനെ
കലക്കി നീരൊഴിച്ചിട്ടു വേവിച്ചിട്ടതെടുത്തുടൻ
എല്ലുനീക്കിയരച്ചിട്ടു തേങ്ങാപ്പാലതിലെൺപലം
ഗുളം കലക്കിച്ചേർത്തിട്ടു കായം ചവ്യം കടുത്രയം
തിപ്പലീമൂലവും തോട്ടിവേരുംലശുനജീരകം
ഓരോപലംപൊടിച്ചിട്ടെണ്ണയുംനെയ്യുമൊപ്പമായ്
ഉഴക്കുഴക്ക ചേർത്തിട്ടു നാഴിത്തേനും കലർന്നതിൽ
ലേഹപാകത്തിൽവാങ്ങിട്ടു സേവിച്ചാൽ ഗുന്മശൂലയും
ഉദരേ വീക്കവും നോവും ശമിച്ചീടുമസംശയം
വൃദ്ധി, ഗുന്മം, പ്ലീഹ, ശൂല, ഉദരാമയമെന്നിവ
തമ്മിലന്യോന്യയോജ്യങ്ങൾ ചികിത്സകളിലൊക്കെയും.

- വിഴാൽവേരാദി കഷായം 132-ാം യോഗം. കണാദി കഷായം 133-ാം യോഗം. വ്യോഷാദിചൂർണ്ണം 134 ാം യോഗം. ലശുനാദി കഷായം 123-ാം യോഗം. ഹിംഗ്വാദി ചൂർണ്ണം 135-ാം യോഗം. പുളികുഴമ്പുലേഹം 136-ാം യോഗം.

42 ലശുനം ശക്രവല്ലീ ച കരുന്തോട്ടി വിഴാലരി ൭൫
മുരിങ്ങവേരുമൊന്നിച്ചു കഷായം വച്ചരിച്ചതിൽ
എരണ്ഡതൈലം ഘൃതവും ചേൎത്തു കല്കത്തിനൗഷധം ൭൬
ഇന്തുപ്പും കായവും പിന്നെ ചവൎക്കാരം വിഴാലരി
ചുക്കു വെള്ളുള്ളിയും നല്ല വിളയുപ്പു തുവച്ചില ൭൭
ഇവ ചേൎത്തു പചിച്ചിട്ടു സേവിച്ചാൽ വാതഗുന്മവും
വീക്കവും പ്ലീഹയും പിന്നെ അഷ്ഠീലാ പാൎശ്വശൂലയും ൭൮
ശമിച്ചീടുമതപ്പോഴേ പ്രത്യഷ്ഠീലയുമാന്ത്രവും.

കൎമ്മവിപാകം പ്രതിവിധികൾ

* പഞ്ചകം ഗുന്മരോഗസ്യ ന ദാനഞ്ച വിദുർബ്ബുധാഃ ൭൯
സൂക്താദികൾ ജപിപ്പിക്കാം ഗായത്രീജപവും തഥാ
ഗണേശപ്രതിമാദാനം വിധിപോലെ കഴിക്കയും ൮൦
ഗണേശപൂജയും നന്നു ഗണനാഥഹുതം തഥാ
ഗുരുപ്രീതിവരുത്തേണം ശുശ്രൂഷിച്ചഥ മുമ്പിലെ ൮൧
കാരണഗുരുവേതന്നെ സേവിച്ചു മതിയാസ്ഥത്ര
യോഗീശ്വരമഹാത്മാവാം കാരണഗുരുഭൂതനെ ൮൨
തേടിത്തിരഞ്ഞറിഞ്ഞങ്ങെത്തിച്ചെന്നു സേവിച്ചനുഗ്രഹം
വാങ്ങി പൂൎവ്വമഹാപാപശാന്ത്യൎത്ഥം ദാനഹോമവും ൮൩
ചെയ്തുമൃഷ്ടാന്നമായിട്ടു വിപ്രഭോജ്യംകഴിച്ചഥ
ദേവാലയങ്ങൾ തീൎപ്പിച്ചു പ്രതിഷ്ഠാദികൾചെയ്യണം ൮൪
തീൎത്ഥസ്നാനങ്ങളുംചെയ്തു വിപ്രഭോജനമുത്തമം.

ശൂലരോഗചികിത്സ.

ശൂലം ദശവിധം പ്രാഹുഃ ഗുന്മോക്തം കൎമ്മ ശസ്യതേ
43 ചിരവില്വം കണാമൂലം ശുണ്ഠ്യാശുണ്ഠീരസോനവും ൮൫
വില്വമൂലയുതം ക്വാഥം ഹിംഗുക്ഷാരസമന്വിതം
പിബേൽ ശൂലം വിനശ്യന്തി ഇതി പ്രതിജ്ഞതീ തഥാ ൮൬
'വിഴാൽവേരാദി' മുളയിലാദികഷായങ്ങളുത്തമം
നിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യേരണ്ഡമാദിശ്ച 'ശുഷ്കമൂലക'മാദിയും ൮൭
മഹാവൃക്ഷാദിലവണം ശൂലാദിഘൃതവും തഥാ.

കൎമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

പരന്മാൎമ്മവിഷംനൽകി പീഡിപ്പിച്ചതുകാരണം ൮൮
ശൂലപീഡിച്ചുഴന്നീടും മൎത്ത്യന്റെ നിഷ്കൃതിക്കിഹ
തിലപാത്രാഖ്യ (മി) ദാനഞ്ച ശിവങ്കൽധാരയും തഥാ ൮൯

---

* പഞ്ചകം=പഞ്ചപാത്രകങ്ങൾ.

വിഴാൽവേരാദി കഷായം 132-ാംയോഗം. മുളയിലാദികഷായം 137 ാം യോഗം. നിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യേരണ്ഡാദികഷായം 138-ാംയോഗം. മഹാവൃക്ഷാദിലവണം 139-ാംയോഗം ശൂലാദിഘൃതം 140-ാംയോഗം.

തോയം ക്ഷീരം പഞ്ചഗവ്യം ദധിയും മധുവും ഘൃതം
ഇക്ഷുനീരമിളനീരും ശിവങ്കൽനിത്യമാട്ടുക ൧൦൦
കളഭം മുഴുവൻ ചാർത്തു വിളക്കും നേദ്യവും തഥാ.

ജലക്രമ്മചികിത്സ.

ജലക്രമ്മഗദം വിദ്യാത് ശ്ലേഷ്മവാതസമുത്ഭവം ൧൦൧
തസ്മിൻ കഥിത യുക്ത്യാ ച ഗുന്മപ്ലീഹചികിത്സകൾ
'പുനൎന്നവാദി ചിത്രാദി' ഘൃതങ്ങൾ നന്നിതെത്രയും ൧൦൨

കൎമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

സ്ത്രീഗൎഭപാതനംതന്നെ മുഖ്യകാരണമാകയാൽ
സൂക്താദികർംജപിപ്പിക്ക ഷഡ(ഡ്ഢ്യ)ത്വം വിത്യമായതു് ൧൦൩
മറ്റുകൎമ്മവിപാകത്തിൽ ചൊന്നപോലാചരിക്കയും
കളിപ്പ്ഴവും തേനും അവലും മലരും തഥാ ൧൦൪
ഫലപാകം കൂട്ടി വറുതമാസം നേദ്യമായ്
പലക്കും നൽകിലപ്പോഴേ ജലക്രമ്മം നശിച്ചിടും. ൧൦൫

പ്ലീഹചികിത്സ.

പ്ലീഹോദരങ്ങൾക്കെല്ലാം നിത്യം ചെയ്യു വിരേചനം
44 ത്രികോല്പക്കൊന്ന പഥ്യാ ച ഗന്ധവസ്നേഹവും തഥാ ൧൦൬
ത്രികോല്പക്കൊന്നസംയുക്തമശ്മൂലകഷായകേ
എണ്ണധസ്നേഹവും (തൈലവും) കൂട്ടി കടിപ്പു 'സപ്തസാരവും' ൧൦൭
45 ത്രിവൃതൈരണ്ഡമതൈലേ 'ഗന്ധൎവ്വഹസ്താദി' സേവയും
പുനൎന്നവാസംയുക്തം 'ദന്തിക്ഷതികർം' രണ്ടുമാം ൧൦൮
*പത്തിൻവേർ പഞ്ചകോലാദി കഷായം കാടിധാരയും
46 ഒന്നിഹരീതകിവഹ്നി പ്രത്യേകം വത്സകം പലം ൧൦൯
കാൽകം ദേവലമായി ക്കൊണ്ടു വെന്തകഷായമായ്
എട്ടൊന്നാക്കിയെടുത്തിട്ടു പഞ്ചവിംശതി ശൎക്കരാ ൧൧൦
പലത്രിക്കിലല്ന്നിട്ടു പചിച്ചു കവകംപോലെ
ചാതുൎജ്ജാതകവും ചുക്കും കഷമാത്രം പൊടിച്ചതും ൧൧൧
ചേൎത്തു വെന്തുവരംപോകെ കുഡുമ്പാചേൎത്തു തൈലവും
ലേഹപാകത്തിൽ വാങ്ങിട്ടു നാഴിതേനും കലൎന്നു ൧൧൨
നിക്ഷേപംചെയ്തു സേവിച്ചാൽ ഔദരംവിക്കമൊട്ടുമേ.
47 പത്ഥ്യം(പത്ഥ്യാ) ഹരിതകീനാന 'ഗോമൂത്രകഹരീതകി' ൧൧൩

പുനൎന്നവാദി ഘൃതം 141-ാംയോഗം. ചിത്രകാദിഘൃതം 142-ാം യോഗം. സപ്തസാരം കഷായം 131-ാം യോഗം.

* പത്തിൻവേർ=മാതളം. വത്സകം=3 പലം. ദേവദാരു=4 പലം. ഗന്ധൎവ്വഹസ്താദി കഷായം 143-ാം യോഗം. ദന്തിക്ഷതി 144-ാം യോഗം. ദന്തിക്ഷതി 2 യോഗങ്ങൾ. പത്തിൻവേർ പഞ്ചകോലാദി (ശമൂലപഞ്ചകോലാദി) കഷായം 145-ാം യോഗം. ഗോമൂത്രഹരീതകി 146-ാം യോഗം.

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

വളരെപ്പറയുന്നില്ല കർമ്മദോഷം പറഞ്ഞിടാം
ഗുരുതല്പാസനംചെയ്യു ഗുരുദ്രോഹപ്രവൃത്തിയും ൧൧൪
പരഹൃത്ക്ലേശകാരിത്വം സ്ത്രീഗർഭത്തെയഴിക്കയും
പ്ലീഹഗുല്മോദരത്തിനും കാരണങ്ങളിതായതു് ൧൧൫
രുദ്രസൂക്തംജപിപ്പിക്ക ജലദാനാദികർമ്മവും
ഭൂദാനംകഴിക്കേണം കർമ്മപാകേ വിധിച്ചപോൽ ൧൧൬
തിരളീ പഴവും നിത്യം ദാമോദരന്നു നേദ്യമായ്
ബാലന്മാർക്കുകൊടുക്കേണമെന്നുദരംവീക്കമോട്ടുവാൻ ൧൧൭
അന്നദാനം വിശേഷിച്ചു ചെയ്‌വൂ മൃഷ്ടാന്നമായഥ
ഗുരുപ്രസാദംവരുവാനുള്ള കർമ്മങ്ങളൊക്കെയും ൧൧൮
നിത്യമായി പ്രവർത്തിക്ക ശുശ്രൂഷാദികളും ദിനേ
സന്തതം ഗുരുവെത്തന്നെ സേവിച്ചീടുക വേണ്ടതു്. ൧൧൯

അദ്ധ്യായം ൮.

പാണ്ഡുരോഗചികിത്സ.

പാണ്ഡുരോഗങ്ങളുണ്ടായിട്ടുള്ളതിന്നാദിയിങ്കലും
'കല്യാണഘൃത'വും സേവ്യം 'ധാത്ര്യാദിഘൃത'വും തഥാ ൧
'പുനർന്നവാദി'യാംകഷായം 'ദശസ്വരസ'മാം ഘൃതം
കഷായം 'വാശാഗുളൂച്യാദി' 'തിന്ത്രിണീതരുണാദി'യും ൨
'ആരഗ്വധാദി'യുന്നത 'മണ്ഡൂരവടകം' തഥാ
കൊള്ളാം'മിന്ദ്രാശനീ'ചൂർണ്ണം കാമിലേടെ ചികിത്സയും. ൩

കർമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും.

ദേവബ്രാഹ്മണദ്രവ്യത്തെയടക്കീടുകകാരണം
പാണ്ഡുരോഗിയതാകുന്നു; ചെയ്‌വൂ കൂശ്മാണ്ഡഹോമവും ൪
കനകം ദാനവുംചെയ്‌വൂ ദേവബ്രാഹ്മണതൃപ്തിയും
ബ്രാഹ്മണർക്കു ഗൃഹംതീർത്തു ഭൂമിയോടെകൊടു തഥാ ൫

കല്യാണഘൃതം 147-ാംയോഗം. ധാത്ര്യാദിഘൃതം 148-ാംയോഗം. പുനർന്നവാദി കഷായം 149-ാംയോഗം.

ദശസ്വരസഘൃതം 150-ാംയോഗം. വാശാഗുളൂച്യാദി കഷായം 151-ാംയോഗം. തിന്ത്രിണീതരുണാദി കഷായം 152-ാംയോഗം. ആരഗ്വധാദി കഷായം 153-ാംയോഗം. മണ്ഡൂരവടകം 154-ാംയോഗം. ഇന്ദ്രാശനീചൂർണ്ണം 155-ാംയോഗം.

പുത്രപൌത്രാദിരക്ഷിപ്പാനുള്ള ദ്രവ്യവുമപ്പൊഴേ
കൊടുത്തു വിപ്രഭോജ്യത്തെ വഴിപോലെ കഴിച്ചഥ ൬
ദേവാലയേഷു നൈവേദ്യം ദീപവും നിറമാലയും
കഴിപ്പൂ നിത്യമായിട്ടു പാണ്ഡുരോഗം ശമിച്ചിടാൻ. ൭

കാമിലാചികിത്സ.

കാമിലയ്ക്കാദിയിൽതന്നെ ഷഡംഗം,കൊറം കഷായവും
'നിംബതപാദാദി'യുംകൊള്ളാം 'ആമ്രപല്ലവ'മാദിയും ൮
'അശ്മവിലപാദി,'യുംനന്ന 'ക്ഷാരകത്തി'യുമുത്തമം
'വാശാഗുളൂചീയഷ്ട്യാദി' കഷായങ്ങളിതൊക്കെയും ൯
'വാരാഹീ' 'ഉക'യാദിശ്ച പൊടി 'ഇന്ദ്രാശനി'തഥാ
'ശതാവരീഗുളം'നന്ന 'നാളികേര'രസായനം ൧൦
1 തെററിമൂവിലവേരിട്ടിട്ടുള്ളകത്തി ഗുണംതുലോം
2 അവിപത്തികൊടുക്കേണം മൂത്രംപാലിൽ കുടിക്കയും ൧൧
3 ക്ഷീരധാരയതുംനന്ന ക്ഷീരംകൂട്ടുകയും തഥാ
'ആരുകാലാദിതിലജം' തലയ്ക്കേററവുമുത്തമം ൧൨
'പഞ്ചവല്ക്ക'കഷായത്തി'ലേലാദി'ഗണകല്ക്കമായ്
എണ്ണതീർത്തതുകൊള്ളേണം ലാക്ഷാരസസമന്വിതം ൧൩
പാണ്ഡുവിങ്കൽപറഞ്ഞുള്ളതെല്ലാം നന്നിതിനെത്രയും.

പുഷ്പരാഗലേഹം.

5 പുഷ്പരാഗമതെന്നുള്ള ലേഹമൊന്നു പറഞ്ഞിടാം ൧൪
തമിഴാമതുലാംപാദം ചെറുനാരങ്ങയമ്പതും
കൂശ്മാണ്ഡമാറു നെല്ലിക്കാപ്രസ്ഥം പുളിയിടങ്ങഴി ൧൫
ക്കിൽ പ്രസ്ഥദ്വയം പിന്നെ തിനമുന്നാഴികൊള്ളുക
തക്രത്തിൽവെന്തരിച്ചിട്ടു മൂന്നിടങ്ങഴിയാക്കിയാൽ ൧൬
കഡുബാദാംഘൃതം തൈലം പലഷോഡശകം ഗുളം
ചേർത്തുവെന്തുവരുംപാകേ ജാതിക്കാ ജാതിപത്തിരി ൧൭
സഹസ്രവേധിയും നല്ലഗ്രാമ്പൂവും പൊടിചെയ്തുടൻ
കഴഞ്ചീരണ്ടുചേർത്തിട്ടു ശർക്കരാപാദവേളയിൽ ൧൮
നാഴിത്തേനുമതിൽചേർത്തു സൂക്ഷിച്ചാലതുനിത്യവും
ചെറുനാരങ്ങയോടൊപ്പം സേവിക്കാം കാമിലയ്ക്കിഹ. ൧൯

ഷഡംഗം കഷായം 1-ാം യോഗം. നിംബതപാദാദി കഷായം 156-ാം യോഗം. ആമ്രപല്ലവാദി കഷായം 67-ാം യോഗം. അശ്മവിലപാദി കഷായം 157 ാം യോഗം. ക്ഷാരകത്തി (ക്ഷാരകത്തി) 144-ാം യോഗം. വാശാഗുളൂച്യാദി കഷായം 151-ാം യോഗം. വാരാഹ്യാദിചൂർണ്ണം. 158-ാം യോഗം. ഉകാദിചൂർണ്ണം 159-ാം യോഗം.
ഇന്ദ്രാശനീചൂർണ്ണം 154-ാം യോഗം. ശതാവരീഗുളം 33-ാം യോഗം. നാളികേരരസായനം 160-ാം യോഗം. ആരുകാലാദി (തൈ) 161-ാം യോഗം. പഞ്ചവല്ക്കാദി (തൈ) 162-ാം യോഗം.

മോർക്കഴമ്പ്.

6 ഇഞ്ചിനാനാഴിയും നാലുകുഡുബം മധുരംപുളി
ക്രക്കിൽപത്രമതുംപ്രസ്ഥമതിലർദ്ധം പിണാംപുളി ൨൦
ഷഡ്പലം ഷഡ്പലംവേണം തമിഴാമത്തലാംതഥാ
തക്രത്തിൽവെന്തരിച്ചിട്ട ഘൃതതൈലസമന്വിതം ൨൧
ഇന്തുപ്പുംകായവുംപിന്നെ ചവക്കാരഞ്ചമോദകം
തിപ്പലിദീപ്യവുംനന്നായ് തിരുമിയിവയൊക്കെയും ൨൨
പൊടിച്ചുകൊണ്ട നന്നാലുകഴഞ്ചിട്ടതിളക്കിയാൽ
പചിച്ചുലേഹമാക്കീട്ട മോർക്കഴമ്പിതൊരോതുടം ൨൩
സേവിക്ക രണ്ടുനേരത്തും പിത്തകാമിലതീരുവാൻ.

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

പിത്തകാമിലയുണ്ടാവാൻ കാരണംപറയാമിനി ൨൪
പത്രക്ഷാളനഹീനേന പാദക്ഷാളനം വിനാ
അന്നംഭക്ഷിക്കയാൽവന്ന കാമിലയ്ക്കിതുകാരണം ൨൫
ഗരുഡപ്രതിമാദാനം വിധിപോലെകഴിക്കയും
ദ്വിജവിവാഹത്തിന്നുള്ള ദ്രവ്യംകൊടുത്തഥ ൨൬
വിവാഹകർമ്മംചെയ്യിച്ചു ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയാക്കിയാൽ
പിത്തകാമിലയോടിപ്പോമില്ല സംശയമേതുമേ. ൨൭

ശോഫചികിത്സ.

ശോഫം നാനാവിധം പ്രോക്തം സർവ്വാംഗൈകാംഗജം തഥാ
ഏകാംഗജേപ്രയോഗാർഹം തൽസ്ഥാനേചെയ്യുമുത്തമം ൨൮
സർവ്വാംഗജേ സർവ്വമാം 'ക്ഷൗദ്രകാജ്യാദി'യൗഷധം
അഭയാവിലപാദിന്നല്ലോ ഗോക്ഷുരാദ്യകമാദിയും ൨൯
പതഞ്ഞ്യാപുനർന്നവാദിശ്ച ദന്ത്യരിഷ്ടതികർമ്മരണ്ടുമാം
പത്തിൻവേർ തൈലവുംനന്ന ഗോമൂത്രകഹരീതകീ ൩൦
ക്ഷാരമൂന്നുംകൊടുപ്പിക്കാം സർവ്വാംഗസേചനവുംവേണം
പാണ്ഡുകാമിലശോഫഞ്ച പ്ലീഹോദരമിവററിനാം
യോജ്യാചികിത്സാചാന്യോന്യ മൗചിത്യാലതുചെയ്കയും.

ദൈവികപ്രതിവിധി

ഈശപരന്മാർക്കുകളും മുഴക്കാപ്പഥചാത്തുക ൩൨
പൂജാനിവേദ്യവുംചെയ്തു ഗന്ധദാനംകഴിക്കയും

അഭയാവിലപാദി (കഷാ) 157-ാം യോഗം. ഗോക്ഷുരാദ്യകാദി (കഷാ) 163-ാം യോഗം. പതഞ്ഞ്യാപുനർന്നവാദി 164-ാം യോഗം. ദന്ത്യരിഷ്ടം 144-ാം യോഗം. ഗോമൂത്രകഹരീതകി 146-ാം യോഗം.

വിസർപ്പചികിത്സ.

വിസർപ്പമെട്ടുജാതിക്കും മുമ്പിനാൽചോരനീക്കുക ൩൩
മരിപ്പിക്കുകയുംപിന്നെ വിരേചിപ്പിക്കയും തഥാ (ശ്ലോകം)
'മുസ്തൂരിഷ്ടാദി'സേവിക്ക 'പടോലാദി'യുമുത്തമം ൩൪
'തിക്തക'ഞ്ച 'മഹാതിക്തം' ഘൃതംസേവിച്ചപൂഞ്ഞുവും
'ഗോപാത്തമജാദി'സേവിക്കാം പാലുംവീത്തിയരിച്ചതും ൩൫
7 കിംപാകവേരരച്ചിട്ടു തേയ്ക്കാംസർവാംഗവുംതഥാ
8 നാല്പാമരങ്ങൾകൂട്ടീട്ടു പാൽക്കഷായംകുടിക്കയും ൩൬
9 ആനച്ചുവടി സർവാംഗം മോരിൽചേർത്തിച്ചുതേയ്ക്കയും
'പഞ്ചവല്ക്കാദിതിലങ്ങ'ളെന്നു 'ഗോപാത്തമജാദി'യും ൩൭
10 മഞ്ഞളാനയടിമൂലം തേപ്പാനേററവുമുത്തമം
ശിശിരങ്ങളല്ലാതെ തേപ്പിച്ചീടരുതാതനമേ. ൩൮

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

സർപ്പഹിംസയതേകന്താൻ വിസർപ്പത്തിന്നുകാരണം
അതോരോഗപ്രതികൃതിദാനംചെയ്തു വിസർപ്പകേ ൩൯
നാഗപ്രതിമദാനത്തെ ചെയ്തുനാഗപ്രതിഷ്ഠയും
ചിത്രകൂടംചമച്ചിട്ടു നൂറുംപാലും കൊടുക്കയും ൪൦
സർപ്പത്തുള്ളൽകഴിപ്പിപ്പൂ സർപ്പബലികയുംതഥാ
ഇപ്രകാരംവിസർപ്പത്തിൽ ചെയ്യാനുള്ളപ്രതിക്രിയ. ൪൧

മസൂരിചികിത്സ.

മസൂരികയുമെട്ടുണ്ടു പകർന്നിട്ടുവരുന്നതു
അതിന്നാദിയിൽതന്നല്ലോ വിരേചിപ്പിക്കയുംതഥാ ൪൨
'ശുണ്ഠീബലാദി'സേവിപ്പാൻ 'ജീവന്ത്യാദി'കഷായവും
'ചന്ദനംപർപ്പടാദി'യും സേവിച്ചീടാം പൊരുപ്പോളം. ൪൩

രക്ഷകലക്ഷണം.

രക്ഷിപ്പാൻ വൈദ്യനാം നല്ല സാധുശീലൻ ഗുണോജ്ജ്വലൻ
സത്യശൗചാദി ധർമ്മങ്ങൾ ഉള്ളപ്രീതിഭവിച്ചവൻ ൪൪
കൂടെ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നിട്ടു രക്ഷിക്കേണം പൊരുപ്പോളം.

ദൈവികപ്രതിവിധി

ക്ഷീരംഘൃതം പഞ്ചഗവ്യം കളഭം ജലമെന്നിവ ൪൫
കേരിജലമതും കൂട്ടി ധാരനിത്യം ശിവങ്കലും

മുസ്തൂരിഷ്ടാദി (കാ) 165-ാംയോഗം. പടോലാദി (കാ) 166-ാംയോഗം. തിക്തകം (ഘൃ) 120-ാംയോഗം. മഹാതിക്തകം (ഘൃ) 121-ാംയോഗം. ഗോപാത്തമജാദിഘൃതം 167-ാംയോഗം. ശുണ്ഠീബലാദി (കാ) 168-ാംയോഗം. ജീവന്ത്യാദി (കാ) 118-ാംയോഗം. ചന്ദനപർപ്പടാദി (കാ) 169-ാംയോഗം.

പാൽപ്പായസം നിവേദിക്കശർക്കരപ്പായസങ്ങളും ൩൬
ദീപപൂജാദികൾ ചെയ്യിക്കാം ദേവിയിങ്കലുമങ്ങനെ.

വിസ്ഫോടചികിത്സ.

വിസ്ഫോടത്തിന്നാദിയിങ്കൽ രേചനമർദ്ദനക്രിയാ ൩൭
"ഹരീതകീത്രിവൃത്ചൂർണ്ണം" ഉള്ളേ സേവിക്കയും തഥാ
'നിംബാമൃതാദ്യ'മാദിശ്ച കഷായം 'ചന്ദനാദി'യും ൩൮
"തിക്തക"ഞ്ച പിബേത് സർപ്പിർവിസ്ഫോടവിനിവൃത്തയേ
വിസർപ്പകമസൂരിടെ ചികിത്സ ഉണ്ണമാസ്സുതം. ൩൯

ദൈവികപ്രതിവിധി.

ഈശപ്രീതിവഴിയേ ചെയ്യുകൊറംകിതിന്നേറവും
യവാഗൂദാനം ചെയ്യേണം വഴിപോക്കർക്ക് നിത്യവും. ൪൦

ശീതപിത്തചികിത്സ.

ശീതപിത്തെത്തു സേവിപ്പാനൗഷധം പറയാമിനി

അമൃതാദി കഷായം.

12 അമൃതാരജനീനിംബയാഷരോഗഘ്നതോയദൈഃ ൪൧
പഥ്യാധാത്രീവൃഷൈഃ കഷായഃ ശീതപിത്തനിബർഹണഃ

ക്ഷീരദ്രുമാദിലേപം.

13 ക്ഷീരദ്രുമാംകുരോശീരസൂചിയഷ്ടിചന്ദനൈഃ ൪൨
ഗോപീസിതാഫലൈർല്ലേപം ക്ഷീരപിഷ്ടൈഃ പ്രകല്പയേത്
14 സസൈന്ധവേന കോഷ്ണേന സർപ്പിഷാഭ്യംഗമാചരേത് ൪൩
തൈലേനവാസുശീതേന തഥാ ച ലഭതേ സുഖം
15 പഥ്യാത്രിവൃത്പടോലഞ്ച ലിഹ്യാത് ക്ഷൗദ്രഗുളാന്വിതം ൪൪
"തിക്തക"ഞ്ച പിബേത് സർപ്പിശ്ചിരകാലാനുഷംഗിണി.

ദൈവികപ്രതിവിധി.

ദേവബ്രാഹ്മണതൃപ്ത്യർത്ഥം ചെയ്‌വൂ സൽക്കർമ്മഹോമവും ൪൫

കുഷ്ഠരോഗചികിത്സ.

പാപകർമ്മവശാലുണ്ടാം കുഷ്ഠമഷ്ടാദശങ്ങളും
വിരേചിപ്പിക്കയും നന്ന ചോരനീക്കുകയും തഥാ ൪൬
"ഖദിരാദി"കഷായഞ്ച 'പടോലത്രിഫലാദി'യും
"തിക്തക"ഞ്ച മഹാതിക്തം "ഉൽഗുലുതിക്തകം" തഥാ 5൭
"കുഷ്ഠാന്തകഘൃതം" നന്ന "ലാക്ഷാദന്ത്യാദി"യും തഥാ

നിംബാമൃതാദി (കഷാ) 111-ാംയോഗംതന്നെ. ചന്ദനാദി (കഷാ) 169-ാംയോഗം. തിക്തകം (ഘൃ) 120-ാംയോഗം. ഖദിരാദി (കഷാ) 170-ാംയോഗം. പടോലത്രിഫലാദി (കഷാ) 171-ാംയോഗം. തിക്തകം (ഘൃ) 120-ാംയോഗം. മഹാതിക്തം (ഘൃ) 121-ാംയോഗം. ഉൽഗുലുതിക്തകം (ഘൃ) 122-ാംയോഗം. കുഷ്ഠാന്തകം (ഘൃ) 172-ാംയോഗം. ലാക്ഷാദന്ത്യാദി (ഘൃ) 173-ാംയോഗം.

'മാണിഭദ്രഗുളം'കൊള്ളാം 'പഞ്ചവല്ക്കാദി'തേച്ചുകയും ൭൮
16 നീരൊട്ടി (മരോട്ടി)യെണ്ണക്കൂട്ടീട്ടങ്ങേലാദിഗണകല്ക്കംത്രയം,മായ്
തേയ്ക്കാം ദിനേശവല്ല്യാദി 'കച്ചോരാദി'കൾ രണ്ടുമാം ൭൯
17 മഞ്ഞളാനയടിമൂലം തേയ്ക്കാം നാല്പാമരാദിയും
'ത്രി(ത്രാ)കണ്ടബീജം'പൊടിയും 'പഞ്ചവിംശതിഗുൾഗ്ഗുലും' ൮൦
18 നീരൊട്ടിയെണ്ണയുംകാച്ചിസ്സേവിക്കാം കുഷ്ഠരോഗകേ.
19 കരിങ്ങാലിഗ്ഗുഹാവേരിട്ടുള്ള കഞ്ഞി ഗുണംതുലോം ൮൧
'ഗുൾഗ്ഗുലപാദി'പൊടിച്ചിട്ടു ചക്രതൈലേന ലേപവും
സേവിപ്പാനേറെനന്നല്ലോ 'ഗന്ധകത്തിൻരസായനം' ൮൨
20 പെരുമ്പാമ്പിന്റെ നെയ്യുമൃഷകാലത്തനന്തിയും
ദിനവിംശതികൊണ്ടു,നെയ്യിരുനാഴി കുടിക്കണം ൮൩
ഇനിയുംപലതുണ്ടെന്നാലിവയെല്ലാം പ്രധാനമാം
21 അമ്മാവനിലതൻചാററിൽ ചെറുചാലിച്ച പാരതം ൮൪
ട്ടെ തൊണലിയുംതേച്ചാൽ ചിരങ്ങുകരിഞ്ഞുവും
തേപ്പാൻ പമസരിക്കേററം 'പന്നസ്കുന്ദാദി'യുത്തമം ൮൫
'പട്ടുകദളിപകപാദി' പാമരോഗത്തിൽ വേണ്ടതു*
ഗജചർമ്മം കഴിനഖം ചാർമ്മകുഷ്ഠകിടിഭവും ൮൬
പാദകുഷ്ഠം പാദദളം മറവുമന്യവ്രണത്തിനും
'ഗുൾഗ്ഗുലുതിക്തകം'തന്നെ സേവിച്ചേച്ചമതിയാസ്സുതു. ൮൭

കർമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും

ചതുർദ്ദശമഹാപാപംകൊണ്ടു കുഷ്ഠസ്യ സംഭവം
ബ്രഹ്മഹത്യാഗുരുദ്വേഷം ഗുരുതല്പഗതിസ്തഥാ ൮൮
പരഹത്യ് ക്ലേശകരണം വിശ്വാസേ വിഷദാനവും
അദണ്ഡ്യ ദണ്ഡനാ/മേദ്ധ്യദാനം പരുഷതാഗ്ഗുരത ൮൯
സ്ത്രീസംഗം പൈതൃകദിനേ തഥാ ദേവദിനേപി ച
ദുശ്ചികിത്സാപ്രയോഗശ്ച പരേഷ്ടസ്യവിനാശനം ൯൦
ഇച്ചൊന്നവ പതിന്നാലും കുഷ്ഠത്തിന്നിഹകാരണം
ഇക്കർമ്മദോഷം തീർപ്പാനായനേകം കർമ്മമുണ്ടതു് ൯൧
കർമ്മപാകത്തിൽനോക്കീട്ടു വിധിപോലെ കഴിക്കയും
പദ്മീസൂര്യദാനങ്ങൾ കുഷ്ഠപ്രതിമദാനവും ൯൨
സൂര്യമാരാധനംചെയ്തു സൂര്യപ്രതിമദാനവും
വിശ്വാസപൂർവ്വംചെയ്യേണം നിത്യം സദ്വിപ്രഭോജനം. ൯൩

മാണിഭദ്രഗുളം (ലേ) 174-ാം യോഗം. പഞ്ചവല്ക്കാദി (തൈ) 175-ാം യോഗം. ദിനേശവല്ല്യാദി (തൈ) 176-ാംയോഗം. കച്ചൂരാദി (തൈ) 177-ാംയോഗം. നാല്പാമരാദി (തൈ) 112-ാം യോഗം. രസമസൃം 178-ാംയോഗം. പഞ്ചവിംശതി ഗുൾഗ്ഗുലു യോഗരാജചൂർണ്ണം 123-ാം യോഗം.

* ചക്രതൈലം=കരണയെണ്ണ. ഗന്ധകരസായനം 17൯-ാം യോഗം.

ഇങ്ങനെ പലതുണ്ടിന്നും ചെയ്യാനുള്ള പ്രതിക്രിയ
അവയെല്ലാം പ്രയോഗിപ്പാനെല്ലാക്കാലമുംശക്യമാ ൮൪
അതുകൊണ്ടിങ്ങനെയുള്ള മഹാരോഗത്തിനൊന്നുമേ
ഭേഷജം ചെയ്യതിന്നായിപ്പുറപ്പെട്ടാൽ ഫലമുണ്ടാ. ൮൫

ശ്ലീപദചികിത്സ.

കഫൈകസംഭവം ശ്ലീപദം കിലാസമാരഭ്യതരം
നിർണ്ണിഷ്ടമപരിസ്രാവി ത്രിദോഷത്രയസംശ്രയം ൮൬
കഷ്ടതുല്യപ്രതികാരം ശ്ലീപദമാഹുർവ്വിപശ്ചിതഃ
പൂർവ്വംസംശോധനം ശ്ലീപദേ വിശേഷാത് സംപ്രയോജയേത്. ൮൭
'കാരകാരുംബരികാദി'യും കഷായം സേവനന്നിഹ
'കഷ്ടാന്തകമഹാതൈല'മാത്രേയാദിവിനിർമ്മിതം ൮൮
അതൈതലം ലേപനം ചെയ്യു കഷ്ടത്തിന്റെ ചികിത്സയും
22 പുളിന്തോൽചുട്ടവെണ്ണീറെ തേയ്ക്കു ചാലിച്ചു വെണ്ണയിൽ ൮൯
23 ആരഗ്വധതോലാനമാനം വാ ചുട്ടഭസ്മം ച തേക്കിലാം
കഷ്ടത്തിൻപ്രതിവിധാനങ്ങൾ ശ്ലീപദത്തിനുവേണ്ടതു്. ൯൦

കൃമിചികിത്സ.

കൃമികൾ ശോധനാദരണ്ടും ചെയ്തുകൊൾകനന്തരം
'പഞ്ചകോല'ക്കുറുകൊണ്ടുണ്ടാം കഷായം നന്നിതിനെത്രയും ൯൧
'വിഴാൽവേരാദി'യാംകഷായം 'നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യാദ്യാദ'യും തഥാ
'വിളംഗകൃഷ്ണാദി'യും കഷായങ്ങൾ ഹിതങ്ങളൊക്കെയും ൯൨
24 'സുരസാദിഗണം'കല്ക്കം കഷായം സ്നേഹേഷുയോജയേത്
വിഡംഗമുസ്തമിത്ര്യേശ്ച പിബേച്ചർദക്ഷ്യാൻ പ്രകല്പയേത് ൯൩
25 വനസൂരണകല്പാഖ്യമന്തരംകൊണ്ടുവച്ചും പിബേത്
26 വചാകല്ക്കഞ്ചഗോമൂത്രേ കൃമിനാശ്ശുപ്രണാശയേത് ൯൪
27 പലാശബീജമാസ്ഫോടമൂലം വാ തുളസീശിവാ
കൃമികോഷ്ഠിപിബേത്പ്രാതരാനാളേ മഹാജത്ഥ്യാടം ൯൫
28 നിശാസപാരസകല്ക്കാഭ്യാം സിദ്ധം കീടാപഹം ഘൃതം
29 ദ്രോണസ്യനീരിനോടൊപ്പം ചെറുനാരങ്ങനീരുമായ് ൯൬
തിപ്പലിപ്പൊടിയുംചേർത്തുസേവിച്ചാൽ കൃമി ചത്തുപോം.

ദൈവികപ്രതിവിധി

അഷ്ടഗന്ധമുറപ്പിച്ചുചെയ്തിപ്പു കലശങ്ങളും ൯൭
ഗോഘൃതം വളരെദ്ദാനം ചെയ്വു ബ്രാഹ്മണഭോജനം

കാരകാരുംബരികാദി (കഷാ) 180-ാം യോഗം. കഷ്ടാന്തകതൈലം 172 ാം യോഗം. തൈലമാണി ഭാരിച്ചുള്ള പഞ്ചകോലം (കഷാ) 145-ാം യോഗം നോക്കുക. വിഴാൽവേരാദി (കഷാ) [2] 181-ാം യോഗം. നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യാദി (കഷാ) 182-ാം യോഗം. വിളംഗകൃഷ്ണാദി (കഷാ) 188 ാം യോഗം. സുരസാദിഗണം 184-ാം യോഗം.

വാതചികിത്സ

വാതങ്ങളെമ്പതുണ്ടെന്നാൽ പ്രധാനം ചതുർവിംശതി ൮൮
അവററിന്നുവിരേചിക്ക പ്രധാനംസ്നേഹകർമ്മവും
കഷായം 'സഹചരാദി'യും 'അഷ്ടവർഗ്ഗ'കഷായവും ൮൯
'രാസ്നാദി'രണ്ടും നന്നല്ലോ കഷായം സേവിപ്പതിന്നിഹ
'കാരസ്കരഘൃതം'സേവ്യം 'ഗുൽഗുലുതിക്തകം'തഥാ ൯൦
'ധാന്വന്തരം''ബലാതൈലം' 'പ്രഭഞ്ജനവിമർദ്ദനം'
സേവ്യം'ക്ഷീരബലാ'തൈലം തേപ്പാൻ'ചിഞ്ചാദി'യുത്തമം ൯൧
'ബലാഗുളൂച്യാദിതൈല'വും തൈലം'സഹചരാദി'യും
'പഞ്ചസ്നേഹ'ങ്ങളെന്നു തേപ്പാൻ'കേതകി'തൈലവും ൯൨
'പിണ്ഡതൈലം'കടന്നിട്ടു സന്ധിതോറുംവിലേപനം
'ഏരണ്ഡാദികഷായാദി' കഷായദ്രവ്യങ്ങൾകൊണ്ടു തഥാ ൯൩
30 നവരക്കിഴിയുമന്നു പിഴികാതേച്ചിരിക്കയും
'ധാന്യാമ്ലം'നന്നിതാചെയ്യും 'പഞ്ചാമ്ലം'വെന്തൊഴുക്കുക ൯൪
വാതങ്ങളെമ്പതുണ്ടെന്നാലതിന്നുള്ളൗഷധങ്ങളെ
പ്രത്യേകമോത്തുചെയ്കിലേറെ വളരും ഗ്രന്ഥമേറ്റവും ൯൫
31 ബലാസഹചരത്തോട് വിശ്വവുംകഷായമംശവാൻ
പതിനെട്ടമതിൽപാതി നാലുമൊന്നതുമങ്ങളായ് ൯൬
കഴഞ്ചോപ്പിച്ചുപിഴിച്ചിട്ട് ഘൃതംനാലൊന്നതാക്കിയാൽ
കദുബലാപോലുമൊന്നിച്ചു കാച്ചിനീരകംപോലെ ൯൭
വാങ്ങീട്ടുസിതയുംചേർത്തു സേവിക്കാംവാതരോഗികൾ
വൃഷ്യംമേകരംപിന്നെ ബലാവുംതേളുമിങ്ങനെ ൯൮
നാലുമാസത്തിലുംപാലശാകം സേവിക്കപാൽഘൃതം
അങ്ങുതോറുമിരിൻവർണ്ണം സേവിക്കിൽവാതമെമ്പതും ൯൯
സ്ഥാനത്തിരിക്കയില്ലാതെ കോപിച്ചീടുകയില്ലവൻ
32 പ്രസാരണീശ്ശുഷ്കനിശാ മാവുംകൂട്ടിയിടിച്ചഥ ൧൦൦
ശതാവരിക്കിഴങ്ങിന്റെ നീരുംകൂട്ടിയരച്ചതിൽ

സഹചരാദികഷായം [185-ാംയോഗം. അഷ്ടവർഗ്ഗം കഷായം 186-ാംയോഗം രാസ്നാദികഷായം (1) 187-ാംയോഗം രാസ്നാദി കഷായം (2) 187 ാംയോഗം.

കാരസ്കരഘൃതം 188-ാംയോഗം ഗുൽഗുലുതിക്തകം 122-ാംയോഗം ധാന്വന്തരം (തൈ) 189-ാംയോഗം ബലാതൈലം 243-ാംയോഗം. പ്രഭഞ്ജനവിമർദ്ദനം (തൈ) 190-ാംയോഗം ക്ഷീരബല (തൈ) 191-ാംയോഗം ചിഞ്ചാദി (തൈ) 192 ാംയോഗം. ബലാഗുളൂച്യാദി (തൈ) 193-ാംയോഗം സഹചരാദി (തൈ) 194-ാംയോഗം പഞ്ചസ്നേഹം (തൈ) 199-ാംയോഗം കേതകീതൈലം 195-ാംയോഗം. പിണ്ഡതൈലം 196-ാംയോഗം. എരണ്ഡാദി (കഷാ) 197-ാംയോഗം. സേവിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

ധാന്യാമ്ലം (തൈപ്പുകടി) 198-ാംയോഗം. പഞ്ചാമ്ലം = ചെറുനാരങ്ങപ്പുളി, ഇലുമ്പിപ്പുളി, നെല്ലിക്കാപ്പുളി, മരപ്പുളി, പിണമ്പുളി ഇവ അഞ്ചും ഗണം.

നിരംബുവെണ്ണജംബീര നീരംകൂട്ടികലൎന്നതൻ ൧൦൦
തേച്ചാലംഗങ്ങളിൽവന്ന വാതപീഡശമിച്ചുപോം
33 ബലാമൂലമരച്ചിട്ട ചന്ദനത്തോടുതുല്യമായ് ൧൦൧
കാഞ്ഞിരപ്പഴവുംചേൎത്തു കന്നിൻവെണ്ണയുമൊപ്പമായ്
കലൎന്നതേച്ചാലോടിപ്പോം അന്ത്രവീവാതമെന്നതു് ൧൦൨
34 ബലാസഹചരാമരം വിശ്വാംശോണമാത്രമായ്
താൎതാവൽപവമൎമ്മ ജീരകംകേഷമാത്രവും ൧൦൩
കൂട്ടിപ്പചിച്ചുസേവിച്ചാൽ അന്ത്രവീവാതമോട്ടമേ
35 നിംബത്തിൻതോൽകഷായംകൊണ്ടെട്ടൊന്നാക്കിയരിച്ചതിൽ
ബ്രാഹ്മീകല്ക്കവുംചേൎത്തു കാച്ചിതൈലമരിച്ചതു്
തേച്ചാൽസൎവാംഗകമ്പംപോം വാതമെമ്പതുമോട്ടമേ ൧൦൪
36 ബലാമൂലകഷായത്തെ എട്ടൊന്നാക്കിയരിച്ചതിൽ
കല്ക്കംകശകശാചേൎത്തു തൈലംതേച്ചാലശീതിയാം ൧൦൫
വാതമോട്ടമിതെന്നല്ലോ ഋഷിനായകഭാഷിതം

കൎമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും

മാതാപിതൃഗുരുദ്വേഷം സത്യധൎമ്മവിലംഘനം ൧൦൬
പരഹിംസാമൎമ്മഭേദം മന്ത്രാപഹരണംതഥാ
ഹിരണ്യാപഹരണംചൈവ ഭാൎയ്യമഭിജാനതാ ൧൦൭
ചാന്ദ്രായണം ചരിക്കേണം കൎമ്മപാകേവിധിച്ചപോൽ
ഗോദാനമഷ്ടംവേണം ക്ഷീരദാനവുമുത്തമം ൧൦൮
അന്നദാനംവിശേഷിച്ചും സൎവരോഗവിനാശനം

വാതത്തിന്നു പ്രത്യേക ചികിത്സകൾ

37 ചെന്നൽതൊലികഷായംകൊണ്ടെട്ടൊന്നാക്കിയരിച്ചതിൽ
വയമ്പുകല്ക്കവുംചേൎത്തു ഗോക്ഷുരംനിംബതൈലവും
കൂട്ടിപ്പചിച്ചുതേച്ചിടിലോട്ടംവാതങ്ങളെമ്പതും ൧൦൯
38 ആവിൽതൊലിയിടിച്ചിട്ടെട്ടൊന്നായകഷായകെ
നാഗവല്ലീരസംചേൎത്തു നിംബതൈലവുമെണ്ണയും ൧൧൦
കൂട്ടികാച്ചിയരിച്ചിട്ടു തേച്ചാലെമ്പതുമോട്ടമേ (ന്ത്രു
39 പ്രസാരണീമൂലമിടിച്ചുനന്നായ് കഷായമെട്ടൊന്നതിലെണ്ണചേ
ൎത്തുച്ചുകല്ക്കത്തിന്നുമുണ്ണജീരകം പചിച്ചുതൈലംചരതിച്ചുതേച്ചാൽ
വാതം പ്രമേഹജാംകമ്പമാന്ത്രവും ഗളത്തിൽനിൎവാതകരപ്പനും
(പോം ൧൧൧
40 തമിഴാമകഷായത്തിലെണ്ണകാച്ചിയരിച്ചതു്
തേച്ചാലൊഴിഞ്ഞുപോം വായു സൎവാംഗം പീഡയുള്ളതും ൧൧൨
41 ഇരുവേലികഷായത്തിലെണ്ണകാച്ചിയരിച്ചതു്
ദേഹത്തിട്ടാൽ വരും പുഷ്ടി വായുവും ശമനംവരും ൧൧൩

നിർദ്ദോഷത്തിന്നും മേധത്തിന്നും തൈലം.

42 അകിൽതന്നെ കഷായത്തിൽ എണ്ണകാച്ചീട്ടു തേച്ചീടിലോ
നിർദ്ദോഷം മേധാവും നീതം കംഭേസംഭവഭാഷിതം. ൧൧൮

പക്ഷവാതചികിത്സ.

'ധനദനയനാദി'ശ്ച കഷായം പക്ഷവാ(ഘാ)തകേ
തൈലം'സഹചരാദി'ശ്ച സർവ്വഗാത്രേഷുലേപനം ൧൧൯

കർമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും.

വസ്ത്രാപഹാരം കുരുതേ ബ്രാഹ്മണസ്യാന്യജന്മനി
പക്ഷവാതകരോഗസ്യാദ് തത് പ്രതികാരമുച്യതേ ൧൨൦
ധേനുപ്രതിമ സ്വർണ്ണത്താൽ വിധിപോൽചെയ്തുദാനവും

പാദചക്രചികിത്സ.

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

ഇക്ഷുതല്പാംഗനാഭേഷാ പരസ്ത്രീക്ലേശകാരിതാ ൧൨൧
പാദചക്രാഗമത്തിന്നു കാരണങ്ങളിതൊക്കെയും
രുദ്രസൂക്തൗദിജപവും കഷ്മനിഷ്കൃതിചെയ്യുകയും ൧൨൨
ഹസ്തപാദവ്രണങ്ങൾക്കു കഷ്മനിഷ്കൃതിയുത്തമം
വൃഷദാനംവിശേഷിച്ചു പാദവ്രണവിനാശനം ൧൨൩
പാദചക്രത്തിനിവണ്ണം ദാനംചെയ്തു ചികിത്സയും

ചികിത്സ.

വാതാനുസാരമായുള്ള വ്രണത്തിന്റെ ചികിത്സയും ൧൨൪
വഴിപോലെ മുടങ്ങാതെ സൂക്ഷിച്ചു പഥ്യമായിഹ
ദീർഘകാലംപ്രവർത്തിച്ചാൽ പാദചക്രമിളച്ചുപോം ൧൨൫
പാദചക്രമതെന്നുള്ള വ്യാധിയേററമസാദ്ധ്യമാം.

അദ്ധ്യായം ൬.

വാതശൂലചികിത്സ.

വാതശൂലശ്ശമന്നല്ലോ കഷായം 'തിക്തകം' തഥാ
'സൂത്തുമുത്തുപ്പാവു'കൊള്ളാം കൊള്ളാം'ഗുൽഗുലുതിക്തകം' ൧

ധനദനയനാദികഷായം 200-ാം യോഗം. സഹചരാദികഷായം 194-ാം യോഗം
തിക്തകം കഷായം 120-ാം യോഗം കഷായമാക്കുക. സൂത്തുമുത്തുപ്പാവു 201-ാം യോഗം. ഗുൽഗുലുതിക്തകം ഘൃതം 122-ാം യോഗം.

'യോഗരാജാദി'ചൂർണ്ണവും 'പഞ്ചവിംശതിഗുൽഗുലു'
'ന്യഗ്രോധാദി'കഷായത്തിൽ 'ഏലാദി'ഗണകല്ക്കമായ് ൨
കേരിതൈലം ഘൃതംരണ്ടും പഴതായതുചേ(ർത്തുടൻ)ത്തതിൽ
തൈലവുംകൂട്ടിയൊന്നിച്ചു കാച്ചിത്തേയ്ക്കാം വ്രണത്തില് ൩
'ന്യഗ്രോധാദി' കഷായത്തിൽകഴുകേണം വ്രണത്തിനെ
'കുക്കുടപ്പാവ്'വച്ചിട്ടു സേവിച്ചാലേററമുത്തമം ൪
2 ദശമൂലം കവുന്തോട്ടിയമൃതെന്നിവയൊപ്പമായ്
കഷായംവച്ചു ഗോമൂത്രംകാടിയുംകൂടെയൊഴിച്ചതിൽ ൫
നാലൊന്നാക്കിയെടുത്തിട്ടു തക്കോലഞ്ച ശതാവരി
ഇന്തുപ്പും കല്ക്കമായ്ചേർത്തു നാഴിയെണ്ണയെണ്ണയും ൬
കൂട്ടികാച്ചിയരിച്ചിട്ടു തേച്ചീടുകതലയ്ക്കുതു്
3 സ്വർണ്ണപത്രം തീയിൽ വാട്ടി പിഴിഞ്ഞനീരെടുത്തതിൽ ൭
മഞ്ഞൾപ്പൊടിനന്നായി പഴതേട്ടിൽ വറുത്തതു്
പൊടിച്ചുചേർത്തുവച്ചിട്ടു എണ്ണയൊഴിച്ചു വ്രണത്തിന് ൮
ഇക്കഴമ്പു ദിനംതോറും വ്രണത്തിൽ തേച്ചുകൊൾകിലോ
കാലംകൊണ്ടു ശമിച്ചീടും വാതശൂലയതെങ്കിലും ൯

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

വാതശൂലയ്ക്കുവേദ്യങ്ങൾ കവ്യന്തികൾപറഞ്ഞവ
പതിന്നാലുഗ്രപാപങ്ങൾ അതിൽനിഷ്കൃതികളിഹ ൧൦
ഗജദാനം സ്വർണ്ണദാനം മാണിക്യം വജ്രദാനവും
ഇതിലേതെങ്കിലും കർമ്മപാകത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞപോൽ ൧൧
യഥാശക്തികഴിച്ചിട്ടു മററുള്ളാവമണഭോജനം
വഴിപോലെ കഴിക്കുമ്പോൾ ശമിക്കും വാതശൂലയും ൧൨
ശക്തിപോലുള്ളദ്രവ്യത്തെ ശാഠ്യംകൂടാതെ ദാനമായ്
മനസ്സുഴിഞ്ഞുസന്തോഷഭക്തിശ്രദ്ധായോടങ്ങഥ ൧൩
മനസ്സറച്ചുസങ്കല്പപൂർവ്വമായ്ചെയ്കിലപ്പൊഴെ
പാപംനശിച്ചുരോഗങ്ങൾ ശാന്തമായ്ത്തുതമേവനം ൧൪

പെരിക്കാൽചികിത്സ

പെരിക്കാൽപനിയുള്ളോർക്ക് സേവിപ്പാനിന്നൌഷധം
പറയാനല്പമേയുള്ളു നിശ്ചിച്ചാൽ ഫലമിപ്പിതു ൧൫
4 പുരാണമരിചംതന്നെ പലംതൂക്കിചതച്ചതു്
മിപ്രസ്ഥനീരിലിട്ടിട്ടു കഷായം നാഴിയാക്കിയാൽ ൧൬
അരിച്ചുടുത്തുസേവിച്ചുകൊള്ളേണംരണ്ടുനേരവും
ഇങ്ങനെ മണ്ഡലം സേവ മുടങ്ങാതെകഴിക്കിലോ ൧൭

യോഗരാജാദിചൂർണ്ണം 123-ാം യോഗം. ന്യഗ്രോധാദിഗണം 125-ാം യോഗം. ഏലാദിഗണം 64-ാം യോഗം. കുക്കുടപ്പാവ് 202-ാം യോഗം.

വാതപ്പനിശമിച്ചീടും ചിലക്കെന്നാണ്ട്പക്ഷവും
5 തലയ്ക്കുതേപ്പതിന്നെണ്ണ പറയാമിനിയെന്നുഞാൻ ൧൮
ഞൊങ്ങണംപുല്ലിടിച്ചുള്ള നീരിൽ നാലൊന്നുതൈലവും
കേരതൈലവുമൊന്നിച്ചു മരിചംകല്ക്കമായതിൽ ൧൯
കാച്ചിത്തലയ്ക്കുതേച്ചാലും പെരികാൽപ്പനിപോയിടും
6 പച്ചിലപ്പെരുമാളെന്ന മരുന്നിൻചാറിലിങ്ങനെ ൨൦
കേരതൈലംപചിച്ചിട്ടു തേച്ചാലും പനിപോയിടും

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

പെരികാൽപനിയുണ്ടാവാൻ കാരണം പൂർവ്വജന്മനി ൨൧
ഫലപാകപാനമെന്നുള്ള ഭക്ഷണദ്രവ്യമൊക്കെയും
നിന്ദിച്ചു കാലുകൊണ്ടൊക്കെച്ചവിട്ടീട്ടുതുനീക്കുക ൨൨
ഗുരുതല്പങ്ങളിൽതന്നെ ചവിട്ടീട്ടുകഠോരവും
ഇങ്ങനെപലദോഷത്താലുണ്ടാകുന്ന പെരുംപദം ൨൩
അതിന്നുസൽഗുരുക്കന്മാർതന്നെസേവിച്ചു നിത്യവും
ഫലപാകാദിവസ്തുക്കൾ ഭക്ഷണത്തിന്റെസാധനം ൨൪
മധുരദ്രവ്യവും പട്ടുപുടവ കംബളങ്ങളും
വ്യാഘ്രചർമ്മങ്ങളെന്നുള്ള സാധനങ്ങളിതൊക്കെയും ൨൫
യോഗീശ്വരമഹാത്മാവാം സദ്ഗുരുക്കൾക്കുഭക്തിയായ്
കൊടുത്തുസുപ്രസാദത്താലാശീർവാദംഗ്രഹിക്കിലോ ൨൬
ജന്മാന്തരകൃതംദോഷം തീരും സൗഖ്യം ലഭിച്ചിടും.

നാഡീവ്രണചികിത്സ

നാഡീവ്രണത്തിൽനന്നല്ലോ ധാര'ജാത്യാദി'യെപ്പൊഴും ൨൭
'ന്യഗ്രോധാദി'കഷായത്തി 'ലേലാദി'ഗണകല്ക്കമായ്
മുന്നേകാച്ചിത്തളിച്ചാലും ദുഷ്ടവ്രണമിളച്ചുപോം ൨൮
ചൊറികഷ്ടം കിടിപത്തിന്നുത്തമം 'തിക്തകം'ഘൃതം.
'പഞ്ചവല്ക്കാദി'യാംതൈലം 'മുസ്താരിഷ്ടാദി'ക്വാഥവും ൨൯
'പഞ്ചസ്നേഹ'ങ്ങളുംകൊള്ളാമേലാദിഗണകല്ക്കമായ്.

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

വൃക്ഷച്ഛേദം വൃഥാചെയ്തുകൊണ്ടു നാഡീവ്രണോത്ഭവം ൩൦
വക്ഷ്യാമിതൽപ്രതീകാരം സർവലോകഹിതായ ച
സൗവർണ്ണം പക്ഷിരാജഞ്ച അശ്വത്ഥസ്കന്ധശോഭിതം. ൩൧

ജാത്യാദിഘൃതം 124-ാമത്തെയോഗം. ന്യഗ്രോധാദിഗണം 125-ാമത്തെയോഗം. തിക്തകം ഘൃതം 120-ാമത്തെയോഗം. [1]പഞ്ചവല്ക്കാദിതൈലം 175-ാമത്തെയോഗം. മുസ്താരിഷ്ടാദികഷായം 165-ാമത്തെയോഗം. പഞ്ചസ്നേഹം തൈലം 159-ാമത്തെയോഗം. (2) ഏലാദിഗണം 64-ാമത്തെയോഗം.

അപസ്മാരചികിത്സ

അപസ്മാരങ്ങളുണ്ടല്ലോ പതിനെട്ടുവിധങ്ങളായ്
അതിന്നനന്നസേവിപ്പാൻ 'പഞ്ചഗവ്യ'ഘൃതങ്ങളും ൯൨
'കൂശ്മാണ്ഡഘൃത'വുമന്ന മഹാബ്രഹ്മീഘൃതം തഥാ
'കല്യാണഘൃതവും'സേവ്യം മഹാകല്യാണമെന്നതും ൯൩
'രസ്നാശുണ്ഠ്യാദി'യെന്നുള്ള ഘൃതവുമന്നിതെത്രയും
'ഛിന്നോത്ഭവാദി'യായുള്ള കഷായങ്ങളുമെത്രയും. ൯൪

കർമ്മവിപാകം ദൈവികപ്രതിവിധി.

അപസ്മാരബലീനന്ന കൂശ്മാണ്ഡബലിയുംതഥാ
പഞ്ചാക്ഷരംജപിപ്പിക്ക വേദാധ്യയനഘോഷവും ൯൫
സഹസ്രഭോജ്യംചെയ്യിക്ക പ്രദോഷവ്രതവുംതഥാ
അഘോരാഭിഷേകംനന്നല്ലോ ചെയ്‌വൂശംഭോരഭിഷേകവും ൯൬
ശിവപ്രീതിവരുത്തേണംസേവിച്ചിട്ടിഹനിത്യവും
ഇരാവധം സർപ്പാദിവധമുഖ്യമതുകാരണം ൯൭
അപസ്മാരംഭവിക്കുന്നു അതിന്നിന്നിഷ്കൃതിക്കിഹ
ദാനഹോമാദികർമ്മങ്ങളാവോളം ചെയ്തുകൊള്ളണം ൯൮
യോഗീശ്വരാർമഹാത്മാക്കൾ കാരണർഗുരുഭൂതരെ
ചെന്നുകണ്ടഭിവാദ്യംചെയ്തുപദേശങ്ങൾ കേട്ടിഹ ൯൯
നിത്യോപാസനയുംചെയ്തു ഗുരുപ്രീത്യർത്ഥമേവഹ
അശനംശയനംവസ്ത്രംസ്വർണ്ണഭൂഷണമാദിയാം ൱
അലങ്കാരങ്ങളുംചെയ്തു സ്വർണ്ണപ്രതിമദാനവും
വിധിപോലെകഴിക്കുമ്പോളന്യജന്മനിസംഭവമാം ൱൧
ഗുർവ്വാദ്യാദിദോഷങ്ങളേഴുജന്മം ഭുജിക്കണം
അതിന്നുപ്രതിമാദാനം ചെയ്കിലിജ്ജന്മമെന്നിയേ ൱൨
മറുജന്മത്തിലിദ്ദോഷം ഭുജിപ്പാനിടവന്നിടാ

സൂര്യാവർത്തചികിത്സ.

സൂര്യാവർത്തത്തിനുള്ളോരുനസ്യമൊന്നുപറഞ്ഞിടാം ൱൩
7 കാട്ടുമാത്തപ്പാവലിൻകന്ദം മർക്കടീകരമൂലവും
മുലപ്പാലിലരച്ചിട്ടു നസ്യംചെയ്കിലൊഴിഞ്ഞുപോം ൱൪

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി

ഉത്തമാംഗേപദായസ്തു താഡയേദ്ബുദ്ധിപൂർവ്വകം
ദ്വിജോത്തമാനാംനിയതം ഭൂയോ ഭൂയോപി കോപിതഃ ൱൫

പഞ്ചഗവ്യഘൃതം 203-ാം യോഗം. കൂശ്മാണ്ഡഘൃതം 204-ാം യോഗം. മഹാബ്രഹ്മീഘൃതം 205-ാം യോഗം. കല്യാണഘൃതം 147-ാം യോഗം. മഹാകല്യാണഘൃതം 206-ാം യോഗം. രസ്നാശുണ്ഠ്യാദിഘൃതം 207-ാം യോഗം. ഛിന്നോത്ഭവാദി കഷായം 4-ാം യോഗം.

തച്ഛാന്തിയ്ക്കുവിധിച്ചുള്ള സപര്യ്യയോനോദ്ധ്യാപനവും
ചെയ്തുകൊണ്ടു ചികിത്സിച്ചാൽ സൂര്യ്യാവർത്തമിളച്ചുപോം. ൪൬

അസൃഗ്ദരചികിത്സ

സ്ത്രീകൾക്കുയോനിയിൽനിന്നുരക്തംപോകുന്നതിന്നുപേർ
പ്രദരംശോണിതസ്രാവംരക്തസ്രാവമസൃഗ്ദരം ൪൭
യോനിരക്തംനെടുംപാടെ (നിണംപാടെ)നിലനൊപ്പതമാസ്സരം
അതിന്നനന്നസേവിപ്പാൻ കദസമൂസ്സാദയാദിയും ൪൮
'സരോജമകരന്ദാദി' ചൂർണ്ണം നന്നിതിനെത്രയും
8 തെങ്ങിൻപൂക്കലന്നായി കാടിനീരിലരച്ചഥ ൪൯
സേവിച്ചാലുടനേ ചോരചൊരിയുന്നതിളച്ചുപോം
9 ചെറുപ്പുള്ളടിയുംപാലിൽ സേവിച്ചാൽഗുണമെത്രയും ൫൦
10 അപാമാർഗ്ഗംചതച്ചിട്ടു ചെമ്പരത്തിപ്പൂവുമായ്
പിഴിഞ്ഞതനിരെട്ടതിട്ടു വീരാമ്രകാദ്ളിതെന്നുവും ൫൧
എണ്ണയുംചേർത്തുസേവിച്ചാൽ നിണംപാടുശമിച്ചുപോം
11 നവരത്തണ്ഡുലം പാടക്കിഴങ്ങുംകൂട്ടിടിച്ചതിൽ ൫൨
സിതയുംചേർത്തു നെവീഴ്ത്തിട്ടുപ്പുവെത്തിട്ടതിങ്കിലോ
നാരികൾക്കുചൊരഞ്ഞിട്ടും ചോരപോട്ടെന്നിളച്ചുപോം ൫൩
ധാത്ര്യാദിഘൃതവുംനന്നു രക്തപിത്തചികിത്സയും

കർമ്മവിപാകവും പ്രതിവിധിയും

നാല്പാമരംവൃഥാതന്നെ വെട്ടുകാ ചുള്ളുഹിംസയും ൫൪
ഭർത്താവിനെത്യജിച്ചിട്ടു പരന്മാരെഹേതുവായ്
ഋതുകാലത്തിലുംസന്ധ്യാ സമയങ്ങളിലൊക്കെയും ൫൫
ഭോഗിക്കകൊണ്ടിതുണ്ടായി നാരികൾക്കിതുനീങ്ങുവാൻ
തൽബുദ്ധിയോടിങ്ങനിട്ടു ഭർത്താവീശ്വരനെന്നവൻ ൫൬
കല്പിച്ചുനിത്യം ശുശ്രൂഷിച്ചുവർത്തിച്ചിരിക്കയും
ഉമാമഹേശ്വരന്മാരെ തിങ്കളാഴ്ചയ്ക്കുനിത്യവും ൫൭
ജ്ജിച്ചിട്ടുത്തമന്മാരാം വിപ്രന്മാർക്കുപദക്ഷണം
മൃഷ്ടാന്നമായ്കൊടുത്തിട്ടു ദക്ഷിണാചെയ്തുതൽക്ഷണം ൫൮
വിപ്രാന്നശേഷംഭക്ഷിച്ചു തൃപ്തിയോടേവസിക്കയും
സപര്യ്യയോനവിനെട്ടാനാ വിധിപോലെകഴിക്കയും. ൫൯

സോമരോഗചികിത്സ

സോമരോഗത്തിൽനന്നല്ലോ പ്രമേഹത്തിൻചികിത്സകൾ
ഔചിത്യമോർത്തുചെയ്തീലങ്ങവയെല്ലാം പ്രധാനമാം ൬൦

കദസമൂസ്സാദയാദി കഷായം 208-ാം യോഗം. സരസിജമകരന്ദാദി ചൂർണ്ണം 209-ാം യോഗം. (സരോജമകരന്ദാദി ഇതുതന്നെ) ധാത്ര്യാദിഘൃതം 148-ാം യോഗം.

‘വസ്ത്യാമയാന്തകം’നന്ന ‘ശതാവരിഗുളം’ തഥാ
‘വാരാഹീഘൃത’വുംകൊള്ളാം മേല്പ്പു ലാക്ഷാദിതൈലവും ൫൧
12 മലക്കഴന്നുംനന്നല്ലോ മേൽമെലിച്ചിലുതീരുവാൻ

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

ബ്രാഹ്മണസ്വ(സ്വ)ന്നഹരണം ഗുരുദാരാഗമം തഥാ ൫൨
മാതൃപശ്വാദിഗമനം സോമരോഗസ്യകാരണം
സ്വർണ്ണദാനമാദാനം കർമ്മപാകേ വിധിച്ചപോൽ ൫൩
ദാനംചെയ്യാലിളച്ചീടും സോമരോഗം ശനൈഃ ശനൈഃ

നേത്രരോഗചികിത്സ

നേത്രത്തിൽ വ്യാധിതൊണ്ണൂറാറുണ്ടെന്നാലതിലൊക്കെയും ൫൪
തിമിരം കാചമാന്ധ്യങ്ങൾമൂന്നും ഘോരങ്ങളായവ
13 ജീവന്തിയഷ്ടിമുക്കായും തുല്യംകൊണ്ടുപൊടിച്ചഥ ൫൫
ജീവന്ത്യാദിഘൃതത്തിങ്കൽ സേവിച്ചാൽ ഗുണമൊത്തിടും
14 ത്രിഫലാകഷായവുംനന്ന കക്കടപ്പൊടിയും തഥാ ൫൬
കക്കടത്തിൽ ചമച്ചുള്ളോരടയും നന്ന കണ്ണിന്ന്
‘ജീവന്ത്യാദി’ ‘പടോലാദി’ ‘തിക്തകം’ ‘ത്രിഫലാദി’യും ൫൭
15 ഇന്നെയ്കളും നന്ന സേവിപ്പാൻ, തേനിൽ ത്രിഫലചൂർണ്ണവും
16 യഷ്ടീക്ഷീരകഷായങ്ങൾ നന്ന കണ്ണിലൊഴുക്കുവാൻ ൫൮
പഞ്ചാമൃതമതുംനന്ന ഇക്ഷുമൂലാദിയും തഥാ
വെള്ളത്തപൊടിയുംനന്ന മുലപ്പാലിലൊഴുക്കുവാൻ ൫൯
‘ശോഭാഞ്ജനാദി’യൊഴുക്കീടാം ‘തിലപുഷ്പാദി’യും തഥാ
‘വാരാഹീഗുളികാ’നന്ന ‘ശംഖാദി’യതിലുത്തമം ൬൦
പോളവ്യാധികളെന്നല്ലോ ഇളനീർതൻകുഴമ്പതും
പുറമേതേയ്ക്കുന്നതെന്നല്ലോ മുക്കാദിത്രിഫലാദിയും ൬൧
നസ്യത്തിന്ന വിശേഷിച്ചു മേണ്ഡ്യാദി ഗുണം തുലോം

വസ്ത്യാമയാന്തകം ഘൃതം 10-ാം യോഗം. ശതാവരിഗുളം 38-ാം യോഗം. വാരാഹീഘൃതം 210-ാം യോഗം ലാക്ഷാദിതൈലം 44-ാം യോഗം, കക്കടപ്പൊടി കോഴിപ്പൊടി 211-ാം യോഗം. കോഴിയട 212-ാം യോഗം ജീവന്ത്യാദി ഘൃതം 213-ാം യോഗം പടോലാദിഘൃതം 214-ാം യോഗം തിക്തകം ഘൃതം 110-ാം യോഗം. ത്രിഫലാദിഘൃതം 215-ാം യോഗം. പഞ്ചാമൃതംഘൃതം 216-ാം യോഗം. ഇക്ഷുമൂലാദിപുറമ്പട 217-ാം യോഗം. ഒറ്റമൂത്തപ്പൊടി 218-ാം യോഗം. ശോഭാഞ്ജനാദിഗുളിക 219-ാം യോഗം. തിലപുഷ്പാദി (ചന്ദ്രപ്രഭാവർത്തി)ഗുളിക 220-ാം യോഗം. വാരാഹ്യാദി പുറമ്പട. 221-ാം യോഗം. ശംഖാദിചൂർണ്ണം 222-ാം യോഗം. ഇളനീർകുഴമ്പ് (രസക്രിയ) (1) 223-ാം യോഗം. ഇളനീർകുഴമ്പ് (2) 224-ാം യോഗം. മുക്കാദി പുറമ്പട 225-ാം യോഗം. ത്രിഫലാദി ഗുളിക 226-ാം യോഗം. ത്രിഫലാദി തൈലം 57-ാം യോഗം. ക്ഷുരേണ്ഡാദിതൈലം. നസ്യത്തിന് 227-ാം യോഗം.

തലയ്ക്കു 'ത്രിഫലാ'ദ്യെണ്ണ 'മഞ്ജിഷ്ഠാദി'യുമുത്തമം ൭൨
കൊള്ളാ'മസനവില്വാദി' 'ഭൃംഗാമലക'മാദിയും
പുകയെന്നതുവലിപ്പിപ്പാൻ തിരിവേണമതൊന്നുടോ ൭൩
'ശതാദിഗുളികാ'തന്നെ ലേപനത്തിന്നുവേണ്ടതു്

മാലക്കണ്ണിനു്

17 മീനാങ്ങാണിയരച്ചിട്ടു മുന്തിരികൊണ്ടെഴുതീടുകിൽ ൭൪
18 മാലക്കണ്ണുശമിച്ചീടും കരഞ്ചക്കുരു തേനിലും
19 മുത്തിൾക്കൊവിക്കകാലത്തു കളിച്ചിട്ടഥ പാലിലും ൭൫

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി

പരദൃഷ്ടിവിനാശഞ്ചെയ്യുതുമിങ്ങനെ
ദൃഷ്ടിരോഗത്തിനുള്ളോരു കാരണങ്ങളിതാകയാൽ ൭൬
ഗരുഡപ്രതിമാദാനം മുഷ്ഗാന്നാദ്യുതദാനവും
ഗവാം നയനനാശത്തെച്ചെയ്യുയാലിഹ രാത്രിയിൽ ൭൭
കണ്ണുകാണാതെവരുവാൻ കാരണം കണ്ടുകൊള്ളുക
ഗോബലദാനം ചെയ്യേണം കർമ്മപാകേ വിധിച്ചപോൽ ൭൮

കണ്ണുരോഗചികിത്സ.

ത്രിദോഷങ്ങളൊതുമൊട്ടു തൊണ്ണൂറെഴുതൊമ്പതിലും
മെന്നിട്ടുവ്യാധികണ്ണതിലിതുപാതണ്ടുള്ളാസ്സതും ൭൯
അതിലഞ്ചുമസാദ്ധ്യങ്ങൾ മറ്റെല്ലാം സാദ്ധ്യമാസ്സതും
കണ്ണുരോഗത്തിൽനന്നല്ലോ 'വില്വപത്രാദി'യെണ്ണയും ൮൦
'നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യാദി'യതുംനന്ന 'ത്രിഫലാ'ദ്യെണ്ണയും തഥാ
'കസ്തൂര്യാദ്യാദി'തൈലത്തെ ശ്രവണത്തിലൊഴിക്കയും ൮൧
20 പഴകാണം വറുത്തിട്ടു തേനിലിട്ടുതരിച്ചുടൻ
ചെവിക്കുള്ളിലൊഴിച്ചീടിൽ ശ്രവണാർത്തിശമിച്ചുപോം ൮൨

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

പരകണ്ണുവിനാശത്തെച്ചെയ്കയും പൊളിചൊൽകയും
അതുകൊണ്ടിഹ കണ്ണതിൽ വ്യാധികൾക്കിഹ നിഷ്കൃതി ൮൩
സാളഗ്രാമദാനങ്ങൾചെയ്യേണം വിപ്രഭോജനവും തഥാ
ക്ഷേത്രത്തിലുത്സവത്തിങ്കൽ ശതം വെടികഴിക്കയും ൮൪
കസ്തൂരികംബളദാനഞ്ച കണ്ണുരോഗവിനാശനം.

മഞ്ജിഷ്ഠാദിതൈലം 228-ാം യോഗം. അസനവില്വാദി തൈലം 229-ാം യോഗം. ഭൃംഗാമലകാദി തൈലം 230-ാം യോഗം. ശതാദിഗുളിക 231-ാം യോഗം. വില്വപത്രാദി തൈലം. 232-ാം യോഗം. നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യാദി തൈലം 233-ാം യോഗം. ത്രിഫലാദിതൈലം 57-ാം യോഗം. കസ്തൂര്യാദിതൈലം 234-ാം യോഗം.

നാസാരോഗചികിത്സ

ചതുർവിംശതികാസംഖ്യാ നാസാരോഗത്തിനുള്ളതും വ്ര
നസ്യംഗണ്ഡൂഷവുംധൂപം നാസാരോഗേ പ്രയോജയേത്
'പടോലാ'ദിഘൃതംനന്നു സേവിപ്പാനിതിനെത്രയും വ്ന
21 മുക്കായസ്സിരപൊടിച്ചിട്ടു തേനിൽ സേവിക്കയുംചൂർണ്ണം
22 താമലക്യാഭയാകൃഷ്ണാ ചിത്രകൈഃ സമഹൗഷധൈഃ വ്ര
കപാഥം പീനസഗുന്മാമ ശോഫഘ്നുലാഗ്നിമന്ദ്യജിത്
23 നികുംഭകുംഭസിന്ധൂത്ഥവർത്തികൊണ്ടുപുകയ്ക്കയും വ്വ
24 പത്തുവസ്ത്രമുള്ളതോൽ മഞ്ഞതും മധുകങ്ങ കടുക്കയും
ഇരുമ്പോട്ട കരുത്തിയും വയമ്പുമിവയൊക്കെയും വ്ൻ
ഗുളികീകൃത്യതേൻവീഴ്ത്തിട്ടരച്ചാൽ തേച്ചുമൂക്കില്പ്
അതുകൊണ്ടുശമിക്കാഞ്ഞാൽ ശസ്ത്രംകൊണ്ടുട്ടു കാച്ചുക ൻം
അതങ്ങരച്ചുതേച്ചാലും മൂക്കിൽ മുളശമിച്ചുപോം
'ചിത്രകാഗ്നികസിന്ധൂത്ഥ'തൈലം നന്നിതിനെത്രയും ൻഫ
'ഹിംഗ്വേവ്യോഷാദി'യുംനന്നു 'ത്രിഫലാ'ദ്യെണ്ണയും തഥാ

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി

നാസാവ്രണകർമ്മത്താൽ ഇഹനാസാഗദങ്ങളും ൻഖ
സപര്‍ണ്ണവസ്ത്രാന്നദാനങ്ങളിതിന്നോററവുമുത്തമം

ജിഹ്വാരോഗചികിത്സ

നാക്കിലുണ്ടു പതിമൂന്നു വ്യാധിയങ്ങതിഭേദമായ് ൻഖ
'ദ്രാക്ഷാദ്യുള്ളചി'യെന്നുള്ള കഷായംകൊണ്ടു കവിൾക്രിയാ
25 നിർഗ്ഗുണ്ഡീമരിചംഭൃംഗി ജാതിനാഞ്ചരസാധകേ ൻർ
എന്നുള്ളതൈലം തേച്ചൂണം തലയിൽ നിത്യവും തഥാ
26 യഷ്ടീകഷായവുംനന്നു കവിൾക്കൊള്ളാൻ ദിനേ ദിനേ ൻൿ

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി

ഗുരുവോടഥ പാരുഷ്യവാക്കും പൊളി വദിക്കയും
പരദുഃഖം വരുത്തിട്ടും ജിഹ്വാരോഗസ്യകാരണം ൻന്ന
സപര്‍ണ്ണദാനം ധാന്യദാനം കൃഷ്ണാണ്ഡാഹുതിചെയ്കയും
യോഗീശ്വരമഹാത്മാക്കളെപ്പൂജിക്കിൽ ശമിച്ചുഥ ൻ൭
ആശീർവാദം ലഭിച്ചെന്നാൽ ജിഹ്വാരോഗം ശമിച്ചുപോം

ദന്തരോഗചികിത്സ

പല്ലിലുംപതിനെട്ടുണ്ടു വ്യാധിയങ്ങതിനൊക്കെയും ൻവ്വ

പടോലാദിഘൃതം 235-ാം യോഗം (2) നികുംഭകുംഭാദി (വർത്തിതൈലം) 236-ാം യോഗം. ചിത്രകാദിതൈലം 237-ാം യോഗം. ഹിംഗ്വേവ്യോഷാദിതൈലം 228-ാം യോഗം. ത്രിഫലാദിതൈലം 57-ാം യോഗം. ദ്രാക്ഷാദ്യുള്ളചാദി കഷായം 239-ാം യോഗം.

"അരിമേദാദി"നന്നല്ലോ "ജാതിമദത്തള"താദിയും
27 ത്രിഫലാകടുകാതോണ്ഡായവതാം തേരകക്കതു ൧൯൯
ലവണാന്താന്നംകൂട്ടിച്ചുതച്ചു കിഴികെട്ടിയാൽ
കേരതൈലത്തിൽ വെന്തിട്ടു കാച്ചുണം ദന്തമൂലകെ ൨൦൦
28 അടയ്ക്കാമണിയൻവേര കഷായംവെച്ചരിച്ചതിൽ
ഇന്തുപ്പും കായവുംചേൎത്തു തൈലംകാച്ചിക്കവിൾക്രിയാ ൨൦൧
29 ചെർക്കോൽപനച്ചിയിലകൊണ്ടാവികാട്ടുകയുംനന്നം

കൎമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി

പരദന്തമിടിച്ചിട്ടു പൊടിച്ചീടുകകാരണം ൨൦൨
ദന്തരോഗം ഭവിക്കുന്നു നിഷ്കൃതിക്കിവ ചൊല്ലിടാം
അഭ്യംഗസ്നാനമുഷ്ണാന്നം പൂന്നവാവിങ്കലൂട്ടുക ൨൦൩
ചൊദര്യന്നം കൊടുത്താലും ദന്തരോഗമിളച്ചുപോം

താലുരോഗചികിത്സ

അണ്ണാക്കിലെട്ടുരോഗങ്ങളുണ്ടെന്നാലതിനൊക്കെയും ൨൦൪
"ഗുൽഗുലുതിക്തകം" നന്ന "സൂക്ഷ്മമൂത്തുമദ്യുസ്നഫി"
30 ക്ഷീരംജംബീരവും ഭൃംഗീരസമോരോന്നിടങ്ങഴി ൨൦൫
പ്രസ്ഥംതിലജവും ചീനപ്പാവിൻചൂന്നഞ്ചുവിശാലവും
കല്ക്കംചേൎത്തു പചിച്ചീടും തൈലം നന്നിതിനെത്രയും ൨൦൬
"കക്കടപ്പാവു്" സേവിച്ചു പതഥ്യംപാക്കിലൊഴിഞ്ഞുപോം
സൂക്താദികംജപിപ്പിക്ക ദാനധൎമ്മാദിചെയ്യുയും ൨൦൭

മുഖരോഗത്തിന്റെ കൎമ്മവിപാകം.

മുഖരോഗങ്ങൾപെറുന്നു കാരണംപറയാമിദ
സർവ്വദാ പരദൂഷണാം കാരണം കൂടസാക്ഷിതാ ൨൦൮
ഗുരൌ പരുഷഭാഷിതാം പൈശുന്യാനൃതഭാഷണം
പരോക്ഷജിഹ്വാവിച്ഛേദമസൂയാദന്തപാടനം ൨൦൯
പരപാദനഖാദ്ഛേദം പത്തുദോഷങ്ങളിങ്ങനെ.

കണ്ഠരോഗചികിത്സ.

കണ്ഠത്തിൽ പതിനെട്ടുണ്ടു വ്യാധികൾ, ഗണ്ഡമാലയിൽ ൨൧൦
"ജാത്യാദി"ധാരയും നന്ന 'പാവു്'സേവിക്കയും നന്നം
"നാഗരാദ്യെണ്ണ"തേപ്പിക്ക 'ഗുൽഗുലുതിക്ത'സേവയും ൨൧൧

അരിമേദാദി തൈലം 240-ാംയോഗം. ജാതീമദനാദി തൈലം 241-ാം യോഗം. ഗുൽഗുലുതിക്തകംഘൃതം 122-ാംയോഗം. സൂക്ഷ്മമൂത്തുപ്പാവു് 201-ാംയോഗം. കക്കടപ്പാവു് 202-ാംയോഗം.

ജാത്യാദിഘൃതം 124-ാംയോഗം നാഗരാദിതൈലം 242-ാംയോഗം. ഗുൽഗുലുതിക്തകംഘൃതം 122-ാംയോഗം.

ദൈവികപ്രതിവിധി.

ശയ്യാദാനംകഴിക്കേണം ഛത്രപാദുകദാനവും
സൂക്താദിജപവുംനന്നു മൃഷ്ടമായിപ്രഭോജനം ൧൧൨
കഷ്ടനിഷ്കൃതിയാവോളം ഗന്ധമാല്യങ്ങളും വേണമതു്

ഓഷ്ഠരോഗചികിത്സ.

ചുണ്ടത്തുപതിനൊന്നുണ്ടു വ്യാധികളതിനൊക്കെയും ൧൧൩
31 എള്ളുപാലിൽപുഴുങ്ങീട്ടു പേഷിച്ചിട്ടഥ തേയ്ക്കണം
"മൃണാളാദി"യതുംനന്നു തേപ്പാൻ 'ജാത്യാദി"ധാരയും ൧൧൪
"ധാത്ര്യാദിഘൃതവും"നന്നു സേവിപ്പാൻ "തിക്തകാദി"യും.

ദൈവികപ്രതിവിധി.

കുടയുംവിശറി നല്ലവസ്ത്രം ബന്ധു കമണ്ഡലു ൧൧൫
ഗോവും ദാനങ്ങളും ചെയ്യേണം വിപ്രഭോജനവും തഥാ

ശിരോരോഗചികിത്സ.

ശിരോരോഗങ്ങളുംപത്തിന്നും തേപ്പാൻ "മഞ്ജിഷ്ഠാ"ദിയും ൧൧൬
"ഇംഗുദ്രുമാദിയും"നന്നു "ഭൃംഗാമലക"മാദിയും
നസ്യധൂപാദിയും നന്നു തലയിൽ തളവും തഥാ ൧൧൭

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

ബ്രഹ്മദ്വേഷംകൊണ്ടുതന്നെ ശിരോരോഗസ്യകാരണം
പൂണൂൽപ്രദാനവുംചെയ്തു വിപ്രഭോജ്യം കഴിക്കണം. ൧൧൮

അദ്ധ്യായം ൭.

അംഗക്ഷതാദിചികിത്സ.

വീണുദേഹംചതഞ്ഞിട്ടങ്ങൊടിവോ മുറിവോ തഥാ
ഹസ്തപാദങ്ങളെന്നുള്ള ദിക്കിലൊക്കെ വരുന്നതു് ൧
1 വച്ചുകെട്ടേണമെന്നാകിൽ തുണിമുക്കീട്ടു തൽക്ഷണേ
കെട്ടിധാരജലംകൊണ്ടുമാവോളം ചെയ്തുകൊള്ളുക ൨
2 പിന്നെദൂർവ്വാചിന്തിരം കൊട്ടക്കരുന്താമോ(ത്രേ)രകത്തിലെ
മൂത്തിളന്നിവനന്നായിപ്പിഴിഞ്ഞെന്നീരുകൊണ്ടുടൻ ൩

മൃണാളാദി കഷായം 110-ാംയോഗം. ജാത്യാദിഘൃതം 124-ാംയോഗം. ധാത്ര്യാദിഘൃതം 148-ാംയോഗം തിക്തകങ്ങളും 3-ം 120, 121, 122 യോഗങ്ങളും. മഞ്ജിഷ്ഠാദിതൈലം 228-ാംയോഗം. ഇംഗുദ്യാദിതൈലം 243-ാംയോഗം. ഭൃംഗാമലകാദി തൈലം 230-ാംയോഗം. നസ്യത്തിനു് എരണ്ഡാദിതൈലം 227-ാംയോഗം.

ധാരചെയ്കിട്ടുതേയ്ക്കണം സാരമായകഴമ്പുകൾ
3 ഇരട്ടിമധുരം (കം) നെല്ലിഫലം ചിന്തിലുട്ടവയും ൪
കതകംതിലവുംക്കൂട്ടിയരച്ചിട്ടതിനൊപ്പമായ്
നവനീതംകലൎന്നിട്ടങ്ങടരാതേച്ചുകൊള്ളണം ൫
4 ശപുഷ്പമരച്ചിട്ടു നെയ്യുമായ്തേയ്ക്കയുംഗുണം
5 തിലം പാലിലരച്ചിട്ടു വെണ്ണക്കൂട്ടിട്ടുതേയ്ക്കണം ൬
6 താലകം തണ്ഡുലം തേങ്ങാപ്പാലുംവീൎത്തിയരച്ചഥ
നവനീതം സമംചേൎത്തു തേച്ചാൽ വൃദ്ധ ശമിച്ചുപോം ൭
7 ലവണത്തെളിയും തേറാമ്പലും ഗൃഹധൂമവും
ഞൊഴൽപ്പൂകളീപകം തണ്ഡുലം ക്രൂവനീരുമായ് ൮
അരച്ചുവെണ്ണയുംക്കൂട്ടിത്തേയ്ക്കാം സൎവ്വത്രമാഗകേ
പിന്നെത്തൊട്ടുജപിക്കണമതിനുള്ളൊരു*മന്ത്രവും ൯
8 കറന്തോന്നപൊരുതാലും ശോഷമോ നിവിരാഗ്ഗയോ
കണ്ടാലമൃക്കരം സജ്ജരസവും ക്കൂട്ടിയുള്ളൊരു ൧൦
കഴമ്പുകളരച്ചിട്ടു തേയ്ക്കണം ദിവസംപ്രതി
9 ധാന്വന്തരം ബലാതൈലം ഇവ കാച്ചിയരിച്ചതിൽ ൧൧
അമൃക്കരം കോലരക്ക ചെഞ്ചല്യം ക്രൂവനീരുമായ്
കടഞ്ഞെടുത്തുതേയ്ക്കണം മെലിവേറുന്നതിക്കില് ൧൨
കാരസ്കരഘൃതം സേവ്യം ധാത്ര്യാദിഘൃതവും തഥാ
ആവൎത്തിച്ച ബലാതൈലം തേയ്ക്ക സേവിക്കയും ഗുണം. ൧൩

സദ്യോവ്രണചികിത്സ.

10 വല്ലെടത്തുംമുറിഞ്ഞാകിൽ നടേ നീർകൊണ്ടുധാരയും
നെയ്യാൽ പാലാൽ ഇളനീരാൽ ജലംകൊണ്ടും തഥാ പുനഃ ൧൪

രക്തസംഗ്രഹണപ്രയോഗങ്ങൾ.

രക്തംനില്ക്കാകിലപ്പോഴേ നിറുത്തേണം മരുന്നിനാൽ

---

4 ശതപുഷ്പം 124-ാം യോഗത്തിൽ വിവരിച്ചു 6 താലകം=പനവിരൾ.

* തിരമിയതിരമന്ത്രം—"ഗരുഡനും ഗരുഡനിയുംകൂടി പള്ളിവേട്ടയ്ക്കെഴുന്നള്ളി യപ്പോൾ കതമുള്ളതിന്മേൽ ചവിട്ടി തൃക്കാലടി തിരമിയതിനു ആരു നല്ലു എന്നും ചൊല്ലി ദേവലോകത്തുചെന്നു ദേവകന്യാവിനെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു തൊട്ടുപാരിച്ചു. അതിനുതവൾ വായ്പ്പൂലി എന്നുംചൊല്ലി എകുവിരിയന്നമേൽ വെള്ളിയുംപൊ ന്നും കെട്ടിക്കൊടുപ്പു. അതുകൊണ്ടുപോരായ്കിൽ ചക്രകാഞ്ചിപിലാവിനെക്കൊടു പ്പു. അതുകൊണ്ടുപോരായ്കിൽ തേങ്ങാകച്ചയുംതെങ്ങിനെക്കൊടുപ്പു. അതുകൊണ്ടും പോരായ്കിൽ ചെന്തിരമലിപ്പുള്ളവിന്റെ കൊമ്പിന്മേൽകൂറിന്നും വെള്ളിയുംപൊന്നും കെട്ടിക്കൊടുപ്പു. ഇതുകൊണ്ടു തൊട്ടുപാരിച്ചു പോരയുംനീരുംനോവും തീയ്യും വഴിപോലെ വന്നുകൂടുക. എന്റെഗുരുവിനാണെ" (ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു്)

ധാന്വന്തരം തൈലം 189-ാം യോഗം. ബലാതൈലം 244-ാംയോഗം. കാരസ്കരഘൃതം 188-ാംയോഗം. ധാത്ര്യാദിഘൃതം 148-ാംയോഗം.

11 അപാമാർഗ്ഗമതുംകൊള്ളാം 12 ചെറുപ്പുള്ളടിയും തഥാ ൫൫
13 തെങ്ങിൻപൂക്കുലനന്നായിക്കാടിനീരിലരച്ചുഥ
കലക്കിധാരയുംനന്ന തൊട്ടമന്ത്രം ജപിക്കയും ൫൬
14 കടലാടി പറിച്ചിട്ടു ഗന്ധിച്ചാൽ ഛോരനിന്നിടും
15 ചണ്ഡിതളിരിതെന്നാലും പുത്രഞ്ചാരിയതെങ്കിലും ൫൭
അരച്ചുമുറിമേലിട്ടാൽ വേഗം നന്നായ്പൊരുത്തുപോം
മർമ്മക്ഷോഭംവരുന്നാകിൽ ശീതളങ്ങൾ പ്രയോജയേത് ൫൮
16 ആത്തിനീരുകൊണ്ടിട്ടു ധാരയേററവുമുത്തമം
യമകംകൊണ്ടു സർവ്വാംഗം തേച്ചിരിക്ക ഗുണംവരും ൫൯
ഉഷ്ണവുംനോവുമേറിടിൽ ജലധാരപൊരുപ്പോളം
ചമ്മട്ടിതങ്ങളെക്കൊണ്ടു ധാരയും ഗുണമായ്വരും ൬൦
17 മുത്ഗം ജീവന്തിയും പാലും ചന്ദനം ച ശതാവരി
പൊന്നാങ്കാണിയുമൊപ്പിച്ചു കഷായംവച്ചരിച്ചതിൽ ൬൧
ഘൃതയുക്തനസേവിച്ചാൽ മർമ്മപീഡയൊഴിഞ്ഞുപോം
18 ജ്വരമുണ്ടാകിലപ്പോഴേ വൃക്ഷനീക്കി ഷഡംഗവും ൬൨
ജീവന്തിക്കൂട്ടിസേവിച്ചാൽ ജ്വരം നഷ്ടമതായ്വരും
* മർമ്മാണിനോക്കിച്ചെയ്യേണം പാരിച്ചുള്ളതിനൊക്കെയും ൬൩
അതാതുമർമ്മംസൂക്ഷിച്ചിട്ടതിനുള്ള ചികിത്സകൾ
വഴിയെചെയ്തുകൊള്ളേണം കാലതാമസമെന്നിയേ ൬൪
19 വെള്ളപ്പും ചന്ദനം നല്പാമരത്തും നീലിമൂലവും
കഷായംവച്ചരിച്ചിട്ടു ഘൃതവും പഞ്ചസാരയും ൬൫
കൂട്ടിക്കൊണ്ടുകുടിക്കേണം മർമ്മപീഡയ്ക്കു തൽക്ഷണേ
20 അശ്വഗന്ധം ഗന്ധസാരം പൊന്നാങ്കാണിയുമൊപ്പമായ് ൬൬
ജീവനപഞ്ചമൂലത്തോടൊപ്പംകൊണ്ടുകഷായമായ്
സേവിക്കാം മർമ്മപീഡയ്ക്കു സിതമേൽപൊടിയായതിൽ ൬൭
21 പുൽപഞ്ചമൂലവുംനന്ന സേവിപ്പാൻ മർമ്മപീഡയിൽ
മുലപ്പാലെണ്ണയുംകൂട്ടിത്തലയ്ക്കു കഴമ്പിടാം. ൬൮
22 അമൃതിൻനീർ കരിക്കിൻനീർ കാഞ്ഞിരപ്പഴനീരുമായ്
കളിപ്പഴവുംകൂട്ടി മലതാം ചേർന്നരച്ചതു്. ൬൯

സർപ്പദംശനത്തിൻ രക്തസംഗ്രഹണത്തിന മന്ത്രം—"ചെമ്പട്ടവത്തിലെ ..... ചെന്തൊരക്കട്ടിയുടുത്തു ചെമ്പിലുടുത്തു ചെന്താമരയെടുത്തു പൂഴ്ത്തേറി ..... ചെന്തുരുത്തി ചെമ്മലമേൽ ചെന്ന്, ... കുന്നാമണി ..... വെള്ളനീരം ..... നില്പൂ നില്പൂ സ്വാമി ..... എൻ ഗുരുവിനാണേ" (ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്ന്) ഷഡംഗം ക.ഥാ. 1-ാം ഖണ്ഡം.

* മർമ്മാണി=തമിഴിൽ ചിന്തൽമണിപ്രകാരമുള്ള മർമ്മചികിത്സ.

ജീവനപഞ്ചമൂലം പുൽപഞ്ചമൂലം (തൃണപഞ്ചമൂലം) ഇവ 73-ാംഭാഗത്തിൽ നോക്കുക. നാല്പാമരം 112-ാംഭാഗം

തലയിൽതേച്ചുകൊള്ളേണം ചൂടു പാരമേറ്റുകിലോ
23 നാൽപാൽമരക്കഷായത്തിൽ നെയ്യ് കടഞ്ഞതുതേയ്ക്കയും ൩൦
പ്രമേഹത്തിൻകഴൽവെല്ലം നന്നേറ്റം മർമ്മപീഡയിൽ
ഏരിയും പുളിയുംവർജ്ജ്യം മർമ്മപീഡയിലൊക്കെയും ൩൧

ലിംഗരോഗചികിത്സ.

അഷ്ടാദശങ്ങളുണ്ടല്ലോ ലിംഗവ്യാധികളെന്നതിൽ
അസാദ്ധ്യംനാലുനീക്കീട്ടു ചികിത്സിക്കേണമപ്പൊഴേ ൩൨
24 കാഞ്ഞിരത്തിന്നടവേരതും കപാലംവെച്ചതിനൊപ്പമായ്
പാലുംവീഴ്ത്തിട്ടുചെയ്യേണം ധാരനിത്യവുമിങ്ങനെ ൩൩
'ന്യഗ്രോധാദി' കഷായംകൊണ്ടെന്നും ശോധനചെയ്യണം
'ജാത്യാദി'ധാരയുംനന്ന സേവിപ്പാൻ 'തിക്തകാദി'യും ൩൪
25 ചീനപ്പാവുപൊടിച്ചിട്ടു യഷ്ടീമധുകസംയുതം
തേനിൽകുഴച്ചുസേവിച്ചാൽ ഒഴിയുംലിംഗരോഗവും. ൩൫
'തിക്തക'ഞ്ച'മഹാതിക്തം' 'ഗുൽഗുലുതിക്തകം' തഥാ
സേവിക്കാംലിംഗരോഗത്തിന്നേറ്റവും ഗുണമുള്ളതാം ൩൬
പാവും'ഗുൽഗുലു'വിത്യാദി സേവിക്കുന്നതിനൊക്കെയും
പഥ്യമില്ലെന്നുവന്നീടിൽ ഫലമില്ലാതെതീർന്നുപോം. ൩൭

കർമ്മവിപാകം പ്രതിവിധി.

ലിംഗരോഗത്തിനുള്ളോരു കാരണംപലതുണ്ടിഹ
തന്റെഭാര്യാമുപേക്ഷിച്ചു പരസ്ത്രീസംഗഹേതുവും ൩൮
തനിക്കു വിധിയല്ലാത്ത യോനിയിൽഭോഗഹേതുവും
* ചതുർമ്മഹാപാപം കഴ്ത്തിങ്കൽപാരത്തതും ൩൯
ലിംഗരോഗത്തിന്നും മുഖ്യകാരണംതന്നെയാകയാൽ
കഷ്ടനിഷ്കൃതിയാവോളം നന്നല്ലോലിംഗരോഗകേ. ൪൦

യോനിരോഗചികിത്സ.

വിംശതിയോനിരോഗത്തിന്നിച്ചൊല്ലിയ ചികിത്സയും
(കഷ്ട)കർമ്മനിഷ്കൃതിയുംനന്നു ചെയ്യാൻമർത്ത്യജനത്തിന് ൪൧
യോനിയിലർബ്ബുദിച്ചിട്ടു മാംസംവന്നിങ്ങിറങ്ങിയാൽ
ശസ്ത്രക്ഷാരാദികർമ്മംകൊണ്ടിഴുക്കിട്ടുതുണക്കണം. ൪൨

ന്യഗ്രോധാദിഗണം 125-ാംയോഗം. ജാത്യാദി (ഘൃ) 124-ാംയോഗം. തിക്തക-മഹാതിക്തക-ഗുൽഗുലുതിക്തക ഘൃതങ്ങൾ 120-ം 121-ം 122-ം യോഗങ്ങൾ. ഗുൽഗുലുരസായനം അതുതന്നെഗുൽഗുലുവും അതുകം. പരിശിഷ്ടം 245-ാംയോഗം നോക്കുക. * ചതുർമ്മഹാപാപവിവരംമൂലം 2-ാംഭാഗം. 5-ാംഅദ്ധ്യായം 68 മുതൽ 75 വരെ ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക.

ദൈവികപ്രതിവിധി.

ദാനഹോമാദികൎമ്മങ്ങൾ വഴിപോലെകഴിച്ചഥ
ഭൎത്താവീശ്വരനെന്നോൎത്തു വഴിപോലെഭജിക്കയും ൪൩
ചെയ്യുമ്പോൾശമനംതന്നെ വരുംയോനിഗദത്തിന്

വന്ധ്യതാനിദാനവും ചികിത്സയും.

നാരികൾക്കാറുദോഷങ്ങൾ ഗൎഭപാത്രത്തിലുള്ളതും ൪൪
ദേവതാദ്രോഹവുംകൂടിട്ടേഴും ഗൎഭവിരോധിയാം
അതിനാൽവന്ധ്യയെന്നുള്ള പേരുമൊന്നുളവായ്വരും ൪൫
വന്ധ്യയ്ക്കുഗൎഭപാത്രത്തിൽ ദോഷമാറുംപറഞ്ഞിടാം
ഗൎഭപാത്രംമറിഞ്ഞാലും വായുകേറിയടയ്ക്കിലും ൪൬
മാംസംവളൎന്നുവന്നാലും കൃമിദോഷമതാകിലും
കാമവേപ്പു(താപം) കുറഞ്ഞാലും ഗാത്രമേററം തണുക്കിലും ൪൭
ഋതുംതങ്ങാഞ്ഞുയാൽഗൎഭംധരിക്കാതെവരുന്നതും
അതിന്റെലക്ഷണംപാൎത്തിട്ടതിനൊത്തൌഷധങ്ങളും ൪൮
പൂൎവ്വകൎമ്മവിപാകത്തിൻ നിവൃത്തിദാനഹോമവും
വഴിപോലെകഴിച്ചിട്ടു 'ധാത്ര്യാദി'ഘൃതസേവയും ൪൯
26 മുക്കായമുക്കുരംയഷ്ടിയൊക്കെയിട്ടുകഷായവും
മൈക്കണ്ണിമാർകുടിച്ചീടിൽ നില്ക്കുംഗൎഭമനന്തരേ. ൫൦
27 പേരാൽമൊട്ടുംതാമരപ്പൂ വള്ളിനെല്ലുംകരിച്ചതും
നെയ്യിൽതിന്നാൽമൈക്കണ്ണിക്കുണ്ണിയൊന്നുളവായ്വരും ൫൧
28 നിറമൊന്നായപശുവേകറന്നപയസാ പിബേത്
മച്ചിയുംഗൎഭമുണ്ടാവാൻ പഞ്ചബാണോത്സവേസുഖം ൫൨
29 മയൂരശിഖിവേരുംതാൻ പുത്തരിഞ്ഞീടവേരുതാൻ
മൂന്നുംചൊല്ലിയപാൽതന്നിൽ തിന്നുഗൎഭമുളവായ്വരും ൫൩
ഇങ്ങനെപലതുണ്ടല്ലോ ഗൎഭംനില്പാനിതൌഷധം
അവയെല്ലാം ജപിച്ചിട്ടൃതുസ്നാനാദനന്തരം ൫൪
നാരിമാരുകുടിച്ചീടിൽ ധരിച്ചീടുന്നുഗൎഭവും
സപുന്നധേനുമഹാദാനം വിധിവിസ്താരയുക്തമായ് ൫൫
വഴിപോലെകഴിച്ചിട്ടു ചെയ്യേണംവിപ്രഭോജനം
ഇങ്ങനെവന്ധ്യകൾക്കുള്ള കൎമ്മദോഷങ്ങൾനീക്കിയാൽ ൫൬
ഗൎഭങ്ങളുളവായ്വന്നു നല്ലസന്തതിലാഭമാം
ഗൎഭംതോന്നുന്നനാൾതൊട്ടിട്ടെണ്ണനെയ്പാലിവററിനാൽ ൫൭
തൃപ്തിയായ്ചെയ്തുകൊള്ളേണം സ്വാത്മാവിന്നുദിനംപ്രതി
പത്തുമാസത്തിലുംഗൎഭരക്ഷയാമൌഷധങ്ങളെ ൫൮
ക്രമത്താലെകൊടുത്തിട്ടു ഗൎഭരക്ഷകൾചെയ്യണം
30 ഇരട്ടിമധുരം പാൽ നെയ് മധുനാകൂട്ടിനിത്യവും ൫൯

ശാസ്ത്രമിത്രം 148-ാം യോഗം.

കൊട്ടപ്പൂപ്രസവത്തോളം മുടങ്ങാതെയിരിക്കണം
എന്നാരംഭിച്ചുകൊരിക്കലും വരാതണ്ഡങ്ങളൊന്നുമേ.

ഗർഭാതിസാരാദി ചികിത്സ.

31 കശവൻകൈപിടിച്ചുള്ള മണ്ണരച്ചുതേനുമായ്
നാലാംമാസേഗർഭിണിമാർസേവിച്ചാൽഗർഭരക്ഷയാം
32 താമരപ്പൂവിനിതളുമെല്ലാംകൂട്ടിയരച്ചുത
സിതയുംതേനുമൊന്നിച്ച പാലുംചേർത്തുകടിക്കിലോ
ഗർഭംമുററിവളർന്നീട്ടമലസീട്ടകയില്ലിതു
33 അത്തിവേരുകഷായത്തിൽ ചായില്യംമനയോലയും
ചുട്ടുഭസ്മംകടിച്ചെന്നാൽ ഗർഭരക്ഷയതായ്വരും
34 ഗർഭമൊട്ടിക്കസേവിപ്പാൻ വിലാമൂലമുശീരവും
മലരുംകൂട്ടിവച്ചുള്ള കഷായംചേർത്തിനാശനം
35 വിലാമൂലംകരുന്തോട്ടിവേരംപാലിലരച്ചുത്
കടിച്ചാൽഉടനേമറ്റി ഗർഭിണിക്കശമിച്ചുപോം
36 ഗർഭിണീനാം ചിലർക്കുണ്ടാം അതിസാരമതിന്നുടൻ
കൊടിത്തൂവകരുന്തോട്ടി മുസ്താപാടകിഴങ്ങുമായ്
കഷായംവെച്ചുസേവിച്ചാൽ ക്രമേണശമനംവരും
37 നീരുണ്ടായിവരുന്നാകിൽ അരച്ചുതമിഴാമരവേർ
ളുമംകൂട്ടിട്ടുസേവിച്ചാൽ നീരുന്നായ് ശമിച്ചുപോം
എട്ടാംമാസത്തിൽമൂദുവായ് വിരേചിപ്പിക്കയുംവേണം
38 തമിഴാമയുടേവേരും ദശമൂലവുമൊപ്പമായ്
കഷായംവെച്ചുസേവിച്ചാൽ വീക്കംപോംഗർഭിണിക്കതു
സുകുമാരാദികഞ്ജംപിപ്പിച്ചും ഘൃതംസേവിച്ചുകൊൾകയും
തിങ്കളൊമ്പതുചെന്നാലും മദ്ധ്യേമദ്ധ്യേവിരേചനം
39 ചെയ്യുകയും നൊങ്ങണംപുല്ലിൽ സിദ്ധമാമെണ്ണതേയ്ക്കയും
പീഡകൂടാതെപെററീടും സുഖമായിട്ടുഗർഭിണി.

ബാലപീഡയും തൽപരിഹാരങ്ങളും.

പെററുവീണാലുടൻതന്നെ ബാലപീഡകളുള്ളത്
പ്രയോഗസാരമെന്നുള്ള ശാസ്ത്രത്തിങ്കലതൊക്കെയും
ദേവതാനാമവുംരോഗ ചേഷ്ടയുംബലികർമ്മവും
മന്ത്രയന്ത്രചികിത്സാദി ക്രമത്താലെപറഞ്ഞിട്ടും
അതുകൊണ്ടുചികിത്സിച്ചു കൊള്ളേണംബാലപീഡയിൽ
ബാലന്മാർക്കുവിരണ്ടല്ലോ ഹേതുവുംപലജാതിയാം
രജോദോഷങ്ങളെക്കൊണ്ടുകല്പനമ്മേടെദോഷവും
അരിഷ്ടദോഷവുംഗോത്രദോഷവും ഗ്രഹബാധയും
പിതൃശാപങ്ങളുംസർപ്പശാപവും ബാലപീഡകൾ
ഇങ്ങനേപലതുണ്ടെന്നാൽ പന്തിരണ്ടുവയസ്സോളം

നിശ്ചയിച്ചീടുതാക്കിൽ ബാലന്മാരുടെജീവനെ ൭൭
ബാലഗ്രഹാദ്യബലിയും പൂജാഹോമാദികർമ്മവും
"മൃത്യുഞ്ജയഹുതം"പിന്നെ "അഷ്ടകാപാർവ്വണാദി"യും ൭൮
"തില[ബാലി]ഹോമ"ങ്ങളും"സപ്തബലി"യും"ശ്രാദ്ധകർമ്മ"വും
ശംഖാദിഭേദകര്യധാരാനെവിളക്കെണ്ണയാട്ടുക ൭൯
പാൽപായസംനിവേദിക്ക ശർക്കരപ്പായസംതഥാ
ശ്രാദ്ധംമുട്ടാതെചെയ്യേണം പിതൃപ്രീതിവരുത്തുവാൻ ൮൦
ശ്രാദ്ധമോരാതെയൂട്ടിട്ടു[യിട്ടിട്ടു] കിടക്കുന്നതിനൊക്കെയും
വാവൂട്ടുകഴിപ്പിച്ചു തിലഹോമാദികർമ്മവും ൮൧
വഴിപോലെകഴിപ്പിച്ചു "ക്ഷേത്രപിണ്ഡം"കഴിക്കയും
അശുദ്ധിപാനീയത്തിൽ ചേർന്നിട്ടുള്ളപിതൃക്കളെ ൮൨
ശുദ്ധിഹോമംകഴിച്ചിട്ടു ചെയ്യണംതിലഹോമവും
വർണ്ണലത്തിൽത്ഥമാടീട്ടു വാവുതോറുംബലിക്രിയ ൮൩
ചെയ്തുകൊള്ളുകയുംവേണം പിതൃപ്രീതികരത്തിന്
ഇങ്ങനെയുള്ളകർമ്മങ്ങൾ വഴിപോലെകഴിച്ചുടൻ ൮൪
ചികിത്സാദികൾചെയ്യേണം ബാലമൃത്യുവൊഴിഞ്ഞുപോം
ബാലന്മാർക്കുമൂത്രരോഗ്യം പാർശ്വപീഡയ്ക്കുമുള്ളൊരു ൮൫
പ്രയോഗങ്ങൾവ്യക്തമിട്ടു പറയാംദൃഷ്ടമായവ
40 അതിബാലർക്കുപിട്ടു കൊടുപ്പാനുള്ളൊരൗഷധം ൮൬
കച്ചോലംജാതിപത്രവും വയമ്പുംകടുരോഹിണി
യഷ്ടിമാരികയുംകൂട്ടി മുലപ്പാലിലരച്ചതു ൮൭
കരഞ്ഞൊന്നുകൊടുക്കേണം മൂത്രതടിവസപ്രതി
41 വെള്ളവേരുമുവന്നാലിയരിഞ്ഞിട്ടുകാച്ചിയാൽ ൮൮
ദീപതൈലംകൊണ്ടുനിത്യ മൂച്ചിതോരാത്തരഞ്ഞുണം
ഉഴിഞ്ഞിടുകയുംപിന്നെ ബാലരക്ഷകൾചെയ്കയും ൮൯
42 സർപ്പംകിഴികെട്ടിട്ടു തലയ്ക്കൽവച്ചുകൊള്ളുക
കട്ടകിട്ടുപകച്ചുമുള്ള ശീലതന്നിൽകിടത്തുക ൯൦
ക്ഷീരാവർത്തമിതിച്ചൊന്നതെത്രയുംമതിയായ്വരും
ക്ഷീരാവർത്തനമർമ്മകന്നാൽ ശൂലപീഡയ്ക്കുപാഥവും ൯൧
വൈചിത്ര്യമാത്രംചെയ്യേണം ഘൃതതൈലാദിയൊക്കെയും
43 പുറത്തിക്കായിടിച്ചിട്ടു മോരിൽനന്നായ്പിഴിഞ്ഞതു ൯൨
നാഴിനിറിന്നുഴക്ക് തേങ്ങാപ്പാലുംകലർന്നതിൽ
തേങ്ങാനെയ്യുമിതിൻവണ്ണം കാച്ചിവെച്ചിട്ടുസേവയേത്. ൯൩

മൃത്യുഞ്ജയഹോമവിവരം 1-ാംഭാഗം 4-ാമദ്ധ്യായം 26 മുതൽ 41 വരെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ നോക്കുക. അഷ്ടകാപാർവ്വണാദി കാര്യം 117 മുതൽ 138-ാംശ്ലോകങ്ങളിൽവരെ. തിലഹോമം 63 മുതൽ 79 വരെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ. സപ്തബലി 47 മുതൽ 56 വരെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ. ശ്രാദ്ധകർമ്മം 57 മുതൽ 62 വരെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ. ക്ഷേത്രപിണ്ഡം 80 മുതൽ 102 വരെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ നോക്കുക.

പരിശിഷ്ടം

ജ്വരചികിത്സ

[ഇതിൽ പേരുകാണിച്ചിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിലെ യോഗങ്ങൾ.]

നത്വാ മത്കുലദൈവമാത്മമഖിലാഭീഷ്ടാർത്ഥസന്ദായകം
തത്വാത്മാനമചിന്ത്യസത്വമഹസം ശ്രീനീലകണ്ഠം ഗുരും
'ഭണ്ഡാരാലയ' വൈദ്യനായകമഹാനാരായണാനാശ്രിതം
വ്യാഖ്യാസ്യേ ഽച്ഛിതവൈദ്യസംഗ്രഹമഹം കൊല്ലൂർവിശാഖോ ഽല്പധീഃ

൧. ഷഡംഗം കഷായം.

ഘനചന്ദനശുണ്ഠ്യംബു പർപ്പടോശീരസാധിതം
തോയമുദ്രിക്തപിത്തഘ്നം പാചനം തൃട്‌ജ്വരാപഹം.

സാരം—മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ്, ചന്ദനം ചുക്ക്, ഇരുവേലി, പർപ്പടകപ്പുല്ല്, രാമച്ചം ഇവ സമം കഷായംവെച്ചു സേവിച്ചാൽ പിത്താധികമായ അതിസാരാദികളേയും ദാഹജ്വരത്തേയും പിത്തത്തേയും ശമിപ്പിക്കും. ദോഷപാചനവുമാകുന്നു.

"ശീതം തേഭ്യോഹിതം" എന്ന പാഠത്തിന്ന്, ജ്വരം, സർവാംഗസന്താപം, അതിസാരം, വിഷമജ്വരം, ക്ഷതം, ക്ഷയം, രക്തപിത്തം, ഭ്രമം മുതലായവ ഉള്ളവർക്കു ഹിതമാകുന്നു എന്നർത്ഥം.

൨. ദശമൂലകഷായം.

ദശമൂലവൃഷാശുണ്ഠീ കഷായോ ജീരകാന്വിതഃ
വാതപിത്തശ്ലേഷ്മജാർത്തിം ക്ഷിപ്രമേവ വ്യപോഹതി.

സാരം—കുവളവേര്, കുമിഴിൻവേര്, പാതിരിവേര്, വക്കുംഗാന്തവേര് (ഇതിന്ന് പലകപ്പയ്യാനി, കൊത്താണി എന്ന ദേശ്യനാമങ്ങൾ ഉണ്ട്) മുഞ്ഞവേര്, ഓരിലവേര്, മൂവിലവേര്, ചെറുവഴുതിനവേര്, വെൾവഴുതിനവേര്, ഞെരിഞ്ഞിൽ, ആടലോടകവേർ ഇവ കഷായംവെച്ച് ജീരകപ്പൊടി മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിക്ക. ത്രിദോഷജമായ ജ്വരം ശമിക്കും.

൩. ദാരുനാഗരാദികഷായം.

ദാരുനാഗരഭൂനിംബ ധാന്യവാശാകലിംഗകൈഃ
ഗജാഹ്വാദശമൂലാദ്യൈർമ്മുസ്തകല്ലം ജ്വരം ജയേത്.

സാരം—ദേവതാരം, ചുക്ക്, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ, കൊത്തമ്പാലരി, ആടലോടകവേർ, കടുകപ്പാലയരി, ആനത്തിപ്പലി, ദശമൂലം,

മുത്തങ്ങ ഇവ സമം കഷായംവെച്ചു സേവിച്ചാൽ മൃത്യുകല്പമായ ജ്വരവും ശമിക്കും.

൮. ഛിന്നോത്ഭവാദികഷായം.

ഛിന്നോത്ഭവാവൃഷകിരാതകപർപ്പടാനാം
ശുണ്ഠ്യാവലാഹകയവാസകയോഃ ക്രമേണ
ഏകദ്വയത്രിതയഭാഗകൃതഃ കഷായഃ
സമ്മൂർച്ഛിതജ്വരമപോഹതി സന്നിപാതം.

സാരം — ചിററമൃത്, ആടലോടകവേര്, കിരാതകം=പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ (കിരിയാത്തെന്നും പടർച്ചുണ്ടവേർ എന്നും മതാന്തരങ്ങൾ) പർപ്പടകപ്പുല്ല് ഇവ ഓരോകഴഞ്ച്, ചുക്ക രണ്ടുകഴഞ്ച്, മുത്തങ്ങ, കൊടിത്തൂവവേർ ഇവ മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം, ഈ കഷായം സന്നിപാതജ്വരത്തെ മൂർച്ഛയുള്ള അവസ്ഥയിലും ശമിപ്പിക്കും.

൯. രാസ്നാശുണ്ഠ്യാദി കഷായം.

രാസ്നാശുണ്ഠീഗുളൂചീ സുരതരുജലദാ ശ്രീഫലപഥ്യാശതാഹ്വൈമവാ–
സ്തിക്താ കച്ചൂരവാശാ നിംബിപൂതീകരഞ്ജൈഃ പഞ്ചമൂലദ്വയേന
ഏഭിർദ്രവ്യൈഃ കഷായസ്ത്വരിതമപഹരേത് പീതമാത്രപ്രഭാവാത്
മന്യാസ്തംഭാന്ത്രവൃദ്ധിജ്വരപിടകകടീസന്ധിസർവ്വാംഗപീഡാഃ

൰. ദശമൂലദുരാലഭാദി കഷായം.

ദശമൂലദുരാലഭാഗുഡൂചീവൃഷവിശ്വാബ്ദകിരാതപർപ്പടാനാം
വിനിഹന്തി ശൃതം കഷായതോയം കഫവാതോത്തരസന്നിപാത–
ജ്ജൂർത്തിം.

സാരം — ദശമൂലം (൨-ാംയോഗത്തിലെ ആദ്യത്തെ ൧൦ മരുന്നുകൾ) കൊടിത്തൂവവേർ, ചിററമൃത്, ആടലോടകവേര്, ചുക്ക്, മുത്തങ്ങ, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ (൮-ാംയോഗത്തിൽ ഛിന്നോത്ഭവാദിയിൽ മതാന്തരങ്ങൾ കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്) പർപ്പടകപ്പുല്ല് ഇവ കഷായം കഫവാതപ്രധാനമായ സന്നിപാതജ്വരത്തെ ശമിപ്പിക്കും. ഇതിൽ സന്നിനായകവും വെളുകൊട്ടവുംകൂടി ചേർത്തു കഷായംവെയ്ക്കണം.

൧൧. കൃഷ്ണാദിചൂർണ്ണം.

കൃഷ്ണാദികളിവർപിന്നെ കഴഞ്ചൊൻമതായ്‌വരും
ജാതിഫലംകഴഞ്ചൊന്ന കിരാമ്പൂ രണ്ടുനിഷ്കവും
കഴഞ്ചുമൂന്നകന്നായും അജമോദാ ചതുഷ്കവും
ജീരകംപഞ്ച കഴഞ്ചാവിന്നാറുവേണംകഴഞ്ചുകൾ
ഇവയൊക്കെപ്പൊടിച്ചിട്ടു മഹർപ്പൊടിയുമൊപ്പമായ്
സിതയുംചേർത്തുമധുവിൽ സേവിച്ചാൽ വാന്തിനിന്നുപോം.

കണാ=തിപ്പലി. അജമോജാചതുർഭാഗം=4 കഴഞ്ച് അയമോദകം. സിതാ=പഞ്ചസാര. മധു=ചെറുതേൻ. വാന്തി=ഛർദ്ദി മഗധജാദിചൂർണ്ണം ഇതിന്റെ സ്ഥാനത്തു ചിലർ കല്പിക്കുന്നുണ്ട്.

മഗധജാദിചൂർണ്ണം.

മഗധജധാത്രീത്രുടീ–മധുകാഞ്ജനഗൈരികൈസ്തുല്യൈഃ
തുല്യൈഃശർക്കരലാജൈർമ്മധുനാ വിലിഹേച്ഛർദിഹൃതി

സാരം—ചെറുതിപ്പിലി. നെല്ലിക്കാത്തൊട്, ഏലം, അതിമധുരം, അഞ്ജനക്കല്ല്, കാവിമണ്ണ് ഇവ സമം പഞ്ചസാരയും മലർപൊടിയുംകൂടി മേൽപറഞ്ഞവയ്ക്കു സമം ചൂർണ്ണമാക്കി യോജിപ്പിച്ചു തേനിൽ കുഴച്ചു സേവിക്ക. ഛർദ്ദിയും ഇക്കിളും ശമിക്കും.

൮ കച്ചൂരാദിചൂർണ്ണം.

കച്ചൂരം ധാത്രിമഞ്ജിഷ്ഠാ യഷ്ടീദാരുഹിമദ്വയം
കന്നാരം കന്മദം വേധീ രോഹിണീ കൃഷ്ണജീരകം
രാസ്നാ ച തിന്ത്രിണീ സിരാ ശാരിബാ കങ്കുമം തഥാ
സജ്ജീരദ്ദേവദാരിവാഹഞ്ച കണ്ടിവെണ്ണ ബലാശിഫാ
ലാജം കൗന്തി ജലോശീരമാമയം സന്നിനായകം
കറപ്പും കാവിയും ജാതീഫലഞ്ച സമഭാഗികം
സ്തന്യേ പിഷ്ട്വാ ലിപേന്മൂർദ്ധ്നി വാതപിത്തശിരോരുജം
ജ്വരം ബുദ്ധിഭ്രമം ഹിധ്മാം നേത്രരോഗഞ്ച പീനസം
കഫഞ്ച കണ്ണരോഗഞ്ച സന്നിപാതന്നിഹന്തി ച

സാ—1 കച്ചോലം 2 നെല്ലിക്കാ 3 മഞ്ചട്ടി 4 അതിമധുരം 5 ദേവതാരം 6 ചന്ദനം 7 രക്തചന്ദനം 8 കന്നാരം 9 കന്മദം 10 സഹസ്രവേധി 11 കടുകരോഹണി 12 കരിഞ്ജീരകം 13 ചിററരത്ത 14 പുളിയിലഞരമ്പ് 15 നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് 16 കങ്കുമപ്പൂവ് 17 ചെഞ്ചല്യം 18 കർപ്പൂരം 19 മുത്തങ്ങ 20 കണ്ടിവെണ്ണ 21 കുറുന്തോട്ടിവേർ 22 മലര് 23 അരേണുകം 24 ഇരുവേലി 25 കൊട്ടം 26 സന്നിനായകം 27 അവിയൻ 28 കാവിമണ്ണ് 29 ജാതിക്കാ ഇവ സമമായെടുത്തു പൊടിച്ച് മുലപ്പാലിൽ അരച്ചു തലയിൽ തളമാക്കി ഇട്ടാൽ വാതപിത്തജമായ തലവേദന പനി ബുദ്ധിഭ്രമം ഇക്കിൾ നേത്രരോഗം പീനസം കഫം കണ്ണരോഗം സന്നിപാതം ഇവ ശമിക്കും.

കച്ചൂരാദിചൂർണ്ണം (൨)

മേൽപറഞ്ഞ യോഗത്തിലെ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 14, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25 ഈ നമ്പർ ഇട്ടിട്ടുള്ള

മരുന്നുകളും രാമച്ചവും മുലപ്പാലിൽ അരച്ച് തളമാക്കി തലയിൽ ഇടുക. കഠിനമായ പനി, നേത്രരോഗങ്ങളും, ബുദ്ധിഭ്രമം, തലവേദന മുതലായവ ശമിക്കും ഇതും വേറെ ഒരു കച്ചൂരാദിയോഗം തന്നെ.

കച്ചൂരചൂർണ്ണം (൨)

കച്ചോലം, നെല്ലിക്കാത്തോട്, പുളിയിലഞരമ്പ്, കറുന്തോട്ടിവേർ, മലർ, രാമച്ചം, മുത്തങ്ങ ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ പുഴുങ്ങി അരച്ച് മുലപ്പാലുംചേർത്ത് തളമാക്കി തലയിൽ ഇടുക. തലവേദന രക്തകോപം മുതലായവ ശമിക്കും ഇത് വേറൊരു കച്ചൂരാദിതളം.

൯. രാസ്നാദിചൂർണ്ണം.

രാസ്നാമൃതദേവദാരുകട്ഫലാ ചെന്ത്യായചെഞ്ചല്യവും
കൊട്ടം നല്പാവയമ്പു ഗൈരികനിശാ യഷ്ടീബലാമുസ്തയും
വ്യോഷം പൂതി സഹസ്രവേധി സജലം സൗശീരകം ഫേനകം
ശ്രീകണ്ഠാ/ ഗുരുതിന്ത്രിണീദലനിരാ സഞ്ചൂർണ്യ സർവ്വംസമം
ഏതാംഗേധാതടവാതൈലമോ നെറുകയിൽപ്പൂശീടിനാലാശുപോം
അസ്തപ്രായേ കൊടുതായ സന്നികളും ശിരസ്സോളഞ്ച നിർവ്വീഴ്ചയും

സാരം — ചിററത്ത, അമുക്കുരം, ദേവതാരം, കടുകരോഹിണി, സന്നിനായകം, ചെഞ്ചല്യം, കൊട്ടം, വയമ്പ്, കാവിമണ്ണ്, മഞ്ഞൾ, അതിമധുരം, കറുന്തോട്ടിവേർ, മുത്തങ്ങ, ത്രികട്ക്, പൂതവൃക്ഷം, സഹസ്രവേധി, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കടൽനുര, കണ്ടിവെണ്ണ, കാരകിൽ, പുളിയിലഞരമ്പ് ഇവ സമം പൊടിച്ച് ആവണക്കെണ്ണ ചേർത്തു നിറുത്ത് ശിരസ്സിലിടുക. സന്നി തലവേദന നിർവ്വീഴ്ച ഇവ ശമിക്കും.

സന്നിപാതചികിത്സ

൰. ബ്രാഹ്മീദ്രാക്ഷാദികഷായം.

ബ്രാഹ്മീദ്രാക്ഷാജലധരവചാശീതശമ്യാകതിക്താ
പത്ഥ്യാ ധാത്രീകലിതഅബലാ നിംബകോശാതകീഭിഃ
ഭൂനിംബംവ്യോഷവഹ്നീസുരതരുസഹിതംപഞ്ചമൂലദ്വയേന
കഷായം പീതം സകലപവനവ്യാധിശൂലാപഹന്ത്രി.

സാരം — ബ്രഹ്മി, മുന്തിരിങ്ങ, മുത്തങ്ങ, വയമ്പ്, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, കൊന്നത്തൊലി, ചെറുവഴുതിനവേര്, ത്രിഫലത്തോട്, കറുന്തോട്ടിവേര്, വേപ്പിൻതൊലി, പുട്ടൽപീരം (പടവലം എന്നു മതാന്തരം) പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ, ത്രികട്ക്, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, ദേവതാരം, ദശമൂലം ഇവ കഷായംവെച്ചു സേവിക്ക. എല്ലാ വായുക്കളും, വേദന, ജ്വരം ഇവയും ശമിക്കും.

൫൫ ആനന്ദഭൈരവൻ ഗുളിക.

പൊൻകാരം കായവും നാഭിമൂലകം തിപ്പലീ തഥാ
നാരങ്ങാനീർ പിഴിഞ്ഞിട്ട് അരച്ചിട്ടങ്ങുണക്കുക
പിന്നെ നന്നായുണക്കിട്ട തദ്രസേ പാനമാചരേത്
ആനന്ദഭൈരവൻ നാമ്നാ സന്നിപാതജ്വരാപഹം.

നാഭി=വത്സനാഭി. തദ്രസേ=(ഇവിടെ) നാരങ്ങാനീരിൽ.

൫൬ സന്നിപാതഭൈരവം (സന്നിപാതാന്തകം) ഗുളിക.

ത്രിഫലാഗന്ധകം വ്യോഷം പാരതം കൃഷ്ണജീരകം
തുല്യം കുട്ടിയുതട്ടേണ നാരങ്ഗാരസഭാവിതം
സന്നിപാതാന്തകം നാമ്നാ ഏതത് സൗഖ്യകരം പരം.

സാ—ത്രിഫലത്തോട്, നെല്ലിക്കാ, ഗന്ധകം, രസം, ത്രികടുക്, കരിംജീരകം ഇവ സമം നാരങ്ങാനീരിലരച്ച് നിഴലുണക്കി സേവിപ്പിക്ക സന്നിപാതജ്വരം ശമിക്കും.

൫൭ വാതരാക്ഷസഗുളിക.

ഹരിതാലശിലാരോചമയസ്കാന്തഞ്ച ചാലിയം
അമൃതാ പിപ്പലീതുല്യം ജംബീരരസഭാവിതം
ഛായാ ശുഷ്കാന്നിഗുഞ്ജാഭാ ദശമൂലിദ്രവാം ശ്രുതേ പുനഃ
അശീതി വാതശമനം വാതരാക്ഷസനാമകം.

സാ—അരിതാരം, മനയോല, ഗോരോചന, അയസ്കാന്തം, ചായില്യം, വത്സനാഭി, (ചിററമൃത് എന്നു പക്ഷാന്തരം) ചെറുതിപ്പലി ഇവ സമം നാരങ്ങാനീരിൽ അരച്ച് കുന്നിക്കുരു വലിപ്പത്തിൽ ഗുളികയാക്കി നിഴലുണക്കി ദശമൂലകഷായത്തിൽ സേവിക്ക. വാതം എണ്പതും ശമിക്കും.

൫൮ ചിന്താമണി ഗുളിക.

അയസ്കാന്തം ശിലാതുത്ഥഞ്ചൈത്രക്ഷാരാഽമൃതം സമം
രോഹിണീനാം ചതുർന്നിഷ്കമിന്ദുനിഷ്കഞ്ച വാളകം
ത്രിനിഷ്കം സൂതസംയുക്തം സൂതാംശത്രിഗുണോഷണം
ആഖോസ്തു വിഷമേകാംശം ഗംഭീരസ്വരസേന ച
നികുംഭധൂർത്തസ്വരസേ നീലിനീസ്വരസേന വാ
സപ്താഹം ഖലപയോ പിഷ്ട്വാ ഛായാശുഷ്കന്തു കാരയേത്
തപ്തസൂകപാഥസംസേവ്യമഖിലാമയനാശനം
ത്രിവിധം ജാതകം ജിത്തിസന്നിപാതം ത്രയോദശാൻ
അശീതി വാതജാൻ രോഗാൻ ദശമൂലദ്രുതേഽപി വാ

ഗുഞ്ജാഖ്യം ഭിഷജാം ശ്രേഷ്ഠം ചിന്താമണിരിതിസ്മൃതം
പാരമം ഗുപ്തകം ശ്രേഷ്ഠം കരേ ധൃത്വാ ഭിഷഗ്വരഃ

സാ — സൂചികാന്തം, ഗന്ധയോല, തുത്ഥു്, ചീനക്കാരം, വെങ്കാരം, പൊടികാരം, ചവൾക്കാരം (ഇവ നാലും ചതുഃക്ഷാരങ്ങൾ) ഇവ സമം. കടുകരോഹിണി ൧ കർപ്പൂരം ൧ നീർവാളം (തോട്ടം നാളവും കളഞ്ഞതു്) ൧ രസം (ശുദ്ധിചെയ്തു്) ൩, ത്രികടുക് ൯ എലിപ്പാഷാണം ൧ ഇങ്ങനെ കഴഞ്ചുകൾ. കമിഴിൻനീർകഷായത്തിലും, ശിവതക്കഷായത്തിലും, ഉമ്മത്തിലനീരിലും, (അല്ലെങ്കിൽ അമരിയിലനീരിലോ അരച്ചു്) ഏഴുദിവസം അരച്ചു ഗുളികയാക്കി കുന്നിക്കുരുപ്രമാണം നിഴലുണക്കി അർദ്ദിതവാൽ കഷായത്തിൽ എല്ലാരോഗങ്ങൾക്കും, ദശമൂലകഷായത്തിൽ വാതരോഗങ്ങൾക്കും സേവിക്ക. അന്നപാനവിശേഷത്താൽ സന്നിപാതം മുതലായ എല്ലാ രോഗങ്ങൾക്കും നന്നു്.

൭൯ ലോഹിതാന്ധാദി തൈലം.

ലോഹിതാണ്ഡം ഹരിദ്രേ ദ്വേ ശംഖപുഷ്പീ കൃഷ്ണജീരകം
ശാരിബാ ചന്ദനം കുഷ്ഠം സൈന്ധവം ത്ര്യൂഷണം വചാ
ഏഭിർവ്വാശാരസേ സിദ്ധം സസ്തന്യം തൈലമുത്തമം
പാനാഭ്യഞ്ജനനസ്യേഷു സന്നിപാതജ്വരാപഹം.

സാ — നിലവിൻമട്ട (പിശിറിൻമുട്ട) മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾതൊലി, ശംഖുപുഷ്പവേരു്, കരിംജീരകം, നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു്, ചന്ദനം, വെള്ളക്കൊട്ടം, ഇന്തുപ്പു്, ചുക്കു്, മുളകു്, ചെറുതിപ്പലി, വയമ്പു് ഇവ സമം ആടലോടകത്തിലനീരിൽ അരച്ചുകലക്കി, എണ്ണയും സമം മുലപ്പാലുംചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു തേയ്ക്കുക, സേവിക്ക, നസ്യം ചെയ്ക; സന്നിപാതം ശമിക്കും.

൮൰ വെങ്കാരാദിഗുളിക.

വെങ്കാരം വെള്ളിയും പൊന്നും മൗക്തികം ശുഭ്രലോചനം
വിദ്രുമം ശുഭ്രബീജാഖ്യ കലശ്രാഗോപകല്യകം
കാളാനുസാരീ മധുകം ഗന്ധസാരം സമാംശകം
ആർദ്രകസ്യ രസേ പിഷ്ട്വാ നിറവുംകൂട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞതും
പുന്നാഗപാടവും കൂട്ടിയരച്ചിട്ടു കുറേക്കുറേ
സേവിച്ചാൽ ജ്വരവും സന്നിപാതവും വിഷമജ്വരം
സർവ്വരോഗങ്ങളും തീരുമിതിനാലെന്തു നിർണ്ണയം.

സാ — വെങ്കാരം, വെള്ളി, പൊന്നു്, മുത്തു്, ശുഭ്രാക്ഷം (ഗോരോചന എന്നു് ശുഭ്രലോചനപദത്തിനർത്ഥം പറഞ്ഞുകാണുന്നു

ശരിയല്ല) പവിഴം, രസം, കലക്കൊന്ന്, ചെറുതിപ്പലി, ഉലുവാ, ഏററിമധുരം, ചന്ദനം ഇവ സമം, ഇഞ്ചിച്ചാററിലും നീററിൽമുട്ട പിഴിഞ്ഞ നീരിലും, കഴിയിൻകഷായത്തിലും, അരച്ചുവച്ചിരുന്ന് അല്പാല്പമായിക്കൊടുക്കുക. (ഇത് ഗുളികയാക്കി സൂക്ഷിക്ക.) ജ്വരം, സന്നിപാതം, വിഷമജ്വരം, മററു ഉപദ്രവരോഗങ്ങൾ ഇവ ശമിക്കും.

൧൭. സ്വയമഗ്നിഗുളിക.

നിർവ്വാളക്കുരു, മനയോല, വെങ്കാരം, പൊന്നരിതാരം ഇവ കാരോനം ശുദ്ധിചെയ്തെടുത്ത് രസഭസ്മം, കന്മദം, ഇന്തുപ്പ്, ത്രികടുക്, കായം, ചെറുതിപ്പലി, കരിംജീരകം ഇവ സമം ചെറുനാരങ്ങാനീരിൽ ൧൬ നാഴികനേരം അരച്ചു കുരുമുളകുപ്രമാണം ഗുളികയാക്കി നിഴലുണക്കി ചുക്കുകഷായത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക. കഠിനമായ ജ്വരരോഗം ശമിക്കും.

൧൮. ഏലാദിചൂർണ്ണം (ഛർദ്ദി മുതലായവയ്ക്ക്)

ഏലാത്വങ്നാഗകുസുമതീക്ഷ്ണകൃഷ്ണാമഹൗഷധൈഃ
ഭാഗവൃദ്ധൈഃക്രമാച്ചൂർണ്ണം നിഹന്തി സമശർക്കരം
പ്രസേകാരുചിഹൃൽപാർശ്വഛർദ്ദികണ്ഠാമയാപഹം.

സാ—ഏലം ൧. ഏലവർങ്ഗം ൨. നാഗപ്പൂ ൩. കുരുമുളക് ൪. തിപ്പലി ൫. ചുക്ക് ൬. ഇങ്ങനെ കഴഞ്ചുകൾ പൊടിച്ച് ൨൧ കഴഞ്ചു പൊടിപ്പഞ്ചസാരയും ചേർത്തു നേർമ്മിച്ചു സേവിക്ക കഫപ്രസേകം, അരുചി, ഹൃദ്രോഗങ്ങൾ, പാർശ്വവേദന, ഛർദ്ദി, കണ്ഠരോഗങ്ങൾ ഇവ ശമിക്കും.

മേൽപറഞ്ഞവ യഥാക്രമം ൧-൨-൪-൮ ഇങ്ങനെ ഇരട്ടിച്ചും പ്രയോഗിക്കാറുണ്ട്.

൧൯. അശ്വഗന്ധാദിചൂർണ്ണം.

ഭൃംഗം നാഗം ത്രുടൈലം മരിചമഗധജം നാഗരം വാജിഗന്ധം
ഭൃംഗാച്ചാപ്യേകഭാഗം ദ്വയമപികുസുമം ഭ്രാമധീവേദഭാഗം
മാരിചഞ്ചാഷ്ടഭാഗം മഗധജമപുനാ ഷോഡശഞ്ചൈവഭാഗം
ദ്വാത്രിംശത് ശൃംഗിവേരം ചതുരധികയുതം വാജിഗന്ധഞ്ചഷഷ്ടിഃ
ഏതത്തൽ സൂക്ഷ്മചൂർണ്ണം സമസിതമധികം ശ്ലേഷ്മഹാരീക്രിമിഘ്നം
വാതഘ്നം പാണ്ഡുഗുന്മക്ഷയമപി ഗുദജാരോചകാജീർണ്ണശൂലാൻ
ഹന്തി ശ്വാസഞ്ച ഹിക്കാം ജ്വരഹരമുദിതം ഭാഷിതം പൂജ്യപാദൈഃ

സാ—ഗ്രാമ്പൂ ൨. നാഗപ്പൂ ൧. ഏലത്തരി ൪. കുരുമുളക് ൮. തിപ്പലി ൧൬. ചുക്ക് ൩൨. ശർക്കര ൬൪. ഇങ്ങനെ കഴഞ്ചുകൾകണ്ട് നല്ലപോലെ പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിക്കൊണ്ട് ൧൨൮ കഴഞ്ചു പഞ്ചസാരചേർത്തു സേവിച്ചാൽ ശ്വാസം, ക്രമി,

വാതം, പാണ്ഡു, ഗുന്മം, ക്ഷയം, അൎശസ്സു്, അരോചകം, അജീൎണ്ണം, ശൂല, ശ്വാസം, ഇക്കിൾ, ജ്വരം ഇവ ശമിക്കും.

൨൦. കൎപ്പൂരാദിചൂൎണ്ണം (൧)

കൎപ്പൂരചോചതക്കോല ജാതിഫലദലാഃ സമാഃ
ലവംഗനാഗമരിച കൃഷ്ണാദ്യുത്തരവിവൎദ്ധിതാഃ
ചൂൎണ്ണം സിതം സമം ഹൃദ്യം രോചനം ക്ഷയകാസജിത്.

സാ—കൎപ്പൂരം, ഏലത്തരി, തക്കോലം, ജാതിക്കാ, പച്ചില ഇവ സമം ഇലവൎങ്ഗം, നാഗപ്പൂ, ചുക്കു്, മുളകു്, തിപ്പലി ഇവ (ആദ്യംപറഞ്ഞവ എല്ലാംകൂടി ഒരു കഴഞ്ചായാൽ) ഇലവൎങ്ഗം ൨. നാഗപ്പൂ ൩. ചുക്ക ൪. മുളക ൫. തിപ്പലി ൬. ഇങ്ങനെ കഴഞ്ചു കൾ) പൊടിയാക്കി സമം പഞ്ചസാരയുംചേൎത്തു സേവിക്ക. രുചി ഉണ്ടാക്കും. ക്ഷയകാസങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും.

൨൧. കൎപ്പൂരാദിചൂൎണ്ണം (൨)

കരുമുളകു്, ചീനമുളകു് ഇവ ൨ എണ്ണംവീതം പാച്ചോററി വേർത്തൊലി കഴഞ്ചു ൨. ഏലത്തരി, ജാതിക്കാ, കച്ചോലം, ഇലവൎങ്ഗം, ത്രികടുകു് ഇവ ൨. കഴഞ്ചുവീതം നേൎക്കപ്പൊടിച്ചു ൨ പണമിട പച്ചക്കൎപ്പൂരംകൂടിച്ചേൎത്തു നേൎപ്പിച്ചു സേവിക്ക. സമം പഞ്ചസാര കൂട്ടിക്കൊൾക. നെല്ലിക്കാപ്രമാണം സേവിക്കണം. ക്ഷയം, പുരാണജ്വരം, ചുമ, തലവേദന, നേത്രരോഗങ്ങൾ ദഹനമില്ലായ്മ മുതലായവ ശമിക്കും.

൨൨. നാഗരാദികഷായം.

നാഗരാമൃതഹരീതകീക്രമാത് നാഗഹസ്തനയനാംശ്രിഭാഗശഃ
സാധുസിദ്ധമുകസംശർം നാശയത്യഖിലദോഷജം ജ്വരം.

സാ—ചുക്ക കഴഞ്ചു ൨. ചിററമൃത കഴഞ്ചു ൬. കടുക്കാത്തോടു കഴഞ്ചു ൪. ഇവ കഷായംവെച്ചു പഞ്ചസാരചേൎത്തു സേവിക്ക. ത്രിദോഷജമായ ജ്വരത്തിനും നന്നു്. മലബന്ധവും ശമിക്കും.

൨൩. അവിപത്തിചൂൎണ്ണം.

വ്യോഷത്രിജാതകാംഭോദ കൃമിഘ്നാമലകൈസ്ത്രിവൃത്
സൎവ്വൈസ്സമാസമസിതാക്ഷൗദ്രേണഗുളികീകൃതാ
"അവിപത്തി"രിയംനാമ്നാ പ്രശസ്തം പിത്തരോഗിണാം.

സാ—ത്രികടുകു്, ഏലത്തരി, ഇലവൎങ്ഗം, പച്ചില, മുത്തങ്ങാ, വിഴാലരിക്കാമ്പു്, നെല്ലിക്കാത്തോടു് ഇവ സമം. ത്രികോല്പക്കൊന്ന എല്ലാററിനും സമം. ഇവയോടു സമം പഞ്ചസാര. ഇത

ചൂർണ്ണം തേനിൽ സേവിക്ക, പാണ്ഡുരോഗത്തിനും വിരേചനത്തിനും നന്ന്.

൮൪ ദുരാലഭാദികഷായം.

ദുരാലഭാനാഗരബില്വപാഠാ വലാഹകൈഃ കല്പിതമംബുപീതം
ജ്വരാതിസാരോദരതൽപ്രവാഹികാം നിഹന്തി സംഗ്രഹണീഗദഞ്ച

സാ—കൊടിത്തൂവവേർ, ചുക്ക്, കൂവളവേർ, പാടക്കിഴങ്ങ്, മുത്തങ്ങ ഇവ കഷായം, ജ്വരാതിസാരം, ഉദരരോഗം, ഗ്രഹണിരോഗം ഇവയ്ക്കു് നന്ന്.

൮൫ ജാതീലവംഗാദിചൂർണ്ണം.

ജാതീലവംഗതുടി മുക്കടുകകന്നിതെല്ലാം
ചൂർണ്ണീകരിച്ചു ശലലീഭസിതേനതുല്യം
തേനിൽകഴച്ചു ലിഹതാമചിരേണഹിക്കാം
ശ്വാസഞ്ചകാസമപഹന്ത്യുദരാമയഞ്ച.

സാ—ജാതിക്ക, ഇലവർങ്ങം, ഏലത്തരി, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി ഇവസമം ചൂർണ്ണിച്ചു് ഇതിനോടു് സമം മുള്ളൻകോരൻമുള്ളുവും കൂട്ടി, തേനിൽ കഴച്ചു സേവിക്ക. ഇക്കിൾ, ശ്വാസകാസങ്ങൾ ഉദരരോഗങ്ങൾ ഇവ ശമിക്കും.

൮൬ പഞ്ചസ്നേഹം ( )

ത്രിഫലത്തോട്, അതിമധുരം, ദേവതാരം, പൂതവൃക്ഷം, കൊട്ടം, ജടാമാഞ്ചി, തക്കോലം, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, മഞ്ചട്ടി, അഞ്ജനക്കല്ല്, ചേക്കുരു, വാൽമുളക്, വരമ്പു്, കരിംജീരകം, ചീനപ്പാവു്, ഉലുവാ, കർപ്പൂരം, കമിഞ്ചാൻ, കന്തിരിക്കം, ഗുൽഗുലു, ത്രികടുക്, അരിയാറ് (കടുകപ്പാലയരി, കാർകോലരി, ചെറുപുന്നയരി, വിഴാലരി, ഏലത്തരി, കൊത്തമല്ലി, ഇവ) ചവക്കാരം, തുവച്ചിലക്കാരം, സന്നിനായകം, മഞ്ഞൾ, കണിവെണ്ണ, പഞ്ചമംപഴക്ക, നാഗപ്പൂ, പെരുങ്കായം, കടുകരോഹണി, കഞ്ചാവു്, ചന്ദനങ്ങളും, അരശോലി, അമുക്കുരം, ചിററരത്ത, പാവിഴപ്പുററു് ഇവ പൊടിച്ചുരച്ചുകണം. വേപ്പെണ്ണ, ആവണക്കെണ്ണ, വെളിച്ചെണ്ണ, മരോട്ടിയെണ്ണ ഇവ രണ്ടിടങ്ങഴിവീതം. മേല്പറഞ്ഞ കല്കവും, ഉരിയ മിശിറിൻ (നീറവും)മുട്ടയും പറ കോഴിമുട്ടയുടെ ചുവന്നകരുവും, കഴിയിരയും മയിൽപീലിക്കൊമ്പും, കലമാനിൻകൊമ്പും, ആട്ടിൻകൊമ്പും കാണ്ടാമൃഗക്കൊമ്പും, മാട്ടിൻകൊമ്പുംകൂടി അരച്ചുചേർത്ത് കരിമ്പടം വെള്ളമുള്ളി ഇവയും ചേർത്തു പാകമാക്കി അരിക്ക. പാത്രപാകത്തിന് ൧-പണമിട അവിയൻ ചേർക്കുക. ഇതു് തേച്ചാൽ വിഷ

മജ്വരം, സന്നിപാതം, വാതം, മർമ്മക്ഷതം, നാഡീവൈഷമ്യം, കോഷ്ഠാശ്രയവായു മുതലായവ ശമിക്കും.

പഞ്ചസ്നേഹം (൨.)

ദശമൂലം, കുറുന്തോട്ടിവേർ, പുളിയിലനീര്, ഹൃച്ചാലികല്ക്കം (ധാന്യപാനംകല്ക്കവുമാം) നല്ലെണ്ണയും അതിന്നുസമം വേപ്പെണ്ണ ആവണക്കെണ്ണ കരിഞൊട്ടഎണ്ണ പുന്നെണ്ണ ഇവയും ചേർത്തും മറ്റും ഔഷധങ്ങൾക്ക് മാറ്റംകാണുന്ന പഞ്ചസ്നേഹങ്ങൾ പലതരത്തിലും പ്രയോഗത്തിലുണ്ട്.

൨൬ കുമാരകണ്ടതൈലം,

കോഴിമുട്ട അവിച്ച് ചുവന്ന കരു വരെ എണ്ണം. മുരിങ്ങക്കിഴങ്ങിൻനീർനാഴി ൨. വേപ്പെണ്ണ ഇടം ൨, വെളിച്ചെണ്ണയിടം ൨. ആവണക്കെണ്ണ ഇടം ൧. കൽക്കത്തിന് ഇന്തുപ്പ്, ചിറ്റരത്ത, ശതകുപ്പ, ദേവതാരം ഇവ കഴഞ്ച് ൧ൻ..വീതം. കഴിയിന്നീർ മിശിറിൻമുട്ട ഇവ ൧ ഇടംവീതം. മുട്ടക്കരുവിൽനിന്നു തൈലമെടുക്കണം. മേല്പറഞ്ഞ തൈലം വിധിപ്രകാരം പാകപ്പെടുത്തി അരിക്കണം. അവിയൻ പാത്രപാകം.

"ഇഴറിയും കിലുകിലുപ്പ്" എന്നുതുടങ്ങി ഒരു തമിഴ്‌യോഗം ഈ പേരിൽ ഉള്ളതും സന്നിക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നു. മേൽ പറഞ്ഞയോഗം ഗ്രന്ഥകർത്താവുദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതാകയാൽ ഇവിടെ യോജിപ്പിച്ചതാണ്

൨൭ കോടാശാരിഗുളിക.

സമാംശ മാഗധീന്നാഭിർഭയോസ്തുല്യഞ്ച ഹിംഗുളം
കോടാശാരിരിയം നാമ്നാ ജംബീരരസപേഷിതാ
താപജ്വരഞ്ച തരുണം സന്നിപാതം വിനാശയേത്.

സാ—തിപ്പലി, വത്സനാഭി ഇവ സമം ഇവയ്ക്കുസമം ചായില്യം ചെറുനാരങ്ങാനീരിൽ ഒരുയാമമരച്ച് ചെറുപയറുപ്രമാണം ഗുളികയാക്കി നിഴലുണക്കി ചെറുതേനിലോ ഇഞ്ചിനീരിലോ സേവിക്ക. അതികഠിനമായ തരുണജ്വരവും സന്നിപാതവും ശമിക്കും.

൨൮ ജ്വരഭൂപതിഗുളിക.

സ്വർണ്ണം, വെള്ളി, മുത്ത്, പവിഴം, കസ്തൂരി, കുങ്കുമപ്പൂവ്, രുദ്രാക്ഷം, ഗോരോചന, വെരുകിൻചട്ടം, ആനപ്പല്ല്, കലംകൊമ്പ്, അതിമധുരം, വയമ്പ്, കടലാടിവേർ, ജീരകം, ശംഖ്, ത്രികടുക്, ഈന്തപ്പഴം, നെന്മേനിവാകപ്പൂവ്, മാൻകൊമ്പ്, തേറ്റാമ്പരൽ, വെളുത്തുള്ളി ഇവ സമംപൊടിച്ച് അയമോദകക്കഷായത്തിലും ജീരകക്കഷായത്തിലും ചുക്ക്, ജാതിക്ക, പത്തിരി, ഗ്രാമ്പൂ, ഇവ

മാരോന്നിന്റേയും കഷായത്തിൽ വെവ്വേറെ അരച്ചു ഗുളികയാക്കി നിഴലുണക്കി ഇഞ്ചിനീർ, തേൻ ഈ അനുപാനങ്ങളിൽ സേവിക്ക. ശ്വാസം, ക്ഷയം, ഗുന്മം, ശൂല ഇവയ്ക്കു വിശേഷം.

൯൦ രസസിന്ദൂരം

ഗന്ധകംശുദ്ധിചെയ്തിട്ടു കഴഞ്ചൊന്നനല്ലപോൽ
പൊടിച്ചുചെറുതായുള്ള മൂശയ്ക്കുള്ളിൽ നിറത്തണം
രസംശുദ്ധിവരുത്തിട്ടു കഴഞ്ചൊമ്പതു വെച്ചുടൻ
മേലേ ഗന്ധകവുംപിന്നെ കഴഞ്ചൊന്നരയിട്ടിടാം
ഓട്ടചേർത്തടച്ചിട്ടു ശീലമൺചെയ്തുനല്ലപോൽ
വർളിയത്തിൽസ്ഫുടംവെച്ചിട്ടാറിയാലതെടുക്കക
പാത്രത്തിലാക്കിസൂക്ഷിച്ചിട്ടതിൽത്തുക്കമെട്ടുന്നുടൻ
തേനിൽചേർത്തുകൊടുത്തീടിൽ വായുക്ഷോഭമകന്നുപോം
ജ്വരങ്ങൾക്കുകൊടുത്തീടാം പത്ഥ്യമായിട്ടിരിക്കണം
ചായില്യത്തിനൊക്കുന്ന രസമാണിതിനുത്തമം.

൯൧ വാശാപത്രാദിതൈലം (൧)

ആടലോടകത്തില, ഉമ്മത്തില, വെറ്റില, എരുക്കില, കഴററിയില, ഏഴിലംപാലയില, പ്രവാളത്തില, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, കയ്യോന്നി, നൊച്ചിരണ്ടിന്റേയും ഇല, തുടലിഇല, വഴുതിനഇല, പല്ലാന്നി ഇല, തെറവേലു ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെനീരിൽ മീശിറിൻമട്ടയും, പാലും എണ്ണയും വെളിച്ചെണ്ണയുംചേർത്തു, മയിൽപീലിക്കൊമ്പ്, കൊട്ടം, ചെറുപുന്നയരി, ത്രികട്ടു, കടുകരോഹിണി, സന്നിനായകം, കിരിയാത്ത്, പൂതവൃക്ഷം, അമുക്കരം, അരിവാകയാറ് (വന്ദ്യാംയോഗത്തിൽ പറഞ്ഞു) ഇന്തുപ്പ് മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി ജീരകംരണ്ടും ആടലോടകവേർ ഇവ കല്ക്കംചേർത്തുകാച്ചിയരിച്ചു, ചെവിയിലും മൂക്കിലും ഒഴിക്ക, തേയ്ക്ക, സേവിയ്ക്ക; ജ്വരം, സന്നിപാതം, വാതം, ഇവയ്ക്കു ശമനംവരും.

വാശാപത്രാദിതൈലം (൨)

തലയിൽതേച്ചുകുളിക്കാൻ വിധിച്ചിട്ടുള്ളതു്,

ആടലോടകത്തിലനീർ എണ്ണയ്ക്കു എട്ടിരട്ടി. കയ്യോന്നിനീർ തുടം ൨. എണ്ണ നാഴി ൧. (ഗോമൂത്രക്കളെവെളിച്ചെണ്ണയും ചേർക്കാം) ഏലാദികല്ക്കം—പാത്രപാകം അവിയൻ കർപ്പൂരം—ഈ തൈലമാകുന്നു.

ശീതജ്വരചികിത്സ

൯൨. ഭാർങ്ങ്യാദികഷായം.

ഭാർങ്ങീപപ്പടവിശ്വവാശകകണാ ഭൂനിംബനിംബാമൃതാ

മുസ്താധാന്യജ ഭേഷജൈസ്സമശിർഹന്തീഹ സർവ്വജ്വരാൻ
ജീർണ്ണാൻ ധാതുഗതാൻ തഥാ ച വിഷമാൻ
സോപദ്രവാൻ ദാരുണാൻ
കഷായോയം യദി യോഗവാസരമിതം ദത്തോയമാദ്രക്ഷതി

സാ— ചെറുതേക്ക്, പർപ്പടകപ്പുല്ല്, ചുക്ക്, ആടലോടകവേർ, തിപ്പലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ, വേപ്പിൻതൊലി, ചിററമൃത്, മുത്തങ്ങ, കൊടിത്തൂവവേർ ഇവ സമം കഷായം. ജീർണ്ണജ്വരം വിഷമജ്വരം മുതലായവ ശമിക്കും.

൩൨. പത്രവേണ്വാദികഷായം:—

പത്രം വേണുജമേവ മഞ്ജു തുളസീജാതം ഹരിക്രാന്തിജം
പത്രം വാസ്തനിഷണ്ണജം ബദരജം പത്രം ച വാടം മതം
പത്രഞ്ചോത്തമകന്യകാഖ്യസഹദേവീനാരംഗപത്രം പൃഥക്
സർവ്വം നാഗരപാദികം പ്രഹരതി പ്രാഗ്രൂപശീതജ്വരം

സാ— മുളയില, തുളസിയില, വിഷ്ണുക്രാന്തി, നീരാൽതല, ലന്തയില, പേരാലില, പൂവാങ്കുറുന്തൽ, പുല്ലാന്നിയില, നാരകത്തില ഇവ ഓരോകഴഞ്ച്, ചുക്ക മൂന്നുകഴഞ്ച്, കഷായംവെച്ചു സേവിക്ക. പൂർവ്വരൂപമായുള്ള ശീതജ്വരം ശമിക്കും.

൩൩ ആരണ്യതുളസീമൂലാദികഷായം.

ആരണ്യതുളസീമൂലം വിഷ്ണുക്രാന്തീമഹൌഷധം
ക്ഷുദ്രാംബം വ്യോഷവും തദ്വൽ രോഹിണീകൃഷ്ണജീരകം
ഇവകൊണ്ടുകരുക്കിട്ട കഷായം സന്നിപാതജിത്

സാരം— കാട്ടുതുളസിവേർ, വിഷ്ണുക്രാന്തി, ചുക്ക്, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ, ത്രികടുക്, കടുകരോഹിണി, കരിംജീരകം ഇവ സമം കഷായം വെച്ചു സേവിക്ക. സന്നിപാതം വിഷമജ്വരം ഇവ ശമിക്കും.

൩൪ അസ്ഥികണ്ണാദിതൈലം.

അസ്ഥികണ്ണം സമൂലന്തു വിഷ്ണുക്രാന്തി ബലാദ്വയം
ഗുഡൂചീവില്വപാഷാണഭേദസ്സാരഗന്ധഃ പൃഥക്പൃഥക്
ജലേ തദ്ദ്വിഗുണദ്രോണേ ചതുർഭാഗാവശേഷിതേ
അജാക്ഷീരം ദധിമസ്തു പൃഥക്പ്രസ്ഥദ്വയം ക്ഷിപേത്
മാഷീമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാചന്ദനം ശാരിബാമൃതാ
രാസ്നാദാരുവചാകുഷ്ഠത്രിജാതോശീരചോരകം
ജലദാഖ്യേ മേഘനാദം ശൈലേയം സർജ്ജഗുൽഗ്ഗുലു
അശ്വഗന്ധാ ബലാവിഡം വരാവ്യോഷഞ്ച കല്കിതം
തത്സമം സാരു പിഷ്ട്വാ തു തൈലം പക്വം ച പീഡയേൽ

പാനാദ്യൈജ്ജനനസ്യാദ്യൈരേതദ്യോഗം യഥാക്രമം
ഏകദ്വിത്രി ജ്വരഹരം ചാതുൎത്ഥികവിനാശനം.

സാ—ആനമോദകം, വിഷ്ണുക്രാന്തി ഇവ സമൂലം. കരുന്തൊട്ടിവേർ, ആനക്കുരുന്തോട്ടിവേർ, ചിററമൃത്, കുവളവേർ, തമിഴാമവേര്, അമുക്കുരം ഇവ രണ്ടുപലംവീതം. കഷായത്തിന്ന വെള്ളം ൧൬-ഇടങ്ങഴി ൪ ഇടങ്ങഴി കുറുക്കേണം. എണ്ണ ഇടങ്ങഴി ൧ ആട്ടിൻപാൽ ഇടങ്ങഴി ൨. തൈർവെള്ളം ഇടങ്ങഴി ൨. കല്ക്കം മാമഞ്ഞൾ തൊലി ഇലിപ്പക്കാതൽ മഞ്ചട്ടി ചന്ദനം നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് ചിററമൃത് ചിററരത്ത ദേവതാരം വയമ്പ് കൊട്ടം ഏലത്തരി ഇലവർങ്ഗം പച്ചില താമരപ്പൂം കച്ചോലം ഇരുവേലി ശതാവരികിഴങ്ങ് മുത്തങ്ങാ (ചെറുചീരവേർ എന്നും) കന്മദം ചെഞ്ചല്യം ഗുൽഗുലു അമുക്കുരം കരുന്തോട്ടിവേർ കുവളവേർ ത്രിഫലത്തോട് ത്രികടുക് ഇവ ആകെ ൧൬ കഴഞ്ച് കൽക്കം ചേൎക്കാം. ഈ തൈലം ശീതജ്വരം ഏകാഹികാദി ഇവയ്ക്കു പാനം അഭ്യംഗം നസ്യം ഇവയ്ക്കു നന്ന്.

൩൯ ചാതുൎത്ഥികഹരഗുളിക.

(ഇതിന്ന് ജ്വരാങ്കുശം ഗുളിക എന്നും വീരഭദ്രഗുളിക എന്നുംകൂടി പേരുണ്ട്) ഏലത്തരി ഇലവൎങ്ഗം സൎപ്പഗന്ധി നാഗപ്പൂവ് മനയോല രസം (ഇവ രണ്ടും ശുദ്ധിചെയ്യണം) ത്രികടുക് ഇവ സമം കററാർവാഴനീരിൽ അരച്ച് ഉഴുന്നുപ്രമാണം ഗുളികയാക്കി നിഴലുണക്കി വച്ചുകൊൾക. യുക്തമായ അനുപാനത്തിൽ സേവിച്ചാൽ ചാതുൎത്ഥികാദിജ്വരങ്ങൾ ശമിക്കും.

അദ്ധ്യായം ൨.

രക്തപിത്തചികിത്സ.

൩൧ ദ്രാക്ഷാദികഷായം

ദ്രാക്ഷാമധൂകമധുകലോധ്ര കാശ്മൎയ്യശാരിബാഃ
മുസ്താമലകഹ്രീബേര പത്മകേസരപത്മകം
മൃണാളചന്ദനോശീര നീലോല്പലപരൂഷകം
ഫാണ്ടോഹിമോവാദ്രാക്ഷാദിർജാതീകുസുമവാസിതഃ
യുക്തോ മധുസിതാലാജൈൎജ്ജയത്യനിലപിത്തജം

ജ്വരം മദാത്യയം ഛർദ്ദിം മൂർച്ഛാം ദാഹം ശ്രമം ഭ്രമം
ഊർദ്ധ്വഗം രക്തപിത്തം ച പിപാസാം കാമിലാമപി

സാ — മുന്തിരങ്ങ ഇലിപ്പക്കാതൽ എരട്ടിമധുരം പാച്ചോറ്റി തൊലി കമിഴിൻവേര് നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് മുത്തങ്ങ നെല്ലിക്കാത്തോട് ഇരുവേലി താമരയല്ലി പതിമുകം താമരവളയം ചന്ദനം രാമച്ചം കരിംകൂവളക്കിഴങ്ങ് ചിററീന്തൽവേർ ഇവ സമനാക്കി അരച്ചുകലക്കി കുറുക്കി മഞ്ഞളുരുവച്ച് പിച്ചിപ്പൂവിൻവാസനപിടിപ്പിച്ച് തേനും പഞ്ചസാരയും മലർപ്പൊടിയും ചേർത്തു സേവിക്ക. വാതപിത്തജ്വരങ്ങൾ മദാത്യയം ഛർദ്ദി മൂർച്ഛ ദാഹം ശ്രമം ഭ്രമം ഊർദ്ധ്വഗരക്തപിത്തം കാമില മുതലായവ ശമിക്കും. *

൯൭ ശതാവരീഗുളം.

ശതാവര്യാസ്തു മൂലാനാമാഢകം സാധുസംഭവേത്
താവദിക്ഷുരസസ്യൈവ ഘൃതപ്രസ്ഥം പ്രയോജയേത്
ഭേഷജാന്യാവപേത്തത്ര മധുകോശീരചന്ദനം
മധൂകപുഷ്പം ശ്യോനാകം ത്രിജാതം ജീരകം തഥാ
കസ്തുംബുരൂണി കൃഷ്ണാം ച ധാത്രീ [illegible]
ഏതാന്യർദ്ധപലീകാനി [illegible]
യാവദ്ദർവീവിലേപസ്സ്യാത് തദൈനമവതാരയേത്
പ്രാതരുത്ഥായ ലേഹോയം പശ്ചാത് ക്ഷീരേണ ഭോജയേത്
സർവ്വകൃച്ഛ്രേഷു മേഹേഷു രക്തപിത്തേ ഹലീമകേ.

സാ — ശതാവരിക്കിഴങ്ങിൻനീര് ഇടങ്ങഴി ൪ കരിമ്പിൻനീര് ഇടങ്ങഴി ൪. നെയ്യ് ഇടങ്ങഴി ൧. പൊടിച്ചുചേർക്കാൻ അതിമധുരം രാമച്ചം ചന്ദനം ഇലിപ്പപ്പൂവ് ചോനകപ്പുല്ല് ഏലം ഇലവർങ്ങം പച്ചില ജീരകം [illegible] തിപ്പലി നെല്ലിക്കാത്തോട് വെള്ളക്കൊട്ടം പതിമുകം ഇവ അരപ്പലം വീതം ചേർത്തു പാകമാക്കുക. ഈ ലേഹം കാലത്തേ സേവിച്ചു പാൽകൂട്ടി ഉണ്ണുക. എല്ലാ മൂത്രകൃച്ഛ്രങ്ങളും പ്രമേഹങ്ങളും രക്തപിത്തവും ഹലീമകരോഗവും ശമിക്കും.

൯൮ ശതാവര്യാദി കഷായം.

ശതാവരീ ഗോപകന്യാ ചന്ദനോശീര വാളകൈഃ
സ തണ്ഡുലീയകദ്രാക്ഷാ സമം ഗോല്പലയഷ്ടിഭിഃ
സാധിതഃ സാധയത്യാശു നിര്യൂഹഃ സസിതാ മധുഃ

---

* മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നു കഷായമാക്കി, പാൽകൂട്ടിയും [illegible] തേനൊഴിച്ചേർത്തും ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നു.

ഊർദ്ധ്വാധോഗം രക്തപിത്തം ഉഭയായനമേവ ച
തഥാ പ്രമേഹമുന്മാദം സദാഹം വിഷമജ്വരം.

സാ—ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് ചന്ദനം രാമച്ചം ഇരുവേലി ചെറുചീരവേർ മുന്തിരിങ്ങാ പടർച്ചുണ്ടവേര് ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ് എരട്ടിമധുരം ഇവ സമം കഷായംവെച്ചു പഞ്ചസാരയും തേനും മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിക്ക. മേല്പോട്ടും കീഴ്പോട്ടുമുള്ള രക്തപിത്തം, അസൃഗ്ദരം, ഭ്രാന്തു, വിഷമജ്വരം മുതലായവ ശമിക്കും.

൪൦ വടശൃംഗാദികഷായം.

വടശൃംഗാടതൃഷാഢ്യാം പാകൃത്വം പയസ്സ്തഥാ

സാ—പേരാൽമൊട്ടു് ആടലോടകവേർ ഇവ പാൽക്കഷായം വച്ചുസേവിക്ക. വിഷമജ്വരം പിത്തം ഇവ ശമിക്കും.

൪൧ ചന്ദനാദികഷായം.

ചന്ദനോശീരജലദൈഃ ലാജമുദ്ഗകണായവൈഃ
ബലാജലൈഃ പര്യുഷിതൈഃ കഷായോ രക്തപിത്തഹാ.

സാ—ചന്ദനം, രാമച്ചം, മുത്തങ്ങ, മലര്, ചെറുപയറു്, തിപ്പലി, ഗോതമ്പു്, കുറുന്തോട്ടിവേർ ഇവ ചതച്ചു കുറുന്തോട്ടിക്കഷായത്തിലിട്ടു മഞ്ഞത്തുവച്ചിരുന്നു പിറേറന്നാൾ രാവിലെ സേവിക്ക രക്തപിത്തം ശമിക്കും. ഇതു ശീതകഷായമാണു്. എന്നാൽ (ക്വാഥമാക്കിയും സേവിക്കാം.)

൪൨ വൃഷപഞ്ചാംഗചൂർണ്ണം.

വൃഷപഞ്ചാംഗകം ചൂർണ്ണം മധുനാ സുപരിപ്ലുതം
രക്തപിത്തം ജ്വരം ശ്വാസം കാസഞ്ചാശു വ്യപോഹതി.

സാ—ആടലോടകത്തിന്റെ ഇല, തൊലി, വേരു്, പൂവു്, കായു്, ഇവ സമം (സമൂലമെന്നും ചിലർക്കു പക്ഷമുണ്ടു്) ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചു തേനിൽ കുഴച്ചു സേവിക്ക. രക്തപിത്തം, ജ്വരം, ശ്വാസം, ചുമ മുതലായവ ശമിക്കും.

൪൩ വൃഷഘൃതം.

സമൂലപത്രാങ്കുരപല്ലവസ്യ
വൃഷസ്യ സിദ്ധം സ്വരസേ രസേ വാ
തൽപുഷ്പകല്കം ഘൃതമാശു ഹന്യാത്
സമാക്ഷികം ശ്വാസമശേഷകാസം.

സാ—ആടലോടകം പഞ്ചാംഗം (൪൨-ാംയോഗത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്) കഷായമോ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരോ നെയ്യിനു് നാലി

രട്ടി. അതിൻെറ പൂവു കൽക്കം. കാച്ചി അരിച്ചു തേൻ മേമ്പൊടിചേൎത്തു സേവിക്ക. ശ്വാസകാസങ്ങൾ രക്തപിത്തം ജ്വരം മുതലായവ ശമിക്കും.

൪൪ ലാക്ഷാദിതൈലം.

ലാക്ഷാരസസമം തൈലം തൈലാൽമസ്തു ചതുർഗ്ഗുണം
അശ്വഗന്ധനിശാദാരു കൗന്തികുഷ്ഠാബ്ദചന്ദനൈഃ
സമൂർവ്വാരോഹിണീ രാസ്നാ ശതാഹ്വാ മധുകൈസ്സമം
സിദ്ധം ലാക്ഷാദികം നാമ തൈലമഭ്യഞ്ജനാദിനാ
സർവ്വജ്വരക്ഷയോന്മാദശ്വാസാപസ്മാരവാതജിത്
യക്ഷരാക്ഷസഭൂതഘ്നം ഗർഭിണിനാഞ്ച ശസ്യതേ.

സാ — കോലരക്കിൻകഷായം എണ്ണ ഇവ സമം. എണ്ണയുടെ നാലിരട്ടി മസ്തു (തൈർവെള്ളം) കല്ക്കത്തിന — അമുക്കുരം, വറട്ടുമഞ്ഞൾ, ദേവതാരം, അരേണുകം, വെള്ളക്കൊട്ടം, മുത്തങ്ങ, ചന്ദനം, പെരുംകുരുമ്പവേർ, കടുകരോഹിണി, ചിററരത്ത, ശതകുപ്പ, എരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുചേൎത്തു കാച്ചിതേയ്ക്ക. ജ്വരം, ക്ഷയം, ഭ്രാന്ത്, അപസ്മാരം മുതലായവ ശമിക്കും. ഗർഭിണികൾക്കും അഭ്യഞ്ജനത്തിന് നന്ന്.

൪൫ ചന്ദനാദിതൈലം.

ചന്ദനം മധുകം കുഷ്ഠമശ്വഗന്ധം സുരദ്രുമം
ഉശീരമുല്പലം മാംസീ പത്രാഗുരുനിശാബലാഃ
ഹ്രീബേരം നാഗകുസുമം സ്പൃക്കാമഞ്ജിഷ്ഠശാരിബാഃ
തകരം മൃഗനാഭിശ്ച ശതപുഷ്പാ ഹരേണുകം
സൂക്ഷ്മൈലാബ്ദതപചംചോരം ബർബ്ബരമൈതൈഃ സുകല്ക്കിതൈഃ
കേതകീമൂലജകഷായേ സക്ഷീരം തിലജം പചേത്
തദഭ്യംഗാദിഭിസ്തൈലം വാതശോണിതനാശനം.

സാ — ചന്ദനം, എരട്ടിമധുരം, വെള്ളക്കൊട്ടം, അമുക്കുരം ദേവതാരം, രാമച്ചം ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ്, മാഞ്ചി, പച്ചില, അകിൽ, മഞ്ഞൾ, കുറുന്തോട്ടിവേർ, ഇരുവേലി, നാഗപ്പൂവ്, നാൻമുകപ്പുല്ല്, മഞ്ചട്ടി, നീറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ്, തകരം, വെരുകിൻചട്ടം, ശതകുപ്പ, അരേണുകം, ഏലത്തരി, മുത്തങ്ങ, ഇലവർങ്ങം, കച്ചോലം, ചെറുതേക്ക ഇവ കല്ക്കം. പൂക്കൈതമൂല കഷായംവച്ചു നാലിലൊന്നാക്കി എണ്ണയ്ക്ക നാലിരട്ടി ചേർക്കുക. പാൽ എണ്ണയ്ക്ക സമം കാച്ചി അരിച്ചു തേച്ചാൽ വാതശോണിതം ശമിക്കും. രക്തപിത്തം നേത്രരോഗങ്ങൾ കാമില മുതലായവയ്ക്കും നന്ന്.

൪൩ മുസ്താമൃതാദികഷായം.

മുസ്താമൃതാമധുകചന്ദനസേവ്യവിശ്വാ-
മാഷാഗ്നിമന്ഥകണമുദ്ഗകുലത്ഥചിത്രൈഃ
സിദ്ധാംബുമാക്ഷികയുതം പിബതാം വധൂനാം
നശ്യന്ത്യസൃഗ്ദരഗദം സഫലൈവ ലോകേ.

സാ—മുത്തങ്ങ, ചിററമൃത്, എരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം, രാമച്ചം ചുക്ക്, ഉഴുന്നു, മുഞ്ഞവേര, തിപ്പലി, ചെറുപയറു്, പഴമുതിര ആവണക്കിൻവേർ ഇവസമം കഷായം. തേൻ മേമ്പൊടിചേത്തുസേവിക്ക. അസ്ഥിസ്രാവവും അസൃഗ്ദരവും ശമിക്കും.

കാസചികിത്സ

൪൪ ദശമൂലകടുത്രയാദികഷായം

ദശമൂലകടുത്രയൈഃകഷായഃ സവൃഷൈഃ ക്ഷൌദ്രയുതഃ സമാക്ഷികഃ പ്രപീതഃ
ശ്വസനാനിലകാസപാർശ്വപൃഷ്ഠത്രികമൂർദ്ധാംസരുജാസു സമ്പ്രദിഷ്ടഃ

സാ—ദശമൂലം, ത്രികടുക് ആടലോടകവേർ, ഓരോന്നുംസമം കഷായംവച്ചു തേൻചേത്തുസേവിക്ക. ശ്വാസകാസാദികൾ ശമിക്കും.

൪൫ വില്വാമൃതാദികഷായം.

വില്വാമൃതാംബുദവൃഷോഷണജീരകൈശ്ച
ക്വാഥോ നിഹന്തി കഫമാരുതപിത്തശോഷം

സാ—കൂവളവേർ, ചിററമൃത്, മുത്തങ്ങ, ആടലോടകവേർ, ത്രികടുക് ജീരകം ഇവ സമം കഷായം, ത്രിദോഷോത്ഥമായ ക്ഷയരോഗവും ശമിക്കും. കാസത്തിനും നന്ന്

൪൬ വില്വാദിലേഹം.

വില്വാഗ്നിവൃകമഹരസോ ƒ ഗ്നികലശേ പക്ത്വാ പാദസ്ഥേ രസേ
സിദ്ധം ജീർണ്ണഗുളസ്യ ഷോഡശപലം ചൂർണ്ണീകൃതൈസ്സർവ്വതഃ
കർഷാംശൈശർഘനധാന്യജീരകജുടീ ത്വക്കേസരത്ര്യൂഷണൈർ-
ല്ലീഢംചമർദ്ദിമരോചകാഗ്നിസദനശ്വാസപ്രസേകാപഹം.

സാ—കൂവളവേർ, ചെറുതാക്കിച്ചതച്ചതുപലം നാഴി വെള്ളം ഇടങ്ങഴി ൧൬ കഷായംവച്ചു് നാലിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു ൧൬-പലം പഴയ ശർക്കരകലക്കി, ലേഹപാകത്തിൽ മുത്തങ്ങ, കൊത്തമ്പാലരി, ജീരകം, ഏലം, ഇലവർങ്ങം, നാഗപ്പൂ, ത്രികടുക് ഇവ ൧-കഴഞ്ചുവീതം പൊടിച്ചു നേർമ്മിച്ചുവച്ചു അരിട്ടിളക്കി കറേ

ല്ലേ സേവിക്ക. ഛർദ്ദി, അരുചി, അഗ്നിമാന്ദ്യം, ശ്വാസം കാസം കഫപ്രസേകം ഇവ ശമിക്കും.

൩൦ കൂശ്മാണ്ഡകരസായനം.

കൂശ്മാണ്ഡകസ്യ ജീർണ്ണസ്യ രസമാഢകമാഹരേത്
ഗുളാഢകഞ്ച സംസൃജ്യ തതഃ പാകായ സംശ്രയേത്
കൂശ്മാണ്ഡകം പുനഃ ഛിന്നം സ്വിന്നം ഘൃഷ്ട്വാജ്യഭർജ്ജിതം
ചൂർണ്ണയിത്വാ ച തൽ പ്രസ്ഥം സമാവാപ്യ വിപാചയേത്
ലേഹീഭൂതേ തതസ്തസ്മിൻ ചൂർണ്ണാനീമാനി ദാപയേത്
ഏലാലവംഗമരിചമജാജീ വിശ്വഭേഷജം
തമാലപത്രം പിപ്പല്യഃ പ്രത്യേകം പലസമ്മിതാൻ
ഘൃതസ്യ കുഡുബം ചാത്ര ശർക്കരായാഃ പലാഷ്ടകം
ഘൃതഭാണ്ഡസ്ഥിതം ഖാദേദ്വ്യാഗ്നിബലമാതുരഃ
ഏകാദശവിധം രൂപം ക്ഷയമാശു വ്യപോഹതി
അസൃഗ്ദരം രക്തപിത്തം കാസം ശ്വാസമരോചകം
ഗുദജഞ്ച നിഹന്ത്യാശു രസായനമനുത്തമം.

സാ—പഴയ നെയ്യ്, വെള്ളങ്ങാരക്കം ഇടങ്ങഴി ൪, പഴയ ശർക്കര പലം ൩൨. കുമ്പളങ്ങാതിരുമ്മി പിഴിയുമ്പോളുള്ള കൊത്തു(കിട്ടഭാഗം) എടുത്തു നെയ്യിൽവറുത്തു അരച്ചുചേർക്കണം; ആ നെയ്യുംചേർക്കണം. ഇവ അടുപ്പിലാക്കി ലേഹപാകമാകുമ്പോൾ പൊടിച്ചു തൂറാൻ—ഏലത്തരി, ഇലവർങ്ങം, മുളക്, അശാളി, ചുക്ക്, പച്ചില, തിപ്പലി ഇവ ഓരോ പലംവീതം പഞ്ചസാരപലം ൮. നെയ്യ് നാഴി ൧. പാകമാക്കി, നെയ്പാത്രത്തിൽ സൂക്ഷിക്കണം. രോഗികൾക്ക അഗ്നിബലാനുസാരം സേവിക്കാം. രാജയക്ഷ്മാവ്, രക്തസ്രാവം, രക്തപിത്തം ശ്വാസകാസങ്ങൾ അരോചകം അർശസ്സ് ഇവ ശമിക്കും.

൩൧ അമൃതപ്രാശഘൃതം.

ജീവനീയോഗണശ്ശുണ്ഠീ വരീവീരാ പുനർന്നവാ
ബലാ ഭാർങ്ഗീ സ്വഗുപ്തർദ്ധിശ്ശഠീതാമലകീകണാഃ
ശൃംഗാടകം പയസ്യാ ച പഞ്ചമൂലഞ്ച യല്ലഘു
ദ്രാക്ഷാക്ഷോടാദിജഫലം മധുരസ്നിഗ്ദ്ധബൃംഹണം
തൈഃ പചേത് സർപ്പിഷഃ പ്രസ്ഥം കർഷാംശൈഃ ശ്ലക്ഷ്ണക-
ക്ഷീരധാത്രീ വിദാരീക്ഷു ഛാഗമാംസരസാന്വിതം (ല്കിതൈഃ
പ്രസ്ഥാർദ്ധം മധുനഃ ശീതേ ശർക്കരാർദ്ധതുലാ തഥാ
പലാർദ്ധകഞ്ച മരിച ത്വഗേലാപത്രകേസരം
പ്രക്ഷിപ്യ ചൂർണ്ണിതം തസ്മാത് ലിഹ്യാന്മാത്രാം യഥാബലം
അമൃതപ്രാശമിത്യേതന്നരാണാം അമൃതം ഘൃതം

സുധാതുല്യരസം പ്രാശ്യം ക്ഷീരമാംസരസാശിനാ
നഷ്ടശുക്രക്ഷതക്ഷീണദുർബ്ബലവ്യാധികർശിതാൻ
സ്ത്രീപ്രസക്തകൃശാൻ വർണ്ണസ്വരഹീനാംശ്ച ബൃംഹയേത്
കാസഹിധ്മാജ്വരശ്വാസദാഹതൃഷ്ണാസ്രപിത്തനുത്
പുത്രദം ഛർദ്ദിമൂർച്ഛാഹൃദ്യോനിമൂത്രാമയാപഹം.

സാ—ജീവനീയഗണം (അടപൊതിയൻകിഴങ്ങ്, കാർകോളി, ക്ഷീരകാർകോളി, മേദ, മഹാമേദ, കാട്ടുഴുന്നിൻവേർ, കാട്ടുപയറിൻവേർ, ജീവകം, ഇടവകം, എരട്ടിമധുരം, ഇവകൾ) ചുക്ക്, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ്, കോവൽക്കിഴങ്ങ്, തഴുതാമവേർ, കുറുന്തോട്ടിവേർ, ചെറുതേക്കിൻവേർ, നായ്ക്കുരണവേർ, ചെറിയ കാട്ടുമുതിരവേർ, കച്ചോലക്കിഴങ്ങ്, കിഴാനെല്ലിവേർ, തിപ്പലി, പൽവട്ടക്കിഴങ്ങ്, നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ, ലഘുപഞ്ചമൂലം (ഓരില, മൂവില, ചെറുവഴുതിന, വെൺവഴുതിന ഇവററിൻവേർ ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇവ) മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം, തേങ്ങാ, ഈന്തപ്പഴം മുതലായ മധുരപാകഫലം ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി ഇടങ്ങഴി നെയ്യുംചേർത്തു പാൽ, നെല്ലിക്കാനീർ കരിമ്പിൻവേർ, പാൽമുതക്കിൻനീർ, ആട്ടിൻമാംസരസം ഇവ ഓരോന്നും ഇടങ്ങഴി ചേർത്തു കാച്ചി അരിച്ചു, തണുത്തശേഷം ഇരുനാഴി തേനും, അമ്പതുപലം പഞ്ചസാരയും മുളക്, ഇലവർങ്ങം, ഏലം, പച്ചില, നാഗപ്പൂവ് ഇവ ആറുകഴഞ്ചുവീതം പൊടിച്ചതും ചേർത്തു ക്രമമായ മാത്രയിൽ സേവിക്കുക. ഇതു സേവിക്കുമ്പോൾ പാലും, മാംസരസവുംകൂട്ടി ഭക്ഷണംകഴിക്കണം. ശുക്ലക്ഷയം, ഉരഃക്ഷതം, കാസം, ഇക്കിൾ, ജ്വരം, രക്തപിത്തം, സർവ്വാംഗസന്താപം, ഹൃദ്രോഗം, യോനിരോഗം, മൂത്രകൃച്ഛ്രം മുതലായ അനേകരോഗങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും. കൃശന്മാരെയും വ്യാധ്യാദിക്ഷീണന്മാരെയും പോഷിപ്പിക്കും. വന്ധ്യതയെ ശമിപ്പിക്കും. വളരെ ഗുണങ്ങളുള്ളതാകുന്നു.

ഹിധ്മാചികിത്സ

൪൨. അഗ്നിമന്ഥാദികഷായം.

അഗ്നിമന്ഥബലൈരണ്ഡഭാർങ്ഗീകുഷ്ഠമഹൌഷധൈഃ
പിബേത് പ്രക്വഥിതം തോയം ഹിധ്മാർത്തഃശ്വാസകാസ-
[വാൻ.

സാ—മുഞ്ഞവേർ, കുറുന്തോട്ടിവേർ, ആവണക്കിൻവേർ ചെറുതേക്ക്, കൊട്ടം, ചുക്ക് ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ഇക്കിൾ, ശ്വാസം, കാസം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

൩൨. ആവീരാദികഷായം.

ആവീരവചാമാർങ്ഗീ യഷ്ടീഫലനപാചിതേന തോയേന
പാൽക്കഞ്ഞിയകഷ്ടവിഹിതാ ഹിക്കാമചിരേണ ഹന്തി തീവ്രതരാം

സാ—പൊന്നാവീരം (പൊന്നാന്തകരവേർ) വയമ്പ്, ചെറുതേക്ക്, എരട്ടിമധുരം, മുത്തങ്ങാ ഇവ സമം കഷായം പാൽചേൎത്തു കഞ്ഞിവച്ചും, കഷായമാക്കിയും സേവിക്ക കഠിനമായ ഇക്കിളും ശമിക്കും.

കാസശ്വാസചികിത്സ.

൩൪ വിദാൎയ്യാദിഗണം.

വിദാരിപഞ്ചാംഗുലവൃശ്ചികാളീ വൃശ്ചീവദേവാഹ്വയശൂൎപ്പപൎണ്ണ്യഃ
കണ്ടൂകരീ ജീവനഹ്രസ്വസംജ്ഞേ ദ്വേ പഞ്ചകേ ഗോപസുതാ-
(ത്രിപാദീ.

വിദാൎയ്യാദിരയം ഹൃദ്യോ ബൃംഹണോ വാതപിത്തഹാ
ശോഷഗുല്മാംഗമൎദ്ദോൎദ്ധ്വ ശ്വാസകാസഹരോ ഗണഃ

സാ—പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങ്, ആവണക്കിൻവേർ, തേക്കിടവേർ, തഴുതാമവേർ, ദേവതാരം, കാട്ടുഴുന്നിൻവേർ, കാട്ടുപയററിൻവേർ, നായ്ക്കുരുണവേർ, ജീവനപഞ്ചമൂലം (ശതാവരി, കോവൽ, അടപൊതിയൻ ഇവയുടെ കിഴങ്ങ് ജീവകം ഇടവകം) ഹ്രസ്വപഞ്ചമൂലം (ഓരില, മൂവില, ചെറുവഴുതിന, വെൺവഴുതിന ഇവററിൻവേർ, ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇവ) നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ, ചെറുപ്പൂളടി ഇവയാകുന്നു.

വിധാനാന്തരം—ഇവ സമാംശമായെടുത്തു കഷായംവച്ചാൽ വിദാൎയ്യാദികഷായവും, സാമാന്യവിധിപ്രകാരം അതുതന്നെ കല്ക്കത്തിനും കഷായത്തിനും ചേൎത്തു നെയ്ചേൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചാൽ വിദാൎയ്യാദിഘൃതവുമായി. ഇതുപോലെ ലേഹമാക്കാൻപറയുന്നിടത്തു ഇവ കഷായമാക്കിയും മററും ഔചിത്യംപോലെ ചേൎത്തുകൊൾക.

മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ, ബൃംഹണ (തടിപ്പിക്കുന്നതു)വും, വാതം, പിത്തം, ക്ഷയം, ഗുല്മം, അംഗമൎദ്ദം, ഊൎദ്ധ്വശ്വാസം കാസം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കുന്നതുമാണ്.

ഇതിൽ ദേവാഹ്വയത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു ദേവദാരുവാകണമെന്നുള്ള മി. ഗോവിന്ദൻവൈദ്യന്റെ അഭിപ്രായം ആചാൎയ്യസമ്മതമല്ല—ഒരു അഭിപ്രായഭേദംമാത്രമാണ്—ദേവതാരംതന്നെയാണു ചേൎത്തുവരുന്നതും വേണ്ടതും.

൪൫ ബലാജീരകാദികഷായം.

ബലാജീരകവില്വാബ്ദവൃഷവിശ്വസുരദ്രുമൈഃ
ഗുഡേക്ഷുലാജസഹിതൈർ നിക്വാഥഃ ശ്വാസകാസഹാ

സാ — കുറുന്തോട്ടിവേർ, ജീരകം, കൂവളവേർ, മുത്തങ്ങാ, ആടലോടകവേർ, ചുക്ക്, ദേവതാരം, മൂവിലവേർ, കരിമ്പ്, മലർ ഇവ സമം കഷായംവച്ചു സേവിച്ചാൽ കാസശ്വാസങ്ങൾക്കു ശമനം വരും.

൪൬ ഭൃംഗാദിതൈലം (തേകരാജാദി)

തേകരാജരസവിംശതിഭാഗേ സിദ്ധതൈലമഭയാപ്രതിവാപം
ശ്വാസകാസമപഹന്തി നരാണാം മേഘവൃന്ദമിവ മാരുതവേഗഃ

സാ — എണ്ണ നാഴി ൧. കയ്യോന്നിനീർ ഇടങ്ങഴി ൪. കല്ക്കം — കടുക്കാത്തോട്ട കഴഞ്ചു ൩. കാച്ചി അരിച്ചു തേച്ചു ശീലിക്ക; കാസശ്വാസങ്ങൾ ശമിക്കും.

൪൭ ത്രിഫലാദി തൈലം.

ത്രിഫലാമൃതവല്ലീ ച കേതക്യസനകൗ ബലാം
ഏരണ്ഡമിന്ദ്രവല്ലിഞ്ച ജലദ്രോണേ വിപാചയേത്
രസേന തേകരാജസ്യ ഹരസ്യ സ്വരസേന ച
തൈലപ്രസ്ഥം പചേദ്ധീമാൻ ദ്വിഗുണക്ഷീരസംയുതം
കല്ക്കൈശ്ച കുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വ പത്മകോശീരചന്ദനൈഃ
മുസ്തൈലാപത്രമാംസീ ച ഹയഗന്ധാമൃതാ ബലാ
ശാരിബാമരകാഷ്ഠഞ്ച ലവംഗനതചോരകാഃ
ഉല്പലാദ്യഞ്ജനേനീലീശ്ലക്ഷ്ണപിഷ്ടാൻ സമാപയേത്
ശിരോരോഗപ്രതിശ്യായൗ വിശേഷേണ വിനാശയേത്
ഖാലിത്യഞ്ചൈവ പാലിത്യം കേശാനാം രഞ്ജനം തഥാ
ത്രിഫലാദ്യമിദം തൈലമൂർദ്ധ്വജത്രുഗദാപഹം.

സാ — ത്രിഫലത്തോട്, ചിററമൃത്, പൂക്കൈതമുല, വേങ്ങക്കാതൽ, ആവണക്കിവേർ, കുറുന്തോട്ടിവേർ, ഉഴിഞ്ഞവേർ, ഇവ സമാംശം ൧൬ പലം എടുത്തു ൧൬ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽകഷായം വച്ചു നാലിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു കയ്യോന്നിനീരും നെല്ലിക്കാനീരുംകൂടി ചേർത്തു ഇടങ്ങഴി എണ്ണയും രണ്ടിടങ്ങഴിപ്പാലും ചേർത്തു വെള്ളക്കൊട്ടം, എരട്ടിമധുരം, പതിമുകം, രാമച്ചം, ചന്ദനം, മുത്തങ്ങാ, ഏലത്തരി, പച്ചില, മാഞ്ചി, അമുക്കുരം, അമൃത്, കുറുന്തോട്ടിവേര്, നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ്, ദേവതാരം, ഇലവർങ്ങം, തകരം, കച്ചോലം, ചെങ്ങഴിനീർ, ആമ്പൽ, നൈതൽ, കരിങ്കുവളം, താമര ഇവററിൻകിഴങ്ങ്, അഞ്ജനക്കല്ല്, അമരിവേർ ഇവ സ

മാംസം അരച്ചു കല്ക്കംചേൎത്തു കാച്ചിഅരിച്ചു തേയ്ക്കു. ശിരോരോഗങ്ങളും, പീനസം, മുടികൊഴിയുക, മററു ഊൎദ്ധ്വാംഗരോഗങ്ങളും മുതലായവ ശമിക്കും.

രാജയക്ഷ്മാചികിത്സ.

൯൮ അമൃതാദികഷായം.

അമൃതാദശമൂലഭാൎങ്ഗീ–
വൃഷവൃശ്ചീവപൎപ്പടധന്വയാസൈഃ
സബലൈഃ ചിരവില്വപഞ്ചകൈലൈർ
മധുനാ ഹന്തി നൃപാമയം കഷായഃ.

സാ—ചിററമൃതു്, ദശമൂലം, ദേവതാരം, ചെറുതേക്ക, ആടലോടകവേർ, നമിഴാമവേർ, മുത്തങ്ങ, കൊടിത്തൂവവേർ, കറുന്തോട്ടിവേർ, ആവിലിൻതൊലി, തിപ്പലി, കാട്ടുതിപ്പലിവേർ, കാട്ടുമുളകിൻവേർ, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു്, ചുക്കു് ഇക്കഷായം തേൻ അനുപാനംചെയ്തു സേവിക്ക-രാജയക്ഷ്മാവു ശമിക്കും.

൯൯ ഏലാകണാദികഷായം.

ഏലാകണാമധുകനാഗരകാബ്ദവാശാ
നിംബാമൃതാംബുദശമൂലകൃതഃ കഷായഃ
ലാക്ഷാസിതാമധുകജീരകനസ്ര്യയുക്തോ
യക്ഷ്മാണമാശു വിനിഹന്തി മധുപ്രഗാഢഃ.

സാ—ഏലത്തരി, തിപ്പലി, ഏരട്ടിമധുരം, ചുക്കു, മുത്തങ്ങാ, ആടലോടകവേർ, വേപ്പിൻതൊലി, ചിററമൃതു്, ഇരുവേലി, ദശമൂലം ഇവ കഷായം. കോലരക്കും പഞ്ചസാരയും തേനും അതിമധുരവും ജീരകപ്പൊടിയും മേമ്പൊടിയാക്കി ചേൎത്തു സേവിച്ചാൽ രാജയക്ഷ്മാവിനെ ശമിപ്പിക്കും ഉപദ്രവരോഗങ്ങൾക്കും നന്നു്.

൧൦൦ കണ്ടകാരീഘൃതം

സമൂലഫലപത്രായാഃ കണ്ടകാൎയ്യാരസാഢകേ
ഘൃതപ്രസ്ഥം ബലാവ്യോഷവിഡംഗശഠിദാഡിമൈഃ
സൌവൎച്ചലയവക്ഷാരമൂലാമലകപൌഷ്കരൈഃ
വൃശ്ചീവബൃഹതീ പത്ഥ്യാ യവാനശ്ചിത്രകർദ്ധിഭിഃ
മൃദ്വീകാചവ്യവൎഷാഭൂദുരാലാഭാമ്ലവേതസൈഃ
ശൃംഗീതാമലകീഭാൎങ്ഗീ രാസ്നാഗോക്ഷുരകൈഃ പചേത്
കല്ക്കൈസ്തത്സൎവ്വകാസേഷു ശ്വാസഹിധ്മാസു ചേഷ്യതേ
കണ്ടകാരീഘൃതംഹ്യേതത് കഫവ്യാധിവിനാശനം.

സാ—കണ്ടകാരി സമൂലം ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീരു ൪ ഇടങ്ങഴി.

കുറുന്തോട്ടിവേർ, ത്രികടുകം, വിഴാലരിക്കാമ്പു്, കച്ചോലം മാതളങ്ങാത്തൊണ്ടു്, (ഉറുമാമ്പഴത്തൊണ്ടു്)തുവർച്ചിലക്കാരം, ചവർക്കാരം, മുല്ലരിക്കിഴങ്ങു്, നെല്ലിക്കാത്തൊണ്ടു്, പുഷ്കരമൂലം, തമിഴാമവേരു് കൊടിത്തൂവവേർ, ഞെരിഞ്ഞാമ്പുളിക്കിഴങ്ങു്, കർക്കടകശൃംഗി, കീഴാനെല്ലിവേരു്, ചെറുതേക്കിൻവേരു്, ചിററരത്ത, ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇവ കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്ക എല്ലാ കാസങ്ങളും ശ്വാസങ്ങളും ഇക്കിളും ശമിക്കും. കഫവ്യാധികൾക്കു് വിശേഷിച്ചും നന്നു്.

൩൧ ശതാവര്യാദിഘൃതം.

ശതാവരീരസക്ഷീരേ പൃഥഗാഢകസംയുതേ
മേദാവല്ല്യാശ്വഗന്ധാഭ്യാം മരിദ്രാജീവകർഷഭൈഃ
മധൂലികാ കണാ രാസ്നാ ശൃംഗീ ഭാർങ്ഗീ സഗോസ്തനീ
കാകോളീ ക്ഷീരകാകോളീ നാഗരം മധുകം സിതാ
പൃശ്നിപർണ്ണീ മാഷപർണ്ണീ പിണ്ഡൈഃ പ്രസ്ഥം ഘൃതം പചേത്
ഘൃതന്തൽ ശതാവര്യാഖ്യം ക്ഷയകാസജ്വരാപഹം.

സാ—മുയൽമാംസം കഷായംവെച്ചു എടുത്തരസം, ശതാവലോട കവേർകഷായം, പാൽ ഇവ 4 ഇടങ്ങഴി വീതം. നെയ്യു ഇടങ്ങഴി ൧. ദേവതാരം, വിഴാലരിക്കാമ്പു്, അമുക്കുരം, മുത്തങ്ങാ, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, ജീവകം, ഇടവകം, കരിച്ചൂരി (ഇലിപ്പക്കാതൽ എന്നും പക്ഷാന്തരം) തിപ്പലി, ചിററരത്ത, കർക്കടകശൃംഗി, ചെറുതേക്കു്, മുന്തിരിങ്ങ, കാകോളി, ക്ഷീരകാകോളി, ചുക്കു്, അതിമധുരം, പഞ്ചസാര, മൂവിലവേർ, കാട്ടുഴുന്നു് ഇവ സമം സാമാന്യവിധിപ്രകാരം കല്ക്കം. ഈ നെയ്യു് ക്ഷയകാസജ്വരങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും.

൩൨. അശ്വഗന്ധാദിഘൃതം.

അശ്വഗന്ധം പലശതം ബലാ ഗോക്ഷുരകസ്യ ച
പുനർന്നവസ്യ ച പൃഥക് പലാനി ദശകല്പയേത്
ശതാവരീ നാഗബലാ ഗുളൂചി യവമാഷയോഃ
യഷ്ട്യാഃ പഞ്ചപലാന്യേവ പൃഥഗേഷാം സമാഹരേത്
ഷട്ത്രിംശത് മാനിതേ തോയേ ഷഡംശപരിശേഷിതേ
പചേദ്വിമാനികം സർപ്പിഃ പയസാ ദ്വിഗുണേന ച
പിഷ്ട്വാതി താഷികാണ്യേവ മല്യാത് സംഘട്ടയേത്പുനഃ
ത്രിജാതകം ത്രികടുകം രാസ്നായാ മധുകസ്യ ച
സമം ഗോശീരകക്ഷീരശുക്ലാമഹാമജമോജയോഃ
ജീരകസ്യ ച മൃദ്വീകമഞ്ജിഷ്ഠോശീരസൈന്ധവൈഃ
ഏവം ചൈവ സമാവാപ്യ ശനൈർമ്മൃദഗ്നിനാ പചേത്

ശ്രുതേ ഗുളേന വൈമർദ്ദ്യ ഘൃതം ധാന്യേ നിധാപയേത്
ഏതൽ ഘൃതം മഹാവീര്യം നരാണാമമൃതോപമം
ഏകാദശാനാം ശൂലാനാം ക്ഷയമേവ വ്യപോഹതി
വാതശോണിതമാനാഹം സുപ്തവാതഞ്ച ശ്ലീപദം
ശിരോഹർഷം വാതശൂലം ഗുന്മാനാം വിനാശനം
ഉരുസ്തംഭേ ശിരോരോഗേ രക്തപിത്തേ ഹലീമകേ
പുരാണജ്വരദാഹേ ച സർപ്പിരേതദനുത്തമം
ഖലിതം പലിതഞ്ചൈവ തഥാ വന്ധ്യാവരേകം
അശ്വഗന്ധാദികം സർപ്പിഃ കൃശബൃംഹണമുത്തമം.

സാ—അമുക്കുരം തുലാം ൧. കുറുന്തോട്ടിവേര് ഞെരിഞ്ഞിൽ തമിഴാമവേര് ഇവ പത്തുപലംവീതം. ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് ആനകുറുന്തോട്ടിവേര് ചിററമൃത് ഗോതമ്പ് ഉഴുന്ന് ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അഞ്ചുപലംവീതം. മുപ്പത്തിയാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായം വച്ച് ആറൊന്നാക്കി (ആറിടങ്ങഴിയാക്കി) രണ്ടിടങ്ങഴി നെയ്യും നാലിടങ്ങഴി പാലുംചേർത്ത് ത്രിജാതകം ത്രികടുക് ചിററരത്ത ഇരട്ടിമധുരം പടർച്ചുണ്ടവേര് നാമച്ചം പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങ് അയമോദകം ജീരകം മുന്തിരിങ്ങ മഞ്ചട്ടി ഇരുവേലി ഇന്തുപ്പ് ഗോതമ്പ് ഇവ കല്ക്കം മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം ചേർത്ത് കാച്ചിയരിച്ച് അല്പം ശക്കര ചേർത്ത് കടഞ്ഞു നെല്ലിൽമൂടിവച്ചു മാസംകഴിഞ്ഞു് എടുത്തുചേർത്ത് സേവിക്കുക. ഉപദ്രവങ്ങളോടുകൂടിയ ക്ഷയരോഗം വാതരക്തം ആനാഹം സുപ്തവാതം മുതലായ വാതരോഗങ്ങളും ശിരോരോഗങ്ങളും രക്തപിത്തം കാമില പുരാണജ്വരം മുതലായവ ശമിക്കും. വന്ധ്യയ്ക്കു സന്താനമുണ്ടാകും. കൃശനെ പോഷിപ്പിക്കും.

൩൨. ബലാശ്വഗന്ധാദിതൈലം.

ബലാശ്വഗന്ധലാക്ഷാണാം കഷായേ പാദാവശേഷിതേ
തൈലപ്രസ്ഥം പചേദ്ധീമാൻ ദധിമസ്തു ചതുർഗ്ഗുണേ
രാസ്നാചന്ദനമഞ്ജിഷ്ഠാമൂർവ്വാമധുകചോരകൈഃ
ശാരിബോശീരജലദകുഷ്ഠാഗരുസുരദ്രുമൈഃ
ഹരിദ്രാ കമുദാ കുന്തീ ശതാഹ്വാ പത്മകേസരൈഃ
കല്ക്കൈരേഭിഃ സുസംയുക്തഃ കാഷ്ഠികൈശ്ചാസ്വപേക്ഷിതൈഃ
ശനൈർ മൃദ്വഗ്നിനാ പക്ത്വാ ഗാളയേത് ഭാജനേ ശുഭേ
പ്രശസ്തേ തിഥി നക്ഷത്രേ തത്തൈലം ശീലയേന്നരഃ
തേന സർവ്വജ്വരോന്മാദക്ഷയകാസാദയോ ഗദാഃ
നശ്യന്തി വിവിധാശ്ചൈവ വാതരോഗാ ന സംശയഃ
അശ്വിഭ്യാം നിർമ്മിതം തൈലം ഏതൽ പുഷ്ടികരം പരം.

സാ—കവുങ്ങിൻതൊട്ടിവേർ അമൃക്കുരം കോലരക്ക് ഇവ കഷായം വച്ചൂററത്തു നാലിടങ്ങഴി. എണ്ണ ഇടങ്ങഴി ൧. തൈർവെള്ളം ഇടങ്ങഴി ൪. ചിററരത്ത ചന്ദനം മഞ്ചട്ടി പെരുംകുരുമ്പവേർ ഇരട്ടിമധുരം കച്ചോലം നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് രാമച്ചം മുത്തങ്ങ കൊട്ടം അകിൽ ദേവതാരം മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ആവൽകിഴങ്ങ് അരേണുകം ശതകുപ്പ താമരയല്ലി ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം കല്ക്കം കാച്ചി അരിച്ചു തേക്കുക. ജ്വരങ്ങൾ ഉന്മാദം ക്ഷയം കാസം മുതലായി നാനാതരത്തിലുള്ള രോഗങ്ങളേയും വാതവ്യാധികളേയും ശമിപ്പിക്കും. പുഷ്ടികരവുമാകുന്നു.

൩൪ ഏലാദിഗണം.

ഏലായുഗ്മതുരുഷ്കകുഷ്ഠഫലിനീമാംസീ ജലധ്യാമകം
സ്പൃക്കാചോരകചോചപത്രതഗരസ്ഥൗണേയജാതീരസാഃ—
ശുക്തിർവ്യാഘ്രനഖോഽമരാഹ്വമഗുരുഃ ശ്രീവാസകഃ കുങ്കുമം
ചണ്ഡാഗുഗ്ഗുലുദേവധൂപഖപുരാഃ പുന്നാഗനാഗാഹ്വയം
ഏലാദികോ വാതകഫൗ വിഷം ച വിനിയച്ഛതി
വർണ്ണപ്രസാദനഃ കണ്ഡൂപിടികാകോഠനാശനഃ

സാ—ചിററേലം പേരേലം കുന്തിരിക്കം കൊട്ടം തൊഴൽപ്പൂമാഞ്ചി ഇരുവേലി നാഗകപ്പൂര് സ്വർണ്ണകപ്പൂര് കച്ചോലം ഇലവർങ്ങം പച്ചില തകരം തുണിയാക്കം ജാതിക്ക നറുമ്പശ മുത്തുച്ചിപ്പി വ്യാഘ്രനഖം (ഇതിന് പുലിച്ചുവടിവേർ അസുരനഖം ഇങ്ങനെ രണ്ടുപക്ഷമുണ്ട്) ദേവദാരം അകിൽ തിരുവട്ടപ്പശ കുങ്കുമപ്പൂട്ട (കുങ്കുമപ്പൂവ്) നറുംചണ്ണക്കിഴങ്ങ് (കസ്തൂരിമഞ്ഞൾ) ഗുൽഗുലു കുമിഞ്ഞാൻ കരിങ്ങാലിക്കാതൽ പുന്നപ്പൂവ് നാഗപ്പൂവ് ഇവ ഏലാദിഗണം.

ഇതു വാതത്തെയും കഫത്തെയും വിഷത്തെയും ശമിപ്പിക്കും, നിറത്തെ തെളിയിക്കും. ചൊറി പിടക വട്ടപ്പുൺ ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

ഈ മരുന്നുകൾചേർത്തു കൽക്കകഷായാദിവിധാനങ്ങളും എല്ലാം ആകാം. ഇവിടെ കല്ക്കമാക്കേണ്ട സ്ഥാനങ്ങളാണു കൂടുതൽ പറയുന്നതു്.

സ്വരസാദചികിത്സ

൩൫ ശുണ്ഠീരാസ്നാദി കഷായം.

ശുണ്ഠീരാസ്നാകണാജാജീഗോവാശാകഷായോ ഘൃതാന്വിതഃ
സുകണം ദശമൂലം വാ സ്വരഭേദേ ഽനിലോത്ഥിതേ.

സാ—ചുക്ക്, ചിററരത്ത, തിപ്പലി, അകിൽ, ആടലോടകവേർ ഇവ കഷായം. നെയ്യ് അനുപാനം. വാതജമായ സ്വരസാദം ശമിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ ദശമൂലകഷായം തിപ്പലിപ്പൊടി ചേൎത്തു സേവിക്ക.

൬൬ ത്രിജാതകാദി കഷായം.

ത്രിജാതത്രികടുവ്യാഘ്രീ ഭാൎങ്ഗീകഷായോ മധുത്കടഃ
കഫജാരുചിഹൃല്ലാസപ്രസേകസ്വരസാദനുത്.

സാ—ഏലം ഇലവൎങ്ഗം പച്ചില ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി ചെറുവഴുതിനവേർ ചെറുതേക്ക് ഇവ കഷായം. തേൻ അനുപാനം ചേൎത്തു സേവിക്കുക. കഫജമായ അരുചിയും നെഞ്ഞുകലിപ്പും പ്രസേകവും സ്വരസാദവും ശമിക്കും.

അരുചിചികിത്സ

൬൭ ആമ്രപല്ലവാദി കഷായം

ആമ്രപല്ലവതദ്വൃന്തവില്വലാജാൎദ്രകേക്ഷുഭിഃ
കേസരൈൎമ്മാളുംഗസ്യ യുക്തഃ കഷായോഽരുചിം ഹരേത്

സാ—മാവിൻതളിർ മാവിലഞെട്ട് കൂവളവേർ മലര് ഇഞ്ചി കരിമ്പ് മാതളപ്പുഴത്തിന്റെ അല്ലി ഇവ കഷായംവെച്ചു സേവിക്ക; അരുചി ശമിക്കും.

൬൮ മലരിഞ്ചി.

ഇഞ്ചി നന്നായ് ചതച്ചിട്ട ജലേ പക്ത്വാ മലർപ്പൊടി
ജീരകപ്പൊടിയും ക്ഷിപ്ത്വാ മലരിഞ്ചി രുചിപ്രദം.

കഫപ്രസേകചികിത്സ

൬൯ ബലാശതാവര്യാദി കഷായം.

ബലാശതാവരീദ്രാക്ഷാവില്വമൂലത്രികണ്ടകൈഃ
സദാഡിമൈഃ കൃതം തോയം മുഖലേപനിവാരണം.

സാ—കുറുന്തോട്ടിവേർ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് മുന്തിരിങ്ങ കൂവളം ഞെരിഞ്ഞിൽ മാതളപ്പഴം ഇവ സമം കഷായം. അന്നലേപത്തെ ശമിപ്പിക്കും. മരുന്നുകൾ കഷായംവെച്ചു മാതളപ്പഴനീർ അനുപാനമായിച്ചേൎത്തു സേവിക്കുന്നതാണ് നല്ലത്.

൭൦ പഞ്ചപഞ്ചമൂലാദി കഷായം.

൧ മഹത്പഞ്ചമൂലം
വില്വകാശ്മൎയ്യതൎക്കാരീ പാടലാടുണ്ടുകൈൎമ്മഹത്

സാ—കുമിഴ് കൂവളം മുഞ്ഞ പലകപ്പയ്യാനി (പയ്യാഴാന്ത) പാതിരി ഇവയുടെ വേരുകൾക്കു മഹൽപഞ്ചമൂലം എന്നു പേർ.

൨ ഹ്രസ്വപഞ്ചമൂലം.

ഹ്രസ്വം ബൃഹത്യംശുമതീദ്വയഗോക്ഷുരകൈസ്സ്മൃതം

സാ—ചെറുവഴുതിനവേർ വെൺവഴുതിനവേർ ഓരിലവേർ മൂവിലവേർ ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇവ ചെറുപഞ്ചമൂലം ഇവ രണ്ടും കൂടിയതിന്നു ദശമൂലമെന്നും പേർ.

൩ മദ്ധ്യമപഞ്ചമൂലം

ബലാപുനൎന്നവൈരണ്ഡസൂൎപ്പപൎണ്ണീ ദ്വയേന തു
മദ്ധ്യമം കഫവാതഘ്നം നാതിപിത്തകരം ലഘു

സാ—കുറുന്തോട്ടിവേർ തമിഴാമവേർ ആവണക്കിൻവേർ കാട്ടുഴുന്നിൻവേർ കാട്ടുപയററിൻവേർ ഇവ മദ്ധ്യമപഞ്ചമൂലം

൪ ജീവനപഞ്ചമൂലം.

കോവൽമൂലം ശതാവേലി ജീവന്തി ജീവകം തഥാ
ഇടവംകൂടിയെന്നാകിൽ ജീവനം പഞ്ചമൂലമാം

സാ—കോവൽക്കിഴങ്ങ് ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് അടപൊതിയൻകിഴങ്ങ് ജീവകം ഇടവകം ഇവ ജീവനപഞ്ചമൂലമാകുന്നു.

൫ തൃണപഞ്ചമൂലം.

കരിമ്പും ദൎഭതൻവേരും അമവേരാററുദൎഭയും
വരിനെല്ലിവയൊത്തീടിൽ തൃണപഞ്ചകമൊത്തിടും

മേൽ പറഞ്ഞവയുടെ വേർ തൃണപഞ്ചമൂലം.

പഞ്ചാനാം പഞ്ചമൂലാനാം കഷായേണ ശൃതം പയഃ
ആജം മധുസിതായുക്തം രക്തദോഷനിവാരണം.

മേൽപറഞ്ഞ അഞ്ചു പഞ്ചമൂലങ്ങളും കഷായംവച്ച് ആട്ടിൻപാൽ ചേൎത്തു കുറുക്കി തേനും പഞ്ചസാരയുംചേൎത്തു സേവിക്ക. രക്ത (അന്ന)ദോഷം ശമിക്കും.

൬ താലീസപത്രാദിചൂൎണ്ണം.

താലീസപത്രം മരിചം നാഗരം പിപ്പലീ ശുഭാഃ
യഥോത്തരം ഭാഗവൃദ്ധ്യാ ത്വഗേലേ ചാൎദ്ധഭാഗികേ
തദ്രുച്യം ദീപനം ചൂൎണ്ണം കണാഷ്ടഗുണശൎക്കരം.

സാ—താലീസപത്രം ൧ കുരുമുളക് ൨ ചുക്ക് ൩ തിപ്പലി ൪ ഇങ്ങനെ കഴഞ്ചുകൾ. ഇലവൎങ്ഗം ഏലത്തരി ഇവ മേൽ പറഞ്ഞവയുടെ പകുതിഭാഗം. (അതായതു് രണ്ടര കഴഞ്ചുവീതം) ചേ

ക്കണം. പഞ്ചസാര തിപ്പലിയുടെ എട്ടുമടങ്ങ്. (൩൨—കഴഞ്ച്) ചേക്കണം. ഈ ചൂൎണ്ണം അചിയേയും ദീപനത്തേയും ഉണ്ടാക്കും. ഇതിൽ വൈദ്യന്മാർ വൈചിത്ര്യമായി പല മാററങ്ങളും വരുത്തി പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. ത്രുടാഃ എന്നതിനു ക്രുവന്തുരും ചിലടത്തു മുളങ്കർപ്പൂരവും (വംശരോചനയും) ചേക്കുന്നു. ശാർങ്ഗധരം ചരകം മുതലായവ നോക്കിയും ഇതിന്റെ വിധി സൂക്ഷിച്ചറിഞ്ഞുകൊൾക.

ഹൃദ്രോഗചികിത്സ

൨൰. ധാന്യാകശുണ്ഠ്യാദികഷായം.

ധാന്യാകശുണ്ഠീ സുരദാരുചിത്രാ-
ബലേക്ഷുവില്വൈഃ പരിപക്വമംഭഃ
സസൈന്ധവം ഹൃദ്ഗതകോഷ്ഠവാത-
ഗുന്മപ്ലീഹാ പാൎശ്വരുജാസു ശസ്തം.

സാ—കൊത്തമ്പാലരി ചുക്ക് ദേവതാരം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് അതിബല കരിമ്പ് കൂവളവേർ ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ഇന്തുപ്പ് മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിക്ക. ഹൃദ്രോഗം കോഷ്ഠാശ്രിത വാതം ഗുന്മം പ്ലീഹ പാൎശ്വവേദന ഇവ ശമിക്കും.

രാസ്നാശുണ്ഠീവൃക്ഷഖാരംബുചിത്തജസപ്തസാരഹൃത്,
ഈ കഷായം രാസ്നാദി.

മദാത്യയചികിത്സ

൩൰. മൃദ്വീകാദി കഷായം.

മൃദ്വീകാമധുകമധൂകപിപ്പലീഭിഃ
ഖൎജ്ജൂരൈസ്തലയജശാരിബാംബുജലാദ്യൈഃ
സോശീരൈശ്ശൃതമഥവാ സുശീതമംഭ-
സ്തൃണ്മൂൎച്ഛാമദമതിവിഭ്രമാന്നിരസ്യേത്

സാ—മുന്തിരിങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം, ഇലിപ്പക്കാതൽ, തിപ്പലി, പേരീന്തൽപഴം, ചന്ദനം, നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ്, താമരവളയം, മലതു, രാമച്ചം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം തൃഷ്ണ മൂൎച്ഛ ഉന്മാദം ബുദ്ധിഭ്രമം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

അദ്ധ്യായം ൯

അൎശോരോഗചികിത്സ

൧ ദുസ്പൎശകാദികഷായം.

ദുസ്പൎശകേനവില്വേന യവാന്യാ നാഗരേണ വാ
ഏകൈകേനാപി സംയുക്താ പാഠാഹന്ത്യൎശസാം രുജം

സാ—കൊടിത്തൂവവേർ കൂവളവേർ ജീരകം ചുക്ക ഇവ നാലിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു മരുന്നോടുകൂടി സമം പാടക്കിഴങ്ങുചേൎത്തു സാമാന്യവിധിപ്രകാരം കഷായംവെച്ചുസേവിക്ക; അൎശസ്സുശമിക്കും.

കൊടിത്തൂവവേർ കൂവളവേർ ജീരകം ചുക്ക പാടത്താളിക്കിഴങ്ങ ഇവയെല്ലാംകൂടിചേൎത്തും പാടക്കിഴങ്ങും മേൽപറഞ്ഞവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നോ രണ്ടോ മൂന്നോ മരുന്നുകൾകൂട്ടിച്ചേൎത്തും കഷായംവെച്ചു സേവിക്കാം.

൨ ചിരുവില്വാദികഷായം.

ചിരുവില്വ പുനൎന്നവാവഹ്നിഭയാ
കണാനാഗരസൈന്ധവപാകജലം
ഗുദകീലഭഗന്ദരഗുന്മഹരം
ജഠരാഗ്നിവിവൎദ്ധനമാശുനൃണാം

സാ—ആവിത്തൊലി തമിഴാമവേരു കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് കടുക്കാത്തോട് തിപ്പലി ചുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ഇന്തുപ്പുമേമ്പൊടിചേൎത്തു സേവിക്ക. ഗുദകീലം ഭഗന്ദരം ഗുന്മം ഇവയ്ക്കുനന്ന്. ദീപനശക്തി വൎദ്ധിക്കയും ചെയ്യും.

൩ കാങ്കായനാദിഗുളികാ (വടികാ)

പഥ്യാഖിപഞ്ചപത്ഥ്യായാഃ പലേ മരിചജീരകേ
പിപ്പലീ പിപ്പലീമൂലം ചവ്യചിത്രകനാഗരം
പലാഭിവൃദ്ധ്യാ ക്രമശോ യവക്ഷാരപലദ്വയം
ഭല്ലാതകപലാന്യഷ്ടൗ ദദ്യാത് സൂരണകന്ദകം
ഗുളേനഗുളികാംകൃത്വാ തക്രക്ഷീരം പിബേദനു
നാശയേച്ഛ്വഷഡൎശാംസി യഥാ വജ്രമിവാസുരാൻ
കാങ്കായനേനവിഹിതാ ശസ്ത്രക്ഷാരാഗ്നിഭിഃ സമാം

സാ—കടുക്കാത്തോട്പലം ൫, കുരുമുളക് ജീരകം ഇവ ഒരുപലംവീതം. തിപ്പലി ൫, കാട്ടുതിപ്പലിവേർ ൪, കാട്ടുമുളകിൻവേർ

൩, കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങു (ശുദ്ധി) ൪ ചുക്ക് ൫ ഇങ്ങനെ പലങ്ങൾ ചവക്കാരം പലം ൨. ചേർക്കുരു (ശുദ്ധിചെയ്ത) പലം ൪ കാട്ടുചേന (ശുദ്ധി) പലം ൪ ഇവ അരച്ചു് പിന്നെ ശർക്കരചേർത്തരച്ചു ഗുളികയാക്കി സേവിക്ക. പാൽ അന്നപാനമാക്കി സേവിക്കണം. അർശസ്സു ശമിക്കും.

തിപ്പലിമുതൽ ൨. ൩. എന്നിങ്ങനെ ഇരട്ടിക്കണമെന്നും പക്ഷമുണ്ടു്.

൯൦ സ്വരണാദിചൂർണ്ണം.

ചൂർണ്ണീകൃതാഃ ഷോഡശസൂരണസ്യ ഭാഗാസ്തതോഽർദ്ധേന ച ചിത്രകസ്യ
മഹൗഷധാംശോ മരിചസ്യ ചൈകോ ഗുളേന ദുർന്നാമജയായ പിണ്ഡീ

സാ—കാട്ടുചേനപ്പൊടികഴഞ്ചു (ഭാഗം) ൧൬ കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങ് (ശുദ്ധി) പൊടി ഭാഗം ൪ ചുക്കു ഭാഗം ൨ കുരുമുളകു ഭാഗം ൧ ഇവ ചൂർണ്ണിച്ചു ശർക്കരചേർത്തു സേവിക്ക. അർശസ്സു ശമിക്കും.

൯൧ ചന്ദനാദികഷായം.

ചന്ദനകിരാതതിക്തകധന്വയവാസകാഃ സവത്സകാഃ കഥിതാഃ
രക്താർശസാം പ്രശമനാ ദാർവീത്വഗുശീരനിംബാശ്ച

സാ—ചന്ദനം പുണ്ണവേർ കൊടിത്തൂവവേർ കടകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായവും മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, രാമച്ചം വേപ്പിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായവും രക്താർശസ്സിനെ ശമിപ്പിക്കും.

൯൨ ഉശീരാദികഷായം.

ഉശീരകിഞ്ജൽക്കമൃണാളശീത ശതാവരീ വത്സവൃഷാംബുമോചഃ
രക്താർശസം ഹന്തി ബലാകഷായഃ കാളാരി മേഘോത്ഥമഥീരജം വാ

സാ—രാമച്ചം താമരയല്ലി താമരവളയം ചന്ദനം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് കടകപ്പാലയരി ആടലോടകവേർ മുത്തങ്ങ ഇവ സമം കഷായംവച്ചു സേവിക്ക. അർശസ്സു ശമിക്കും. കുറുന്തോട്ടിവേർ കഷായം, കരിവേലപ്പട്ടകൊണ്ടുള്ള കഷായം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങുകൊണ്ടുള്ള കഷായം ഇവയും (ഓരോന്നും) രക്താർശസ്സിനെ ശമിപ്പിക്കും.

൯൩ കുടജാവലേഹം (൧)

തുലാം ദിവ്യാംഭസി പചേച്ച ദ്രോണായാഃ കുടജ ത്വചഃ
നീരസായാം ത്വചികാഥേ പൂതേ സൂക്ഷ്മരജീകൃതാൻ
സമംഗാഫലിനീമോചരസാൻ മുഷ്ടിപ്രാംശകാൻസമാൻ
തൈലാജ്യശർക്കരയാചാൻ ദദ്യാത് തതോ ദർവീപ്രലേപനം
പക്വം ച ലേഹം ലീഢ്വാ ച തം യഥാഗ്നിബലം പിബേത്
പേയാം മണ്ഡം പയശ്ഛാഗം ഗവ്യം വാ ചാഗദുഗ്ദോളികം

ലേഹോയം ശമയത്യാശു രക്താതിസാരപായുജാൻ
ബലവദ്രക്തപിത്തഞ്ച സ്രവദൂർദ്ധ്വമധോപി വാ.

സാ — ൧൦൦ പലം കുടകപ്പാലവേർതൊലി പച്ചയായിട്ടുതന്നെ കഷായംവെച്ചു നാലിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു് പറച്ചുണ്ടവേർ തൊഴുതപ്പു ഇലവിൻപശ ഇവ ഒരോപലവും കുടകപ്പാലയരി മൂന്നുപലവും പൊടിച്ചു ചേർത്തിളക്കി ചട്ടുകത്തിൽ പാറവന്ന പാകത്തിൽ എടുത്തു സേവിക്കുക. അന്നപാനം-കഞ്ഞി ആട്ടിൻപാൽ പശുവിൻപാൽ ഇവയാകാം. രക്താതിസാരം രക്താർശസ്സ്, മേല്പോട്ടോ കിഴ്പ്പോട്ടോ ഗതിയായ രക്തപിത്തം മുതലായവ ശമിക്കും

യോഗരത്നാകരത്തിൽ സർവ്വാതിസാരചികിത്സയിൽ രണ്ടുതരം കുടജാവലേഹങ്ങൾ പറയുന്നുണ്ട് — കുടജഫാണിതം എന്ന പേരിൽതന്നെ ശ്ലോകരൂപമായിട്ടല്ലാതെ യോഗങ്ങളും കാണുന്നുണ്ട്.

കൗടജത്രിഫലാനിംബപടോലഘനനാഗരൈഃ എന്ന കൗട ചൂർണ്ണവും അർശസ്സിനു ഔചിത്യേന യോജിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്. മേൽപ്പറഞ്ഞ ഔഷധയോഗങ്ങൾക്കെല്ലാം ഗ്രന്ഥഭേദം ഉണ്ട്.

കുടജഫാണിതം (൨)

കുടകപ്പാലയുടെ അരി പലം ൧൦. തൊലി പലം ൨൫ വേരു പലം ൯. പൂവു പലം ൪. തളിർ പലം ൨. വെള്ളം ഇടങ്ങഴി ൧൬. കഷായംവെച്ചു ൪ ഇടങ്ങഴിയാക്കി ശർക്കര പലം ൧൬. പൊടിച്ചുചേർക്കാൻ-മാങ്ങയണ്ടിപ്പരിപ്പ് മാതളത്തോട് വയമ്പ് കുടകപ്പാലത്തോട് പാടക്കിഴങ്ങ് ജാതിക്കാ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ കരിഞ്ജീരകം ചായില്യം അതിവിടയം മൂവിലവേർ ഇലവിൻപശ അവിയൻ ഇവ ൨ കഴഞ്ചുവീതം. ചെറുതേൻ ഇടങ്ങഴി ൧. പാകമാക്കി സേവിക്ക. ഗ്രഹണി അതിസാരം അർശസ്സ് മുതലായവയ്ക്കു നന്ന്.

ഉദാവർത്തചികിത്സ.

൭൧ കുലത്ഥഫലത്രൂനാദി കഷായം.

കുലത്ഥഫലത്രൂനൈരണ്ഡപാഠാഗ്രന്ഥികനാഗരൈഃ
കഷായഃ സയവക്ഷാരഃ ശൂലോദാവർത്തനാശനഃ.

സാ — പഴമുതിര വെളുത്തുള്ളി ആവണക്കിൻവേർ പാടക്കിഴങ്ങ് കാട്ടുതിപ്പലിവേർ ചുക്ക് ചവർക്കാരം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ശൂലരോഗത്തേയും ഉദാവർത്തത്തേയും ശമിപ്പിക്കും.

വ്വ൨. ത്രിവൃദ്ദന്തീകഷായം.

ദന്തീത്രിവൃത്കഷായശ്ച ലശുനസ്വരസസ്തഥാ
ഏരണ്ഡതൈലം ദുഗ്ദ്ധക്ഷീരം ഉദാവർത്തഹരംപരം.

സാ — നാഗദന്തിവേർ ത്രികോല്പക്കൊന്ന ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായത്തിൽ വെളുത്തുള്ളിനീരും ആവണക്കെണ്ണയും കള്ളിപ്പാലും ചേർത്തു സേവിക്ക; ഉദാവർത്തം ശമിക്കും.

വ്വ൩. കല്യാണക്ഷാരം.

ത്രികടുത്രിപടുശ്രേയസ്യാ ദന്ത്യന്ത്യൂരചിത്രകം
ജർജ്ജരം സ്നേഹമൂത്രാക്തമന്തർധൂമം വിപാചയേത്
ശരാവസന്ധൗ മൃല്ലിപ്തേ ക്ഷാരഃ കല്യാണകാഹ്വയഃ
സപീതഃ സർപ്പിഷായുക്തോ ഭക്തേ വാ സ്നിഗ്ദ്ധഭോജിനാം
ഉദാവർത്തവിബന്ധാർശോ ഗുന്മപാണ്ഡൂദരക്രിമീൻ
മൂത്രസംഗാശ്മരീശോഫഹൃദ്രോഗഗ്രഹണീഗദാൻ
മേഹപ്ലീഹരുജാനാഹശ്വാസകാസാംശ്ച നാശയേത്.

സാ — ചുക്ക മുളക തിപ്പലി ഇന്തുപ്പ് വിളയുപ്പ് തുവച്ചിലയുപ്പ് ത്രിഫലത്തോട നാഗദന്തിവേർ ചേർക്കുരു കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ഇവ സമം എടുത്തു ഇടിച്ചു ആവണക്കെണ്ണയും ഗോമൂത്രവും ചേർത്തുകുഴച്ചു ഒരു ചട്ടിയിലാക്കി വേറെ ഒരു ചട്ടികൊണ്ടടച്ചു അവയുടെവക്ക് പുഴുക്കൂടാതെ മണ്ണുകൊണ്ടു അടച്ചു (നല്ലപോലെ ശീലമൺചെയ്യണം) വറളിയോ വിറകോ കത്തിച്ചു അതിൽവച്ചു നീററി ക്ഷാരമാക്കുക; കല്യാണക്ഷാരമെന്നിതിന്നു പേർ. നെയ്യിൽ മത്തിച്ചു സേവിക്ക, നെയ്യിൽക്കൂട്ടി ഉണ്ണുകയും ആകാം. ഉദാവർത്തം സ്രോതോബന്ധം അർശസ്സ് ഗുന്മം പാണ്ഡുരോഗം മഹോദരം കൃമിരോഗം മൂത്രകൃച്ഛ്രം അശ്മരി ഹൃദ്രോഗം ഗ്രഹണീരോഗം മുതലായവ ശമിക്കും.

വ്വ൪. മുസ്താകരഞ്ജാദികഷായം.

മുസ്താകരഞ്ജാതിവിഷാഗ്നിവില്വ-
മഹൗഷധഗ്രന്ഥികവത്സകാനാം
കഷായോ ഹന്ത്യാമമഥോ നിരാമം
പ്രവൃദ്ധശൂലന്ത്വതിസാരമുഗ്രം.

സാ — മുത്തങ്ങാ പുങ്കിൻതൊലി അതിവിടയം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ കൂവളവേർ ചുക്ക കാട്ടുതിപ്പലിവേർ കുടകപ്പാലയരി ഇവ സമം കഷായം. ദഹിച്ചും ദഹിക്കാതെയും വയററിൽ വേദനയുള്ളതും ഉഗ്രമായിട്ടുള്ളതുമായ അതിസാരത്തെ ശമിപ്പിക്കും.

൮൫ സാനന്താദിഗണം (കണ്ഠ്യാമയഘ്നഗണം)

സാനന്താതിവിഷാകൃമിഘ്നഹുതഭുക്പാഠാവചാധാതകീ
ലോധ്രാംബഷ്ഠവടാങ്കരോളയനിശാപത്മാസമംഗാഭയാഃ
ഏലാമോചരസാജമോദചപലാമൂലാരളുത്വൃഷണം
വിലംഗേതി ബഹുപ്രകാരവിഹിതഃ കണ്ഠ്യാമയഘ്നോഗണഃ.

സാ — കൊടിത്തൂവവേർ, അതിവിടയം, വിഴാലരി, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, പാടക്കിഴങ്ങ്, വയമ്പു, താതിരിപ്പൂവ്, പാച്ചോറ്റിത്തൊലി, അമ്പഴത്തൊലി, പേരാൽമൊട്ട്, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, ഓരിലത്താമരവേർ, പടർച്ചുണ്ടവേർ, കടുക്കാത്തോട്, ഏലത്തരി മോചരസം=ഇലവർങ്ങ്ഗം നവമ്പശ (മാവിൻപശ എന്നും പക്ഷമുണ്ട്) അയമോദകം കാട്ടുതിപ്പലിവേര് പെരുമരപ്പട്ട (പെരുമലമെന്നുപറയുന്ന ചെടിയുടെ വേരിലെത്തൊലിയും മേൽ പറഞ്ഞഗണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്താൻ യോഗ്യതയുള്ളതാണ്) ചുക്കു മുളക് തിപ്പലി കൂവളവേർ ഇവ അതിസാരമുതലി ഉദരാശ്രിതങ്ങളായ ഗ്രഹണി ശൂലാർശോരോഗാദികളെ ശമിപ്പിക്കുന്നതാണ്. പ്രകൃതത്തിൽ സമാംശം കഷായംവെച്ചു സേവിപ്പിക്കാൻ വിധിക്കുന്നു.

വിഷൂചികാചികിത്സ.

൮൬ വില്വാജമോദാദികഷായം

വില്വാജമോദഘനനാഗരധാന്യകോഗ്രാ-
പൂതികവാളകശരീഫലൈഃ ശൃതാംഭഃ
തൃട്ശൂലവാൻ പരിപിബേദഥവാ വിഷൂച്യാം
കൈടര്യസിദ്ധസലിലം ശരപുംഖജം വാ.

സാ — കൂവളവേർ അയമോദകം മുത്തങ്ങ ചുക്ക കൊത്തമല്ലി വയമ്പു് ആവിൽത്തൊലി ഇരുവേലി കച്ചോലം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ഇവ കഷായംവെച്ചുസേവിക്ക; വിഷൂചികശമിക്കും. കുമിഴിൻവേരും കൊഴിഞ്ഞിൽവേരും കഷായംവെച്ചു സേവിക്കാം.

൮൭ ആശാള്യാദിഗുളിക

ആശാളി കിരിയാത്തു് ജീരകം ഇവ അയമോദകകഷായത്തിൽ അരച്ചു പഴകംചേർത്തു ഗുളികയാക്കി അയമോദകകഷായത്തിൽ സേവിക്ക. വിഷൂചികശമിക്കും.

ഗ്രഹണീചികിത്സ.

൮൮ പഥ്യാദികഷായം.

പഥ്യാവ്യോഷപുനൎന്നവാംബുദനിശാപൂതീകയുഗാജ്ഝടാ
പാഠാബില്വഘനപ്രിയാളകണാമൂലോഗ്രഗന്ധാഗ്നിഭിഃ
ചവ്യാജീപൃകബാണപുംഖസഹിതൈരേതൈഃ പ്രസിദ്ധം ജലം
പേയം തത് ബഹുദോഷജഗ്രഹണിഭിൎമ്മൈവശ്യദാ വാഽമൃതം.

സാ—കടുക്കാത്തോട് ചുക്ക മുളക തിപ്പലി തഴുതാമവേര മുത്തങ്ങ വറട്ടുമഞ്ഞൾ പുങ്കിൻതൊലി ആവിത്തൊലി കീഴാനെല്ലിവേർ പാടക്കിഴങ്ങ കൂവളവേർ അതിവിടയം പെരുമരത്തൊലി കാട്ടുതിപ്പലിവേർ വയമ്പു കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ കാട്ടുമുളകിൻവേർ അയമോദകം കൊഴിഞ്ഞിൽവേര് ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ഗ്രഹണിയെ ശമിപ്പിക്കം.

൮൯ പാഠാകരഞ്ജാദികഷായം.

പാഠാകരഞ്ജപഥ്യാപഞ്ചകോലൈഃ
കൈഡൎയ്യപഥ്യാശരപുംഖബില്വൈഃ
കഷായോ നിഹന്യാത് കണയാവിമിശ്രോ
ഗുന്മാതിസാരഗ്രഹണീവികാരാൻ.

സാ—പാടക്കിഴങ്ങ് പുങ്കിൻവേർതൊലി ആവിൽത്തൊലി പഞ്ചകോലം (തിപ്പലി കാട്ടുതിപ്പലിവേർ കാട്ടുമുളകിൻവേർ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ചുക്ക ഇവ) കമിഴിൻവേർ കടുക്കാത്തോട കൊഴിഞ്ഞിൽവേർ ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം തിപ്പലിപ്പൊടി മേമ്പൊടി ചേൎത്തു സേവിക്ക. ഗുന്മം അതിസാരം ഗ്രഹണി ഇവ ശമിക്കം.

൯൦ ഹിംഗ്വഷ്ടകം (അഷ്ടചൂൎണ്ണം)

ത്രികടുകമജമോദം സൈന്ധവം ജീരകേ ദ്വേ
സമധരണധൃതാനാമഷ്ടമോ ഹിംഗുഭാഗഃ
പ്രഥമകബളഭോജ്യസ്സൎപ്പിഷാ ചൂൎണ്ണകോഽയം
ജനയതി ജഠരാഗ്നിം വാതഗുന്മം നിഹന്തി.

സാ—ചുക്ക മുളക തിപ്പലി അയമോദകം ഇന്തുപ്പ ജീരകം കരിംജീരകം ഇവ സമാംശം, ഇവ എല്ലാംകൂടിയതിന്റെ എട്ടിലൊന്നു കായം ചേൎത്തു പൊടിച്ചു നെയ്യിൽ കുഴച്ചു ഊണുകാലത്തു ആദ്യത്തെ ഉരുളയിൽവച്ചു ഭക്ഷിക്കുക. എന്നാൽ ജഠരാഗ്നിബലമുണ്ടാകം; വാതഗുന്മം ശമിക്കം.

ഇതിന്നു ചുക്കകഴഞ്ച് ൧ മുളകകഴഞ്ചു ൧ തിപ്പലികഴഞ്ച് ൯ അയമോദകംകഴഞ്ച് ൨ ഇന്തുപ്പു കഴഞ്ചു ൧ ജീരകം കഴഞ്ച് ൯

കരിഞ്ജീരകം കഴഞ്ച് ൩ കായം കഴഞ്ച് ൳. ഇവ ചൂർണ്ണിച്ചു മുക്കാൽ കഴഞ്ചുവീതം മേൽപറഞ്ഞതുപോലെ സേവിക്കാൻ. ഒരു ഗ്രന്ഥകാരൻ വിധിക്കുന്ന മേൽപറഞ്ഞ ശ്ലോകത്തിന് എങ്ങനെ ഈ വ്യാഖ്യാനം വന്നു എന്നറിയുന്നില്ല. ഇതു ഫലപ്രദമല്ലെന്നല്ല പറയുന്നതു്. പക്ഷേ മറ്റൊരു സ്വതന്ത്രം അഷ്ടചൂർണ്ണംമാത്രമെന്നു ഭേദം.

൯൩ പാഠാദിഘൃതം

പാഠാ ചവ്യകരഞ്ജയുഗ്മകരപുംബൊഗന്ധ്യബ്ദശുണ്ഠീരസേ
സിദ്ധം സൈന്ധവപഞ്ചകോലകവിഷാഭിക്ഷാരഹിംഗ്വംബുഭിഃ
സാജാജീദ്വയദീപ്യകൈർഘൃതമദോ ദദ്യാന്നരായാർശകാ-
ശ്ലൂർജ്ജേശ്വാസപാണ്ഡ്വാമയ വഹ്നിജനനം ഗുന്മഗ്രഹണ്യന്തകം.

സാ— പാടക്കിഴങ്ങ്, കാട്ടുമുളകിൻവേർ, പുങ്കിൻതൊലി, ആവിത്തൊലി, കൊഴിഞ്ഞിൽവേര്, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, മുത്തങ്ങ, ചുക്ക് ഇവ സമം കഷായംവെച്ച് നാലൊന്നാക്കി എടുത്ത് ഇഞ്ചിനീർ, പുളിയാരൽനീര്, ആട്ടിൻമോർ ഇവയും നെയ്യും ചേർത്ത് പഞ്ചകോലം (൪൯-ാം യോഗത്തിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്) ഇന്തുപ്പ് അതിവിടയം, ചവർക്കാരം, തുവർച്ചിലക്കാരം, അയമോദകം, കായം, ഇരുവേലി, കരിഞ്ജീരകം ഇവയും കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കുക. ഗുന്മം ഗ്രഹണി ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. അഗ്നിക്കു ദീപ്തിവരുത്തും.

൯൪ ചാർങ്ങേര്യാദിരസായനം.

ചാർങ്ങേരിനീരുമുത്തങ്ങനീരുമൊപ്പംകലർന്നതിൽ
ജാതിക്കാശുണ്ഠിദീപ്യഞ്ച കുടജംചാഹിഫേനവും
മൂതാഢിപൂളപ്പശയും ഒപ്പമൊപ്പംപൊടിച്ചുടൻ
ഖഡിതാൻമധു താൻചേർത്തു ലേഹമാക്കിച്ചമച്ചുടൻ
സേവിക്കിലതിസാരേ ച ഗ്രഹണിക്കും ഗുണം തുലോം.

സാ— പുളിയാരൽനീർ മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങിൻനീർ ഇവയിൽ ജാതിക്ക, ചുക്ക്, അയമോദകം, കുടകപ്പാലയരി, അവീയൻ, മാങ്ങായണ്ടിപ്പരിപ്പ്, ഇലവിൻപശ ഇവ ചേർത്തു തേനുംചേർത്തു ലേഹവിധിപ്രകാരം പാകംചെയ്തു സേവിക്ക. (തേനോ തൈരോ കൂട്ടാം) അതിസാരത്തിനും ഗ്രഹണീരോഗത്തിനും നന്ന്.

൯൫ പാഠാത്ര്യാദിലേഹം.

പാഠാവത്സകധന്വയാസകണാമാദ്രീസമംഗാതഥാ
ശുണ്ഠീമോചരസാജമോദവിജയാജാതീഫലാംഭോമുചാം
താളാധാതകിനാളികേരകുസുമാദധ്യന്നഭാവാ മാക്ഷികൈഃ
സർവ്വം നാശയതി പ്രകോപമഥവാ മൂലാമയം ജാഠരം.

സാ—പാടക്കിഴങ്ങ്, കടുകപ്പാലയരി കൊടിത്തൂവവേർ തിപ്പലി വയമ്പ്, പടർച്ചുണ്ടവേർ കീഴാനെല്ലിവേർ ചുക്ക്, ഇലവർങ്ഗം നറുംപശ (ഇവറ്റക്കു രണ്ടിനുംകൂടി മോചാരസത്തിന്നു മാവിൻകറ എന്നും പക്ഷമുണ്ട്); അയമോദകം കഞ്ചാവ് (വിജയാശബ്ദത്തിന്നു കടുക്ക എന്ന് അൎത്ഥം ഉള്ളതിനാൽ അതും ചേൎത്തുവരുന്നു. കഞ്ചാവുതന്നെയാണ് പരമ്പരയായി ചേൎത്തുവരുന്നതു്. കഞ്ചാവ് എന്നും ആ പദത്തിനൎത്ഥമുണ്ട്) ജാതിക്ക മുത്തങ്ങ കദളിവാഴ മാണം താതിരിപ്പൂ തെങ്ങിൻപൂക്കുല തൈർ തേൻ ഇവ ചേൎത്തു ലേഹമാക്കി സേവിക്ക. ഗ്രഹണിക്കും അൎശസ്സിനും അതിസാരത്തിനും നന്ന്.

ഇതിന്റെ വിധാനം. പാടക്കിഴങ്ങ്, തിപ്പലി, ചുക്ക്, ഇലവൎങ്ഗം, നറുംപശ, അയമോദകം, ജാതിക്ക, മുത്തങ്ങ, താതിരിപ്പൂ, തെങ്ങിൻപൂക്കുല, കഞ്ചാവ് ഇവ പൊടിവകയിൽ ഉൾപ്പെട്ടതിയും (ചിലതു് അരച്ചുചേൎക്കുക) ബാക്കിയുള്ള മരുന്നുകൾ കഷായംവെച്ചു ചേൎത്തും തൈർ പാകത്തിന്നു മുമ്പിലും തേൻ പിമ്പും ചേൎത്തു പാകപ്പെടുത്തിയുമാണ് സേവിച്ചുവരാറുള്ളതു് എന്നും ഫലപ്രദമാണ് എന്നും പ്രയോഗവിജ്ഞന്മാർ്ക്കറിവുള്ളതാണ്.

൬൧ ചാർങ്ഗേര്യ്യാദിഗുളിക.

പുളിയാരില കഴഞ്ച് ൧൬ നെല്ലിക്കാത്തോട് അയമോദകം ഇവ എട്ടുകഴഞ്ചുവീതം ജീരകം കരിംജീരകം ഇവ രണ്ടുകഴഞ്ചുവീതം പൊടിച്ച് പത്തുകഴഞ്ച് മാങ്ങയണ്ടിപ്പരിപ്പുംചേൎത്തു തൈർവീഴ്ത്തി അരച്ച് നെല്ലിക്കാപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി തൈർവെള്ളത്തിൽ സേവിക്ക. എല്ലാ ഗ്രഹണിയും ശമിക്കും.

കൃച്ഛ്റചികിത്സ

൬൨ ദശമൂലബലാദികഷായം.

ദശമൂലം ബലാമൂലം ദ്രാക്ഷായഷ്ടീപ്രാഹ്വചന്ദനം
കഷായയിത്വാ പിബേദേതത് മൂത്രകൃച്ഛ്റസ്യ ശാന്തയേ.

സാ—ദശമൂലം (൬-ാംയോഗത്തിൽ പറഞ്ഞു) കുറുന്തോട്ടിവേര്, മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം, എരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം മൂത്രകൃച്ഛ്റത്തെ ശമിപ്പിക്കും.

൬൩ പത്മാവർദ്ധാദികഷായം.

പത്മാവതീബലൈരണ്ഡദശമൂലപുനൎന്നവൈഃ
കഷായം മധുസിതായുക്തം മൂത്രകൃച്ഛ്റവികാരജിത്.

സാ—ഓരിലത്താമര ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് കുറുന്തോട്ടിവേര് വെള്ളത്താവണക്കിൻവേർ ദശമൂലം തഴുതാമവേർ ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം തേനും പഞ്ചസാരയും മേമ്പൊടിചേർത്ത് സേവിക്ക. മൂത്രകൃച്ഛ്രം ശമിക്കും.

ഇതിൽ ദശമൂലം ൧൦-ാം യോഗത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

൯൭ പത്മാപത്ത്രാദികഷായം.

പത്മാപത്ത്രയഷ്ടീസ്ഥിരകണ്ടബൃഹതീദ്വന്ദ്വതൃണാൽപഞ്ചമൂലം
ബ്ലാനന്നാറിതാർതാവലൊടപി കരുവിക്കണ്ടഭൃതാലയുക്തം
ക്ഷുദ്രാദ്രാക്ഷാവിദാരീക്ഷുകവരണകൈരുശ്ശീരിത്ഗോക്ഷുരാദ്യൈഃ
കഥംതന്നെമേമ്പൊടിയുംചേർത്തിട്ടുക വലുതായുള്ളകൃച്ഛ്രാശ്മരീഷു

സാ—ഓരിലത്താമര വെൺകുറുന്തോട്ടിവേർ എരട്ടിമധുരം ഓരിലവേർ മൂവിലവേർ ചെറുവഴുതിനവേർ വെൺവഴുതിനവേർ തൃണപഞ്ചമൂലം (൧൦-ാം യോഗത്തിൽ വിവരിച്ചു) ചെറുപൂള നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് താർതാവൽവേർ കരുവിക്കിഴങ്ങ് നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് കല്ലൂർവഞ്ചി തിപ്പലി മുന്തിരിങ്ങ പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങ് വയൽച്ചുള്ളിവേർ നീർമാതളത്തിൻതൊലി ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇവ കഷായംവെച്ച് കന്മദം മേമ്പൊടിചേർത്ത് സേവിക്ക. നെയ്യുംകൂടി മേമ്പൊടിചേർക്കണം. കഠിനമായ മൂത്രകൃച്ഛ്രവും അശ്മരിയും ശമിക്കും.

൯൮ ബൃഹത്യാദിഗണവിധാനം.

ചെറുവഴുതിനവേര് വെൺവഴുതിനവേര് ഓരിലവേര് മൂവിലവേര് ഇവ ൨-കഴഞ്ചുവീതം. ഞെരിഞ്ഞിൽ കഴഞ്ച് ൪. ഇടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച് പാൽക്കഷായമാക്കിയോ നെയ്യുമേമ്പൊടിചേർത്തോ സേവിക്ക. മൂത്രകൃച്ഛ്രം ശമിക്കും. മേൽപ്രകാരം നെയ്യുകാച്ചി സേവിക്കുകയുമാകാം.

൯൯ വ്യാഘ്രീഗോക്ഷുരാദികഷായം.

വ്യാഘ്രീഗോക്ഷുരമത്സ്യാക്ഷീപത്മാപാഷാണഭേദകൈഃ
കപോതപങ്കകതകവരീശിഗ്രുകബാലകൈഃ
ശൃതക്ഷീരമപിശിഷ്ടോയംകഷായഃശർക്കരാന്വിതഃ
മൂത്രകൃച്ഛ്രാണി സർവാണി രക്തസ്രാവഞ്ച നാശയേത്.

സാ—ചെറുവഴുതിനവേര് ഞെരിഞ്ഞിൽ മീനാങ്ങാണി ഓരിലത്താമര കല്ലൂർവഞ്ചി (കപോതവങ്കശബ്ദം പാഠം പിഴയാണെന്നുതോന്നുന്നു. മാടപ്രാവിൻമലമാണോ എന്നും സംശയമുണ്ട്. അടയ്ക്കാമണിയൻവേര് എന്നു ചിലർ വ്യാഖ്യാനിച്ചതും ശരിയെന്നുതോന്നുന്നില്ല) തേറ്റാമ്പരൽ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് പുനർമ്മുരി

ങവേര് ഇരുവേലി ഇവ കഷായംവെച്ചു ഇരട്ടി പാൽചേൎത്തു വററിച്ചു് പഞ്ചസാര മേമ്പൊടിചേൎത്തു സേവിക്ക. മൂത്രകൃച്ഛ്രം ശമിക്കും. രക്തസ്രാവംകൂടി ശമിക്കുമെന്നും ഫലശ്രുതി ഉള്ളതിനാൽ ആ സ്ഥാനത്തിൽ മാതളപ്രാവിൻമലവും യുക്തമാണ്.

൧൦൦ പത്ഥ്യഗോക്ഷുരാദികഷായം

പത്ഥ്യാഗോക്ഷുരശമ്യാകധന്വയാസാശ്മഭേദകൈഃ
ക്വാഥം പിബേത് സരുഗ്ദാഹേ കൃച്ഛ്രേ മധുസിതായുതം.

സാ — കടുക്കാത്തോട് ഞെരിഞ്ഞിൽ കൊന്നത്തൊലി കൊടിത്തൂവവേര് കഴട്ടിക്കയ്പ്പ്രിപ്പ് ഇവ കഷായം. തേനും പഞ്ചസാരയുംചേൎത്തുസേവിക്ക. മൂത്രകൃച്ഛ്രം ശമിക്കും. ഇങ്ങനെയല്ലാതെയും പാഠം കാണുന്നതു് പരമ്പരാഗതമാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

൧൦൧ ത്രൈകണ്ടകഘൃതം.

ക്വാഥൈസ്ത്രികണ്ടകൈലാഗിരിജതുസശിലാഭേദയഷ്ടീവരീണാം
ഭദ്രാക്ഷാംബുശൗണ്ഡീവസുകവരികാശേഷുമത്സ്യാക്ഷികാണാം
കല്ക്കൈരേഭിസ്സദുഗ്ധം ഹരതി ഘൃതമിദം സേവിതംമൂത്രദോഷാൻ
മേഹാൻകൃച്ഛ്രാണി സർവ്വാണ്യനിലമപി തഥാ ശർക്കരാമശ്മരീം ച

സാ — ഞെരിഞ്ഞിൽ ഏലത്തരി കന്മദം കല്ലൂർവഞ്ചി എരട്ടിമധുരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് ഞാറവൽവേര് മുന്തിരിങ്ങ ഇരുവേലി തിപ്പലി താർതാവൽവേര അത്തിതിപ്പലി കശവേർ കരിമ്പ് മീനാങ്ങാണി ഇവ കല്ക്കം. പാൽ സമംചേൎത്ത് നെയ്യു കാച്ചി അരിച്ചുസേവിക്ക. പ്രമേഹം മൂത്രകൃച്ഛ്രം അശ്മരി (കല്ലടപ്പ്) ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

൧൦൨ വസ്ത്യാമയാന്തകഘൃതം.

ദാർവീമധുകമത്സ്യാക്ഷീപത്മാപാഷാണഭേദകം
ബൃഹത്യംശുമതീചണ്ഡാശാരിബേക്ഷുകശേരുകം
കപോതവങ്കേക്ഷുരകം വസുകം ശിഗ്രു വാളകം
വാരാഹീവരണംദ്രാക്ഷാഭദ്രയഷ്ടീപലാംശകാ
പൃഥക് ത്രിപലികം ക്ഷുണ്ണം സർവ്വതുല്യഞ്ച ഗോക്ഷുരം
ദ്രോണേഽപാംവിപചേത്തത്ര പാദശിഷ്ടേ പരിസ്രുതേ
പ്രക്ഷിപ്യ സർപ്പിഷഃ പ്രസ്ഥം ദത്വാ ക്ഷീരം വരീരസം
ധാത്രീബിംബീരസഞ്ചാപി നാളികേരോദകം തഥാ
കൂശ്മാണ്ഡോർവാരുകജലംസ്നേഹദ്വിഗുണിതം തഥാ
ദ്രവ്യൈഃ സുപിഷ്ടൈഃ സംയുക്തൈരേഭിർമൃദ്വഗ്നിനാപചേത്
പരൂഷകോൽപലത്രുടീമധൂകഹിമഭാരളിഃ
ത്രിഫലാപിപ്പലീകൗന്തീശൃംഗീവേരൈസ്സസൈന്ധവൈഃ

ഹസ്തിപിപ്പല്യപാമാർഗ്ഗമഞ്ജിഷ്ഠാപത്മകേസരൈഃ
മുസ്താകസ്തുംബരീലോധ്രൈസ്സൗശാഗന്ധാപുന്നാഗൈഃ
സാജമോദ്യേലക്കർപൂരഫലൈർവാരിപത്രകശൃംഗിഭിഃ
ശിലാജിതപലാശാഗൈരൈസ്തുഃ സിദ്ധം തൽസേവിതം ഘൃതം
മൂത്രകൃച്ഛ്രാണി സർവാണി ശർക്കരാമശ്മരീമപി
പാനവസ്ത്യാദിഭിർയ്യുക്തം നാശയേന്നാത്രസംശയഃ
വാതപിത്തസമുല്പന്നാൻ സർവാൻ വസ്തിഗതാൻ ഗദാൻ
പ്രമേഹേണ സഹ ക്ഷിപ്രമപാമാർഗ്ഗയതേ ധ്രുവം
“വസ്ത്യാമയാന്തക”മിദം ദേവദേവേന ഭാഷിതം.

സാ—മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഇലിപ്പക്കാതൽ മീനാങ്കാണി ഓരിലത്താമര കല്ലൂർവഞ്ചി ചെറുവഴുതിനവേർ വെൾവഴുതിനവേർ ഓരിലവേർ മൂവിലവേർ നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് കരിമ്പ് കഴിമുത്തങ്ങ ആവണക്കിൻവേർ വയൽച്ചുള്ളിവേർ താർതാവൽവേർ മുരിങ്ങവേർതൊലി ഇരുവേലി നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് നീർമാതളവേർതൊലി മുന്തിരിങ്ങ ചെറുപൂള കുമിഴിൻവേര് ഇവ മൂന്നുപലംവീതം. ഇവയെല്ലാംകൂടിയിടത്തോളം തൈരിഞ്ഞതിൽ. ഇവ നൂറു ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു നാലിലൊന്നാക്കണം. നെയ്യ് ഇടങ്ങഴി ൧. പാൽ ശതാവരിക്കിഴങ്ങിൻനീര് പച്ചനെല്ലിക്കാനീര് കോവൽനീര് ഇളനീർവെള്ളം കുമ്പളങ്ങാനീര് വെള്ളരിക്കാനീര് ഇവ നെയ്യോടെ ഇരട്ടി ചേർക്കണം. കല്ക്കത്തിന്—ചിററീന്തൽവേര് ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ് ഏലത്തരി ഇലിപ്പക്കാതൽ ചന്ദനം ദേവതാരം ത്രിഫലത്തോട് തിപ്പലി അരേണുകം ചുക്ക് ഇന്തുപ്പ് അത്തിത്തിപ്പലി ചെറുകടലാടി മഞ്ചട്ടി താമരയല്ലി മുത്തങ്ങ ഇരുവേലി പാച്ചോററിത്തൊലി അമുക്കരം തമിഴാമവേര് നാഗ്ഗൂരണവേര് വയൽച്ചുള്ളിഅരി കാട്ടുമുതിര പച്ചില കർക്കടകശൃംഗി ഇവ ഓരോകഴഞ്ചുവീതം. ഇതിൽ പകതി കന്മദം. ഈ നെയ്യ് കാച്ചി അരിച്ചു സേവിച്ചാൽ സർവമൂത്രകൃച്ഛ്രങ്ങളും ശർക്കരയും (കല്ലടപ്പും) മൂത്രാഘാതരോഗവും അശ്മരിയും പ്രമേഹവും ശമിക്കും.

അദ്ധ്യായം ൪

പ്രമേഹചികിത്സ.

൧൦൨. നിശാകതകാദികഷായം.

നിശാ കതകനെല്ലിക്കാ തെച്ചി പാച്ചോററി ഭദ്രകം
ഏകനായകരാമച്ചമേഭിഃ കഷായഃ പ്രമേഹഹാ

സാ—മഞ്ഞൾ തേററാമ്പരൽ നെല്ലിക്കാത്തോട് തെററി (തെച്ചി) പ്പൂവ് പാച്ചോററിവേർതൊലി ചെറുപൂള പൊൻകരണ്ടിവേർതൊലി രാമച്ചം ഇവ സമം കഷായംവച്ചു സേവിച്ചാൽ പ്രമേഹം ശമിക്കും.

൧൪ ആകല്യബ്ദാദികഷായം.

ആകല്യബ്ദഫലത്രയദ്വിരജനീജംബ്വർജ്ജുനക്ഷീരജ—
ത്വക്പാഠാകതകാഗ്നിമന്ഥഖദിരാംബഷ്ഠാസനേന്ദ്രദ്രുമൈഃ
ക്വാഥോ വാരിധികോടകിംശുകസമൈരേഭിഃ കൃതഃ ശീതളഃ
സക്ഷൗദ്രോഽശിലജത്വഘൃഷ്ടസഹിതഃ സർവ്വപ്രമേഹാപഹഃ

സാ—ആവീരക്കുരുവ് മുത്തങ്ങ ത്രിഫലത്തോട് മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഞാവൽത്തൊലി നീർമരുതിൻതൊലി നാല്പാമരത്തൊലി പാടക്കിഴങ്ങ് തേററാമ്പരൽ മുത്തവേര് കരിങ്ങാലിക്കാതൽ അമ്പഴത്തൊലി വേങ്ങക്കാതൽ ദേവതാരം കടൽനാര മുരുക്കിൻതൊലി ഇവ സമം കഷായംവച്ചു തേനും കന്മദവും മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിച്ചാൽ പ്രമേഹങ്ങൾ ശമിക്കും.

൧൫ കതകാദികഷായം.

കതകഖദിരധാത്രീവൈരിദാർവ്വീസമംഗാ—
വിഴലരജനിപാഠാമൃതബീജാഭയാഭിഃ
പ്രസവരസസനാഥം തോയമേഭിഃ പ്രസിദ്ധം
ഹരതി സകലമേഹാൻ സപ്തരാത്രപ്രയോഗാത്.

സാ—തേററാമ്പരൽ, കരിങ്ങാലിക്കാതൽ, നെല്ലിക്കാത്തോട്, പൊൻകരണ്ടിവേർതൊലി, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, പടർച്ചുണ്ടവേര്, ലന്തക്കുരു, വറട്ടുമഞ്ഞൾ, പാടക്കിഴങ്ങ് മാങ്ങയണ്ടിപ്പരിപ്പ്, കടുക്കാത്തോട്, മുത്തങ്ങ ഇവ സമം കഷായംവച്ചു തേൻ മേമ്പൊടി ചേർത്തു സേവിക്ക. ഏഴുദിവസം സേവിച്ചാൽ എല്ലാമാതിരി പ്രമേഹങ്ങൾക്കും നന്ന്.

൧൬ നിരൂര്യ്യാദിഗ്ഗുളിക.

നിരൂരി വൈരി തെളി ശുകപുളിംകുരുത്തോൽ
മുക്കാവിളാമ്പശയു,മാമ്പലരീസകാന്താ
ചെമ്മൺ നിശാദ്വയഹിമം സിതയത്തിനീരിൽ
സപ്താഹപിഷ്ടമിഹ മേഹഗണം പിനഷ്ടി.

സാ—നിരൂരിവേര്, പൊൻകരണ്ടിവേർതൊലി, തേററാമ്പരൽ, കടൽനാര, പുളിങ്കുരുവിൻതൊലി, ത്രിഫലത്തോട്, വിളാർമരപ്പശ, ആമ്പലരി, അയസ്കാന്തം, കാവിമണ്ണ്, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, ചന്ദനം, പഞ്ചസാര ഇവ അത്തിനീരിൽ ഏഴു

വസമരച്ചു ഗുളിക ഉരുട്ടി നിഴലുണക്കി സേവിക്ക. സകലമേഹങ്ങളും ശമിക്കും.

൩൨൭ കാൎപ്പാസാസ്ഥ്യാദിഗുളിക.

കാൎപ്പാസാസ്ഥിപുളിങ്കുരുത്തൊലി വരാ രാമച്ചമാവീരവും
വെൺകുന്നിക്കുരുവുംവിളാമ്പശ നിശാ കാന്തഞ്ചതേറാമ്പരൽ
കല്ലിന്മേൽമരമഞ്ഞളെന്നിവസമംകൂട്ടിപ്പൊടിച്ചാദരാൽ
അത്തിപ്പാലിലരച്ചുരുട്ടിനിയതംതിന്നാൽപ്രമേഹാപഹം
നെല്ലിക്കാകഷായമിശ്രം പുനരപിമധുനാമേരിലുംസേവനീയം
നന്നല്ലോമേഹരോഗിക്കമൃതസമമിദം ഭേഷജം ദൎപ്പകേദ്രേകം.

സാ—പരുത്തിക്കുരു പുളിങ്കുരുത്തൊലി ത്രിഫലത്തോട് രാമച്ചം ആവീരം വെള്ളക്കുന്നിക്കുരു വിളാൎമരപ്പശ വറട്ടുമഞ്ഞൾ കാന്തം (ശുദ്ധി) തേറാമ്പരൽ കന്മദം അഭ്രകം (ശുദ്ധി) ഇവ സമം അത്തിനീരിൽ അരച്ചു ഗുളിക ഉരുട്ടി നിഴലുണക്കി സേവിക്ക എല്ലാ പ്രമേഹങ്ങളും ശമിക്കും.

൩൨൮ നിശോശീരാദിതൈലം.

നിശോശീരബലാകഷായേ തൈലമേലാദികല്ക്കവത്
സിദ്ധമഭ്യംഗയോഗേന പിടകാമേഹസൂദനം.

സാ—വറട്ടുമഞ്ഞൾ രാമച്ചം കുറുന്തോട്ടിവേർ ഇവ കഷായം. ഏലാദിഗണം കല്ക്കം. (സൎവ്വാംഗയോഗം) ഈ തൈലം പിടകയേയും പ്രമേഹത്തേയും ശമിപ്പിക്കും.

൩൨൯ ബലാധാത്ര്യാദിതൈലം.

ഏകോദോ ഗോബലാധാത്ര്യോഃ ഗുഡൂച്യാസ്തു തദൎദ്ധകം
ഉശീരസ്യ തദൎദ്ധം സ്യാത് തദൎദ്ധം ഹ്രീബേരകം
തദൎദ്ധം ചന്ദനം യഷ്ടീ പ്രസൂനാ ബകുളസ്യ ച
ദ്രോണേഽപാം സാധയേത് സമ്യഗ് ചതുൎഭാഗാവശേഷിതേ
അത്ര കല്ക്കം പ്രദാതവ്യം മധുകം ചന്ദനദ്വയം
കുഷ്ഠമുല്പലമമ്പുഞ്ച ശാരിബാ ച ത്രിജാതകം
ജാതീഫലം സ തക്കോലം കൎപ്പൂരഞ്ച ശതാവരീ
ജീവകൎഷഭകൌ മേദേ മൃദ്വീകം കുങ്കുമം തഥാ
ലാമജ്ജകഞ്ച ശൈലേയം ചോരകമ്പായപുഷ്കരം
നാഗപുഷ്പം നഖം സ്പൃക്കാ മഞ്ജിഷ്ഠാ കടുരോഹിണീ
അഞ്ജനം സരളം ദാരു ചമ്പകം മൃഗനാഭികം
മധൂകപുഷ്പം ശ്യോനാകം ത്രിഫലാ ഫലിനീ മിസീ
മുസ്താഗരുതഥാമാംസീ തഗരം പത്മകേസരം
കഷായസ്യ സമം ക്ഷീരം രസഃമാമലകസ്യ ച
ദത്വാ തദ്വച്ചതുൎവ്വാൎത്തൈലപ്രസ്ഥം വിപാചയേത്.

ഏതത്തൈലം നിഹന്ത്യാശു പാനാഭ്യഞ്ജനനാവനൈഃ
ശിരോനേത്രഗതാൻ രോഗാൻ ഹന്യാത് പിത്താനിലോത്ഭവാൻ
ഊർദ്ധ്വജത്രുവികാരേഷു വിശേഷേണ പ്രശസ്യതേ.

സാ—കുറുന്തോട്ടിവേർ നെല്ലിക്ക ഇവ സമം അതിൽപകുതി ചിററമൃതു് അതിൽപകുതി രാമച്ചം അതിൽ പകുതിഭാഗം ഇരുവേലി അതിൽ പകുതിഭാഗം ചന്ദനവും ഇരട്ടിമധുരവും ഇലഞ്ഞിപ്പൂവുംകൂടി എടുത്തു ൧൬ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ചു് നാലിലൊന്നാക്കി കല്ക്കത്തിനു് ഇരട്ടിമധുരം ചന്ദനംരണ്ടും വെള്ളക്കൊട്ടം ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങു് ഇരുവേലി നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു് ഏലം ഇലവർങ്ഗം പച്ചില ജാതിക്ക തക്കോലം കർപ്പൂരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങു് ജീവകം ഇടവകം മേദരണ്ടും മുന്തിരിങ്ങ കുങ്കുമപ്പൂ രാമച്ചം നീർക്കിഴങ്ങു് കച്ചോലംരണ്ടും പുഷ്കരമൂലം നാഗപ്പൂവു് അസ്യനഖം നാന്മുഖപ്പുല്ലു് മഞ്ചട്ടി കടുകരോഹിണി അഞ്ജനക്കല്ലു് ചരളം ദേവതാരം ചെമ്പകമൊട്ടു വെതകിൻചട്ടം ഇലിപ്പപ്പൂവു് ചോനകപ്പുല്ലു് ത്രിഫലത്തോടു് ഞാഴൽപ്പൂ ചതകുപ്പ മുത്തങ്ങ ഞെകിൽ മഞ്ചി തകരം താമരയല്ലി ഇവ കല്ക്കവും കഷായത്തിനു സമം പാലും പാലിനുസമം നെല്ലിക്കാനീരും ശതാവരിനീരും ഇടങ്ങഴി എണ്ണയുംചേർത്തു കാച്ചുക. ഈ തൈലം ശിരോരോഗങ്ങളേയും നേത്രരോഗങ്ങളേയും പിത്തംകൊണ്ടും വാതംകൊണ്ടുമുണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങളേയും ജത്രുവികളുണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങളേയും ശമിപ്പിക്കും.

അഭാവവർഗ്ഗം—

മേദാജീവകകാകോളീ ഋദ്ധിദ്വന്ദ്വേപി ചാസതി
വരീവിദാര്യശ്വഗന്ധാ വാരാഹീ ച ക്ഷിപേത് ക്രമാത്.

എന്ന പ്രമാണപ്രകാരം മേദയ്ക്കും മഹാമേദയ്ക്കും പകരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങും ജീവകം ഇടവകം ഇവകൾക്കുപകരം പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങും കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ഇവയ്ക്കു പകരം അമുക്കുരവും ഋദ്ധിവൃദ്ധികൾക്കു പകരം നിലപ്പനക്കിഴങ്ങും ചേർക്ക പതിവുണ്ടു്. ഇതിൽ മതാന്തരവുമുണ്ടു്.

൧൫൦ മൃണാളാദികുഴമ്പു്.

താമരവളയം ഞൊടിഞെട്ട കടകപ്പാലവേർത്തൊലി വേപ്പില ചിററമൃതു് ത്രിഫലത്തോടു് വറട്ടുമഞ്ഞൾ കടുകു് മുത്തങ്ങ രാമച്ചം നീർത്തുരിവേർ എള്ളു് നാല്പാമരമൊട്ടു് ഇരുവേലി വേട്ടാവെളിയൻകൂട്ടു് കറുകപ്പുല്ലു് കരിമ്പു് പേരാൽമൊട്ടു് നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു് ഇന്തുപ്പു് നീർമാതളി പർപ്പടകപ്പുല്ലു് ആവണക്കരി തെങ്ങിൻപൂക്കുല ഇവ പാലിൽപ്പുഴുങ്ങി അരച്ചു എണ്ണയും തേനും

നെയ്യും ചേർത്തു കഴിച്ചിട്ടുകൊൾക. എല്ലാ കുരുക്കൾക്കും നന്ന്.

൧൧൧ നിംബാദികഷായം.

നിംബസ്യതോലമൃതചുക്കവരട്ടമഞ്ഞൾ
വാശാഫലത്രയപടോലനിദിഗ്ധികാനാം
കഥിതംസമാക്ഷികപുരം പുലരേ കുടിച്ചാൽ
ദേഹേകുരുക്കൾ വേരറുമാറുനാളിൽ.

സാ—വേപ്പിൻതൊലി, ചിററമൃത്, ചുക്ക്, വററമഞ്ഞൾ, ആടലോടകവേർ, ത്രിഫലത്തോട്, കയ്പൻപടവലം, ചെറുവഴുതിനവേര് ഇവ കഷായംവെച്ചു തേനും ഗുൽഗുലുവും (ഗുൽഗുലു, പച്ചമഞ്ഞൾ വേപ്പില ഇവററിൻനീരിൽ പുഴുങ്ങി കരടുകളഞ്ഞു നെയ്യിൽ വറുത്തരച്ചത്) ചേർത്തു സേവിച്ചാൽ കുരുക്കളെ ശമിപ്പിക്കുന്നതിനും വ്രണങ്ങളെ ഉണക്കുന്നതിനും ഇതു സിദ്ധമായ കഷായമാണ്. ഇതിന്റെ സംസ്കൃതം,

നിംബാസ്യവല്ലമമൃതാ രജനീ ച ശുണ്ഠീ
വാശാഫലത്രയപടോലനിദിഗ്ധികാഭിസ്തു
കഥിതം സമാക്ഷികപുരം പിബതാം പ്രഭാതേ
നശ്യന്തി ദേഹപിടകാഃ സകലാഃ സമൂലം.

൧൧൨ നാല്പാമരാദിതൈലം.

നാല്പാമരം ത്രിഫലചന്ദനസേവ്യകുഷ്ഠ-
ചൊവ്വുള്ളിചോരമകിലെന്നിവകല്ക്കമാക്കി
പൈമഞ്ഞൾപ്പർപ്പടകസോമരികാജമെന്ന
തേയ്ക്കിൽകെടും ചൊറിചിരങ്ങുവിസർപ്പകുഷ്ഠം.

സാ—നാല്പാമരം (അത്തി ഇത്തി ആൽ അരയാൽ) ഇവററിൻതൊലികൾ ത്രിഫലത്തോട് ചന്ദനം രാമച്ചം കൊട്ടം പൂവത്ത് കച്ചോലം അകിൽ ഇവ കല്ക്കമായി ചേർത്ത് വൈചിത്ര്യംപോലെ എണ്ണയോ വെളിച്ചെണ്ണയോ ചേർത്തു നാലിരട്ടി പച്ചമഞ്ഞൾ പർപ്പടകപ്പുല്ല് ഇവററിൻചാറുകൂടി ചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു തേച്ചാൽ ചൊറി ചിരങ്ങ് വിസർപ്പം മുതലായ ത്വഗ്ദോഷങ്ങൾക്ക നന്ന്.

൧൧൩ തിലസർഷപാദികഴമ്പ്.

എള്ള് കടുക് നെല്ല് ചെന്ത്രാവള്ളി (ഇത് കരിക്കൊടി അല്ലെങ്കിൽ ഒടിയൻകുരുന്ന് എന്ന പേരിൽ എടുത്തുവരുന്ന വള്ളിയുടെ ചുവന്ന ഇനമാണ്) മുത്തങ്ങ ത്രിഫലത്തോട് മുളക് മഞ്ഞൾ ആവണക്കിൻ വേര് ചുക്ക് കമ്പിപ്പാലവേർതൊലി നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് നാല്പാമരപ്പട്ട (൧൧൨-ാം യോഗം നോക്കുക) കടകപ്പാലവേർതൊലി രാമച്ചം ഇവ സമം പഴയ നെയ്യിലോ പഴയ

വെളിച്ചെണ്ണയിലോ വറുത്താൾച്ചിടുക. ചലം പോയി ശുദ്ധിവന്നു് കുരുക്കറം ഉണങ്ങും.

൧൧൪ നന്ത്യാർവട്ടാദികഴമ്പു്.

നന്ത്യാർവട്ടത്തിൻവേർതൊലി കമ്പിപ്പാലവേർതൊലി നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു് വലിയതുടലിവേർതൊലി ഇവ സമം നറുക്കി നെയ്യും എണ്ണയും (ആവണക്കെണ്ണയുമാകാം) ചേർത്തുവറുത്തു ചുവന്നുവരുമ്പോൾ പാലുവീഴ്ത്തി പുഴുങ്ങിവച്ചു് ദിനംപ്രതി മൂടപിടിപ്പിച്ചു കുറേശ്ശെ എടുത്തു് അരച്ചു നീറുന്ന വെണ്ണയുംചേർത്തു മർദ്ദിച്ചിടുക. നീരും വേദനയും ഉള്ള കുരുക്കറം ശമിക്കും.

വിദ്രധിചികിത്സ

൧൧൫ പത്ഥ്യാമൃതാദികഴമ്പു്.

പത്ഥ്യാമൃതാ നിശാദ്വ്യം ക്ഷീരിവൃക്ഷാങ്കുരാണി ച
കാരസ്കരദളേനാപി പക്വതാ ക്ഷീരേ ചതുർഗ്ഗുണേ
പിഷ്ട്വാഥ സഘൃതംയുഞ്ജ്യാദ്വിദ്രധിം സരുജം ജയേത്.

സാ—കടുക്കാത്തോടു് ചിറ്റമൃതു് മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി കരുകനാമ്പു് നാല്പാമരമൊട്ടു് (൧൧൨-ാം യോഗം നോക്കുക) കാഞ്ഞിരത്തളിർ ഇവ പാലിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ചു് നെയ്യുംചേർത്തു മർദ്ദിച്ചു ലേപനംചെയ്യു. നീരും വേദനയും ഉള്ള വിദ്രധി ശമിക്കും.

൧൧൬ സന്തപ്പണകഴമ്പു്.

ചെന്ത്രാവള്ളി (൧൧൧-ാം യോഗം നോക്കുക) മുത്തങ്ങ, ത്രിഫലത്തോടു് കുരുമുളകു് ചുക്കു് മഞ്ഞൾ കരുകനാമ്പു് എള്ളു് ചെറുതുടലിവേർ നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു് കമ്പിപ്പാലവേർതൊലി കടകപ്പാലവേർതൊലി രാമച്ചം നാല്പാമരമൊട്ടു് (൧൧൨-ാം യോഗം) ഇവ എണ്ണയിലും നെയ്യിലും വറുത്തരച്ചു കഴമ്പാക്കി കുരുവിൽ തേയ്ക്കുക; ശമിക്കും.

൧൧൭ വരണാദിഗണം (അ.ഹൃ.)

വരണസൈര്യകയുഗ്മശതാവരീ
ദഹനമോരടവില്വവിഷാണികാഃ
ബിമ്പീഹതീദ്വികരഞ്ജജയാദ്വയം
ബഹലപല്ലവദർഭരുജാകരാഃ

വരണാദിഃ കഫം മേദോ മന്ദാഗ്നിത്വം നിയച്ഛതി
ആഢ്യവാതം ശിരഃശൂലം ഗുൽമം ചാന്തസ്സവിദ്രധിം

സാ—നീർമാതളത്തിൻവേർതൊലി കരിംകുറിഞ്ഞിവേർ വെങ്കുറിഞ്ഞിവേർ ശതാവരിക്കിഴങ്ങു് കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു് പൊതംകരുമ്പവേരു് കൂവളവേരു് ആട്ടുകൊട്ടപ്പാല വഴുതിനവേരു്

ചെറുവഴുതിനവേരു് പുങ്കിൻവേർതൊലി ആവിത്തൊലി മുഞ്ഞവേരു് കടുക്കാത്തോടു് പുനർമുരിങ്ങവേരു് മൾവേരു് ചേക്കുരു ഇവ സമം കഷായം കഫം മേദസ്സു് അഗ്നിമാന്ദ്യം തലവേദന ഗുന്മം അന്തർവിദ്രധി ഇവയേയും ശമിപ്പിക്കും.

ഗണമാകയാൽ കഷായമല്ലാത്ത വിധാനങ്ങളിലും ഈ യോഗം ഉപയോഗിക്കാം.

൧൮൮ ജീവന്ത്യാദികഷായം.

ജീവന്തീഖദിരബേരികാ ത്രിഫലികാ വാശാമൃതാശാരിബാ
ശുണ്ഠീയഷ്ടിപയോദചന്ദനപടോലോശീരനിംബൈഃ ശ്രൃതഃ
നിഃകാഥോഷ്ടമശേഷിതോ മധുഗുളപ്രക്ഷേപണാത്സംയുതഃ
പീതശ്ചേത്‌ജ്വരിതേനതസ്യപിടികോല്ലതോഃ പ്രസംഗഃ കുതഃ

സാ — അടപൊതിയൻകിഴങ്ങു് ഇരുവേലി ത്രിഫലത്തോടു് ആടലോടകവേർ ചിററമൃതു് നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു് ചുക്കു് ഇരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങ ചന്ദനം പടവലം രാമച്ചം വേപ്പിൻതൊലി ഇവ സമം കഷായം ആക്കി തേനും ശർക്കര (പഞ്ചസാരയും ആകാം) മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിച്ചാൽ പിടകകൾ പഴുക്കാൻ ജ്വരമുണ്ടാകുമ്പോഴും അവ ശമിച്ചുകൊള്ളും. മസൂരിയിലും ഇതു് ആദിയിൽ നന്നു്. വളരെ അനുഭവപ്പെട്ടതാണു്.

൧൮൯ മുസ്താചന്ദനാദികഷായം.

മുസ്താചന്ദനദാർവീത്വക്‌നിംബോശീരവത്സകൈഃ
സക്ഷൗദ്രഃ ശമയേത് ക്വാഥസ്തഥാ പൂയവിശോധനഃ

സാ മുത്തങ്ങ ചന്ദനം മരമഞ്ഞൾത്തൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരു് രാമച്ചം കുടകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം തേനും ചേർത്തു സേവിച്ചാൽ വിദ്രധി ശമിക്കും. പഴുപ്പിനെ പുറത്തുപോക്കി ശുദ്ധമാക്കുകയും ചെയ്യും.

൧൯൦ തിക്തകഘൃതം.

പടോലനിംബകടുകാദാർവീപാഠാദുരാലഭാഃ
പർപ്പടം ത്രായമാണാം ച പലാംശം പാചയേദപാം
ദ്വ്യാഢകേഽഷ്ടാംശശേഷേണ തേന കർഷോന്മിതൈസ്തഥാ
ത്രായന്തീമുസ്തഭൂനിംബകലിംഗകണചന്ദനൈഃ
സർപ്പിഷോ ദ്വാദശപലം പചേത്തത്തിക്തകം ജയേത്
പിത്തകുഷ്ഠപരീസർപ്പപിടകാദാഹതൃഡ്ഭ്രമാൻ
കണ്ഡൂം പാണ്ഡ്വാമയാൻ ഗണ്ഡദുഷ്ടനാഡീവ്രണാപചീഃ

വിസ്ഫോടവിദ്രധീഗുന്മശോഫോന്മാദമദാനപി
ഹൃദ്രോഗതിമിരവ്യംഗഗ്രഹണീശ്വിത്രകാമിലാഃ
ഭഗന്ദരമപസ്മാരമുദരം പ്രദരംഗരം
അർശോസ്രപിത്തമന്യാംശ്ച സൎവ്വാൻപിത്തജാൻഗദാൻ.

സാ—പടവലം വേപ്പിൻതൊലി കടുകരോഹിണി മരമഞ്ഞൾത്തൊലി പാടക്കിഴങ്ങ് കൊടിത്തൂവവേര് പർപ്പടപ്പുല്ല് ബ്രഹ്മി ഇവ ഓരോപലംവീതം എട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച് ഒരിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ച് കല്ക്കത്തിന് ബ്രഹ്മി മുത്തങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേര് കടകപ്പാലയരി തിപ്പലി ചന്ദനം ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുചേർത്തു മുന്നാഴിനെയ്യുമൊഴിച്ചു കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക. പിത്തം കുഷ്ഠം വിസർപ്പം കുരുക്കൾ ദാഹം തൃഷ്ണ ഭ്രമം ചൊറി പാണ്ഡുരോഗം ഗണ്ഡരോഗം വ്രണം അപചി വിസ്ഫോടം വിദ്രധി ഗുന്മം ശോഫം ഭ്രാന്തു മദാത്യയം ഹൃദ്രോഗം തിമിരം വ്യംഗം ഗ്രഹണി ശ്വിത്രം കാമില ഭഗന്ദരം അപസ്മാരം മഹോദരം രക്തസ്രാവം കൈവിഷം അർശസ്സ് രക്തപിത്തം മറ്റു പിത്തജരോഗങ്ങൾ ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

൧൨.൧ മഹാതിക്തകം ഘൃതം.

സപ്തച്ഛദം പർപ്പടകം ശമ്യാകകടുകാവചാഃ
ത്രിഫലാ പത്മകം പാഠാ രജന്യൗ ശാരിബേ കണേ
നിംബചന്ദനയഷ്ട്യാഹ്വ വിശാലേന്ദ്രയവാമൃതാഃ
കിരാതതിക്തകം സേവ്യം വൃഷോമൂർവ്വാശതാവരീ
പടോലാതിവിഷാമുസ്താത്രായന്തീ ധന്വയാസകം
തൈർജ്ജലേഽഷ്ടഗുണേ സർപ്പിർദ്വിഗുണാമലകീരസം
സിദ്ധം തിക്തമഹാതിക്തം ഗുണൈരഭ്യധികം മതം.

സാ—ഏഴിലംപാലത്തൊലി പർപ്പടപ്പുല്ല് കൊന്നത്തൊലി കടുകരോഹിണി വയമ്പ് ത്രിഫല പതിമുകം പാടക്കിഴങ്ങ് മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് പാൽവള്ളിക്കിഴങ്ങ് തിപ്പലി അത്തിത്തിപ്പലി വേപ്പിൻതൊലി ചന്ദനം ഇരട്ടിമധുരം കാട്ടുവെള്ളരിവേർ കടകപ്പാലയരി ചിററമൃത് പുത്തരിച്ചുണ്ടവേര് രാമച്ചം ആടലോടകവേര് പെരുംകുരുമ്പവേര് ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് പടവലം അതിവിടയം മുത്തങ്ങ ബ്രഹ്മി കൊടിത്തൂവവേര് ഇവ നാഴിക ൧൨ കഴഞ്ചുവീതം അരച്ച് നെയ്യിൽ ഇരട്ടിവെള്ളത്തിൽ കലക്കി അതിൽ ചേർത്തു കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക ഈ ഘൃതം ആദ്യം പറഞ്ഞ തിക്തകത്തെക്കാൾ അധികഗുണമുള്ളതാണ്. ഫലശ്രുതി മുൻയോഗംപോലെ.

൧൨൨. ഗുൽഗ്ഗുലുതിക്തകംഘൃതം.

നിംബാമൃതാവൃഷപടോലനിദിഗ്ദ്ധികാനാം
ഭാഗാൻ പൃഥക് ദശപലാൻ വിപചേത് ഘടേ ∫പാം
അഷ്ടാംശശേഷിതരസേന പുനശ്ച തേന
പ്രസ്ഥം ഘൃതസ്യ വിപചേത് പിചുഭാഗകല്കൈഃ
പാഠാവിളംഗസുരദാരുഗജോപകല്യാ-
ദ്വിക്ഷാരനാഗരനിശാമിശിചവ്യകുഷ്ഠൈഃ
തേജോവതീമരിചവത്സകദീപ്യകാഗ്നി-
രോഹിണ്യരുഷ്കരവചാകണമൂലയുക്തൈഃ
മഞ്ജിഷ്ഠയാതിവിഷയാവിഷയായവാന്യാ.
സംശുദ്ധഗുൽഗ്ഗുലുപലൈരപി പഞ്ചസംഖ്യൈഃ
തത്സേവിതം വിധമതി പ്രബലം സമീരം
സന്ധ്യസ്ഥിമജ്ജഗതമപ്യഥകുഷ്ഠമീദൃക്
നാഡീവ്രണാർബ്ബുദഭഗന്ദരഗണ്ഡമാലാ-
ജത്രൂർദ്ധ്വസർവ്വഗദഗുന്മഗുദോത്ഥമേഹാൻ
യക്ഷ്മാരുചിശ്വസനപീനസകാസശോഷ-
ഹൃത്പാണ്ഡുരോഗമദ വിദ്രധിവാതരക്തം.

സാ — വേപ്പിൻതൊലി, ചിററമൃത്, ആടലോടകവേര്, പടവലം, ചെറുവഴുതിനവേര് ഇവ പത്തുപലംവീതം ൧൬ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കിക്കൊൾക. പാടക്കിഴങ്ങ്, വിഴാലരി, ദേവതാരം, അത്തിത്തിപ്പലി, തുവച്ചിലക്കാരം ചവർക്കാരം, ചുക്ക്, മഞ്ഞൾ, ശതകുപ്പ, കാട്ടുമുളകിൻവേര്, വെള്ളക്കൊട്ടം, ചെറുപ്പുന്നയരി, കുരുമുളക്, കുടകപ്പാലയരി, അയമോദകം, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, കടുകരോഹിണി, ചേർക്കുരു, വയമ്പ് കാട്ടുതിപ്പലിവേര് അരത്ത മഞ്ചട്ടി അതിവിടയം കുരുവില്ലാക്കടുക്ക ജീരകം ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം. ഗുൽഗ്ഗുലു ശുദ്ധിചെയ്തു (൧൧൧-ാം യോഗത്തിൽ പറഞ്ഞു) പലം ൫. ഇങ്ങനെ കല്കംചേർത്തു കാച്ചിയ ഘൃതം സേവിച്ചാൽ സന്ധികളിലും അസ്ഥികളിലും മജ്ജയിലും വ്യാപിച്ചതായും പ്രബലമായുമുള്ള വാതവ്യാധിയും മേൽപ്രകാരം ധാതുവ്യാപ്തമായ കുഷ്ഠരോഗവും നാഡീവ്രണവും അർബ്ബുദരോഗവും ഭഗന്ദരവും ഗണ്ഡമാലയും കഴുത്തിലുണ്ടാവുന്ന എല്ലാ രോഗങ്ങളും ഗുന്മവും അർശസ്സും പ്രമേഹവും ക്ഷയവും വായുമുട്ടലും പീനസവും കാസവും ഹൃദ്രോഗവും പാണ്ഡുരോഗവും മദാത്യയവും വിദ്രധിയും വാതശോണിതവുംമററും ശമിക്കും. ഗുൽഗ്ഗുലു ശുദ്ധിചെയ്തു നെയ്യിൽ വറുത്തരച്ചു ചേർക്കണം.

൧൩൩. യോഗരാജചൂർണ്ണം.

പിപ്പലീപിപ്പലീമൂലം ചവ്യചിത്രകനാഗരൈഃ
പാഠാവിഡംഗേന്ദ്രയവൈർഹിംഗുഭാർങ്ഗീവചാനാഗരൈഃ
സർപ്പാതിവിഷാജാജീജീരകൈഃ കഷ്ഠസംയുതൈഃ
ഗജകൃഷ്ണാജമോദാഭ്യാം കടുകാ മൂർവ്വമിശ്രിതൈഃ
സമഭാഗാനാഗരൈരേഭിസ്ത്രിഫലാസഹിതാ ഭവേത്
ത്രിഫലാസഹിതൈരേതൈസ്തുല്യഭാഗാഭ്രഗുൽഗ്ഗുലുഃ
ഏതൽ സഞ്ചൂർണ്ണിതം സമ്യങ്മധുനാ സ്വപരിപ്ലുതം
'യോഗരാജ'മിദം നാമ്നാ ഭഗന്ദരഹരം പരം
അർശാംസി വാതഗുന്മഞ്ച പാണ്ഡുരോഗമരോചകം
നിഹന്ത്യാശുതാൻസർവ്വാൻ ദുർവ്വാരാനപ്യസംശയഃ

സാ—തിപ്പലി കാട്ടുതിപ്പലിവേര് കാട്ടുമുളകിൻവേർ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് ചുക്ക് പാടക്കിഴങ്ങ് വിഴാലരിക്കാമ്പ് കടകപ്പാലയരി കായം ചെറുതേക്ക് വയമ്പ് ചെറുകടുക് അതിവിടയം ആശാളി ജീരകം കൊട്ടം അത്തിത്തിപ്പലി അയമോദകം കടുകരോഹിണി പെരുംകുരുമ്പവേർ ഇവ സമം. ഇവയോടുസമം ത്രിഫലത്തോടും പൊടിച്ചുചേർക്കുക. ഇവ രണ്ടുംകൂടിയിടത്തോളം ശുദ്ധിചെയ്ത ഗുൽഗ്ഗുലുവും (ശുദ്ധി ൧൧൧-ാംയോഗം നോക്കുക) നെയ്യിൽ വറുത്തരച്ചു ചേർക്കുക. ഒരുമിച്ചു മർദ്ദിച്ച് തേനിൽകുഴച്ചു സേവിക്കുക. ഭഗന്ദരവും അർശസ്സും വാതഗുന്മവും പാണ്ഡുരോഗവും അരോചകവും ശമിക്കും. ഇതിന്നുതന്നെ പഞ്ചവിംശതിഗുൽഗ്ഗുലു എന്നുകൂടി പേരുണ്ട് എന്നു ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ വേറെതന്നെ കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും പല സ്ഥലങ്ങളിലും ഒന്നായിട്ടുതന്നെ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു.

൧൩൪. ജാത്യാദിഘൃതം (൧)

പിച്ചകത്തില ദശപുഷ്പം * മുരുക്കില പേച്ചുരയില പച്ചമഞ്ഞൾ തൊടിത്തൊട്ടു പപ്പടകപ്പുല്ല് കൂവളത്തില പുല്ലാന്നിയില നൊച്ചിയില കടലാടി നാല്പാമരത്തൊലി (൧൧൨-ാംയോഗം) ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ് നെയ്യുടെ നാലിരട്ടിച്ചുവച്ചേർത്തു ഇരട്ടിമധുരംമാത്രം കല്ക്കംചേർത്തു കാച്ചിഅരിച്ചു ധാരകോരുകയും തേയ്ക്കുകയുംചെയ്ക. ചുട്ടും വ്രണവും ശമിക്കും. വിദ്രധിക്ക വിശേഷിച്ചും നന്ന്.

* ദശപുഷ്പങ്ങൾ:—പൂവാംകുരുന്തില മുയൽച്ചെവി വിഷ്ണുക്രാന്തി
കയ്യുണ്ണിഴിഞ്ഞ തിരുതാളി നിലപ്പനാ ച
മുക്കുറ്റിയും ചെറുവുളാ ദശപുഷ്പനാമ
മെല്ലാമറിഞ്ഞതിനു വന്ദനചെയ്ക നിത്യം.

സാ—പൂവൻകുറുന്തൽ, മുയൽച്ചെവി വിഷ്ണുക്രാന്തി കറുകപ്പുല്ല് കയ്യോന്നി ഉഴിഞ്ഞ ചുട്ടിത്തിരുതാളി നിലപ്പന മുക്കുറ്റി (തീണ്ടാനാറി) ചെറൂള (ശ്രാദ്ധത്തിനുപയോഗിക്കുന്ന പുഷ്പം) ഇവ ദശപുഷ്പങ്ങൾ.

ഈ ജാത്യാദിതന്നെ വെളിച്ചെണ്ണയായും കാച്ചി വ്രണം ഉണങ്ങാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ വിധാനങ്ങൾ നാനാരൂപത്തിൽ ഉണ്ട്. ഔഷധഭേദം ഉള്ളതിനാൽ ഗുണഭേദവും ഉണ്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കണം.

ജാത്യാദിഘൃതം (൧.)

പിച്ചകത്തില മുരുക്കില പർപ്പടകപ്പുല്ല് പുല്ലാന്നിയില ചെറുകടലാടി ചെറൂള കരിനൊച്ചിയില ഞൊടിഞൊട്ട കറിവേപ്പില കറുകനാമ്പ് പച്ചമഞ്ഞൾ ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ് നെയ്യു നാലിരട്ടി നീരുചേർത്ത് ഇരട്ടിമധുരംമാത്രം കല്ക്കംചേർത്ത് കാച്ചി അരിച്ചു ധാരകോരുക. എല്ലാ ദുഷ്ടവ്രണങ്ങളും നാഡീവികാരം മർമ്മഭേദം മുതലായവയും ശമിക്കും.

അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിലെ വ്രണചികിത്സയിൽ ഉള്ള ജാത്യാദിഘൃതവും നോക്കിക്കൊൾക.

ജാത്യാദിഘൃതം (൨.)

കൂടാതെ കറിവേപ്പില കറുകനാമ്പ് ചെറൂള പിച്ചിയില ഇവററിൻനീരിൽ അതിമധുരവും ഏലാദിഗണവും കല്ക്കംചേർത്തും കാച്ചി ധാരചെയ്താൽ ദുഷ്ടവ്രണങ്ങളും ഉണങ്ങും.

൧൨. ന്യഗ്രോധാദിഗണം.

ന്യഗ്രോധപിപ്പലീസദാഫലലോധ്രയുഗ്മ-
ജംബൂദ്വയാർജ്ജുനകപീതനസോമവല്കാഃ
പ്ലക്ഷാമ്രവഞ്ജുളപ്രിയാളപലാശനന്ദീ
കോളീകദംബവിരളാമധുകം മധൂകം
ന്യഗ്രോധാദിർഗ്ഗണോവ്രണ്യഃ സംഗ്രാഹീഭഗ്നസാധനഃ
മേദഃപിത്താസ്രതൃട്ദാഹയോനിദോഷനിബർഹണഃ

സാ—പേരാൽത്തൊലി അരയാൽത്തൊലി അത്തിത്തൊലി പാച്ചോററിത്തൊലി വെട്ടിത്തൊലി ഞാവൽതൊലി ഞാറത്തൊലി നീർമരുതിൻതൊലി കല്ലാലിൻതൊലി സോമവല്കം (ഇതിന് തോരായത്തൊലി എന്നും മൈത്തോൽ എന്നും ഭാഷയും വെളുത്ത കരിങ്ങാലിത്തൊലി എന്ന് മതാന്തരവും ഉണ്ടെന്നു കാണുന്നു.) ഇത്തിത്തൊലി മാവിൻതൊലി (പ്ലക്ഷാമ്രശബ്ദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് വൃക്ഷാമ്ല എന്ന പാഠഭേദത്തോടുകൂടി മരപ്പുളി മതിരമ്പുളി

എന്നും മററും ചിലർ ഈ ഗണം വിവരിച്ചുകാണുന്നു. എന്നാൽ ഇതിലെ പ്ലക്ഷാഗ്ര എന്ന പാഠംതന്നെയാണു് പരമ്പരാഗതവും ശുദ്ധവുമെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു) വഞ്ജുളം=ആററുവഞ്ഞി, (ഇതിനു് അശോകമെന്നു് ചിലർ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതു് ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല) മുരൾമരത്തിൻതൊലി പ്ലാശിൻതൊലി നാന്ത്യാർവട്ടത്തൊലി കോളി=വെളുത്തചേലത്തൊലി (ചെറിയ ലന്തത്തൊലി എന്നും പക്ഷാന്തരം) കടമ്പിൻതൊലി ചെറുപനച്ചിത്തൊലി (വിരളാ എന്ന പാഠത്തിനു് കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻതൊലി എന്നും വ്യാഖ്യാനിച്ചുകാണുന്നു) എരട്ടിമധുരം ഇലിപ്പക്കാതൽ ഈ ഗണം വ്രണത്തിനു ഹിതമായിട്ടുള്ളതാണു്. രക്തത്തെ നിറുത്തും. മലബന്ധം ഉണ്ടാക്കും. ഒടിവു് ചതവു് ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. മേദസ്സു് പിത്താരക്തം തൃഷ്ണ ചുട്ടുനീററൽ യോനിരോഗം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. ഇതു് വ്രണം കഴുവാനാണെങ്കിൽ കഷായം ആകെ വെള്ളത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടിലൊരുഭാഗം വററിക്കണം.

ഇതിനെ കഷായം തൈലം ഘൃതം മുതലായി പലതരത്തിലും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതും ആകുന്നു.

വൃദ്ധിചികിത്സ

൧൫൩ ഉള്ളിവെട്ടുകാദികഷായം.

ഉള്ളിവെട്ടുകചുക്കഴിഞ്ഞവേർ, ആവണക്കിനുടെവേർകഷായമായ്
സാവണക്കരുവിനെണ്ണസൈന്ധവം നീർകടിക്കിൽവൃഷണം ചുരു-
[ങ്ങുപോം

സാ—വെളുത്തുള്ളി വെട്ടുക് (ഇതിനു് കഴുട്ടിവേരും—ചിലർ കഴുട്ടിക്കുരുവും ചേർത്തുവരുന്നു. എന്നാൽ കളിപ്പാക്കാണെന്നും അങ്ങനെ ചില ദിക്കുകളിൽ ചേർത്തുവരാറുണ്ടെന്നും വൈദ്യസമ്മതം കാണുന്നു) ചുക്കു് ഉഴിഞ്ഞവേർ ആവണക്കിൻവേർതൊലി ഇവ സമം കഷായം. ആവണക്കെണ്ണയും ഇന്തുപ്പും മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിക്ക. വൃദ്ധി ശമിക്കും; വൃഷണവീക്കത്തിനും വിശേഷം.

൧൫൪ ലശുനബർബ്ബരാദികഷായം.

ലശുനബർബ്ബരശക്രലതാമയാ-
ഹപുഷയക്ഷഗന്ധികണാഷണൈഃ
സഹപുനർന്നവമോരടശിഗ്രുഭി-
ർജ്ജയതി വൃദ്ധ്യുദരാണി ശൃതം ജലം.

സാ—വെള്ളുള്ളി, ചെറുതേക്കു്, ഉഴിഞ്ഞവേരു് കടുക്കാത്തോടു്, അടയ്ക്കാമണിയൻവേർ, കഴുട്ടിവേർ, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു്

തിപ്പലി ചുക്ക് തഴുതാമവേര് പെരുങ്കുരുമ്പവേര് മുരിങ്ങാവേർ തൊലി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം സേവിച്ചാൽ വൃദ്ധിയും ഉദരവും ശമിക്കും.

൩൭൯ ലശുനൈരണ്ഡാദികഷായം.

ലശുനൈരണ്ഡയക്ഷാക്ഷീ വർഷാഭൂഹപുഷ്കരൈഃ
കഥിതംഹിംഗുമദ്വൃദ്ധിഘ്നമാനാഹോദരാപഹം.

സാ—വെള്ളുള്ളി ആവണക്കിൻവേർ കഴറ്റിവേര് തഴുതാമവേർ അടയ്ക്കാമണിയൻവേർ ചുക്ക് ഇവ സമം കഷായംവെച്ച് കായം മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിക്ക. വൃദ്ധി ഗുന്മം ആനാഹം മഹോദരം ഇവ ശമിക്കും.

൩൮൦ ഹിംഗുത്രിഗുണം ലേഹം.

ഹിംഗുത്രിഗുണം സൈന്ധവമസ്മാത് ത്രിഗുണന്തു തൈലമൈരണ്ഡം
തത്ത്രിഗുണം ലശുനരസം ഗുന്മോദരശൂലവർദ്ധ്മഘ്നം

സാ—കായം ൧ ഇന്തുപ്പ് ൩. ആവണക്കെണ്ണ ൯ വെളുത്തുള്ളിത്തൈലം ൨൭ ഇങ്ങനെ ഭാഗം (കഴഞ്ചുകളും ആകാം) ഇവ ഒന്നായി ചേർത്തു മർദ്ദിച്ച് സേവിക്ക. ഗുന്മം മഹോദരം ശൂലരോഗം വൃദ്ധി ഇവ ശമിക്കും.

൩൮൧ സുകുമാരഘൃതം (രസായനം)

പചേത് പുനർന്നവതുലാം തഥാ ദശപലാഃ പൃഥക്
ദശമൂലപയസ്യാശ്വഗന്ധൈരണ്ഡശതാവരീഃ
ഭിദ്ശരകാശേക്ഷുമൂലപോടഗളാന്വിതാഃ
വഹേപാമഷ്ടഭാഗസ്ഥേ തത്ര ത്രിംശത്പലം ഗുഡാത്
പ്രസ്ഥമേരണ്ഡതൈലസ്യ ദ്വൗ ഘൃതാത് പയസസ്തഥാ
ആവപേദ്ദ്വിപലാംശഞ്ച കൃഷ്ണാതന്മൂലസൈന്ധവം
യഷ്ടീ മധുകമൃദ്വീകാ യവാനീ നാഗരാണി ച
തത്സിദ്ധം 'സുകുമാരാഖ്യം' സുകുമാരം രസായനം
വാതാതപാധ്വയാനാദി പരിഹാര്യേഷ്വയന്ത്രണം
പ്രയോജ്യം സുകുമാരാണാം ഈശ്വരാണാം സുഖാത്മനാം
നൃണാം സ്ത്രീവൃന്ദഭർത്തൄണാം അലക്ഷ്മീകലിനാശനം
സർവ്വകാലോപയോഗേന കാന്തിലാവണ്യപുഷ്ടിദം
വർദ്ധ്മവിദ്രധിഗുന്മാർശോയോനിശൂലാനിലാർത്തിഷു
ശോഫോദരഖുഡപ്ലീഹവിഡ്വിബന്ധേഷു ചോത്തമം.

സാ—തഴുതാമവേര് പലം ൧൦൦ ദശമൂലം ഓരോന്നും (൭൦-ാം യോഗം നോക്കുക) പലം പത്തുവീതം. അടപതിയൻകിഴങ്ങ് അമുക്കുരം ആവണക്കിൻവേർ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് ദർഭവേര്

ആറവൃഷൾവേരു അമവേരു കശറോരു കരിമ്പിൻവേർ അടക്കാമണിയൻവേരു് ഇവ പത്തുപലംവീതം. ഇവ നൂറ് ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു് എട്ടിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു് മുപ്പതുപലം ശർക്കര കലക്കി ഒരിടങ്ങഴി ആവണക്കെണ്ണയും രണ്ടിടങ്ങഴി നെയ്യും ചേൎത്തു രണ്ടിടങ്ങഴി പാലും ഒഴിച്ചു കല്ക്കത്തിന്നു തിപ്പലി കാട്ടുതിപ്പലിവേർ ഇന്തുപ്പു് ഇരട്ടിമധുരം ഇലിപ്പക്കാതൽ (യഷ്ടീമധുകം ഇരട്ടിമധുരം മാത്രമെന്നുംമതാന്തരം) മുന്തിരിങ്ങ ജീരകം ചുക്കു് ഇവ ൨ പലംവീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിക്കുക. ഇതു സുകുമാരമെന്നു പേരാട്ടുകൂടിയ രസായനമാകുന്നു. എന്നാൽ മററു രസായനങ്ങൾക്കു പത്ഥ്യം വേണം. ഇതുപത്ഥ്യംകൂടാതെയും സേവിക്കാം. കാററേൽക്കുക വെയിലേല്ക്കുക സവാരിചെയ്ക മുതലായവ പരിഹരിക്കാതെ സേവിക്കാം. സുകുമാരശരീരമുള്ളവൎക്കും രാജാക്കന്മാൎക്കും സേവിക്കാം. അലക്ഷ്മി കലി ഇവയെപോക്കും ചിരകാലോപയോഗംകൊണ്ടു് കാന്തി സൗഭാഗ്യം പുഷ്ടി ഇവയുണ്ടാകും. വൃദ്ധി വിദ്രധി ഗുന്മം അൎശസ്സു് യോനിരോഗം വാതവ്യാധി ശോഫം മഹോദരം മലബന്ധം മുതലായ അനേകരോഗങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും. കൂടാതെ ഗൎഭാശയത്തെ ശുദ്ധിയാക്കുകയും സന്താനോല്പാദനത്തെ വൎദ്ധിക്കുകയും ചെയ്വാൻ ഇതിന്നു ശക്തിയുണ്ടെന്നുള്ളതു അനുഭവവേദ്യമാകുന്നു. എല്ലായോഗങ്ങൾക്കും അനേകഗുണവിശേഷങ്ങളുള്ളതു് അതാതു രോഗാവസ്ഥകളിൽഉപയോഗിച്ചുപ്രത്യക്ഷമായിട്ടുതന്നെ വൈദ്യന്മാൎക്കു അറിവുവന്നതാണെന്നും 'പ്രായേണ' എന്നതരത്തിലല്ലാതെ തീൎത്തുപറയാവുന്നതല്ലെന്നും അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതാണു്.

ഗുന്മചികിത്സ

൩൨൩ സപ്തസാരകഷായം.

വൎഷാഭൂവില്വപഞ്ചലപാടലബൃഹതീസഹചൈരണ്ഡസ്യഗ്നിമന്ഥൈഃ കഷായഃ
പാതവ്യഃസപ്തസാരോ ഗുളകണപടുഹിംഗ്വാജ്യയുക്തോയഥാർഹം
വിട്ബന്ധംവഹ്നിമാന്ദ്യംരുജമതി മഹതീംയോനിവൃത്തകുക്ഷിപൃഷ്ഠ-
ശ്രോണീമേഢ്രേഷു സദ്യസ്സമയതി ജഠരാഷ്ഠീലഗുന്മപ്ലീഹാംശ്ച.

സാ—തഴുതാമവേരു് കൂവളവേർ പഴമുതിര ആവണക്കിൻവേർ കരിംകുറിഞ്ഞിവേരു് ചുക്കു് മുഞ്ഞവേരു് ഇവ സമം കഷായംവെച്ചു പിഴിഞ്ഞരിച്ചു ശർക്കര ഇന്തുപ്പു തിപ്പലി കായം നെയ്യ്ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഔചിത്യംപോലെ മേമ്പൊടിചേൎത്തു സേവിക്കുക. അഗ്നിമാന്ദ്യം ഗുന്മം പ്ലീഹാവു് ഇവ ശമിക്കും.

൩൩൭. വിഴാൽവേരാദികഷായം.

വിഴാൽ ചിത്രയോർമ്മൂലവും ചുക്കുമെള്ളും
പലാശതാപാപാരിമദ്രസ്യതോലും
തകർത്തിട്ടുവെന്തുപ്പുകായം ഇതു യുക്തമാ
കടിച്ചാലടങ്ങാത്തഗുന്മങ്ങളുണ്ടോ?

സാ—വിഴാൽമരത്തിൻവേർ വെളുത്താവണക്കിൻവേർ ചുക്ക് എള്ള് പ്ലാശിൻതൊലി മുരുക്കിൻതൊലി ഇവ കഷായംവച്ച് ഇന്തുപ്പും കഷായവും മേമ്പൊടിചേർത്ത് സേവിക്ക. ഗുന്മംശമിക്കും.

൩൩൮. കണാദികഷായം.

കണാശതാഹ്വാഭാർങ്ഗീകരഞ്ജദാരു–
ഭാർങ്ഗീകലശൈഃ സ്തിലൈർവിപാകഃ
തഥാ രസോനേന ചസിദ്ധമംഭഃ
സഹിംഗുകല്ക്കം ഹിതമത്ര ഗുന്മേ.

സാ—തിപ്പലി, ശതകുപ്പ, പുങ്കിൻവേർതൊലി, ആവിത്തൊലി, ദേവതാരം, ചെറുതേക്കിൻവേർ, പഴമുതിര, എള്ള് ഇവ സമം കഷായംവെച്ചു സേവിക്ക. കായം, മേമ്പൊടി. വെള്ളുള്ളിമാത്രവും ഇതുപോലെ കഷായംവെച്ചു സേവിക്ക. ഗുന്മം ശമിക്കും. 'ഹിതമസ്രഗുന്മേ' എന്നും പാഠമുണ്ട്. ഈ കഷായം രക്തഗുന്മത്തിനും ഹിതംതന്നെയാണ്.

൩൩൯. വ്യോഷാദിചൂർണ്ണം.

വ്യോഷാജമോജത്രിഫലാമൃതൈസ്തുല്യമയോരജഃ
ചൂർണ്ണിതംതക്രമധ്വാജ്യകോഷ്ണതോയോപയോജിതം
കാമിലാപാണ്ഡുഹൃദ്രോഗകുഷ്ഠാർശോമേഹനാശനം.

സാ—ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി അയമോദകം ത്രിഫലത്തോട് മുത്തങ്ങ ഇവ സമം. ഇവ എല്ലാം കൂടിയിടത്തോളംഭാഗം ഉരുക്കുപൊടി (ഭസ്മമാണു വേണ്ടത്) പൊടിച്ചു മോരിലോ തേനിലോ നെയ്യിലോ ചൂടുവെള്ളത്തിലോ സേവിക്ക. കാമില പാണ്ഡു ഹൃദ്രോഗം കുഷ്ഠം മേഹം ഇവ ശമിക്കും.

൩൪൦. ഹിംഗ്വാദിചൂർണ്ണം (നാളികേരലവണം)

ഹിംഗൂഗ്രാഗന്ധവിശ്വോപകുല്യചവ്യാജമോദാശുഠീകാരവീവഹ്ന്യജാജീ
കൃഷ്ണാമൂലാജമോദൈഃ സഹകൃതപിചുഭിഃ മാഗധീചൂർണ്ണമുഷ്ട്യാ
പ്രസ്ഥാർദ്ധം യോ വരിഷ്ഠം ലവണമഥ ദഹേന്നാളികേരോദരസ്ഥം
ഗുന്മീ പ്ലീഹീകകാശ്യൈർജ്ജയതി ച ഹവിഷാ മാക്ഷികാദ്യൈർന–
[ലിഹ്യാത്.

സാ—കായം ഇലവർങ്ഗം ചുക്ക് കാട്ടുമുളകിൻവേർ കരുമുളകിൻവേർ കരുമുളക് ഏലത്തരി കരിംജീരകം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് ജീരകം കാട്ടുതിപ്പലിവേർ അയമോദകം ഇവ കഴഞ്ച് മൂന്നുവീതം. തിപ്പലി കഴഞ്ച് ൧൨. ഇന്തുപ്പ് പലം ൨. ഇവയെല്ലാംകൂടി പ്പൊടിച്ച് വറട്ടുതേങ്ങയുടെ അകത്തു നിറച്ചു പുറമേ മണ്ണുപൊതിഞ്ഞ് ആവിൻവിറകിട്ടു ചുട്ടെടുത്ത് തേങ്ങായോടുകൂടി മരുന്നുപൊടിച്ച് (ചിരട്ട കളയണം) താന്നിക്കായപ്രമാണം നെയ്യിലോ തേനിലോ ഔചിത്യംപോലെ മർദ്ദിച്ചു സേവിക്ക. ഗുന്മശൂല ശമിക്കും. ഹിംഗ്വാദിപൊടി, ഹിംഗ്വവചാദിയാണെന്നും അഭിപ്രായമുള്ളതിനാൽ അതു താഴെ ചേർക്കുന്നു:—

ഹിംഗ്വവചാദിചൂർണ്ണം.

കായം വയമ്പ് കടുക്കാത്തോട് ആട്ടുനാറിവേള മാതളം (ഡാഡിമം) അയമോദകം കൊത്തമ്പാലരി പാടക്കിഴങ്ങ് പുഷ്കരമൂലം കച്ചോലം അടയ്ക്കാമണിയൻവേർ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് തുവച്ചില ക്ഷാരം ചവക്ഷാരം ഇന്തുപ്പ് വിളയുപ്പ് ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി അശാളി കാട്ടുമുളകിൻവേർ കോൽപ്പുളി തെരിഞ്ഞാംപുളി ഇവ സമം ചൂർണ്ണമാക്കുക. ഈ ചൂർണ്ണം കഫജമായ കുക്ഷിരോഗങ്ങളും ഗുന്മം ശൂല വൃദ്ധി അഗ്നിമാന്ദ്യം അർശസ്സ് മുതലായ രോഗങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും.

൧൨൩ പുളികഴമ്പ്.

വ്യോഷവും ജീരകംകായമഗ്നിയും കാട്ടുതിപ്പലീ
കൃഷ്ണജീരകമിന്തുപ്പും അയമോദകമെന്നിവ
മൂന്നുവീതംകഴഞ്ചാക്കി പൊടിചെയ്തുവച്ചീടണം
ഉള്ളിമൂന്നുപലംനന്നായ് പുഴുങ്ങീട്ടരച്ചീടണം
സൈന്ധവം രണ്ടുപലവും പൊടിചെയ്തുകടുകും
കൂടത്തിലാന്നീരും മോരിടങ്ങഴി കൂട്ടുക
പുളിന്തോടതുനാനാഴി വെന്തനീരുമെടുക്കണം
പൊടിയോടെല്ലമൊന്നാക്കീട്ടതിലങ്ങുകലക്കണം
അരച്ചയുള്ളികൂട്ടീട്ടുവേണമെണ്ണനാഴിയും
കൂട്ടികൊണ്ടുകുറുക്കീട്ടുമൺകലത്തിലതാവൊളം
ഇളക്കീടുകയുംവേണം പാകംകണ്ടുവാങ്ങുക.
ആത്തിക്കായോടതൊപ്പിച്ചു പ്രാതഃ സേവിച്ചുകൊള്ളുക
ഗുന്മമൊക്കെശമിച്ചീടും ആന്ത്രശൂലകളും തഥാ
മുതുക്കടെച്ചിൽമാറീടും നാമം 'പുളികഴമ്പി'തു.

സാ—ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി ജീരകം കായം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് കാട്ടുതിപ്പലിവേർ കരിംജീരകം ഇന്തുപ്പ് അയമോദകം ഇവ

൩ കഴഞ്ചുവീതം പൊടിക്കുക. വെള്ളുള്ളി പലം ൩ പുഴുങ്ങി അര യ്ക്കുക. ഇന്തുപ്പുപലം ൨ പൊടിക്കണം. ക്രുക്ക (ചീവക്കിഴങ്ങു ചെടിയുടെ ഇലയാണു്) ഇളനീർ മോരു് കാടി ഇവ ഇടങ്ങഴി വീതം. പിണമ്പുളി പലം ൧൦. കാടിയിൽ വെന്തു സ്വരസം എടുത്തു ദ്രവങ്ങളും ഒരുമിച്ചുകൂട്ടി പൊടികളും കലക്കി ഉള്ളി അര ച്ചതും നാഴി ആവണക്കെണ്ണയും ചേർത്തു് മൺപാത്രത്തിൽ പാക പ്പെടുത്തി അഗ്നിക്കൊപ്രമാണം സേവിക്ക. ഗുന്മം ആന്ത്രവൃദ്ധി മുത ലായവ ശമിക്കും.

പുളിംകുഴമ്പു് (൨)

ഈ യോഗത്തിൽതന്നെ ഇന്തുപ്പ പലം ൧. വെള്ളുള്ളി (ചുവ ന്നുള്ളി) പലം ൧൦ പിണമ്പുളി പലം ൨൦ ക്രുക്കയിലനീർ അ ഞ്ഞാഴി ഈവിധം ചേർത്തും ആവണക്കെണ്ണ ഇല്ലാതെയും വേറെ ഒരു പ്രസിദ്ധയോഗം കാണുന്നു.

ശൂലരോഗചികിത്സ

൧൩൭ മുളയിലാദികഷായം.

മുളയിലചുക്കേലമേഥാഃ കൊട്ടത്തേങ്ങാജമോജവൃശ്ചീരവൈഃ
കൊടിയൊരശൂലാവിനാശനമിന്തുപ്പം കായമിട്ടുപാക്യമിദം.

സാ—മുളനാമ്പു് ചുക്ക പഴയമുതിര കൊട്ടത്തേങ്ങ അയമോ ദകം തമിഴാമവേരു ഇവ കഷായംവെച്ചു് ഇന്തുപ്പും കായവും മേമ്പൊ ടിചേർത്തു സേവിക്ക. ശൂലരോഗം ശമിക്കും

൧൩൮ നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യേരണ്ഡാദികഷായം.

നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യേരണ്ഡകോരണ്ഡഗോക്ഷുരമചിപുനർന്നവാഃ
പഥ്യകോലാരയാശിഗ്രുകലത്ഥമൈന്തഃ ശൃതം ജലം
സക്ഷാരഹിംഗുലവണം സർവ്വശൂലനിവാരണം.

സാ—കരിനൊച്ചിവേർ ആവണക്കിൻവേർ കരിംകുറിഞ്ഞി വേരു ഞെരിഞ്ഞിൽ തമിഴാമരണ്ടും (വെളുത്തതും ചുവന്നതും) തി പ്പലി കാട്ടുതിപ്പലിവേർ കാട്ടുമുളകിൻവേരു് കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു ചുക്കു കടുക്കാത്തോടു മുരിങ്ങവേർത്തൊലി മുതിര ഇവ സമം കഷാ യം. ചവൎക്കാരം കായം ഇന്തുപ്പു് ഇവ മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവി ക്ക. സർവ്വശൂലരോഗങ്ങളും ശമനംവരും.

൧൩൯ മഹാവൃക്ഷാദിലവണം. (൧)

കള്ളിക്കഴുത്തു് എരുക്കിൻവേരു ചെറുവഴുതിനവേരു ഇന്തുപ്പ ഇവ സമം ഒരു പുതുക്കുടത്തിൽ ഇട്ടു് ആവിൽവിറകുകൊണ്ടു ചുട്ടു

ഭസ്മമാക്കി മുരിക്കിൻതൊലി പ്ലാശിൻതൊലി കാട്ടുതിപ്പലിവേര് ക്രമിശത്രു ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായത്തിൽ കലക്കി വററിവരുമ്പോൾ ൧൩൭-ാംയോഗത്തിൽതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഹിംഗുവചാദിപ്പൊടിയുടെ മരുന്നുകൾ പൊടിച്ചുചേർത്തു ലേഹ്യമാകുമ്പോൾ വാങ്ങി സൂക്ഷിച്ചു സേവിക്ക. ശൂലരോഗം ശമിക്കും. ഇതുതന്നെ വേറെവിധത്തിൽ കാണുന്നതു താഴെ ചേർക്കുന്നു.

മഹാവൃക്ഷാദിലവണം (വ.)

കള്ളിക്കഴുത്തുകൊള്ളേണം പലം വിംശതിയാമതു
വ്യോഷമോരോപലംവീതം പത്തുകൊൾംവിതുസൈന്ധവം
ഇവയൊക്കെയിടിച്ചിട്ടു മൺകടത്തിലതിട്ടടൻ
ച്ചവിൽതൻവിറകുംകൂട്ടി അഗ്നിയിട്ടെരിക്കണം
ചുട്ടുഭസ്മമതായിട്ടു വെച്ചുകൊണ്ടതിനെപ്പുനഃ
ഗുളത്തിൽവച്ചുസേവിക്ക പണമോരോന്നുക്രമമായ്
ശൂലയെങ്കിൽശമിച്ചീടുമെന്നനിശ്ചയമാമിതു്.

വിംശതി=൨൦

൧൪൦ ശൂലാരികം നെയ്യ്.

സ്ഫോട്യാളുജംഗമാമായ സ്വരസേ യന്ത്രപീഡിതേ
ചതുർഗ്ഗുണരസേ തസ്മിൻ ഘൃതപ്രസ്ഥം വിപാചയേത്
ദ്വിപഞ്ചമൂലസ്വരസംപ്രസ്ഥം പ്രസ്ഥതളാപയേത്
അത്ര കല്ക്കാനിമാൻ ദദ്യാത് കാർഷികാംശ്ച ഭിഷഗ്വരഃ
പഞ്ചഭിർല്ലവണൈര്യുക്തം ത്രികടുത്രിഫലാന്വിതം
കാരവീകട്ഫലോഹിങ്ങ്വൃത മാതുലുംഗഫലംതഥാ
ദ്വീക്ഷാരഹിംഗ്വേലാവണമേലാചവ്യാജമോജകം
മൃദ്വീകാംകാകജിംഹ്വാശ്ച ദേവദാരുകലിംഗകം
വത്സകംത്രുപ്പ്മൂലഞ്ച വിഷമുഷ്ടേശ്ചപത്രകം
ഏതൽ"ശൂലാരികം"നാമ ഘൃതമാത്രേയപൂജിതം.

സാ—എലിത്തടി ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞു നീരു ഇടങ്ങഴി ൪ നെയ്യ് ഇടങ്ങഴി ൧ ദശമൂലം (൧൦-ാം യോഗം) കഷായം രണ്ടിടങ്ങഴി ചേർത്തും വിളയുപ്പ് മരക്കലയുപ്പ് കാരുപ്പ് പൊടിയുപ്പ് ഇന്തുപ്പ് ചുക്കു മുളകു തിപ്പലി ത്രിഫലത്തോട് കരിംജീരകം കടുകരോഹിണി മാതളക്കാ ചവക്ഷാരം തുവച്ചിലക്കാരം കായം ഇന്തുപ്പ് ഏലത്തരി കാട്ടുമുളകിൻവേർ അയമോദകം മുന്തിരിങ്ങ കറുച്ചുലി ദേവതാരം തഴിഴാമവേര ചവുരക്കള്ളിവേർ വലിയകടലാടിവേര് കാട്ടുപ്പയില ഇവ ൩-കഴഞ്ചുവീതം. അരച്ചുകലക്കി കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക. ശൂലരോഗം ശമിക്കും.

൧൪൮ പുനൎന്നവാദിഘൃതം.

പുനൎന്നവസ്യാൎദ്ധതുലാം തുലാംസ്ഥോട്യാഭുജംഗമാത്
ദശമൂലസ്യപഞ്ചാശത്പലാനി ലശുനസ്യ ച.
താവന്തിതോയേനിഷ്ക്വാഥ്യ തേനപ്രസ്ഥംഘൃതാത്പചേത്
ഏരണ്ഡതൈലയുക്തം വാ കൃഷ്ണാതന്മൂലസൈന്ധവൈഃ
യഷ്ടീമധുകമൃദ്വീകാ യവാനീവിശ്വഭേഷജൈഃ
ഏതൈൎഹിംഗ്വാദിനാ വാപി പ്രതിവാപംവിനിക്ഷിപേത
സദ്യശ്ചംസാധിതംതത്തു ശൂലഗുന്മോദരാപഹം.

സാ—തഴുതാമവേര് പലം ൫൦. എലിത്തടി പലം ൧൦൦. ദശമൂലം ഓരോന്നും പലം ൫-വീതം. വെളുത്തുള്ളി പലം ൫൦ ഇവ കഷായംവെച്ചു നാലിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച് ഇടങ്ങഴി നെയ്യും ആവണക്കെണ്ണയും ചേൎത്ത് (ചേൎക്കാതേയുമാകാം) കല്ക്കത്തിന്ന്–കാട്ടുതിപ്പലിവേർ ഇരട്ടിമധുരം ഇലിപ്പക്കാതൽ മുന്തിരിങ്ങ ജീരകം ചുക്ക് ഇവയോ ഹിംഗ്വാദിയോ (൧൩൫-ാംയോഗം ഒട്ടുവി ലത്തേതു്) അരച്ചുകലക്കി കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്കുക. ശൂലരോഗവും ഗുന്മവും മഹോദരവും ശമിക്കും.

൧൪൯ ചിത്രകാദിഘൃതം

ചിത്രകഗ്രന്ഥികപൂതീകപുനൎന്നവമഹൌഷധാത്
തുലാംപചേത്ജലദ്രോണേ ചതുൎഭാഗാവശേഷിതേ
തൽകഷായേഘൃതപ്രസ്ഥം ഷട്പലം വിപചേത് ഭിഷക്
ക്ഷീരദ്വിഗുണിതംസിദ്ധം ഗ്രഹണീദീപനംപരം
ഗുന്മഹൃദ്രോഗശൂലാൎശഃ ശോഫജീൎണ്ണോദരാപഹം.

സാ—കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് കാട്ടുതിപ്പലിവേര് ആവിത്തൊലി തഴുതാമവേര് ചുക്ക് ഇവ എല്ലാംകൂടി തുലാം ൧ (ഓരോന്നും ൨൦ പലം വീതം) ൧൬ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു നാലിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച് ഇടങ്ങഴി നെയ്യും രണ്ടിടങ്ങഴി പാലും ചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക ഗ്രഹണി ശമിച്ചു ദീപനം വരും. ഗുന്മം ശൂലം അൎശസ്സ് ശോഫം മഹോദരം മുതലായവയും ശമിക്കും.

പ്ലീഹചികിത്സ

൧൫൦ ഗന്ധൎവ്വഹസ്താദികഷായം.

ഗന്ധൎവ്വഹസ്തചിരവില്വഹുതാശവിശ്വ.
പത്ഥ്യാപുനൎന്നവ യവാഷകഭൂമിതാലൈഃ

കഫാഢ്യഃ സസൈന്ധവഗുളഃ പവനസ്യ ശാന്ത്യൈ
വഹ്നേർബലായ രുചയേ മലശോധനായ.

സാ—വെളുത്താവണക്കിൻവേർ (തൊലി) ആവിത്തൊലി കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങ് ചുക്ക് കടുക്കാത്തോട് തഴുതാമവേര് കൊടിത്തൂവവേർ നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് ഇവ സമം കഷായംവച്ച് ഇന്തുപ്പും ശർക്കരയും മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിക്ക. വായു ശമിക്കും. അഗ്നിബലവും രുചിയും മലശോധനയും ഉണ്ടാകും.

൩൪൭ ഭസ്മകഞ്ഞി (൧)

പനവിരൽ കടലാടിചുള്ളിരണ്ടാ
ഭസിതസമേന ജലേന പാലിനാലും
അട്ടകിലത്തു നിഹന്തി സർവ്വശോഫം
ഹരിഹരയോരിവ കല്മഷപ്രസാദഃ

സാ—പനവിരൽ (പനവാഴക്ക) വലിയ കടലാടി വയൽച്ചുള്ളി കദളിവാഴമാണം ഇവ ചുട്ട ഭസ്മമെടുത്തു വെള്ളത്തിൽ കലക്കി അരിച്ചു പാലുംചേർത്ത് അരിയിട്ട് കഞ്ഞിവച്ചു കുടിക്ക. എല്ലാ ശോഫവും ശമിക്കും

ഭസ്മകഞ്ഞി (൨)

ആവിത്തൊലി കടലാടി ദന്തി ത്രപുസം ചിത്രാ വയൽച്ചുള്ളിയും
ശമ്യാകത്തൊലി കള്ളിവേർ പനവിരൽ സ്നുഹ്യഗ്രവും രണ്ടേയും
എത്തൽ ഭസ്മജലേ യവാഗുവിഹിതാ പാലോടുമോരോടുതാൻ
കൂട്ടീട്ടാശു നിഹന്തി ശോഫമഖിലം ഗുന്മോദരാദീനപി.

സാ—ആവിത്തൊലി കടലാടി നാഗദന്തിവേർ എരുക്കിൻവേർ ആവണക്കിൻവേർ വയൽച്ചുള്ളി കൊന്നത്തൊലി കള്ളിവേർ പനവാഴയ്ക്ക കള്ളിത്തല കദളിവാഴമാണം ഇവ മുൻപോലെ ഭസ്മമാക്കി കലക്കിത്തെളിച്ചരിച്ചു പാലും മോരും കൂട്ടി കഞ്ഞിഉണ്ടാക്കി കുടിക്കുക എല്ലാ നീരുകളും ഗുന്മവും ഉദരവും ശമിക്കും.

൩൪൮ പത്തിൻവേർപഞ്ചകോലാദികഷായം.

(ദശമൂലപഞ്ചകോലാദി)

ദശമൂലപഞ്ചകോലത്രിഫലാദന്തീത്രിവൃത്സിദ്ധം
തോയമശേഷം ക്ഷപയേജ്ജഠരാണ്യപി ജാതപാഥാംസി.

സാ—ദശമൂലം (൭൦-ാംയോഗം നോക്കുക.) ഇതിൽ മഹൽപഞ്ചമൂലത്തിൻവേരിലെ തൊലി (പൂപ്പ്) കളഞ്ഞുകൂട്ടണം. പഞ്ചകോലം (തിപ്പലി കാട്ടുതിപ്പലിവേർ കാട്ടുമുളകിൻവേർ കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങ് ചുക്ക്) ത്രിഫലത്തോട് നാഗദന്തിവേർ ത്രികോല്പക്കൊന്ന (ശിവത) ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം മഹോദരത്തെ ശമിപ്പിക്കും.

൧൪൩ ഗോമൂത്രഹരീതകി മുതലായവ.

മൂത്രേണസിദ്ധാം പത്ഥ്യാം വാതസിദ്ധാം വാ ഫലത്രയം
സപിണ്ണക്ഷീരീത്രിവൃത്ശ്യാമാ ഭല്ലാതമഹൗഷധം
ഗോമൂത്രാഞ്ജലിനാപിഷ്ട്വാ ശൃതംതേനൈവ വാ പിബേത്

സാ—കടുക്കാത്തോട് നേർക്കെപ്പൊടിച്ചു ധാരാളം ഗോമൂത്രത്തിൽ പലതവണ ഭാവനചെയ്തു് എടുത്തുവയ്ക്കുക. ഇതു ഗോമൂത്രഹരീതകീ. ഇതുപോലെ ത്രിഫലത്തോടിൻപൊടിയും എരുമക്കള്ളിവേർ ശിവത കൊന്നവേർത്തൊലി ദേവതാരം ചുക്കു് ഇവ സമം പൊടിച്ചതും ഗോമൂത്രത്തിൽ ഭാവനചെയ്തെടുത്തു സൂക്ഷിക്ക വിരേചനത്തിനു നന്ന്. പിത്തപാണ്ഡു ശോഫം ഇവയേയും ഉദരത്തേയും ശമിപ്പിക്കും.

അദ്ധ്യായം ൮.

പാണ്ഡുരോഗചികിത്സ

൧൪൨ കല്യാണഘൃതം.

വരാവിശാലാഭദ്രൈലാ ദേവദാവേലവാലുകൈഃ
ദ്വിശാരിബാദ്വിരജനീ ദ്വിസ്ഥിരാഫലിനീനതൈഃ
വെല്ലതാലീസപത്രൈല മാലതീമുകളോല്പലൈഃ
ബൃഹതീകുഷ്ഠമഞ്ജിഷ്ഠാ നാഗകേസരദാഡിമൈഃ
സദന്തീപത്മകഹിമൈഃ കർഷാംശൈഃ സർപ്പിഷഃ പചേത്
പ്രസ്ഥം ഭൂതഗ്രഹോന്മാദ ശ്വാസാപസ്മാരപാപ്മജിത്
പാണ്ഡൗ കണ്ഡ്വേ വിഷേ ശോഷേ മേഹേമോഹേജ്വരേഗരേ
അരേതസ്യല്പരജസി ദൈവോപഹതചേതസി
അമേധസിഖലദ്വാചി സ്മൃതികാമേല്പപാവകേ
ബല്യമംഗല്യമായുഷ്യം കാന്തിസൗഭാഗ്യപുഷ്ടിദം
'കല്യാണ'കമിദംസർപ്പിഃ ശ്രേഷ്ഠം പുംസവനേഷു ച.

സാ—ത്രിഫലത്തോട് കാട്ടുവെള്ളരിവേര് ഏലത്തരി ദേവതാരം ഏലാവാലുകം നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് പാൽവള്ളിക്കിഴങ്ങ് മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഓരിലവേര് മൂവിലവേര് താഴൽപ്പൂ തകരം വിഴാലരിക്കാമ്പ് താലീസപത്രം ചെറേലം പിച്ചകമൊട്ട് ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ് ചെറുവഴുതിനവേര് കൊട്ടം മഞ്ചട്ടി നാഗപ്പൂ താളിമാതളം (ഇതു ദേശ്യനാമം. ഡാഡിമംതന്നെ) നാഗദന്തിവേർ

പതിമുകം ചന്ദനം ഇവ ൩ കഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി ഒരിടങ്ങഴി നെയ്യും ചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക.

ഭൂതഗ്രഹോപദ്രവങ്ങൾ ഭ്രാന്തു് ശ്വാസം അപസ്മാരരോഗങ്ങൾ പാപം പാണ്ഡുരോഗം കാസം മെലിച്ചിൽ മേഹം മോഹം ജ്വരം കൈവിഷദോഷം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. ശുക്ലനാശം വന്നവൎക്കും അല്പരജസ്സുകളായ സ്ത്രീകൾക്കും ദൈവദ്രോഹത്താൽ മനശ്ശക്തി നശിച്ചവൎക്കും ബുദ്ധി മന്ദിച്ചവൎക്കും വാക്പാടവം കുറഞ്ഞവൎക്കും കാമരഹിതന്മാൎക്കും മന്ദാഗ്നികൾക്കും ഹിതമാകുന്നു. ബലവും മംഗലവും ആയുസ്സും കാന്തിയും സൗഭാഗ്യവും പുഷ്ടിയും ഉണ്ടാക്കും. പുംസവനൗഷധങ്ങളിലും ശ്രേഷ്ഠതയുള്ളതാണു്.

൩൪൯ ധാത്ര്യാദിഘൃതം.

ധാത്രീവിദാരീക്ഷുശതാവരീണാം
കൂശ്മാണ്ഡകാനാം ച രസേഷു സൎപ്പിഃ
ക്ഷീരേണസാൎദ്ധം വിപചേതു് സുപിഷ്ടൈർ
മൃദ്വീകയഷ്ട്യാഹ്വയചന്ദനൈശ്ച
ഏതൽ സുസിദ്ധം സിതയാവിമിശ്രം
നിവാരയേൽ പിത്തമസൃഗ്ദരം ഹി
പാണ്ഡ്വാമയേ പിത്തകൃതേ ഹിതം സ്യാതു്
പൈത്തേ ച ഗുന്മേ/സ്രവിനിസ്രുതൗ ച
വന്ധ്യാ ച നിത്യാ ലഭതേ ച ഗൎഭം
ശീഘ്രം നിഹന്ത്യാദപി രക്തപിത്തം
അന്യാംശ്ച പിത്തപ്രഭവാൻ വികാരാൻ
മൂൎച്ഛാമദോന്മാദമദാത്യയാദീൻ.

സാ—പച്ചനെല്ലിക്കാ പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങു് കരിമ്പു് ശതാവരിക്കിഴങ്ങു് കുമ്പളങ്ങാ ഇവയുടെ നീരിൽ (നീരു് നെയ്യിൻ്റെ നാലിരട്ടി) നെയ്യും സമം പാലുംചേൎത്തു മുന്തിരിങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം ചന്ദനം ഇവ കല്ക്കംചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചു പഞ്ചസാരയുംചേൎത്തു കടഞ്ഞു സേവിക്കുക. രക്തസ്രാവം പാണ്ഡുരോഗം പിത്തഗുന്മം അസ്ഥിസ്രാവം ഇവ ശമിക്കും പ്രസവിക്കാത്തവൾ കുടിച്ചാൽ ഗൎഭമുണ്ടാകും. രക്തപിത്തത്തിനും പിത്തവികാരങ്ങൾക്കും മദം മൂൎച്ഛ ഉന്മാദം മദാത്യയം ഇവയ്ക്കും നന്നു്.

൩൫൦ പുനൎന്നവാദികഷായം.

പുനൎന്നവാനിംബപടോലശുണ്ഠീ-
തിക്താമൃതാദാൎവ്വ്യഭയാകഷായഃ
സൎവ്വാംഗശോഫജ്വരകാസശൂല-
ശ്വാസാന്വിതം പാണ്ഡുഗദം നിഹന്തി.

സാ—തമിഴാമവേരു വേപ്പിൻതൊലി പാടവലം വൃക്ഷ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ (കിരിയാത്തോ കടുകരോഹിണിയോ ഔചിത്യം പോലെയാകാം) ചിററമൃതു മരമഞ്ഞൾതൊലി കടുക്കാത്തോടു ഇവ സമം കഷായംവെച്ചുസേവിക്ക. സർവ്വാംഗശോഫം ജ്വരം ചുമ വേദനകൾ കിതപ്പു ഇവയോടുകൂടിയ പാണ്ഡുരോഗം ശമിക്കും.

൧൭൨ ശതാവര്യാദിഘൃതം.

ശതാവരീമൂലത്തിൽ കരിന്തകാളീ
മുതക്കനാകതാമ്രകവള്ളുവള്ളീ
ത്രിഫലാദിക്വാഥണ്ഡകരിമ്പിവററിൻ—
ചാററിൽ ഘൃതം ക്ഷീരയുതം പചേത
കല്യാണകാജ്യപ്രതിവാപയുക്തം
സർവ്വാംഗരം കാമിലപാണ്ഡുഹാരി.

സാ—ശതാവരിക്കിഴങ്ങു വെളുത്ത കടങ്ങൾ കരിംകടങ്ങൾ പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങു പച്ചമഞ്ഞൾ ഇഞ്ചി ചതേലംപാവൽ ചെറുപ്പുള്ളടി നെയ്യുംവള്ളം ഇവയുടെനീരു നെയ്യു നാലിരട്ടി. പാൽ നെയ്യു സമം. കല്ക്കം കല്യാണകഘൃതത്തിൻേറ (൧൪൦-ാംയോഗം നോക്കുക)തന്നെ ചേർക്കണം. കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക. കാമിലയും പാണ്ഡുവും ശമിക്കും.

൧൭൩ വാശാഗുളൂച്യാദികഷായം.

വാശാഗുളൂചീത്രിഫലാകടുരീഭൂനിംബെനിംബജഃ
കഃഥഃ ക്ഷൗദ്രയുതോ ഹന്തി പാണ്ഡുപിത്താസ്രകാമിലാഃ.

സാ—ആടലോടകവേരു ചിററമൃതു് ത്രിഫലത്തോടു കടുകരോഹിണി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരു വേപ്പിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായത്തിൽ തേൻചേർത്തു സേവിക്ക. പാണ്ഡുവും രക്തപിത്തവും കാമിലയുംശമിക്കും.

൧൭൪ തിന്ത്രിണീതരുണാദികഷായം.

തിന്ത്രിണീതരുണപത്രശലാകാ
ലോഹപത്രവിജയാപുനർന്നവൈഃ
ഇക്ഷുവിലപസാഹിതൈഃ ശൃതംജലം
പാണ്ഡുമാശു സഗുളം വിനിഹന്തി.

സാ—പുളിയിലത്തളിരു ഇരുമ്പുതകിടു (നേർക്കെ പരത്തിയതു്) കടുക്കാത്തോടു് തമിഴാമവേരു കരിമ്പു കൂവളവേരു ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായത്തിൽ ശർക്കര മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിക്ക. പാണ്ഡുരോഗം ശമിക്കും.

൧൭൩. ആരഗ്വധകഷായം.

ആരഗ്വധത്വചഃ ക്വാഥഃ പഞ്ചാംഗുലരസോപി വാ
പാണ്ഡുരോഗമുദാവർത്തം ആമബന്ധം നിഹന്തി ച.

സാ — കൊന്നവേരിലെത്തൊലി ഒരുപലം കഷായംവെച്ചു ആവണക്കെണ്ണ അനുപാനംചെയ്തു സേവിക്ക. (ആവണക്കിൻവേരും സമംകൂട്ടിയും ഈ കഷായം ഉണ്ടാക്കാം) പാണ്ഡുരോഗവും ഉദാവർത്തവും ആമബന്ധവും ശമിക്കും.

൧൭൪. മണ്ഡൂരവടകം.

താപ്യം ദാർവ്വീത്വചം ചവ്യം ഗ്രന്ഥികം ദേവദാരു ച
വ്യോഷാദിനവകം ചൈതത് ചൂർണ്ണയേത് ദ്വിഗുണം തതഃ
മണ്ഡൂരഞ്ചാഞ്ജനനിഭം സർവ്വതോഷ്ടഗുണേ ഽഥ തത്
പൃഥഗ്വിപാചേ ഗോമൂത്രേ വടകീകരണക്ഷമേ
പ്രക്ഷിപ്യ വടകാൻ കുര്യാത് താൻഖാദേത്തക്രഭോജനഃ
ഏതേ മണ്ഡൂരവടകാഃ പ്രാണദാഃ പാണ്ഡുരോഗിണാം
കുഷ്ഠാന്യജരകംശോഫമൂരുസ്തംഭമരോചകം
അർശാംസി കാമിലാം മേഹം പ്ലീഹാനം ശമയന്തി ച.

സാ — മാക്കീരക്കല്ലു് മരമഞ്ഞൾത്തൊലി കാട്ടുതിപ്പലിവേരു കാട്ടുമുളകിൻവേർ ദേവതാരം ചുക്കു മുളകു തിപ്പലി കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു വിഴാലരിക്കാമ്പു് ത്രിഫലത്തോടു മുത്തങ്ങാ ഇവ സമം കൂട്ടി പൊടിച്ചു അവയെല്ലാം കൂട്ടിയേടത്തോളം അഞ്ജനവർണ്ണമുള്ള നല്ല പുരാണകിട്ടം പൊടിക്കണം. ഇവ രണ്ടുംകൂടിയതിന്റെ ഇരട്ടി ഗോമൂത്രം (ഘനസാധനം നാലുപലത്തിനു ദ്രവം നാഴി എന്ന അളവിൽ) അടുപ്പത്തുവച്ചു വററിച്ചു കൊഴുത്തുവരുമ്പോൾ മേല്പറഞ്ഞ പൊടികൾ അതിലിട്ടു ഇളക്കിവാങ്ങി ആററിയാൽ ഉരുട്ടി ഉണക്കി ഓരോ ഗുളികവീതം പ്രതിദിനം സേവിക്കുക സേവാകാലത്തു ഊണിനു മോരുകൂട്ടണം. ഈ മണ്ഡൂരവടകം പാണ്ഡുരോഗികൾക്കു ഏററവും ഹിതമാകുന്നു. കുഷ്ഠം പാണ്ഡുരോഗം ശോഫം അർശസ്സു് അരുചി കാമില പ്രമേഹം വൃദ്ധി മുതലായവയെ ശമിപ്പിക്കും. പാണ്ഡുരോഗികൾക്കു ഇതു വിശേഷിച്ചും അധികഫലമാണു്.

൧൭൫. ഇന്ദ്രാശനീചൂർണ്ണം.

ഏകൈകം തിലപിപ്പലീബദരതോ ഭാഗമാക്ഷികാദായസാ-
ച്ചൂർണ്ണാത് ത്രീണി പലാനി ഭേഷജവരാദ്ധതാദിതുല്യാസിതാ
ഏതേഷാം മധുസിദ്ധമൗഷധമിദം ഘ്നന്നാമപാണ്ഡൂദര-
പ്ലീഹാനാഹഭഗന്ദരാൻ പ്രശമയേ'ദിന്ദ്രാശനീ'നാമതഃ

സാ — എള്ളു് തിപ്പലി ലന്തക്കുരു ഇവ ഓരോ ഭാഗം. മാക്കീ

രക്കല്ല് രണ്ടുഭാഗം ഉരുക്കുഭസ്മം മൂന്നുഭാഗം ചുക്ക് ത്രിഫലത്തോട് നാലുഭാഗം ഇവയെല്ലാം കൂടിയിടത്തോളം പഞ്ചസാര. നല്ലപോലെ ചൂർണ്ണിച്ച് മറ്റുള്ളതും യോജിപ്പിച്ച് തേനിൽ കുഴച്ച് സേവിക്ക. പാണ്ഡു മഹോദരം ഭഗന്ദരം മുതലായവ ശമിക്കും.

കാമിലാചികിത്സ

൱൩൮ നിംബപടോലാദികഷായം.

നിംബത്വക്ത്രിഫലാ പടോലരജനീ വാശാമൃതാശാരിബാ
ശ്യാമാതാമലകീപലംകഷബലാനീലീസ്ഥിരായഷ്ടിഭിഃ
സിദ്ധോമാക്ഷികപിപ്പലീഗിരിജതുപ്രക്ഷേപണാത് സംസ്കൃതഃ
പീതഃകംഭഹലീമകം പ്രശമയേത് ഭിന്നാദിനൈഃ പഞ്ചഭിഃ

സാ — വേപ്പിൻതൊലി ത്രിഫലത്തോട് പടവലം മഞ്ഞൾ ആടലോടകവേർ ചിറ്റമൃത് നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് ത്രികോല്പക്കൊന്ന കീഴാനെല്ലി കുമിഴിൻവേർ കുറുന്തോട്ടിവേർ അമരിവേർ ഓരിലവേർ ഇരട്ടിമധുരം ഇവ സമം കഷായം തേൻ തിപ്പലി കന്മദം ഇവ മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിക്ക. അഞ്ചുദിവസംകൊണ്ട് കുംഭകാമിലശമിക്കും.

൱൩൯ അശ്വിലപാദികപാഠം.

ചുക്കചുണ്ടകടലാടിസത്വാ നാലുമായവുകഴഞ്ചിവകൊണ്ട്
അശ്വിലപനമിഴാമകഷായം ഹന്തി ശോഫമപി സംഗമപീതാത്.

സാ — ചുക്ക് ചുണ്ടവേർ കടലാടിവേർ കൊടിത്തൂവവേർ ഇവ നാലുംകൂടി കഴഞ്ച് ന്നു തമിഴാമ കഴഞ്ച് ആറു് ഈ കഷായം ശോഫം (നീര്) കാമില മുതലായവയെ ശമിപ്പിക്കും.

൱൩൰ വാരാഹ്യാദിചൂർണ്ണം.

വാരാഹിനല്ലതുടിചിറ്റമൃതിൽവേലികം—
ന്തുവും കണാ ച മരമഞ്ഞൾപതുകാസിതാ ച
ചൂർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടിതുകഴഞ്ചുനനച്ചുതേനിൽ
നക്കീടുവോർക്കിഹകാമിലമൂന്നുമില്ല.

സാ — നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് ചിറ്റേലം ചിറ്റമൃതിൻതണ്ട് തിപ്പലി മരമഞ്ഞൾത്തൊലി കൂവനൂറ് ഇവ സമം പഞ്ചസാര ഇവ എല്ലാംകൂടിയിടത്തോളവും ചേർത്തു തേനിൽകുഴച്ച് സേവിക്ക. കാമില ശമിക്കും

൱൪൧ ഇകാദിചൂർണ്ണം.

ഇകാതിന്ത്രിണിലാജൈശ്ച കോലവ്യോഷത്രിജാതകൈഃ
സചന്ദ്രേഭമോദകംരുച്യം ക്രമാദ്വിഗുണശർക്കരം

ഛർദ്ദ്യസ്രക്പിത്തഹൃദ്രോഗക്ഷയകാസജ്വരാപഹം

സാ—ക്രമത്തു കോൽപ്പുളി ചെറു ലന്തക്കുരു ചുക്കു മുളകു തിപ്പലി ഏലം ഇലവർങ്ഗം പച്ചില ഇവ പൊടിച്ചു കർപ്പൂരവും ചേർത്തു ഇരട്ടിപ്പഞ്ചസാരയും ചേർത്തു സേവിക്ക. ഛർദ്ദി രക്തപിത്തം ഹൃദ്രോഗം ക്ഷയം കാസം ജ്വരം ഇവ ശമിക്കും.

൧൬ാം നാളികേരരസായനം.

പുരാണകിട്ടം ശോധിച്ചു പൊടിനാഴിതദർദ്ധകം
ഉമിക്കരിപ്പൊടി നന്നായി പൊടിച്ചിട്ടഥ പിന്നെയും
ഇരുമ്പുപാത്രത്തിലിട്ടു ഗോമൂത്രത്തിൽ പുനഃപുനഃ
ഇരുപത്തൊന്നുവട്ടം താൻ വറ്റിച്ചിട്ടഥ പിന്നെയും
കഞ്ഞുണ്ണി പച്ചനെല്ലിക്കാ ചങ്ങലാഖ്യം പരണ്ടയും
ബ്രഹ്മിയെന്നിവ വറ്റിന്റെ നീരിൽ മുമ്മൂന്നുവട്ടവും
വെവ്വേറെയങ്ങു വറ്റിച്ചു പൊടിപ്പു പിന്നെയും തഥാ
ത്രികടുത്രിഫലാ പിന്നെ തഴുതാമക്കടമൂലവും
മാക്കീരക്കൽ ദേവതാരം മഞ്ഞളും മരമഞ്ഞളും
ജീരകദ്വയവും പിന്നെക്കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു പി
ന്നയമോദകവും മുത്തിറം ഇലവർങ്ഗവുമേലവും
അത്തിത്തിപ്പലിയും പിന്നെ തിപ്പലീമൂലവും തഥാ
അടയ്ക്കാമണിയൻവേരും ഇഴച്ചേമ്പിൻകിഴങ്ങു പി
കൊടിത്തുവയുടെവേരും ഞെഴുകിൻവേരിൻതൊലി
കൊത്തമ്പാലരിയും പിന്നെ ച്ചങ്ങലാഖ്യം പരണ്ടയും
വിഴാലരിയിവയോരോന്നാറുവീതം കഴഞ്ചതാമ്
പൊടിച്ചു ചെറുനാരങ്ങാനീരിൽ മാതളനീരിലും
അരച്ചുരുട്ടി നന്നായി ലോഹപാത്രത്തിലിട്ടുടൻ
കാച്ചിക്കാച്ചിയതിൽ തേച്ചു കരിയാതെയെടുത്തുടൻ
കഞ്ഞുണ്ണി ബ്രഹ്മി നെല്ലിക്കാ പരണ്ടയുമതിഞ്ചിയും
പിഴിഞ്ഞനീരിലോരോരോ ദിനം നന്നായരച്ചുടൻ
പുതുക്കുടത്തിൽ പൂശീട്ടു ഉണത്തീട്ടതിനെപ്പുനഃ
ഇളനീരിന്റെ വെള്ളം നിറെവീഴ്ത്തീട്ടു സാദരം
വാകെട്ടി മണ്ണുതേച്ചിട്ടു നെല്ലിൽ മൂടീട്ടു വയ്ക്കണം
മാസമൊന്നു കഴിഞ്ഞെന്നാൽ എടുത്തിട്ടു പൊടിച്ചതു്
ഗുളികീകൃത്യ സൂക്ഷിച്ചു പൊടിച്ചിട്ടതിനെപ്പുനഃ
കാച്ചുമോരിൽ കുടിച്ചീട്ടു നിത്യം ദിനമുഖേ തഥാ
പാണ്ഡുഭഗന്ദരംമേഹം ഗുന്മപ്ലീഹമഹോദരം
അഷ്ഠീവാതവും ശോഫം മർശസ്സും ഗ്രഹണീക്ഷയം
കാസശ്വാസം രക്തപിത്തം കാമിലായിവയൊക്കെയും
ശമിച്ചീടുമിതിൻപേരു 'നാളികേരരസായനം'

൧൩൧ ആരുകാലാദിതൈലം.

ആരുകാലമമൃതുമുരുകൊഴുപ്പ്വും ദൂർവ്വശക്രലതയുമാപിഴിഞ്ഞതിൽ
വേവുമെണ്ണകദളികിഴങ്ങുമായ് നാശയത്യഖിലശോഷകാമിലാം.

സാ—കയ്യോന്നി ചിററമൃത് കൊഴുപ്പ കറുകപ്പുല്ല് ഉഴിഞ്ഞ ഇവററിൻനീർ എണ്ണയ്ക്കു നാലിരട്ടി. കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ് കല്ക്കം. കാച്ചിഅരിച്ചു തേയ്ക്കു. കാമില ശമിക്കും.

൧൩൨ ഒരു പഞ്ചവല്ക്കതൈലം (൧)

പഞ്ചവല്ക്കം (ആലിൻതൊലി അരയാലിൻതൊലി ഇത്തിത്തൊലി അത്തിത്തൊലി കല്ലാലിൻതൊലി) ഇവററിൻകഷായം എണ്ണയ്ക്കുനാലിരട്ടി. ഏലാദിഗണം കല്ക്കം. നാഴിക വൃ കഴഞ്ചുവീതം (൩൪-ാംയോഗം നോക്കുക) ചേർത്തു കാച്ചി അരിച്ചുതേയ്ക്കു.

ശോഫചികിത്സ.

൧൩൩ ഗോക്ഷുരഭദ്രകാദികഷായം

ഗോക്ഷുരഭദ്രകവർഷാഭ്രൂപഥ്യാമരമഹൌഷധൈഃ
രസസോനേക്ഷുരൈസ്സിദ്ധം തോയം ശോഫാപഹം പരം.

സാ—ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇരുവി തമിഴാമവേര് കടുക്കാത്തൊട് ദേവതാരം ചുക്ക് വെളുത്തുള്ളി വയൽച്ചുള്ളി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ശോഫത്തെ ശമിപ്പിക്കും.

൧൩൪ പത്ഥ്യാപുനർന്നവാദികഷായം.

പത്ഥ്യാപുനർന്നവനിശാകണമൂലവഹ്നി-
ചിത്രാബ്ദജീവകസുരദ്രുമമാഗധീനാം
കഷായം പിബേത് ശ്വയഥുഗണ്ഡധരാന്തജിദ്വാ-
വൃത്തിഷ്ടതേ ശിവസമാശ്രിതബാലകേവ.

സാ—കടുക്കാത്തൊട് തമിഴാമവേര് മഞ്ഞൾ കാട്ടുതിപ്പലിവേര് കൊട്ടുവേലിക്കിഴങ്ങ് ആവണക്കിൻവേര് മുത്തങ്ങ ജീവകം ദേവതാരം തിപ്പലി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ശോഫത്തെ ശമിപ്പിക്കും.

പത്തിൻവേർതൈലം=ദശമൂലംകഷായവും കല്ക്കവുമാക്കി കാച്ചുന്ന തൈലം.

വിസർപ്പചികിത്സ.

൧൩൫ മുസ്താരിഷ്ടാദികഷായം.

മുസ്താരിഷ്ടപടോലദാരുരജനീ ദ്രാക്ഷാബലാനാഗരൈഃ
ത്രായന്ത്യുല്പലധന്വയാസധന്വികാഭൂനിംബസോപ്യാംബുഭിഃ

ശ്രേഷ്യാനിംബപടോലകൈടഭസകൈണ്ണെസ്സിതാഃ കഷായോമതാത്
പിത്തശ്ലേഷ്മവിസപ്പ്ദപ്പ്ശമനാഃ പ്രോക്താസ്ത്രയസ്സ്യക്രമാത്.

സാ—മുത്തങ്ങ വേപ്പിൻതൊലി പടോലം ദേവതാരം മഞ്ഞതാറം മുന്തിരിങ്ങ കരുന്തോട്ടിവേർ ചുക്ക ഇവകൊണ്ടും ബ്രഹ്മി കരിങ്കൂവളക്കിഴങ്ങ കൊടിത്തൂവവേര കൊത്തമ്പാലരി പുത്തരിച്ചുണ്ട വേർ രാമച്ചം ഇരുവേലി ഇവകൊണ്ടും ത്രിഫലത്തോട വേപ്പിൻ തൊലി പടവലം തിപ്പലി ഇവകൊണ്ടുംഉള്ള (മേൽപറഞ്ഞ) കഷായങ്ങൾമൂന്നും ത്രിദോഷജമായ വിസപ്പ്ത്തെ യഥാക്രമം ശമിപ്പിക്കും.

൪൬൭ പടോലാദികഷായം.

പടോലദാവീപിചുമന്ദതിക്താ-
ത്രായന്തികായഷ്ടിവൃഷാഭയാശ്രൃതം
ജലം വിസപ്പ്ം വിനിഹന്തി ധാത്രീ-
പടോലമുദ്ഗൈസ്സഹ ശ്രൃതാംബുതദ്വൽ.

സാ—പടവലം മരമഞ്ഞൾതൊലി വേപ്പിൻതൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ ബ്രഹ്മി ഇരട്ടിമധുരം ആടലോടകവേർ കടുക്കാത്തോട ഇവകൊണ്ടും നെല്ലിക്കാത്തോട പടവലം മുത്തങ്ങ ഇവകൊണ്ടും ഉള്ള കഷായങ്ങൾ വിസപ്പ്ത്തെ ശമിപ്പിക്കും.

൪൬൮ ഗോപാത്മജാദിഘൃതം.

ഗോപാത്മജാകമലചന്ദനസേവ്യകമ്പു-
ക്ഷീരദ്രുമാംകുരവിസോല്പലകന്ദമിശ്രം
ദ്ധ്വാതദേ ജയതി സാധിതമാജ്യമാശു
ക്ഷീരേണസാദ്ധമിദ സവ്വവിസപ്പ്മുഗ്രം.

സാ—നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് താമരക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം രാമച്ചം വെള്ളക്കൊട്ടം നാല്പാമരമൊട്ട താമരവള്ളി ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ ഇവ കറുകനീരിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യും പാലുംചേൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്ക. ഉഗ്രമായ വിസപ്പ്വും ശമിക്കും.

മേൽപ്പറഞ്ഞ ഗോപാത്മജാദിയുടെ മരുന്നുകൾ അരച്ചുകലക്കി കറുകപ്പുല്ലിൻനീർ നാലിരട്ടിചേൎത്തു നല്ലെണ്ണയോ വെളിച്ചെണ്ണയോ ഔചിത്യംപോലെ ചേൎത്തു കാച്ചിതേയ്ക്കുക. എന്നാൽ ഗോപാത്മജാദിതൈലമായി.

മസൂരിചികിത്സ.

൪൬൯ ത്രുണ്ടീബലാദിക്വാഥം.

ത്രുണ്ടീബലാനിംബപടോലകണ്വെ-
സ്സധാന്യകൈസ്സാമലകൈസ്സമുസ്തൈഃ

ശ്രുതഃകഷായോ വിനിഹന്തി പാനാ-
ന്മസൂരികാമഷ്ടവിധാം മധുശ്ച

സാ—ചുക്ക് കരുന്തോട്ടിവേര് വേപ്പിൻതൊലി പടവലം കൊട്ടം കൊത്തമ്പാലരി നെല്ലിക്കാത്തോട് മുത്തങ്ങ ഇവ കഷായം വച്ചു തേൻ മേമ്പൊടിചേൎത്തു സേവിക്ക. മസൂരി ശമിക്കും.

൩൬൦ ചന്ദനപപ്പടാദിക്വാഥം.

ചന്ദനപപ്പടകാമൃതവല്ലീസേവ്യജലാംബുദധാന്യകസിദ്ധം
പഞ്ചകമുദ്ഗവിദാഹവിമിശ്രം സ്ഫോടമശേഷമപോഹതി പീതം.

സാ—ചന്ദനം പപ്പടകപ്പുല്ല് ചിററമൃത് രാമച്ചം ഇരുവേലി മുത്തങ്ങ കൊത്തമ്പാലരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം സേവിച്ചാൽ സ്ഫോടം ശമിക്കും.

കുഷ്ഠരോഗചികിത്സ.

൩൬൧ ഖദിരാദിക്വാഥം.

ഖദിരാരിഷ്ടഗുഡൂചീപടോലദാൎവ്വീത്രിഫലാക്വാഥഃ
കുഷ്ഠാനാം വിനിഹന്താ ദൈത്യാനാം നൃസിംഹ ഇവ.

സാ—കരിങ്ങാലിക്കാതൽ വേപ്പിൻതൊലി ചിററമൃത് പടവലം മരമഞ്ഞൾതൊലി കൊടിത്തൂവവേർ ഇവ സമം കഷായം വച്ചു സേവിച്ചാൽ കുഷ്ഠം ശമിക്കും.

൩൬൨ പടോലത്രിഫലാദികഷായം.

പടോലത്രിഫലാരിഷ്ടഗുഡൂചീധാവനീവൃഷൈഃ
സഖദിരൈഃകഷായോഽയം കുഷ്ഠരോഗാന്തകം സ്മൃതം.

സാ—പടവലം ത്രിഫലത്തോട് വേപ്പിൻതൊലി ചിററമൃത് ചെറുവഴുതിനവേര ആടലോടകവേര പുങ്കിൻവേർതൊലി ഇവ സമം കഷായംവച്ചുസേവിച്ചാൽ കുഷ്ഠരോഗം ശമിക്കും.

൩൬൩ കുഷ്ഠാന്തകഘൃതം.

ദ്വാത്രിംശൽപാകചിഞ്ചീബീജം ജലദ്രോണേ വിപാചയേത്
ചതുൎഭാഗാവശേഷന്തു കഷായമവതാരയേത്
പൂതേ തസ്മിൻ കഷായേ തു ശ്രീകാന്തസ്വരസം തഥാ
ഘൃതപ്രസ്ഥാൎദ്ധകം പക്വം ചതുൎവ്വിംശതിനിഷ്കകം
ഗന്ധകഞ്ചൈവ സംയോജ്യ നാഗവല്ലീരസേന തു
യാമമാത്രം സുപിഷ്ട്വാ തു സൂക്ഷ്മം ദ്രൂഷലി ലോളയേത്
തൈലപ്രസ്ഥം പചേത്സമ്യക് ശനൈൎദ്ദീപ്യകാഹ്വയേത്.

യാവത് ചിക്കണതാം യാതി തത്തൈലമാവർത്തയേത്
ധാന്യമദ്ധ്യേ തു നിഖനേത് പക്ഷദ്വയമുപേക്ഷയാ
ശുഭേ മുഹൂർത്തേ നക്ഷത്രേ സകല്പ്യം തൈലമുത്തമം
ലേഹയേത് പ്രാതരുത്ഥായ മാനവോ ഽമരതാം വ്രജേത്
ക്ഷീരാന്നാശീ പരിഹരേത് വ്യവായാദി ജിതേന്ദ്രിയഃ
പ്രലേപാത് സർവ്വകുഷ്ഠാനി നാശയേത് സഹജാനി ച
'കുഷ്ഠാന്തക'മിദം നാമ്നാ തൈലമാത്രേയനിർമ്മിതം.

കാർകോകിലരിപലം നാഴ പതിനാറിടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച് നാലിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച് വിഷ്ണുക്രാന്തി പിഴിഞ്ഞ നീര് ഇരുനാഴിയും ചേർത്ത് ഇരുനാഴിയെണ്ണയും ഇടങ്ങഴി എള്ളെണ്ണയുംകൂടിചേർത്ത് കല്ക്കത്തിന് ഇരുപത്തിനാലുകഴഞ്ച് (൨ പലം) നെല്ലിക്കാഗന്ധകം എട്ടുനാഴികനേരം വെററിലച്ചാററിൽ അരച്ചു കല്ക്കംചേർത്ത് കാച്ചി മെഴുകുപാകമാകുമ്പോൾ വാങ്ങി അരിച്ചു ഒരു മാസം നെല്ലിൽ കുഴിച്ചുവച്ചിരുന്നശേഷം എടുത്തു സേവിക്ക. ശുഭമായ മുഹൂർത്തത്തിൽ രാവിലെ സേവിക്കണം. തേച്ചുകുളിയും ചെയ്യു. പാൽച്ചോറുണ്ണണം. മററു കുളതിമുതലായവ വർജ്ജിക്ക. ജിതേന്ദ്രിയനായിരിക്കണം. എന്നാൽ കുഷ്ഠരോഗം എല്ലാം ശമിക്കും.

൧൫൩. ലാക്ഷാമന്ത്യാദിചൂർണ്ണം.

ലാക്ഷാ മന്ത്രീമധുരസവരാദീപിപാഠാവിഡംഗ-
പ്രത്യക്പുഷ്പീ ത്രികടു രജനീ സപ്തപർണ്ണാടരൂഷം
രക്താനിംബം സുരതരുകൃതം പഞ്ചമൂല്യൗ ച ചൂർണ്ണം
പീതം മാസം ജയതി ഹിതഭുക് ഗവ്യമൂത്രേണ കുഷ്ഠം

സാ—കോലരക്ക നാഗദന്തിവേർ പെരുങ്കുരുമ്പവേർ ത്രിഫലത്തൊട്ട ചെറുവഴുതിനവേർ പാടക്കിഴങ്ങ് വിഴാലരിക്കാമ്പു വലിയ കടലാടിവേര് ചുക്ക മുളക തിപ്പലി വറട്ടുമഞ്ഞളും ഏഴിലംപാലത്തൊലി ആടലോടകവേര് മഞ്ചട്ടി വേപ്പിൻതൊലി ദേവതാരം ദശമൂലം(൨-ാംയോഗത്തിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.) ഇവപൊടിച്ചു ദിവസംതോറും ഗോമൂത്രത്തിൽ സേവിക്ക. ഒരുമാസംകൊണ്ട് കുഷ്ഠം ശമിക്കും. സേവാകാലത്തു പത്ഥ്യമായ അന്നവും മററും ഉപയോഗപ്പെടുത്തണം.

൧൫൪ മാണിഭദ്രഗുളം

വിഡംഗസാരാമലകാഭയാനാം
പലം പലം ത്രീണിപലാനി കുംഭാത്
ഗുളസ്യ ച ദ്വാദശമാസമേഷ
ജിതാത്മനാ ഹന്ത്യുപയുജ്യമാനഃ.

കഷ്ടശ്വിത്രശ്വാസകാസോദരാർശോ-
മേഹപ്ലീഹഗ്രന്ഥിരുഗ്ജന്തുഗുന്മാൻ
സിദ്ധം യോഗം പ്രാഹ യക്ഷോ മുമുക്ഷോഃ
ഭിക്ഷോഃ പ്രാണാൻ മാണിഭദ്രഃ കിലേമം.

സാ—വിഴാലരിക്കാമ്പ് നെല്ലിക്കാത്തോട് കടുക്കാത്തോട് ഇവ ഓരോപലം ത്രികോല്പക്കൊന്നപലം ൩. ഇവ നേർമ്മപ്പൊടിച്ചു പന്ത്രണ്ടുപലം ശർക്കരയുംകൂട്ടി ലേഹമാക്കി (അഞ്ചുനാഴിക നല്ല പോലെ ഉരലിലാക്കി ഇടിക്കണം) ജിതേന്ദ്രിയനായിട്ട ഒരുമാസം സേവിക്ക. എന്നാൽ കുഷ്ഠം ശ്വിത്രകം ശ്വാസം കാസം മഹോദരം അർശ്ശസ്സ് മേഹം പ്ലീഹ ഗ്രന്ഥിരോഗങ്ങൾ കൃമി ഗുന്മം ഇവ ശമിക്കും. മേൽപ്പറഞ്ഞ രോഗങ്ങൾനിമിത്തം ഒരു സന്ന്യാസി മരിപ്പാനായി നിശ്ചയിച്ചപ്പോൾ മാണിഭദ്രൻ എന്ന പേരായ യക്ഷൻ അദ്ദേഹത്തിനുപദേശിച്ചതാകയാൽ മാണിഭദ്രം എന്നു ഇതിനു പേരുവന്നുചേന്നു. ഈ ലേഹ്യം ചിലർ അഗ്നിപാകത്തിൽ തയ്യാറാക്കി വരുന്നതുകൊണ്ടു ഗുണഭേദം വരുന്നു. ആകയാൽ ഇതിൽ പറയുന്ന വിധാനമാണു അഭിജ്ഞന്മാരായ പ്രയോഗകശലന്മാർ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

൧൭൦ പഞ്ചവൽക്കാദിതൈലം.

പഞ്ചവൽക്കനിശാഗോപീ കഷായേ തിലജം പചേത്
രംഭാമൂലകന്ദമധുകതൈലൾ സേവ്യാമയാംബുഭിഃ
രക്തപിത്തോത്തരേ കുഷ്ഠേ വിസർപ്പേ ക്ലേദവത്യപി.

സാ—പഞ്ചവൽക്കം—[ആല് അരയാല് അത്തി ഇത്തി കല്ലാല് ഇവയുടെ തൊലികൾ] മഞ്ഞൾ നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു ഇവററിൻകഷായത്തിൽ എണ്ണചേൎത്തു(വെളിച്ചെണ്ണയും മരോട്ടിഎണ്ണയുംകൂടി ഔചിത്യംപോലെ ചേക്കാം)കദളിവാഴക്കിഴങ്ങു രാമച്ചം ഇരട്ടിമധുരം ഇലവർങ്ഗം വെള്ളക്കൊട്ടം ചന്ദനം ഇവ കല്ക്കംചേൎത്തു കാച്ചിഅരിച്ചുതേച്ചാൽ പിത്തപ്രധാനമായ കുഷ്ഠവും വിസർപ്പവും ശമിക്കും.

൧൬൫-ാമത്തെ പഞ്ചവൽക്കാദിതൈലത്തിനു പകരവും ഈ തൈലംതന്നെ അവയുടെ ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ യോജിപ്പിക്കാം. ഇതു് പ്രാധാന്യേന പിത്തഹരം.

൧൭൧ ദിനേശവല്ല്യാദിതൈലം.

ദിനേശവല്ലീരജനീദിനേശ-
വ്യാഘാതകക്ഷീരമഹീരുഹാണാം
കഷായേണ കൽക്കേന പചേത തൈലം
ത്വഗ്ദോഷശാന്ത്യൈ പരിശീല്യമേതത്.

സാ—തകിട്ടവേമ്പാട മഞ്ഞൾ എരിക്കിൻവേർ കൊന്നവേരു നാല്പാമരത്തൊലികൾ൧൨൬-ാംയോഗത്തിൽ ആദ്യത്തെ നാലു മരുന്നുകൾ ഇവ കഷായം. ഇവതന്നെ കൽക്കത്തിന്നും (കൊന്നവേർ എരുക്കിൻവേർ ഇവയുടെ തൊലിവേണം) തൈലം കാച്ചിത്തരിച്ചുതേച്ചാൽ ത്വഗ്ദോഷങ്ങൾ ശമിക്കും. കഷ്ഠാദികൾക്കും നന്ന്.

൧൨൭ കച്ചൂരാദിതൈലം.

കച്ചൂരഹേമരജതാരിവനേന്ദ്രവല്ലീ
സൈരേയകാരലതികാ ബലഭൃംഗീ
ഇക്ഷ്വാകുകുലരജനീ ഹരിപന്നികാസ്യനക്
ലക്ഷ്മാംത്രരോഗരിപുരക്ഷതികാപമാർഗ്ഗീ
കീടാരികേതകിസുരസ്യശൃംഗജിഹ്വാ
ദ്രോണാവിതാനരസസിദ്ധവിത്രദതൈലം
അർക്കാർക്കവല്യഗമംബുമന്ദിരഹരണാം-
മക്ഷാരമാമലകവന്നിവതീയുഗാനാം
കപാഫേ പഞ്ചേത് ഗദഫലത്രയകാലയാബ്ദ-
മഞ്ജിഷ്ഠയാനചിതകഷായഗണൈശ്ച പിണ്ഡൈഃ
പാകം വിഗാഢ്യ ശരീരേ സകലേ ച കണ്ഠേ
ചാത്ര്യജ്യതാം സഹ വിശേഷിത ഏവ ഭിന്നേ.

സാ—കച്ചോലം, ഹേമംനീലഉമ്മത്ത് (ഇതിന്നപൊന്നുമ്മത്ത് എന്ന് ചിലർ അത്ഥം പറയുന്നു ആയത് കപ്പമഞ്ഞളിന്റെ മറെറാരു പര്യായമാണെന്നും കേൾക്കുന്നു) വെള്ളില പൊയ്തലച്ചി ഉഴിഞ്ഞ കരിംകറിഞ്ഞി കയ്യു കവുന്തോട്ടി ചെറുപൂള കയ്യോന്നി പേച്ചുര പടവലം പച്ചമഞ്ഞൾ വിഷ്ണുക്രാന്തി(ഇതിന്നും കപ്പമഞ്ഞൾ എന്നു അത്ഥംപറഞ്ഞുകാണുന്നു) കള്ളിയില എരുക്കില കൊന്നയില മുരിപ്പുരുത്തിയില ചെറുകടലാടി കണ്ണാപ്പയില പൂക്കൈതമൂല തുളസിയില അശോകത്തില കൊഴുപ്പ തുമ്പ കറിവേപ്പില ഇവയുടെനീരു തൈലത്തിന്നനാലിരട്ടി എരുക്കിൻവേർ വേമ്പാടത്തൊലി കൊന്നത്തൊലി പഞ്ചവല്കം (൧൨൬-ാം യോഗത്തിൽ)ത്രിഫലത്തോട ഓരോന്നും വറട്ടമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഇവസമം കഷായം (ഈ കഷായവും കൂട്ടി, തൈലത്തിന്ന നാലിരട്ടി ദ്രവവുമാകാം) വച്ചുചേൎത്തു വെള്ളക്കൊട്ടം ത്രിഫലത്തോട ഓരോന്നും കടുകമല്പ്പ മുത്തങ്ങാ മഞ്ചട്ടി ഇവസമം കല്ക്കം അരച്ചുചേൎത്തുകലക്കി കാച്ചി പച്ചക്കർപ്പൂരം പാത്രപാകത്തിന ചേർക്കേ. ഈ തൈലം എല്ലാകഷ്ഠങ്ങൾക്കും ശമനം വരുത്തും.

൮൮ ശ്രീകണ്ഠവിജയചൂർണ്ണം (രസഭസ്മം)

രസശുദ്ധിവരുത്തീടാനാദ്യമേ പറയുന്നു ഞാൻ
രസം വേണ്ടോളമുണ്ടാക്കിയൊരു ശീലയിലിട്ടുടൻ
കിഴിപോലെ പിഴിഞ്ഞിട്ടു പിഴിയുന്നേരമായതു്
കീഴിലൊന്നൊരു പാത്രത്തിൽ വീഴും വിശദശോഭയാ
എടുത്തു പിന്നെയതിനെ കൂട്ടിമർദ്ദിപ്പതിന്നു ഞാൻ
തെളിച്ചു തന്നെ ചൊല്ലീടാമൌഷധങ്ങളസംശയം.
കൊഴിഞ്ഞിൽനീർ തുമ്പനീരുമരിലത്താമരാരസം
നാഗവല്ലീദളരസം മഹിഷീനാഷിതൻ രസം
പാവൽനീരുമെന്നിവ ഒന്നിച്ചു പൊടിയുള്ളവയിൽക്കൂടി
ചെങ്കൽപ്പൊടിയിതോരോന്നിൽ കൂട്ടിമർദ്ദിച്ചുകൊള്ളുക.
ഏകവാരം ത്രിവാരം വാ വെവ്വേറെ വേണമീവക
എന്നാലീയുംകഴിഞ്ഞിട്ടു നന്നായി വരുമങ്ങനാ
മൂന്നാമതിന്നു മാട്ടോടിൻപൊടി പോൽ മൂന്നിടങ്ങഴി
മുന്നാഴിപോൽ പഴേയുപ്പു മേലുമതിടാതചട്ടിപോൽ
മാടോടിന്റെ പൊടി മേലിട്ടു മേലുപ്പുമിട്ടതിൽ
പുണ്ഡമൂലകളുമായിൽ സൂതം വച്ചു തടച്ചുടൻ
ശീലമൺചെയ്തുമൺതേച്ചു പഞ്ചഹോരാഗ്നിയിൽ
എരിച്ചു വെന്തലസ്സൂതം ഭസ്മമായി വരുന്നിദം
അന്നപാനാംശതമ്പോൽ പ്രമേഹത്തിന്നു വെണ്ണപോൽ
ചിലപ്പൊഴതിലാംപോലുംതിന്നാലപോൽ പഞ്ചസാരയിൽ
കഷ്ടംശമിച്ചുപോംപോലും വെണ്ണക്കൂട്ടിതിന്നാകിൽ
പാലിലെന്നാലുമാമെന്നു പറയുന്നു മഹാജനം

൮൯ ഗന്ധകരസായനം.

ഷട്പലം ഗന്ധകം ചൂർണ്ണം ത്രിപലം ചിത്രതണ്ഡുലം
ശുണ്ഠീമരിചവൈദേഹീ ഷട്നിഷ്കം തു പൃഥക്പൃഥക്
ത്രിഷുഗന്ധാവരാംസ്ത്വാവാകചീത്രംഗരാജകം
പ്രത്യേകം ചതുർന്നിഷ്കഞ്ച ലോഹഭസ്മസമം തഥാ
തത്സർവം ചൂർണ്ണിതം കൃത്വാ ഘൃതേ മധ്വാളമാനപിതം
അക്ഷപ്രമാണം തൽഭക്ഷ്യാ ലവണാമ്ലാദിവർജ്ജയേത്
ക്ഷീരയുക്താശനം പഥ്യം സേവയേദേകമണ്ഡലം
ദീർഘായുശ്ച ബലീ ചൈവ ദിവ്യദൃഷ്ടിർഭവേന്നരഃ
ദിവ്യദേഹീ ച യോഗീ ച സ്ഥിരതാഞ്ച പ്രജായതേ
തസ്യ മൂത്രപുരീഷാഞ്ച ശുല്കം ഭവതു കാഞ്ചനം
കഷ്ടമഷ്ടാദശം ചൈവ ഗുന്മം പഞ്ചവിധഞ്ച തത്
അർശാംസി പാണ്ഡുരോഗഞ്ച "ഗന്ധകാദിരസായനം."

സാ—ഗന്ധകം പലം ൧. വെളുത്താവണക്കിൻ പലം ൧. ചുക്ക മുളക് തിപ്പലി ഇവ അരപ്പലംവീതം, ഏലം ഇലവർങ്ഗം പച്ചില ത്രിഫലത്തോട് (ഓരോന്നും) ചിററരത്ത കച്ചോന്നി ലന്തക്കുരു ഇവ നാലുകഴഞ്ചുവീതം, ഇതുക്കളെല്ലാം കഴഞ്ച് നാല്. മേൽ പറഞ്ഞവയിൽ ഗന്ധകം പാലിൽ ശുദ്ധിചെയ്തും (നെയ്യിലുമാകാം) മററുള്ളവ പൊടിച്ചും, ശർക്കരയും തേനും നെയ്യുംകൂട്ടി ലേഹമാക്കി താന്നിക്കാപ്രമാണം രണ്ടുനേരവും സേവിക്ക. സേവാകാലത്തിൽ, ഉപ്പും പുളിയും വർജ്ജിക്കണം. പാൽകൂട്ടി ഉണ്ണണം. ഇങ്ങനെ ഒരുമണ്ഡലംചെയ്താൽദീർഘായുസ്സുണ്ടാകും. ബലവാനാകും ജരാദിവ്യത്യലക്ഷണങ്ങളും ഇല്ലാതാകയും ചെയ്യും. കുഷ്ഠങ്ങളും ഗുന്മം അർശസ്സ് പാണ്ഡു ഇവ ശമിക്കും. രക്തദോഷങ്ങൾക്കും വിശേഷം.

ശ്വിത്രചികിത്സ

൧൮൧. കാകോദുംബരികാദികഷായം.

കാകോദുംബരികാവേല്ലചന്ദ്രലേഖാശൃതം ജലം
പീതം പ്രധാവയേത് ശ്വിത്രം കുഷ്ഠമൌദുംബരം തഥാ.

സാ—പേയത്തിന്തൊലി വിഴാലരി കാർകോകിലരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ശ്വിത്രകം (വെള്ളപ്പു) എന്ന രോഗത്തേയും ഔദുംബരകുഷ്ഠത്തേയും ശമിപ്പിക്കും.

ക്രിമിചികിത്സ.

൧൮൨. വിഴാൽവേരാദി (ദ.) കഞ്ഞിക്കഷായം.

വിഴാലിൻവേർ കണാമൂലശിഗ്രുതുളസീബ്രഹ്മദണ്ഡിമാംശാന്ത്യകാ
തത്തുല്യം ചെറുകൈതവേരപി യുതേ സിദ്ധേ ജലേ സാധിതാ
രേഞ്ഞാപ്പാലപി കാടിയും സമമിതം സിദ്ധാർത്ഥഹിംഗ്വാദിഭിഃ
സിദ്ധാ കഞ്ഞിരിയം ജയേത് ക്രിമിഗണാംസ്സർവാൻ മൂലരോഗാനപി.

സാ—വിഴാലിൻവേർ കാട്ടുതിപ്പലിവേർ മുരിങ്ങവേർ തുളസിവേർ പ്ലാശിൻതൊലി ചെറുകൈതവേര് കടുക് കായം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് അയമോദകം ഏലത്തരി കാട്ടുമുളകിൻവേര് മുളക ഇവയെല്ലാം തേങ്ങാപ്പാൽ കാടി മോര് ഇവയിൽ അരച്ചുചേർത്തു കഞ്ഞിവെച്ചു കുടിക്ക. ക്രിമിയും മൂലരോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

൧൮൩. നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യുഗ്രാദികഷായം.

നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യുഗ്രാവിഡംഗദാരുജനീ മുസ്താഖുകർണ്ണികാഃ
ഭാർങ്ഗീവ്യോഷപലാശശിഗ്രുചവികാപത്ഥ്യാരസോനാന്വിതൈഃ
ക്വാഥഃ ശിഗ്രുവിഡംഗഹിംഗുപടുമാൻ കീടാംശ്ച വിധ്വംസയേ–
ദ്ഗണ്ഡൂപാൻ ഖലു സർവ്വമന്ത്രകൃതസംസ്കാരോ യഥൈവാസുരാൻ.

സാ—കരിനൊച്ചിവേര് കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങ് വിഴാലരിക്കാമ്പ് ദേവതാരം മഞ്ഞൾ മുത്തങ്ങ എലിച്ചെവിയൻ കരിങ്ങുമ്പ വേര് ചെറുതേക്കിൻവേര് ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി പ്ലാശിൻതൊലി മുരിങ്ങവേർ കാട്ടുമുളകിൻവേർ കടുക്കാത്തോട് ഉള്ളി ഇവ കഷായം. മുരിങ്ങക്കുരുവും വിഴാലരിക്കാമ്പും ഇന്തുപ്പും കായവും മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിക്ക. ക്രിമി ശമിക്കും

൧൩൫. വിഡംഗതണ്ഡുലാദികഷായം.

വിഡംഗതണ്ഡുലമരിചനിർഗ്ഗുണ്ഡീശിഗ്രുമൂലകൈഃ
ഭാർങ്ഗീവിശ്വാഖുകർണ്ണ്യൈര്യുക്തഃ ക്വാഥഃ ക്രിമിഹരഃ പരം.

സാ—വിഴാലരിക്കാമ്പ് ചെറുതിപ്പലി കരുമുളക് കരിനൊച്ചിവേർ മുരിങ്ങവേർത്തൊലി ചെറുതേക്കിൻവേർ ചുക്ക് എലിച്ചെവി മുത്തങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു സേവിച്ചാൽ ക്രിമിശമിക്കും.

൧൩൬. സുരസാദിഗണം.

സുരസയുഗഫണിജ്ഝകം കാലമാലാവിഡംഗം
ഖരബുസവൃഷകർണ്ണീ കട്ഫലം കാസമർദ്ദഃ
ക്ഷവകസരസിഭാർങ്ഗീകാർമ്മുകാകാകമാചീ
കുലഹലവിഷമുഷ്ടീ ഭൂസ്തൃണോ ഭൂതകേശീ
സുരസാദിർഗ്ഗണഃ ശ്ലേഷ്മമേദഃക്രിമിനിഷൂദനഃ
പ്രതിശ്യായാരുചിശ്വാസകാസഘ്നോ വ്രണശോധനഃ

സാ—വെളുത്തതുളസിവേർ കരുന്തുളസിവേർ മണിക്കഞ്ജകം കരിംകഞ്ജകം വിഴാലരി വലിയകടലാടിവേർ എലിച്ചെവി കമിഴിൻവേര് പൊന്നാന്തകരവേര് തുമ്പവേര് കാട്ടുതുളസിവേർ (തകരമെന്നും പാഠഭേദം കൊണ്ടുള്ള അർത്ഥം) ചെറുതേക്കിൻവേർ കരുക്കത്തിമുല്ലവേര് കരിന്താളി അടയ്ക്കാമണിയൻവേർ പുരം കൈനാറി (കാട്ടുപ്പ എന്ന മതാന്തരം) തൊങ്ങണംപുല്ല് (തെങ്ങണംപുല്ല്) മാഞ്ചി ഇവ സുരസാദിഗണം. കഫം മേദസ്സ് ക്രിമി പീനസരോഗം അരുചി കാസം ശ്വാസം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. വ്രണത്തെ ശുദ്ധമാക്കും.

വാതവ്യാധിചികിത്സ.

൧൩൭. സഹചരാദികഷായം.

സഹചരം സുരദാരുസനാഗരം
ക്വഥിതമംഭസി തൈലവിമിശ്രിതം
പവനപീഡിതദേഹഗതിഃ പിബേത്
ദ്രുതവിലംബിതഗോ ഭവതീച്ഛയാ.

സാ—കരിംകുറിഞ്ഞിവേർ ദേവതാരം ചുക്ക് ഇവ സമം കഷായംവെച്ച് എണ്ണ മേമ്പൊടിചേൎത്തു സേവിക്ക. വാതരോഗം ശമിക്കും.

(ഇതിൽകുറുന്തോട്ടികൂടി ചേൎത്തും ദേവതാരം ചുക്ക് ഇവയുടെ ഭാഗം കുറച്ചും പല ഭേദങ്ങൾ പ്രയോഗത്തിൽ ഉണ്ട്. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിലും അതിനെ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.)

൧൬൫ അഷ്ടവൎഗ്ഗം കഷായം.

ബലാസഹചരൈരണ്ഡശുണ്ഠീരാസ്നാസുരദ്രുമൈഃ
സഖിന്ദുവാരലശുനൈരഷ്ടവൎഗ്ഗോനിലാപഹഃ

സാ—കുറുന്തോട്ടിവേർ കരിംകുറിഞ്ഞിവേര് ആവണക്കിൻവേർ ചുക്ക് ചിററരത്ത ദേവതാരം കരിനൊച്ചിവേര് ഉള്ളി ഇവ അഷ്ടവൎഗ്ഗം. ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം വാതത്തെ ശമിപ്പിക്കും.

൧൬൬ രാസ്നാദിനിഃകാഥം. (൧)

രാസ്നാതാമലകീവൃഷാഗതശഠീ
ചിത്രാബ്ജ ചവ്യാദ്ഭിഃ
ധാത്രീ മാൎക്കശിഷോടബഹുപുഷ്കരനിശാ
സൈരീയവിശാഗ്നിഭിഃ
നിഷ്ക്വാഥ്യ ദശമൂലദാരുസഹിതഃ
പീതഃ കരുണ്ണോ ന്നണാം
ഹന്യാത് സൈന്ധവഖണ്ഡശൎക്കരാദിസഹിതോ
വാതം ത്രിദോഷോത്തരം.

സാ—ചിററരത്ത കീഴാനെല്ലിവേർ ആടലോടകവേർ അകിൽ കച്ചോലം ആവണക്കിൻവേർ മുത്തങ്ങ കാട്ടുമുളകിൻവേർ കല്ലൂർവഞ്ചി നെല്ലിക്കാത്തോട് ചെറുതേക്ക പടവലം പുഷ്കരമൂലം മഞ്ഞൾ കരിംകുറിഞ്ഞിവേര് ചുക്ക് കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് ദശമൂലം (൨-൨യോഗം) ദേവതാരം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായത്തിൽ ഇന്തുപ്പ് ശൎക്കര തിപ്പലിപ്പൊടി ഇവ മേമ്പൊടിചേൎത്ത് സേവിക്ക. വാതം ശമിക്കും

രാസ്നാദികഷായം (൨)

രാസ്നൈരണ്ഡബലാസഹാചരവരീദ്രസ്വൎവാശാമൃതാ
ദേവാഹ്വാതിവിഷാഘനേക്ഷുരശഠീവിശ്വൈഃ കഷായഃ ശൃതഃ
സൎപ്പിസ്തൈലവിമിശ്രിതഃ പ്രശമയേദാഢ്യം സശൂലം തഥാ
ജംഘോരുത്രികപാൎശ്വപൃഷ്ഠഹനുഗം ശോഫഞ്ച വാതാസൃജം.

സാ—ചിററരത്ത ആവണക്കിൻവേർ കുറുന്തോട്ടിവേർ കരിംകുറിഞ്ഞിവേർ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് കൊടിത്തുവവേർ ആടലോടക

വേർ ചിററമൃത് ദേവതാരം അതിവിടയം മുത്തങ്ങ കടുക്കത്തോലം വയൽച്ചുള്ളിവേർ ചുക്ക് ഇവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായം നെയ്യും എണ്ണയും അന്നപാനംചേർത്തു സേവിക്ക. വേദനയോടുകൂടിയ വാതവും മുട്ട് തുട പാർശ്വഭാഗം മുതുക് ഹനു ഈ ഭാഗങ്ങളിൽഉണ്ടാകുന്ന നീരും വാതശോണിതവും ശമിക്കും.

൧൪൪ കാരസ്കരഘൃതം.

നീലംകോലംകരിമ്പും ബലമുരട്ടമിടിച്ചുക്കഷായോദകേ നൽ
തേനോലും ദ്രാക്ഷയഷ്ടീകളിഫലയുതം കാശ്മരിദ്ദാശയോടേ
പാലുംവീഴ്ത്തിട്ടിരട്ടിപ്പടി വിരചിതമാം നെയ്യിതുമ്പികഴിച്ചാൽ
കാലിൻമുട്ടാദിസന്ധ്യാശ്രിതമരിയമതു ശ്ലേഷ്മാണിതം നാശയന്തി.

സാ—നീലക്കരിമ്പ് (നീളംകോലം എന്നും പാഠാന്തരം)കുറുന്തോട്ടിവേർ ഇവ ഇടിച്ചു കഷായംവെച്ചെടുത്തു മുന്തിരിങ്ങ അതിമധുരം കുമ്പിൾപ്പഴം കാഞ്ഞിരക്കുരു (നാളംകളഞ്ഞു കാടി മോരു ഇവയിൽ ശുദ്ധിയാക്കി എടുക്കണം) ഇവ എണ്ണയും നാഴി നെയ്യും. പാൽ നെയ്യും ഇരട്ടിചേർത്തു കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക. ശോഫാദ്യുപദ്രവങ്ങളുള്ള വാതശോണിതവും ശമിക്കും.

൧൪൫ ധാന്വന്തരതൈലം (ബലാതൈലം.)

ബലാമൂലകഷായസ്യ ഭാഗാഃ ഷട്പയസസ്തഥാ
യവകോലകുലത്ഥാനാം ദശമൂലസ്യ ചൈകതഃ
നിഷ്ക്വാഥഭാഗോ ഭാഗശ്ച തൈലസ്യാപി ചതുർദ്ദശ
മധുരൈരാഭിരമജിഷ്ഠാകാകോളീദ്വയചന്ദനൈഃ
ശാരിബാകുഷ്ഠതഗരജീവകർഷഭസൈന്ധവൈഃ
കാളാനുസാരിശൈലേയവചാഗരുപുനർന്നവൈഃ
അശ്വഗന്ധാവരിക്ഷീരശുക്ലായഷ്ടീവരാതസൈഃ
ശതാഹ്വാമുദ്ഗപർണ്ണീമാഷപർണ്ണീസൂക്ഷ്മകല്ക്കിതൈഃ
പക്വം മൃദ്വഗ്നിനാ തൈലം സർവ്വവാതവികാരജിത്
സൂതികാബാലമർമ്മാസ്ഥിഹതക്ഷീണേഷു പൂജിതം
ജ്വരഗുല്മഗ്രഹോന്മാദമൂത്രാഘാതാന്ത്രവൃദ്ധിജിത്
ധന്വന്തരഭിമതം യോനിരോഗക്ഷയാപഹം.

സാ—കുറുന്തോട്ടിവേര പലം ൪൮ പഞ്ഞിപോലെ ചതച്ചു ൧൮-ഇടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു, ആറിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിക്കണം. പാൽ ഇടങ്ങഴി ൬ യവം (കോതമ്പു—കടകപ്പാലയരിക്ക സമാനമായി അതേപേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ധാന്യം തന്നെ. എന്നാൽ ബാർലി അല്ല.) ലന്തക്കുരു പഴമുതിര ദശമൂലം (൧൦-ാംയോഗം) ഓരോന്നും എല്ലാംകൂടി പലം ൧൬. നാലി

ടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു് ഇടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിക്കണം. [പലത്തിനു ഇരുനാഴിവെള്ളം വീതം എന്ന വാഗ്ഭടമതപ്രകാരം ഇരട്ടിയൊന്നേയാണു ചേർക്കേണ്ടതു്. എന്നാൽ ഇതിൽ പകുതിയളവിനു മരുന്നുകം കഷായത്തിനു ചേർത്താണു് ചില വൈദ്യന്മാർ ഉണ്ടാക്കിവരുന്നതു്] എണ്ണ ഇടങ്ങഴി ൧.

കല്ക്കത്തിനു്—മേദ മഹാമേദ (ഇവയ്ക്കുപകരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങു് ഇരട്ടിയോ അമുക്കുരവും നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങുമോ ചേർക്കാം) ദേവദാരം മഞ്ചട്ടി കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ചന്ദനം നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു് വെള്ളക്കൊട്ടം തകരം ജീവകം ഇടവകം (ഇവയ്ക്കുപകരം പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങും ആകാം. ഇന്തുപ്പു് ഉലുവാ കന്മദം വയമ്പു് അകിൽ തമിഴാമവേരു് അമുക്കുരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങു് പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങു് ഇരട്ടിമധുരം ത്രിഫലത്തോടു നറുവശ ശതകുപ്പ കാട്ടുഴുന്നിൻവേരു് കാട്ടുപയററിൻവേരു ഏലത്തരി ഇലവർങ്ഗം പച്ചില ഇവ എല്ലാംകൂടി നാഴിക്ക എട്ടുകഴഞ്ചുപ്രകാരം കൂട്ടി നല്ലപോലെ അരച്ചുചേർത്തു മൃദ്വഗ്നികൊണ്ടു പാകംചെയ്തരിക്കുക. ഈ തൈലം എല്ലാ വാതരോഗങ്ങളേയും ശമിപ്പിക്കും. കൂടാതെ സൂതികയ്ക്കും ശിശുവിനും മർമ്മഭേദം അസ്ഥിഭേദം ക്ഷീണതാപം ജ്വരം ഉന്മാദം ഭൂതഗ്രഹാദിപീഡ ഭ്രാന്തു് മൂത്രതടസ്സം ആന്ത്രവൃദ്ധി ഇവയുള്ളവർക്കും നല്ലതാകുന്നു. യോനിരോഗങ്ങൾക്കും ക്ഷയത്തിനും കൊള്ളാം. ധന്വന്തരിഭഗവാന്റെ പ്രത്യേകം ഇഷ്ടമാകയാൽ ധാന്വന്തരം എന്നുകൂടി പേരുണ്ടായി. ഈയോഗം പുറത്തേയ്ക്കും സേവിക്കാനും വസ്തികർമ്മം മററും കൊള്ളാം. ഇതിൽ പന്നിനെയ്യ് മുതലായവയും ആവണക്കെണ്ണയും മററും ചേർത്തു ത്രിവൃതസ്നേഹമാക്കിയും മഹാസ്നേഹമാക്കിയുംമററും നാനാപ്രകാരത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചുംവരുന്നു. വിശേഷത അറിയേണ്ടവർ സുശ്രുതത്തിലെ ധാന്വന്തരം കൂടി നോക്കുക.

൧൮൦ പ്രഭഞ്ജനവിമർദ്ദനതൈലം.

ബലാശതാവരീശിഗ്രുവരുണാർക്കകരഞ്ജകാഃ
ഏരണ്ഡശ്ചാപി കോരണ്ഡോ വാജിഗന്ധാപ്രസാരണീ
പഞ്ചമൂലം വരിഷ്ഠഞ്ചതൈസ്സമൈഃ കഥിതേ ജലേ
പാദാവശേഷിതേ ദദ്യാത് തൈലസ്യാർദ്ധാഢകം ഭിഷക്
ക്ഷീരം തച്ചതുർഗ്ഗുണം ദദ്യാത് തത്സമേ ദധികാഞ്ജികേ
തഗരാമരകാഷ്ഠൈലാത്രുടീസപ്തഛദചോരകാഃ
ശതാഹ്വാകുഷ്ഠസിന്ധൂത്ഥരാസ്നാകാളാനുസാരികാഃ
വചാ സചിത്രകം മാംസീ സരളം കടുരോഹിണീ

പ്രത്യേകം കാർഷികാൻ ഭാഗാൻ പ്രതിവാപായ പണ്ഡിതഃ
തത്സംഭാരേണ മൃദുനാഗ്നിനാ വിപചേൽ തിലജമാദരാത്
പാനാഭ്യഞ്ജനനസ്യേഷു വിധേയം വസ്തികർമ്മണി
അശീതിവാതജാൻ രോഗാൻ ഹന്യാദാശു സുദാരുണാൻ
വാതഗുന്മാർദ്ദിതം വൃദ്ധിമാന്ത്രജം വാതവിദ്രധിം
മൂഢഗർഭം തഥാ ശൂലാൻ വിവിധാംശ്ച വിനാശയേത്
ഏതത്തൈലം മഹാവീര്യ്യമാത്രേയപ്രമുഖൈഃ പുരാ
നിർമ്മിതം നാമതശ്ചാപി "പ്രഭഞ്ജനവിമർദ്ദനം."

സാ—കുറുന്തോട്ടിവേർ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് മുരിങ്ങക്കിഴങ്ങ് (വേരുമാകാം) നീർമാതളത്തിൻവേർ എരുക്കിൻവേർ പുങ്കിൻതൊലി ആവണക്കിൻവേര് കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര് അമുക്കുരം പ്രസാരണി മഹാൽപഞ്ചമൂലം (൯൦-ാം യോഗം നോക്കുക) ഓരോന്നും, ഈ പതിനഞ്ചുമരുന്നുകളും സമമായി ൱ പലം എടുത്ത് ൱ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച് ൨൫ ഇടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച് രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും നാലിടങ്ങഴി പാലും രണ്ടിടങ്ങഴി തൈരും (തൈർവെള്ളമെന്നും അഭിപ്രായമുണ്ട്) രണ്ടിടങ്ങഴി കാടിയും (ധാന്യാമ്ലമെന്നും പക്ഷം) ചേർത്തു കല്ക്കത്തിന്, തകരം ദേവതാരം ഏലത്തരി ചുക്ക് കടുക് കച്ചോലം ശതകുപ്പ കൊട്ടം ഇന്തുപ്പ് ചിററരത്ത ഉഴുവ വയമ്പു കൊട്ടുവേലിക്കിഴങ്ങു മാഞ്ചി ചരളം കട്ടുകരോഹിണി ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി മന്ദാഗ്നിയിൽ കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്കുക. തേയ്ക്കുന്നതിനും വസ്തിക്കും നസ്യത്തിനും (പാകഭേദമുണ്ട്) കൂടി ഉപയോഗിക്കാം. എൺപതു പ്രകാരമുള്ള വാതരോഗങ്ങളേയും വാതഗുന്മം ആന്ത്രവൃദ്ധി മൂഢഗർഭം മുതലായവയേയും ശമിപ്പിക്കും മഹാവീര്യമുള്ളതായ ഈ തൈലം ആത്രേയാദിമഹർഷിമാരാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു.

൩൮൭ ക്ഷീരബലാതൈലം (൧)

ബലാമൂലാത് പഞ്ചപലം ക്ഷീരപിഷ്ടഞ്ച യോജയേത്
ക്ഷീരേ ചതുർഗ്ഗുണേ തൈലപ്രസ്ഥം മൃദ്വഗ്നിനാ പചേത്
പാനേ വസ്തൗ തഥാഭ്യംഗേ നസ്യകർമ്മണിശസ്യതേ
ഏതത് "ക്ഷീരബലാതൈലം" വാതാശീതിവിനാശനം.

സാ—കുറുന്തോട്ടിവേരുപലമഞ്ച് നാലിടങ്ങഴിപ്പാലിൽ അരച്ചുകലക്കി ഒരിടങ്ങഴി എണ്ണചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കുക. വസ്തിവയ്ക്കുക, തേയ്ക്കുക, മന്ദപാകത്തിൽ എടുത്ത് നസ്യംചെയ്ക എന്നാൽ എല്ലാ വാതരോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

ക്ഷീരബലാതൈലം (൨)

കുറുന്തോട്ടിവേർകഷായം ഒന്നാമത്തെ ആവർത്തനയ്ക്കു ഇടങ്ങ

ഴി ൩ പാൽ ഇടങ്ങഴി ൩. എണ്ണ ഇടങ്ങഴി ൧. കുറുന്തോട്ടിവേർ കല്ക്കം പലം ൨. മന്ദപാകം (ഈ പാകം അഞ്ചുവരെ യഥാക്രമം കൂട്ടി അഞ്ചാമത്തെ ആവർത്തനത്തിന്നു് മെഴുകുപാകത്തിലരിക്കണം)

രണ്ടാമത്തെ ആവർത്തനത്തിന്നു് കഷായവും പാലും നാലിടങ്ങഴി വീതം, ഇങ്ങനെ പത്തു് ആവർത്തനംവരെ കണക്ക്. കല്ക്കം ൧, ൨, ൩. ഈ ആവർത്തനങ്ങൾക്കു് ഒരുപോലെ. ൪-ാമത്തെ ആവർത്തനത്തിന്നു് ൧൨ കഴഞ്ചു്. ൭-ാം ആവർത്തനത്തിന്നു് ഒരുപലം, ൩-ാം ആവർത്തനത്തിന്നു് ൩ കഴഞ്ചു്, ൯-മുതൽ കല്ക്കം വേണ്ട. ൧൦-ാം ആവർത്തനം കഴിഞ്ഞാൽ കഷായം രണ്ടിടങ്ങഴിവീതം മതി. പത്തിന്നശേഷം പാകം കടുത്ത മെഴുകു്. ഇതു ധന്വന്തരിപ്രോക്തവും സിദ്ധവുമായ ക്ഷീരബലയാണു്.

൩൮൨. ചിഞ്ചാദിതൈലം.

ചിഞ്ചാമരണ്ഡകസാരിണീവരണകസ്നുഗ്ഭാനുഗന്ധീരികാ
ജംബീരീശതപത്രഗുഞ്ജനരസോ മധുശ്രുകതാന്വിതൈഃ
സിദ്ധാർത്ഥാമരദാരുശിഗ്രുലവണൈർവിശ്വാന്വിതൈഃ കല്ക്കിതൈഃ
തൈലം സിദ്ധമശീതിവാതവികൃതിം ചിഞ്ചാദിരിത്യും ഹരേത്.

സാ—പുളിയില ആവണക്കില (ചിഞ്ചൈരണ്ഡക എന്നും പാഠം) പ്രസാരണി നീർമാതളത്തില കള്ളിയില എരുക്കില ഞൊടിഞൊട്ട നാരകത്തില മുരിക്കില പുനർമുരിങ്ങയില ഇവ ഇടിച്ചു പിഴിഞ്ഞ നീരിൽ എണ്ണയും തൈരും പുത്തപ്പുളിയും ചേർത്തു—കല്ക്കത്തിന്നു്— കടുകു് ദേവതാരം മുരിങ്ങവേർത്തൊലി ഇന്തുപ്പു് ചുക്കു് ഇവ അരച്ചുകലക്കി പാകമാക്കി അരിച്ചു് തേയ്ക്കുക. വാതങ്ങൾ എൺപതും ശമിക്കും.

൩൮൩. ബലാഗുളൂച്യാദിതൈലം.

ബലാഗുളൂചീസുരപാദപാനാം
കഷായേ പക്വതൈലമിമൈശ്ച കല്ക്കൈഃ
ജടാമയാചന്ദനകുന്ദുരുഷ്ക-
നതാശ്വഗന്ധാസരളൈഃ സരാസ്നൈഃ
ഏതത്സമീരം സരുജം സശോഫം
രക്താന്തരം വാതഗതം നിഹന്തി.

സാ—കുറുന്തോട്ടിവേർ ചിറ്റമൃതു് ദേവതാരം ഇവ കഷായം വെച്ചു് എണ്ണയ്ക്കു നാലിരട്ടിചേർത്തു കല്ക്കത്തിന്നു്— ജടാമാഞ്ചി കൊട്ടം ചന്ദനം കുന്തിരിക്കം തകരം അമുക്കുരം ചരളം ചിററരത്ത ഇവ അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു തേയ്ക്കുക. രക്തവാതവും ശമിക്കും. ചുട്ടുനീററൽ വേദന വീക്കം ഇവയുള്ള മററു വാതവികാരങ്ങൾക്കും നന്നു്.

൧൬൫ സഹചരാദിതൈലം.

സമൂലശാഖസ്യ സഹാചരസ്യ
തുലാം സമേതാം ദശമൂലതശ്ച
പലാനി പഞ്ചാശദഭീരുതശ്ച
പാദാവശേഷം വിപചേദ്ഘടേഽപാം
തത്ര സ്രാവ്യ ഹിമകല്കനകൈലാ
സ്പൃക്പ്രിയംഗുനളികാംബുശിലാരജൈഃ
ലോഹിതാനളദദേവദാരുസരാമൈഷീഃ
കോപനാമിസിതുരുഷ്കനഖൈസ്തഥാ
തുല്യക്ഷീരം തൈലമേതൈഃ സുപാത്രം
സിദ്ധം കൃച്ഛ്രാൽ ക്ലിഷ്ടലീഢം ഹന്തി വാതാൻ
കമ്പാക്ഷേപസ്തംഭശോഷാദിയുക്താൻ
ഗുല്മോന്മാദൗ പീനസാൻ യോനിരോഗാൻ.

സാ — കരിങ്കുറിഞ്ഞി സമൂലം തുലാം ൧,(൧൦൦-പലം)ദശമൂലം(൫൦-ാംയോഗം) എല്ലാംകൂടി പലം ൧൦൦; ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് പലം ൫൦. മരുന്നുകൾ എല്ലാം നുറുക്കിച്ചതച്ചു ൬൪-ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച് ൧൬ ഇടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച് അതിൽ രാമച്ചം ചന്ദനം കൊട്ടം അസ്വഗന്ധം ഏലത്തരി ചോനകപ്പുല്ല് ഞാഴൽപ്പൂ പവിഴക്കൊമ്പ് ഇരുവേലി കന്മദം രക്തചന്ദനം മാഞ്ചി നഖം ദേവതാരം നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് ശതകുപ്പ കുന്തിരിക്കം തകരം ഇവ ഓരോപലംവീതം അരച്ചുകലക്കി നാലിടങ്ങഴി എണ്ണയും നാലിടങ്ങഴിപ്പാലും ചേർത്തു കാച്ചിയരിക്കുക. ഈ തൈലം ശീലിച്ചാൽ (പാനം അഭ്യംഗം വസ്തി നസ്യം ഇവയ്ക്കു) ആക്ഷേപകം സ്തംഭനം മുതലായവയുള്ള എല്ലാ വാതവികാരങ്ങളും ഗുന്മം ഭ്രാന്തു പീനസം യോനിരോഗങ്ങൾ ഇവയും ശമിക്കും.

൧൬൬ കേതകീ (കേതക്യാദി)തൈലം.

കേതകീമൂലബലാതിബലാനാം യത്ബഹളേന രസേന വിപക്വം
തൈലമനല്പതുഷോദകയുക്തം മാരുതമസ്ഥിഗതം വിനിഹന്തി.

സാ — പൂക്കൈതമൂല (വേർ) കുറുന്തോട്ടിവേർ ഉരകത്തിൻ വേർ ഇവററിൻകഷായത്തിൽ മുരിങ്ങക്കിഴങ്ങിൻനീർകൂട്ടി അവ തന്നെ കല്ക്കം ചേർത്തു തൈലം കാച്ചിത്തേച്ചാൽ അസ്ഥിഗതമായ വാതവും ശമിക്കും.

൧൬൭ പിണ്ഡതൈലം (൧)

സമധൂച്ഛിഷ്ടമഞ്ജിഷ്ഠം സസർജ്ജരസശാരിബം
പിണ്ഡതൈലം തദഭ്യംഗാദ്വാതരക്തരുജാപഹം.

സാ—നാഴിഎണ്ണയ്ക്കു് ഒരുപലപ്രകാരം നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങും പൂവത്തും (മഞ്ചട്ടി) മാത്രം കല്ക്കം. പൊന്മെഴുക് കുന്തിരിക്കം ഇവ രണ്ടുംകൂടി നാഴിക്ക് മൂന്നുകഴഞ്ചുപ്രകാരം പാത്രപാകത്തിനും ചേർത്തു കാച്ചിഅരിച്ചുതേയ്ക്കുക. വാതശോണിതം ശമിക്കും.

(വ) ഈ യോഗത്തിൽ പാൽ കൂട്ടിയും ഇതിലെ കല്ക്കങ്ങൾ കഷായമാക്കിയിട്ട കല്ക്കത്തിന്ന ഏലാദിഗണംചേർത്തും മുൻപോലെ കാച്ചിവരുന്നതിന്ന ഗുണമേറും ഉണ്ടെന്ന വിശേഷം.

൫൭൭ എരണ്ഡാദികഷായം (സേചിപ്പിക്കാൻ)

എരണ്ഡാർക്കകരഞ്ജമോരടബലാ-
തക്കാരിസോമസ്നുഹീ
നിർഗ്ഗുണ്ഡീതലപോടശിഗ്രുവരണാ-
സ്ഫോതാശപാഗന്ധാദിഭിഃ
പത്രൈഃകാഞ്ജികമൂത്രവർഗ്ഗസഹിതൈഃ
സ്വിന്നൈർഘടൈസ്ഥഃ കൃതഃ
സേകഃ ക്രോശമിണോത്തവപുഷാം
സദ്യഃ സുഖോല്പാദകഃ.

സാ—ആവണക്ക്, എരുക്ക് പുങ്ക് പെരുങ്കുരുമ്പ കുറുന്തോട്ടി മുഞ്ഞ കള്ളി കരുനൊച്ചി അടയ്ക്കാമണിയൻ മുരിങ്ങ നീർമാതളം പുടയാർവള്ളി അമുക്കുരം ഇവയുടെ ഇലകൾ സമമായെടുത്തു കാടിയും ഗോമൂത്രവുംകൂടെ ഒരു പാത്രത്തിൽ ഒഴിച്ച് അതിലാക്കി വാക്കുട്ടി വേവിച്ച് അതിന്റെ ആവി വേദനയുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ തട്ടിച്ചു വിയർപ്പിച്ചാൽ സുഖം കിട്ടും. തൈലങ്ങൾ പുരട്ടി വിയർപ്പിക്കുകയാണു വേണ്ടതു്. ഇലകൾ എല്ലാമില്ലെങ്കിലും യഥാലാഭം ആകാം. ഇമ്മാതിരിയുള്ള മററു ഇലകളുമാകാം. വിയർപ്പിക്കാൻ കഷായത്തിന്റെ നാലിലൊരുഭാഗംമാത്രം വററിച്ചാൽമതിയാകും.

൫൭൮ ധാന്യാമ്ലം.

ആശീതിവാതരോഗേഷു ധാന്യാമ്ലം സന്നിവേശയേത്
ശുഭേ മുഹൂർത്തേ നക്ഷത്രേ സുഗൃഹേ കലശം ന്യസേത്
തസ്മിന്നേതാംശ്ച സംഭാരാന്നിക്ഷിപേന്മതിമാൻ ഭിഷക്
തണ്ഡുലസ്യ ദശപ്രസ്ഥം പൃഥുകസ്യ തഥൈവ ച
കുലത്ഥസ്യതഥാലാജാശ്ചതപാദിംശന്ന്യസേത് പുനഃ
ആഢകം കംഗുബീജാനാം കോദ്രവസ്യ ച തണ്ഡുലാൻ
ചതുഷ്പ്രസ്ഥം ക്ഷിപേത് പശ്ചാത് ദ്വിപ്രസ്ഥം നാഗരസ്യ ത
കംസമന്തശതാനാംത്തു ദീപ്യകാത് കഢബോഷ്ടകം

ഉഷ്ണോദകസ്യ ദ്വിശതപ്രസ്ഥം ക്ഷിപ്ത്വാ തിരോദധ്യാത്
തസ്യ തദ്വദനം ബദ്ധ്വാ പരിതോഗ്നിം പ്രവർത്തയേത്
ആസപ്തദിവസാദേവമഷ്ടമേ ദിവസേ പുനഃ
ധാന്യാമ്ലമസ്മാദാകൃഷ്യ പുനരുഷ്ണോദകം ക്ഷിപേത്
ആതുരം സ്നിഗ്ദ്ധസർവ്വാംഗം തദാ തത്രാവഗാഹയേത്
മാത്രാണാം ഷട്സഹസ്രാണി പരമഃ കാല ഉച്യതേ.

സാ — നല്ല മുഹൂർത്തത്തിൽ ശോഭനമായ ഗൃഹത്തിൽ ഒരു പാത്രം വച്ച് അതിൽ താഴെ പറയുന്നവയെ നിക്ഷേപിക്കണം. നവരഅരി ഇടങ്ങഴി ൧൦ നവരക്കൊണ്ടുള്ള അവൽ ഇടങ്ങഴി ൧൦ മുതിര ഇടങ്ങഴി ൧൦ മലർ ഇടങ്ങഴി ൧൦ തിനയരി ഇടങ്ങഴി ൪ വരകരി ഇടങ്ങഴി ൪ ചുക്കുപൊടി ഇടങ്ങഴി ൨ ചെറുനാരങ്ങാനുറുക്ക ഇടങ്ങഴി ൪ അയമോദകം ഇടങ്ങഴി ൨ ഇവയെല്ലാം കിഴികെട്ടി പാത്രത്തിൽ ഇട്ട് ഇരുനൂറിടങ്ങഴി (൨൦ പറ) ചൂടുവെള്ളം പാത്രത്തിൽ ഒഴിച്ച് പാത്രത്തിന്റെ വായ് കെട്ടി ചുറ്റും തീയിട്ട് ഏഴു ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ പാത്രത്തിൽനിന്നും കുറേശ്ശെ വെള്ളമെടുത്തിട്ട് അതിനു പകരം കാഞ്ഞവെള്ളം പകരണം. വാതരോഗിയെ തൈലാഭ്യംഗംചെയ്ത് ആറായിരംമാത്ര ആ കാടിയിൽ ഇരുത്തണം എന്നാൽ വാതവ്യാധി ശമിക്കും. ഔചിത്യമായി ഇതുകൊണ്ട് ധാരമുതലായതു ചെയ്താലും വ്യാധിശമനം വരും.

൧൯൯ പഞ്ചസ്നേഹം (൨)

ദശമൂലബലാമാഷകാർപ്പാസാസ്ഥികുലത്ഥകം
പ്രസ്ഥം പ്രസ്ഥം പൃഥക് ക്ഷുണ്ണം ജലദ്രോണദ്വയേ പചേത്
ധാന്യാമ്ലം ശുക്തസംയുക്തം പാദശേഷേണ തേന തു
വാരാഹീതിലജൈരണ്ഡനാളികേരജതക്രജൈഃ
പൃഥക് പൃഥക് ത്രികുഡുബം സ്നേഹസ്യ ദ്വിഗുണം പയഃ
കല്ക്കൈരേതൈർവ്വിപക്തവ്യം രാസ്നാസൈന്ധവദാരുകം
കാർപ്പാസാസ്ഥികുലത്ഥാഗ്നി ഗണ്ഡീരഞ്ച സുപേഷിതൈഃ
ജയേദ്വാതജാൻസർവ്വാൻശീർഷഗതജാംസ്തഥാ
ബാഹുശോഷാപബാഹുഞ്ച ബാഹുസ്തംഭമഥാപി വാ
കരോതി ബാഹുവൃദ്ധിഞ്ച വാതരോഗന്നിഹന്തി ച
'പഞ്ചസ്നേഹമിദം' പ്രോക്തം ബ്രഹ്മണാ നിർമ്മിതം പുരാ.

സാ — ദശമൂലം (൧൦ ാംയോഗം) എല്ലാംകൂടിപലം ൧൬ കരുന്തോട്ടിവേർ ഉഴുന്നു പരുത്തിക്കുരു പഴമുതിര ഇവ ഓരോന്നും ൧൬ പലംവീതം. വെള്ളം ഇടങ്ങഴി ൬൪. കഷായംവെച്ചുനാലിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു പന്നിനെയ്യ് എള്ളെണ്ണ ആവണക്കെണ്ണ വെളിച്ചെണ്ണ നെയ്യ് (കണ്ണഎണ്ണകൂടിവേണം എന്നു ചിലർപ

റയുന്നാ) ഇവ ഓരോന്നും മുന്നാഴിവീതം. ധാന്യാമ്ലം ഇടങ്ങഴി ൪. പാൽ കാടിവെള്ളം ഇവ എട്ടിടങ്ങഴിവീതം. കല്ക്കത്തിന്ന്— ചിററരത്ത ഇന്തുപ്പ് ദേവതാരം പതുത്തിക്കുരു മുതിര കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങ് കള്ളിത്തല ഇവ ഓരോപലംവീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിത്തേച്ചാൽ എല്ലാ വാതരോഗങ്ങളേയും വേദന സ്തംഭം കടിവ് മെലിച്ചിൽ ഇവയോടുകൂടിയ വാതരോഗങ്ങളേയും അപബാഹുകംമുതലായവയേയും ശമിപ്പിക്കും.

൨൬-ാംയോഗം പഞ്ചസ്നേഹത്തിന്ന ഗുണഭേദം ഉണ്ട്.

പക്ഷാഘാതത്തിന്ന്

൨൦൦. ധനദനയനാദികഷായം.

ധനദനയനഭ്രുണ്ടീശിഗ്രുരാസ്നോഗ്രഗന്ധാ
വരണലശുനകൃഷ്ണാചിത്രകൈരണ്ഡകൈശ്ച
സുരതരുഫലനാപാഠ്യാ ബർഹ്ണൈസ്സംഭൃതാംഭഃ
ശമയതി പരിപീതം സാർദ്ദിതാക്ഷേപവാതാൻ.

സാ—കഴഞ്ചിവേര്. ചുക്ക് മുരിങ്ങവേര ചിററരത്ത വയമ്പു നീർമാതളവേർതൊലി വെള്ളുള്ളി തിപ്പലി കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങ (മുത്തി) ആവണക്കിൻവേർ, ദേവതാരം മുത്തങ്ങാ കടുക്കാത്തോട് ചെറുതേക്കിൻവേർ ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം അർദ്ദിതത്തേയും ആക്ഷേപവാതത്തേയും ശമിപ്പിക്കും.

വാതശൂലാദിചികിത്സ

൨൦൧. സൂക്ഷ്മമുത്തുപ്പാവ്.

ചീനപ്പാവ് പലം ൬ മുളക തന്നിവേർ പലം ൨. ഇരുകിൻ വേർ പലം ൨. ചുക്ക മുളക തിപ്പലി അമുക്കുരം ഇരട്ടിമധുരം ഏലത്തരി ഇലവർങ്ഗം പച്ചില നാഗപ്പൂവ് ഇന്തുപ്പ് മുന്തിരിങ്ങാ (കരുകള്ളത്തു)ജാതിക്ക പത്തിരി ഗ്രാമ്പൂ കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങ് പ്രസാരണിവേർ (ഇവ രണ്ടും അരച്ചുണക്കി) താലീസപത്രം ഇവ നേരെക്ക പൊടിച്ചു നാലുകഴഞ്ചു പഞ്ചസാരയും ചേർത്തു തേൻ നെയ്യ് ശർക്കര ഇവകൂടിച്ചേർത്തു സേവിക്ക. ശരിയായ പത്ഥ്യംവേണം. എന്നാൽ വ്രണങ്ങൾ വാതശൂല ബാധിര്യം മുതലായവയും പീനസവും വാതക്ഷയവും ശമിക്കും.

൨൦൨. കോഴിപ്പാവ് (കക്കടപ്പാവ്)

വേപ്പിൻപട്ട പലം ൧൦ നല്ലപോലെ ചതച്ചു ൧൬ ഇടങ്ങഴി കാടിവെള്ളത്തിൽ ഏഴുദിവസംകൊണ്ട കഷായംവച്ച് വററിച്ചെട്ട

ത്തു് നാലിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു്, മൂന്നുവയസ്സിൽ കുറയാതെ പ്രായമുള്ള ഒരു കരിംപിടക്കോഴിയെ കൊന്നു വൃത്തിയാക്കി അകത്തുള്ള ദുഷ്ടുകൾ കളഞ്ഞു ക്രാശാണി ഏലത്തരി ഇലവൎങ്ങം പത്തിരി ചെറുതിപ്പലി കരിംജീരകം ജാതിക്ക ഗ്രാമ്പൂ ചുക്കു് ഇവ ൧ കഴഞ്ചുവീതം. കഞ്ചാവുകഴഞ്ചു് ൨ (കഞ്ചാവു ചേക്കാതെയും ഇതിന്റെ വിധാനം ഉണ്ടു്) ചീനപ്പാവു് പലം ൫. ശുദ്ധി ചെയ്ത ഗുൽഗുലു പലം ൨ ഇവ കോഴിയുടെ അകത്താക്കി ഇല പൊതിഞ്ഞു കുരുത്തോലകൊണ്ടുകെട്ടി ഒരു കലത്തിൽ കഷായത്തിൽ തൊടാതെ കെട്ടിത്തൂക്കി ശീലമൺചെയ്തു അടുപ്പിൽവച്ചു് കാഞ്ഞിരവിറകുകൊണ്ടു തീയിട്ടു നീറ്റുന്നു (ഇതും പരിചയംകൊണ്ടറിയേണ്ടതാണു്) വാങ്ങി പൊളിച്ചെടുത്തു കോഴിയുടെ അസ്ഥി കളഞ്ഞു ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചു നെയ്യിൽ താന്നിക്കാപ്രമാണം രാവിലെയും വൈകുന്നേരവും തേനിൽ മത്തിച്ചു സേവിക്കാം. എന്നാൽ വ്രണങ്ങൾ വായിലെപ്പുണ്ണു് കവിൾവാപ്പു് മുതലായവ ഓഷ്ഠരോഗങ്ങൾ ദന്തരോഗങ്ങൾ കണ്ഠരോഗങ്ങൾ ഇവയും ജത്രൂൽപാകങ്ങളായ എല്ലാ രോഗങ്ങളും മറവ്രണങ്ങളും ശമിക്കും. ശരിയായ പത്ഥ്യാചരണം നിർബന്ധമാണു്.

അപസ്മാരചികിത്സ.

൨൦൨. പഞ്ചഗവ്യഘൃതം.

മൂൎവ്വാഗ്നിവിളംഗയഷ്ടിരജനീ മഞ്ജിഷ്ഠപാഠാവചാ
ശുണ്ഠീരോഹിണികാഫലത്രയവൃഷാമൃദ്വീകദാവീയുതൈഃ
ഗവ്യൈഃ പ്രതിസാധിതം ഘൃതമിദം കാന്തിപ്രദം പുഷ്ടിദം
പുത്രായുഷ്യകരം മഹാഗ്രഹഹരം ഭൂതാമയഘ്നം പരം.

പഞ്ചഗവ്യങ്ങളുടെ പ്രമാണം—

ഗോമയാദ് ദ്വിഗുണം മൂത്രം മൂത്രാദ് ദ്വിഗുണം പയഃ
ദധി പഞ്ചഗുണം പ്രോക്തം സൎപ്പിസ്സ്യാത്തു ചതുൎഗ്ഗുണം.

സാ—മുത്തങ്ങ ഏലത്തരി കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങു് വിഴാലരി ഇരട്ടിമധുരം മഞ്ഞൾ മഞ്ചട്ടി പാടക്കിഴങ്ങു് വയമ്പു തിപ്പലി കടുകരോഹിണി ത്രിഫലത്തോടു ആടലോടകവേരു മുന്തിരിങ്ങ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഇവ കല്ക്കംചേൎത്തു പഞ്ചഗവ്യങ്ങൾചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക.

ചാണകനീർ ഭാഗം ൧ ഗോമൂത്രം ഭാഗം ൨. പാൽ ഭാഗം ൪. തൈർ ഭാഗം ൫ നെയ്യു് ഭാഗം ൪ ഇങ്ങനെയാണു്, ഒരു പ്രമാണം.

എന്നാൽ—ചാണകനീർ ഭാഗം ൧. ഗോമൂത്രം ഭാഗം ൨.

നെയ്യ് ഭാഗം ൨. പാൽഭാഗം ൮, തൈരു ഭാഗം ൩. ഇങ്ങനെയും പ്രമാണം ഉണ്ട്.

ഈ ഘൃതം കാന്തിയേയും പുഷ്ടിയേയും വരുത്തും. മച്ചിക്കു ഗർഭപ്രദമാണ്. പിത്തം വിഷം മുതലായവയേയും വിശിഷ്യ അപസ്മാരാദിപീഡകളേയും ഉന്മാദം മുതലായവയേയും ശമിപ്പിക്കും. പ്രഭാവമുള്ളതും ജപിച്ചും പരിശുദ്ധമായും സേവിപ്പിക്കേണ്ടതുമാകുന്നു.

൨൦൪ കൂശ്മാണ്ഡഘൃതം.

കൂശ്മാണ്ഡകം സമാദായ ജലദ്രോണേ വിപാചയേത്
ചതുർഭാഗാവശിഷ്ടേ തു കല്കദ്രവ്യാണി പേഷയേത്
ജീവന്തീം മുദ്ഗപർണ്ണീഞ്ച മുസ്താം പർപ്പടകം തഥാ
രാസ്നാം ശുണ്ഠീം ച ഭാർങ്ഗീം ച പിപ്പലീം മധുയഷ്ടികാം
സൈന്ധവം പിപ്പലീമൂലം ചിത്രകം ഹസ്തിപിപ്പലീം
പൃഥഗർദ്ധപലാന്യേതാന്യതഃ സർപ്പിഷശ്ചതുർഗ്ഗുണേ
ക്ഷീരേ ചൈക്ഷുരസേ തദ്വത് ശനൈർമൃദ്വഗ്നിനാ പചേത്
ഏതത്സർപ്പിഃ പീയമാനം സർവ്വാമയവിനാശനം
വിശേഷാത് പിത്തജം ശോഷം ഉന്മാദം സവിഷജ്വരം
ഹന്തി 'കൂശ്മാണ്ഡകഘൃതം' ഏതദ്വർണ്ണ്യം ബലപ്രദം.

സാ — കമ്പളങ്ങാക്കഷായം (സ്വരസമായാലും മതി) നെയ്യു നാലിരട്ടി. നെയ്യ് ഇടങ്ങഴി ൧. കല്കം — അടപൊതിയൻകിഴങ്ങ് കാട്ടുപയററിൻവേര് മുത്തങ്ങ പർപ്പടകപ്പുല്ല് ചിററരത്ത ചുക്ക് ചെറുതേക്കിൻവേർ ചെറുതിപ്പലി ഇരട്ടിമധുരം ഇന്തുപ്പ് കാട്ടുതിപ്പലിവേർ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് (ശുദ്ധി) അത്തിത്തിപ്പലി ഇവ അരപ്പലംവീതം. പാൽ കരിമ്പിൻനീർ ഇവ നെയ്യു നാലിരട്ടിവീതം. കാച്ചിഅരിച്ചു സേവിക്കുക. എല്ലാ ഭൂതഗ്രഹപീഡകൾക്കും നന്ന്. പിത്തജമായ ക്ഷയം ഉന്മാദം വിഷമജ്വരം ഇവയും ശമിക്കും.

൨൦൫ മഹാബ്രാഹ്മീഘൃതം.

ത്രിവൃദ്വിഡംഗത്രിഫലാഗ്നിവിശാലാ
വ്യാഘാതസിന്ധൂത്ഥകണൈർഘൃതം പചേത്
ബ്രാഹ്മീരസേ ചാഷ്ടഗുണേ ച സർപ്പിഃ
അപസ്മൃതൗ പാമവ്രണാദിശോഫേ.

സാ — ത്രികോല്പക്കൊന്ന വിഴാലരി ത്രിഫലത്തോട് ചുക കൊന്നത്തൊലി ഇന്തുപ്പ് തിപ്പലി ഇവ കല്കം. നെയ്യു എട്ടിരട്ടി ബ്രഹ്മിനീർചേർത്തു കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക. എല്ലാ അപസ്മാരങ്ങളും പാമവ്രണശോഫങ്ങളും ശമിക്കും.

(കല്യാണഘൃതം ഹർഷൊംയോഗം)

൨൬൮ മഹാകല്യാണകഘൃതം.

ദ്വിശാരിബാ ദ്വിരജനീ ദ്വിസ്ഥിരാ ഫലിനീനതൈഃ
വേല്ലതാലീസപത്രൈലാമാലതീമുകുളോല്പലൈഃ
ബൃഹതീകുഷ്ഠമഞ്ജിഷ്ഠാ നാഗകേസരദാഡിമൈഃ
സദന്തീപത്മകഹിമൈഃ ജലേ പക്വൈതകവിംശതി
രസേ തസ്മിൻ പചേത് സർപ്പിഃ ഗൃഷ്ടിക്ഷീരചതുർഗ്ഗുണം
വീരർദ്ധിമേദാകാകോളീകപികച്ഛൂവിഷാണിഭിഃ
സൂപ്യപർണ്ണീയുതൈരേതത് 'മഹാകല്യാണകം'ഘൃതം
ബൃംഹണം സന്നിപാതഘ്നം പൂർവ്വസ്മാദധികം ഗുണൈഃ

സാ—നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ പാൽവള്ളിക്കിഴങ്ങ മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾ തൊലി ഓരിലവേര മൂവിലവേര താഴമ്പൂ തകരം ചെറുവഴുതിനവേര കൊട്ടം മഞ്ചട്ടി നാഗപ്പൂ മാതളക്കായ് നാഗദന്തിവേർ പതിമുകം ചന്ദനം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായത്തിൽ ഒന്നാംപെററപശുവിൻെറ പാൽ നാലിരട്ടി ചേർത്തു കോവൽക്കിഴങ്ങ് കാട്ടുമുതിരവേർ മേദ (അമുക്കരം പകരം)കാകോളി (പകരം ശതാവരി) നായ്ക്കുരണവേർ ആട്ടുകൊട്ടപ്പാലവേര കാട്ടുഉഴുന്നിൻവേർ കാട്ടുപയററിൻവേർ ഇവ കല്ക്കം ചേർത്തു കാച്ചിഅരിച്ചു സേവിക്ക. ഇതിന്റെ ഫലം യോഗത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഗുണങ്ങളുണ്ട്. പുറമേ ബൃംഹണവും ത്രിദോഷശമനവുമാകുന്നു.

൨൬൯ രാസ്നാദശമൂലാദിഘൃതം.

ചിററരത്ത ചുക്ക വെള്ളുള്ളി വെളുത്താവണക്കിൻവേർ കരിംകുറിഞ്ഞിവേര എരുക്കിൻവേര കരിനൊച്ചിവേർ മുഞ്ഞവേര ആവിത്തൊലി ദേവതാരം ഇവ കഷായം ആക്കി നെയ്യും നെയ്യ് നാലിരട്ടി പശുവിൻപാലും ബ്രഹ്മിനീരും ചേർത്തു എലാദിഗണമോ മേൽപ്പറഞ്ഞ മരുന്നുകളോ ഔചിത്യംപോലെ കല്ക്കമാക്കിച്ചേർത്തു കാച്ചിഅരിച്ചു സേവിക്ക. അപസ്മാരം ഉന്മാദം കഫ്ഠം ഗരം മുതലായവ ശമിക്കും.

അസൃഗ്ദരചികിത്സ.

൨൭൦ കതകസമുസ്താഭയാദികഷായം.

കതകസമുസ്താഭയാദൂർവ്വാഗുളൂചീശാരിബാദിഭിഃ
ശൃതം പയഃ പിബേന്നാരീ പ്രദരാമയശാന്തയേ

സാ—കഴിമുത്തങ്ങ കടുക്കാത്തോട കറുകനാമ്പു ചിററമൃത് നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ എള്ള് ഇവ സമം കഷായംവെച്ചു സേവിക്ക. പ്രദരം (രക്തസ്രാവം) ശമിക്കും.

൨൦൯ സരസിജമകരന്ദാദിചൂർണ്ണം.

സരസിജമകരന്ദം ചന്ദനം തണ്ഡുലീയം
മധുകമമൃതവല്ലീ ശർക്കരാഭീരുതാർക്ഷ്യം
സഘൃതമധുമമേതച്ചൂർണ്ണിതം സുന്ദരീണാം
രുധിരമുപനിഹന്ത്യാ ദ്യോനിമാർഗ്ഗപ്രവൃത്തം.

സാ—താമരയല്ലി ചന്ദനം ചെറുചീരവേര ഇരട്ടിമധുരം ചിററമൃതിൻതൊലി ശതാവരിക്കിഴങ്ങിൻതൊലി മാക്കീരക്കല്ല് ഇവ സമം പൊടിച്ചു തേനും നെയ്യും ചേർത്തു മർദ്ദിച്ചു സേവിക്ക. സ്ത്രീകളുടെ രക്തസ്രാവം ശമിക്കും. രക്തപിത്തത്തിനും നന്ന്.

സോമരോഗചികിത്സ.

൨൧൦ വാരാഹീഘൃതം.

വാരാഹ്യാഃ കന്ദതോയേ ഘൃതമമൃതസമം സേവ്യമാനാ വിപാകം
നാരീ ജഹ്യാത് സുഘോരം ഉദകബഹുസമം വ്യാധിമസ്ഥ്യുത്ഭവം വാ
ദ്രാക്ഷാമാഷാശതാഗന്ധാകമലിപഫലയുതം ശർക്കരാവാശിമിശ്രം
മേഹേന സാർദ്ധമസ്ത്രാ വിഹിതമനുപമം സാർദ്ധസീമന്തിനീനാം.

സാ—നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ കഷായംവെച്ചു നെയ്യും നാലിരട്ടി കൂട്ടി മുന്തിരിങ്ങ ഉഴുന്ന അമുക്കരം കരളിപ്പഴം ഇവ കല്ക്കംചേർത്തു പഞ്ചസാരയും കൂവപ്പൊടിയും പാത്രത്തിലിട്ട് അതിലരിച്ച്കഴിച്ചു കടഞ്ഞുചേർത്തു സേവിക്ക. അസ്ഥിസ്രാവം രക്തസ്രാവം ഇവ ശമിക്കും. ഇതു് ഇന്ദ്രപ്രോക്തമായ ഒരു ഫലപ്രദയോഗമാണ്.

നേത്രരോഗചികിത്സ.

൨൧൧ കോഴിപ്പൊടി (കക്കടപ്പൊടി)

കൊഴുപ്പ കയ്യോന്നി കറുന്തകാളി തമിഴാമസമൂലം മാങ്ങാനാറി കടങ്ങൽ പടവലം ബ്രഹ്മി താമരവളയം ഇവ നാലുറാത്തൽ വീതം ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞു ചാറെടുക്കണം. നറുനീണ്ടികിഴങ്ങ് ചീനപ്പാവ് ഇവ ൧ പലംവീതം. അടപൊതിയൻകിഴങ്ങ പലം ൨. വെള്ളക്കൊട്ടം അമുക്കരം മുന്തിരിങ്ങ കടുകരോഹണി ഇവ ഒരു പലംവീതം. പവിഴപ്പുററുപലം അര ചുക്ക മുളക തിപ്പലി കടകപ്പാലയരി കാർകോകിലരി ചെറുപ്പുന്നയരി വിഴാലരികൊമ്പ് കൊത്തമല്ലി ഏലത്തരി ഇവ ൪ കഴഞ്ചുവീതം ജാതിക്ക, പത്തിരി, ഗ്രാമ്പൂ അക്രാവ് വാൽമുളക് ഇവ ൨ കഴഞ്ചുവീതം. പഴക്കമുള്ള പിടക്കോഴി ഒന്നിനെ കൊന്നു വൃത്തിയാക്കി ദുഷ്ടുകളഞ്ഞു അതിനകത്തു മേൽപ്പറഞ്ഞ പൊടികൾ അടച്ച് തുന്നിക്കെട്ടി താമരയി

ലകൊണ്ടു കെട്ടിപ്പൊതിഞ്ഞു് അടപൊതിയൻകിഴങ്ങ് വേപ്പിൻപട്ട കടുകരോഹിണി മരമഞ്ഞൾത്തൊലി രാമച്ചം ത്രിഫലത്തോട് ആടലോടകവേർ കൊടിത്തൂവവേർ ഇവയുടെ കഷായവും മേൽപ്പറഞ്ഞ ചാറുകളുംകൂട്ടി കലത്തിലൊഴിച്ചു് (൨൨-ാം യോഗംപോലെ) പാകമാക്കി ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചു് ഔചിത്യാനുസാരം തേനിലോ നെയ്യിലോ പഥ്യമായി സേവിക്ക. തിമിരം കാചം പടലം ശുക്ലം മുതലായി കണ്ണിലുണ്ടാകുന്ന എല്ലാ വ്യാധികളും ശമിക്കും.

൨൧൨. കോഴിനാട (വിശേഷയോഗം)

അരിവക ആറു്—എല്ലാംകൂടി നാലുകഴഞ്ചു് (കാകപ്പാലയരി കാർകോകിലരി ചെറുപ്പുന്നയരി വിഴാലരി കൊത്തമ്പാലയരി ഏലത്തരി) ജീരകം കായം വെള്ളുള്ളി ഇവ നാലുകഴഞ്ചുവീതം ഇന്തുപ്പു് ജാതിക്കാ ഇവ ഒരുകഴഞ്ചുവീതം. കരിംജീരകം മായാക്കു് കൃമിശത്രു കച്ചോലം ഇവ രണ്ടുകഴഞ്ചുവീതം. മുന്തിരിങ്ങാ എട്ടുകഴഞ്ചു്. കടുക്കാത്തോടു് നാലുകഴഞ്ചു്. അമൃതിൻനീരു് നാലുകഴഞ്ചു്. നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് അടപൊതിയൻകിഴങ്ങ് ഇവ ഒരു പലംവീതം പച്ചയ്ക്കരച്ചുചേക്കണം. മററുള്ള മരുന്നുകളും അരച്ചുചേത്തു വിരവി (ഇതിൽ കാൽകഴഞ്ചു് അവിയൻകൂടി ചേക്കണം. എന്നാൽ ഔചിത്യം അനുസരിച്ചു് ഇല്ലാതെയും വിധാനമുണ്ടു്. ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി മുണ്ടും കാലും കറുത്ത പഴയ പിടക്കോഴിയെ കൊന്നു ചോരവീഴ്ത്തി ചങ്കും കരളും നെയ്‌വലയും എടുത്തു വേറെവയ്ക്കുക. അതിന്റെ മാംസം നല്ലപോലെ അരഞ്ഞു മൂന്നിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ വെന്തു മൂഴക്കാക്കി എടുക്കുക അതിൽ എല്ലാംകൂട്ടി കുഴച്ചു ചങ്കും കരളും നെയ്‌വലയും കുറേ മരുന്നുകളോടു മർദ്ദിച്ചു കണ്ണൻവാഴയിലയിൽ അതു് ഒരടയായും മററുള്ളവ രണ്ടടയായും മടക്കിക്കെട്ടിയിട്ടുവാട്ടി അടപോലെ പാകമാക്കി എടുക്കുക. ചങ്കും കരളും വച്ചിട്ടുള്ള അട ആദ്യം സേവിപ്പിക്കുക. ആകെ മൂന്നടയും ഒൻപതുനേരമായി സേവിപ്പിക്ക. അവ ദഹനശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ മൂന്നുനേരമായി സേവിപ്പിക്കാനാണു് ഗ്രന്ഥത്തിൽ വിധിക്കുന്നതു്. സേവാകാലവും അത്രയും ദിവസവും കടുംപഥ്യംവേണം. അതിനുശേഷം കറുന്തോട്ടിവേർ കരുവിലാഞ്ചിക്കിഴങ്ങ് ഇവററിൻകഷായത്തിൽ പാൽകൂട്ടി കഞ്ഞി വച്ചു സേവിക്കാം. ഇങ്ങനെ മൂന്നോ നാലോ ദിവസം കഴിച്ചശേഷം സുഖക്കേടു കുറഞ്ഞാൽ കുളിക്കാം ഇതു പിത്തരക്തജങ്ങളായ എല്ലാ നേത്രരോഗങ്ങളേയും മററു ദോഷകോപത്താലുള്ള കൃച്ഛ്രസാധ്യങ്ങളായ നേത്രരോഗങ്ങളേയും കൈകണ്ടതാകുന്നു.

൨൧൩. ജീവന്ത്യാദിഘൃതം.

തുലാം പചേത് ജീവന്ത്യാ ദ്രോണേപാം പാദശേഷിതേ
തൽ കഷായേ ദ്വിഗുണക്ഷീരം ഘൃതപ്രസ്ഥം വിപാചയേത്

പ്രപൗണ്ഡരീകകാകോളി പിപ്പലീലോധ്രസൈന്ധവൈഃ
ശതാഹ്വാമധുകദ്രാക്ഷാ സിതാബ്ദഫലത്രയൈഃ
കാർഷികൈർന്നിശി തത് പീതം തിമിരാപഹരം പരം.

സാ—ഒരു തുലാം (൧൦൦ പലം) അടപൊതിയൻകിഴങ്ങ് ൧൬ ഇടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച് നാലിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച്, പുണ്ഡരീകക്കരിമ്പ് കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി (പകരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങിട്ടി) തിപ്പലി പാച്ചോറ്റിത്തൊലി ഇന്തുപ്പ് ശതകുപ്പ എരട്ടിമധുരം മുന്തിരിങ്ങാ ദേവതാരം ത്രിഫലത്തോട് ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി ഇടങ്ങഴി നെയ്യും രണ്ടിടങ്ങഴി പാലും ചേർത്തു കാച്ചിഅരിച്ചു സേവിക്ക. തിമിരം ശമിക്കും.

൨൧൪ പടവലാദിഘൃതം (൧)

പടവലം മുത്തങ്ങാ കൊഴിപ്പ പൂക്കൈതമൂല മാങ്ങാനാറി ബ്രഹ്മി ഉഴിഞ്ഞ പൂവൻകുറുന്തൽ ചുട്ടിത്തിരുതാളി തീണ്ടാനാറി നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് കീഴാനെല്ലി കരുവിൽത്തണ്ട് വിഷ്ണുക്രാന്തി ഇവ രണ്ടു പലംവീതം കരിക്കിൻവെള്ളത്തിൽ ഇടിച്ചുപിഴിയണം. പഴംകുമ്പളങ്ങാ ഒന്നുകൂടി ഇടിച്ചുപിഴിയണം. നെയ്യ് ഇടങ്ങഴി മുക്കാൽ (മൂന്നാഴി.)കല്ക്കത്തിന്—വെള്ളക്കുരുക്കിൻവേർത്തൊലി മാതളത്തോട് ഇവ നാലുകഴഞ്ചുവീതം. മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം ഈന്തപ്പഴം എരട്ടിമധുരം മായാക്ക് ചുക്ക് മുളക് ചെറുതിപ്പലി മഞ്ഞൾ ജീരകം ജാതിക്ക ജാതിപത്തിരി ഗ്രാമ്പു അരിയാറ് (കടുകപ്പാല കാർകോകിൽ ചെറുപൂന്ന വിഴാൽ ഇവയുടെ അരി എല്ലാം കൊത്തമല്ലി ഇവ)വാൽമുളക് കടുകരോഹിണി കടുക്കാത്തോട് വെള്ളക്കൊട്ടം അമുക്കുരം കൃമിശത്രു ഉലുവ ഇവ ഒന്നര കഴഞ്ചുവീതംഅരച്ചു കല്ക്കംചേർത്ത്അനത്തിയിട്ട പിറേറന്നാറം ചുണ്ടും കാലും കറുത്ത ഒരു പിടക്കോഴിയെ അറുത്തു ചോര സപാംസങ്ങളും പിഴിഞ്ഞരിച്ചതിൽ വീഴ്ത്തി ഉടൻ ഇറച്ചി അരിഞ്ഞു മൂന്നിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽവെന്തു മൂന്നാഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു കൂട്ടിച്ചേർത്തു കാച്ചി മെഴുകുപാകത്തിൽ അരിക്ക. പാത്രപാകത്തിന് ഉരിയ കൂവനൂറും ജീരകപ്പൊടിയും ഇടുക. ഈ ഘൃതം ശുഭമുഹൂർത്തത്തിൽ സേവിച്ചാൽ എല്ലാ നേത്രവ്യാധികളും ശമിക്കും. ഇതു സിദ്ധവും പരമ്പരാഗതവും ആയ യോഗമാണ്.

൨൧൫ ത്രിഫലാദിഘൃതം.

ത്രിഫലാഷ്ടപലം ക്വാഥ്യം പാദശേഷം ജലാഢകേ
തേന തുല്യപയസ്കേന ത്രിഫലാപലകല്കവാൻ
അർദ്ധപ്രസ്ഥോ ഘൃതാത്സിദ്ധഃ സിതയാമാക്ഷികേണ വാ
യുക്തം പിബേത്തത്തിമിരീ തദ്യുക്തം വാ വരാരസം.

സാ—ത്രിഫലത്തോട് പലം ൮. നാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച് ഇടങ്ങഴിയാക്കി ഇതുനാഴി നെയ്യും ഇടങ്ങഴിപ്പാലും ചേൎത്ത് ഒരുപലം ത്രിഫലത്തോട് കല്ക്കംചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചു പഞ്ചസാരയും തേനും ചേൎത്തു കടഞ്ഞു സേവിക്ക; തിമിരം ശമിക്കും.

൨൫൩ പഞ്ചാമൃതഘൃതം.

തഡാഗകല്ഹാരകബീജം സാരം ശിഗ്രുപത്രരസസ്തഥാ
നന്ദ്യാവൎത്തപ്രസൂനസ്യ സ്വരസസ്തുലജോ രസഃ
ക്ഷീരം ക്ഷീരോത്ഥദധി സൎപ്പിഃ പ്രത്യേകം കുഡവോന്മിതം
ദാൎവീചന്ദനയഷ്ട്യാഹ്വൈഃ കൎഷാംശൈശ്ശിവിപാചയേത് ഘൃതം
സിദ്ധം തത് വ്രണശുക്ലാൎമ്മസ്യന്ദാദിഷ്വക്ഷിതൎപ്പണം
വിദേഹാധിപതിപ്രോക്തം 'പഞ്ചാമൃത'മിദം ഘൃതം.

സാ—നത്തയ്ക്കാമാംസം വെന്തെടുത്തനീര് മുരിങ്ങയിലനീർ നന്ത്യാൎവട്ടപ്പൂവിൻനീർ പനമടൽവാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞചാറ് പശുവിൻപാൽ പാൽകടഞ്ഞെടുത്ത വെണ്ണനെയ്യ് ഇവ നാഴിവീതം. മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ചന്ദനം എരട്ടിമധുരം ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം. കല്ക്കംചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചു കണ്ണിൽ ഒഴിക്ക. വ്രണം അൎമ്മരോഗം സ്യന്ദം മുതലായവ ശമിക്കും.

൨൫൪ ഇക്ഷുമൂലാദിപുടമ്പട.

ഇക്ഷുമൂലമധുകാഞ്ജനദാൎവീലോദ്ധ്രസൈന്ധവപത്രത്രിഫലാഭിഃ
ലേപനം ബഹിരിദം നയനാനാം ക്ഷീരപിഷ്ടമപഹന്തി വികാരം.

സാ—കരിമ്പിൻവേർ എരട്ടിമധുരം അഞ്ജനക്കല്ല് മരമഞ്ഞൾത്തൊലി പാച്ചോറ്റിവേർത്തൊലി കാവിമണ്ണ് ഇന്തുപ്പ് ത്രിഫലത്തോട് ഇവ പാലിലരച്ചു പുറമ്പടയാക്കി പൂശുക. ദൃഷ്ടിരോഗങ്ങൾ ശമിക്കും.

൨൫൫ വെളുത്തപൊടി.

തുരിശ് കഴഞ്ച് ഒന്ന്. പീനാക്കാരം കഴഞ്ച് രണ്ട്. അവിയൻ കഴഞ്ച് അര. ഇവ മൂന്നുംകൂട്ടി പൊടിച്ചു പുതുച്ചട്ടിയിൽവച്ചു കുറേനേരം തീയെരിച്ചാൽ അലിയും. കോഴിമുട്ട പൊരിക്കുംപോലെയുള്ള പാകത്തിലായാൽ ഇറക്കിവച്ച് അതു പൊടിച്ചുസൂക്ഷിക്കുക. കരിമ്പനത്തണ്ടു വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞനീര് മുലപ്പാൽ പനിനീർ മുതലായവയിൽ കലക്കി ഔചിത്യംപോലെ പ്രയോഗിച്ചാൽ അൎമ്മരോഗം രക്തജവികാരങ്ങൾ മുതലായ അനേകം നേത്രരോഗങ്ങൾ ശമിക്കും.

൨൧൯ ഗോദന്താദിഗുളിക.

ഗോദന്തം നാഗദന്തം കവടികഴ-
തയെല്ലാമയോടബ്ധിഫേനം
ഇത്ഥം കോഴിക്കെഴംമുട്ടയുമരിയകലം-
കൊമ്പു ചെമ്പിന്നചൂൎണ്ണം
കൎപ്പൂരന്താനമെല്ലാമിവ പരിചി-
ലരച്ചുംബുനാ വൎത്തിതീൎത്ത-
പ്പെണ്‍പാൽ തേനെങ്കിലും ചേൎത്തെഴുതുക
കസുമംവെള്ളയും കന്തവുംപോം.

൨൨൦ തിലപുഷ്പാദിഗുളിക (ചന്ദ്രപ്രഭാവൎത്തി)

അശീതിതിലപുഷ്പാണി മരിചാനി ച ഷോഡശ
പഞ്ചാശജ്ജാതിപുഷ്പാണി ഷഡ്ഭിഃ പിപ്പലിതണ്ഡുലാഃ
ഇയം 'ചന്ദ്രപ്രഭാ'നാമ വൎത്തിഃ സ്യാത്തിമിരനാശിനീ.

സാ—എള്ളിൻപൂവ് ൮൦ കുരുമുളക് ൧൬ പിച്ചിപ്പൂവ് ൫൦ തിപ്പലിഅരി ൬ ഇവ പനിനീരിൽ അരച്ചു വൎത്തിയാക്കുക. കണ്ണിൽ എഴുതിയാൽ തിമിരം ശമിക്കും.

൨൨൧ വാതാദ്യാദി പുറമ്പട.

സാ—നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് ചുളിതൊലിവ് എള്ള് നാല്പാമരത്തിൻമൊട്ട് ചിററരത്ത് ചെത്തി(തെററി)മൊട്ട് കടുകനാമ്പ് ഇവ സമം മുലപ്പാലിൽ പുഴുങ്ങി അരച്ചു വെണ്ണകൂട്ടി മൎദ്ദിച്ചു കണ്ണിന്റെ പുറമേ പൂശുക നേത്രരോഗങ്ങൾ (പുകച്ചിലും മററും) ശമിക്കും.

൨൨൨ ശംഖാദിപൊടി.

ശംഖകോലാസ്ഥികതകദ്രാക്ഷാമധുകമാക്ഷികൈഃ
മുരമനോഹ്ലതമകൈഃ ശിരീഷകുസുമാന്വിതൈഃ
ധാത്രീഫലനിജഅകരമൈഃ ക്ഷാരോലാംഗലകീടവഃ
ഉഷിതഃ ശേഷിതം ചൂൎണ്ണം ശുക്ലകൎഷണമഞ്ജനം.

സാ—(൧) ശംഖ് ലന്തക്കുരു തേററാമ്പരൽ മുന്തിരിങ്ങ (കുരു കളഞ്ഞു്) ഇരട്ടിമധുരം മാക്കിരക്കല്ല് ഇവ വെള്ളത്തിലരച്ചുണ്ടാക്കിയ ഗുളികയും (൨) കടൽനാക്ക് കടൽനുര നെന്മേനിവാകപ്പൂവ് ഇവ വെള്ളത്തിൽ അരച്ചുണ്ടാക്കിയ ഗുളികയും ശുക്ലത്തെ ശമിപ്പിക്കും. (൩) നെല്ലിക്കാത്തോട് മണിക്കുന്തകം ഇവ കഷായംവെച്ച് അതിൽ മേന്തോന്നിക്കിഴങ്ങുകൊണ്ടു ക്ഷാരമുണ്ടാക്കി അതിലാക്കി വററിച്ചതു് ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചു് അതു് എഴുതിയാലും ശുക്ലം നേത്രരോഗം പോകും.

൨൨൩ ഇളനീർക്കുഴമ്പ് (രസക്രിയ) (൧)

ദാവീവരാമധുകമംഭസി നാളികേരേ
പക്വാഷ്ടഭാഗപരിശിഷ്ടരസം പുനസ്തത്
സാന്ദ്രം വിപാച്യ ശശിസൈന്ധവമാക്ഷികാഢ്യം
യുഞ്ജ്യാത് വ്രണാക്ഷിതിമിരാദിഷു പിത്തജേഷു.

സാ—മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ത്രിഫലത്തോട് എരട്ടിമധുരം ഇവ ൨ പലംവീതം. ഇളനീർവെള്ളം ഇടങ്ങഴി ൩൨. കഷായംവെച്ചു മൂന്നാഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു കുറുക്കി മെഴുകുപാകത്തിനുമുമ്പു തേൻ കർപ്പൂരം ഇന്തുപ്പ് ഇവ ൨ കഴഞ്ചുവീതം ചേർത്ത് അരച്ചു പിത്തജങ്ങളായ വ്രണം അർമ്മം തിമിരം മുതലായവയ്ക്കു എഴുതുക ശമിക്കും. ഇതിൽ അതിമധുരംമാത്രം മൂന്നുപലം എടുത്തു ൯ ഇടങ്ങഴി ഇളനീർവെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു വാങ്ങി തേനും പിന്നീട് ഇന്തുപ്പും പീതമണിയും പിന്നീട് പച്ചക്കർപ്പൂരവും ചേർത്തരച്ചു പാകപ്പെടുത്തണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളും ഓരോ വിധാനങ്ങളും എന്നു മാത്രമേ പറയാനുള്ളു.

൨൨൪ ഇളനീർക്കുഴമ്പ് (൨)

അരിവാകത്തുരം ജീരകം പീതമണി പച്ചക്കർപ്പൂരം ചീനക്കാരം തിപ്പലി ഗ്രാമ്പൂ വാൽമുളക് കടുക്കാത്തോട് കരിഞ്ജീരകം ഇവ ഓരോ കഴഞ്ചുവീതം ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചു ചെന്തെങ്ങിലെ കരിക്കിൻ വെള്ളത്തിൽ നല്ലതുപോലെയരച്ചു ഒന്നേകാൽ ഇടങ്ങഴി കരിക്കിൻ വെള്ളത്തിൽ കലക്കി (ചെന്തെങ്ങിലെ കരിക്ക്) എട്ടുശീലയിൽ അരിച്ച് ഉരുളിയിലൊഴിച്ചു കുറേറെ തീയെരിച്ചുകുറുക്കി വററിയാൽ കുഴമ്പുപാകത്തിൽ വാങ്ങി മുക്കാൽതുടം ചെറുതേൻ അരിച്ചുവീഴ്ത്തി തേൻപാത്രത്തിൽ എടുത്തു സൂക്ഷിക്ക. രക്തപടലം ചൂട് ചൊറിപ്പുല്ലും മുതലായ അനേകരോഗങ്ങൾക്ക നന്ന്. പഴപ്പ നില്ക്കും. തണുപ്പുതോന്നാനും ഉറക്കത്തിനും സുഖത്തിനും വളരെ പററിയതു്.

൨൨൫ മുക്കാലിപുറമ്പട.

മുക്താചന്ദനകളിരിന്നിശാചന്ദനപാച്ചോററിരോധ്ര
പേരാൽമൊട്ടും കറുകയുമിരാമച്ചവും വേപ്പിലച
പാലിൽ പിഷ്ട്വാ പുനരപി ദൃശോഃ പൃശിനാലഭ്യതിശം
വീക്കംചൂടും രുജയുമുടനേ രക്തതാപ്യത്തുനാളിൽ.

സാ—ത്രിഫലത്തോട് കാവിമണ്ണ് ചന്ദനം രക്തചന്ദനം വററമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി പാച്ചോററിത്തൊലി നറുനീണ്ടി

കിഴങ്ങ് പേരാൽമൊട്ട് കറുകനാമ്പ് രാമച്ചം വേപ്പില ഇവ പാലിൽ അരച്ചു പുറമേ ഇടുക. വീക്കം മൂട്ട് വേദന ചുവപ്പു ഇവ അഞ്ചുദിവസംകൊണ്ടു ശമിക്കും.

൨൨൩ ത്രിഫലാദിഗുളിക.

ത്രിഫലാനികടുനിവിളംഗവചാ ഹരിതാലരസാഞ്ജനസല്ലവണം
ശബരാഹ്വയതാമ്രജസ്ഫടികം രജനീദ്വയരോചനവാരിചരം
തുടിചന്ദനതാപ്യഗരുഷ്മതജം കതകാമ്മധുകോദധിഫേനയുതം
ശശിപീതകരോഹിണിസീസതജാഗിരിശൃംഗഗവാക്ഷികഗോദശനം
ക്ഷുരരേണുകമൗക്തികമുത്ഥഗിരി വരക്രമ്മവരാടകകാന്തയുതം
അമൃതാക്ഷജനിംബകരഞ്ജരസൈഃ സുരസാർജ്ജുനജാതിമുരിംഗി– [രസൈഃ
അഥമാക്ഷവബീജകപൂരരസൈഃ സുരയാപയസാ ച ഗവാമ്മധുനാ
ഘൃതതോപി ച സപ്തദിനാനി കൃതാ ദ്രവവർത്തിരിയം നളമദ്ധ്യഗതാ
തിമിരേ പടലേ മണികാ ച ഗളേ വ്രണശുക്ലഗദേപ്യർജകേ മഹതി
നിമിനാ വിഹിതാഖിലസംയമിനാ നയനാമയസപ്തതി നാശകരീ.

സാ—ത്രിഫലത്തോട് ചുക്കു മുളക് തിപ്പലി വിഴാലരിക്കാമ്പു വയമ്പ് അരിതാരം രസാഞ്ജനം ഇന്തുപ്പു പാച്ചോററിവേർതൊലി ചെമ്പുപൊടി സ്ഫടികം മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഗോരോചന ഏലത്തരി ചന്ദനം മാക്കീരക്കല്ല് അകിൽ കോലരക്ക തേററാമ്പരൽ എരട്ടിമധുരം കടൽനര കർപ്പൂരം പിത്തരോഹിണി കരുത്തീയം വെള്ളക്കൊട്ടം കാവിമണ്ണ് പെരക്കൂട്ടി പശുവിൻപല്ല് കത്തിക്കല്ല് മുത്ത് തുത്ത ആമയോട് കവടിപ്പരൽ കാന്തം ഇവ സമം അമൃതിൻനീർ താന്നിക്കാനീർ വേപ്പിൻനീർ പുങ്കിൻനീർ തുളസിനീർ നീർമരുതിൻനീർ പിച്ചകനീർ മുന്തിരിങ്ങാനീർ കയ്യോന്നിനീർ ജോനകനാരങ്ങാനീർ കള്ള് പശുവിൻപാൽ തേൻ നെയ്യ് ഇവകളിൽ ഏഴുദിവസംഅരച്ചു ഗുളികയാക്കി കണ്ണിൽ എഴുതുക. തിമിരം പടലം മുതലായവശമിക്കും.

൨൨൪ ഏരണ്ഡാദിതൈലം.

വെളുത്താവണക്കിൻവേർതൊലി കണ്ടകാരിച്ചുണ്ടയ്ക്കാ ദേവതാരം വയമ്പ് തകരം കൂവളവേർ പീരത്തിൻകായ് ഇവ നല്ലപോലെ അരച്ചു ചെറുനാരങ്ങാനീർ കയ്യോന്നിനീർ ഇവ തൈലത്തിനു നാലിരട്ടി ചേർത്തു എണ്ണയും ചേർത്തു കാച്ചി മൃദുപാകത്തിൽ അരിച്ചു നസ്യംചെയ്യു. നേത്രരോഗങ്ങൾ, ഊർദ്ധ്വപീനസം മററു ഊർദ്ധ്വാംഗരോഗങ്ങൾ ഇവ ശമിക്കും.

൨൨൮ മഞ്ജിഷ്ഠാദിതൈലം.

മഞ്ജിഷ്ഠാഞ്ജനശാരിബാബ്ദകടുകാതക്കോലജാതീഫല-
ശ്രീകണ്ഠത്രിഫലാജടാതഗരയഷ്ടീചതുർജ്ജാതകൈഃ
സോശീരാഗരുചോരയുഗ്മമൃഗനാഭീന്ദുപ്ലവാംഭോവിദൈഃ
തൈലം നേത്രശിരോർത്തിഹാരി സപയസ്സിദ്ധം കുമാരീരസേ.

സാ—മഞ്ചട്ടി അഞ്ജനക്കല്ല് നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് മുത്തങ്ങ കടുകരോഹിണി തക്കോലം ജാതിക്ക കണ്ടിവെണ്ണ ത്രിഫലത്തോട് ജടാമാഞ്ചി തകരം കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം ഏലം ഇലവർങ്ഗം പച്ചില നാഗപ്പൂ രാമച്ചം അകിൽ കച്ചോലം നറുവെണ്ണക്കിഴങ്ങ് ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ് ഇരുവേലി താമരവളയം ഇവ കല്ക്കമാക്കിച്ചേർത്ത് എണ്ണയും കററാർവാഴനീരും കൂട്ടിക്കാച്ചി, പാത്രപാകത്തിന് കല്ക്കത്തിലെ ഒരു മരുന്നിനു തുല്യമാക്കി കർപ്പൂരവും, വെരുകിൻപുഴുകും കൂട്ടി പാകമാക്കി തേയ്ക്കുക. നേത്രരോഗങ്ങളും ശിരോരോഗങ്ങളും ഇവ ശമിക്കും.

൨൨൯ അസനവില്വാദിതൈലം.

അസനവില്വബലാമൃതപാചിതേ
മധുകനാഗരകത്രിഫലാന്വിതേ
പയസി തൈലമിദം പയസാ പചേ-
ന്നയനകർണ്ണശിരോഹിതമുത്തമം.

സാ—വേങ്ങക്കാതൽ, കൂവളവേർ കുറുന്തോട്ടിവേർ ചിററമൃത്, ഇവ സമം കഷായംവെച്ചു നാലൊന്നാക്കി എണ്ണയ്ക്ക് നാലിരട്ടി, ഇരട്ടിമധുരം, ചുക്ക്, ത്രിഫലത്തോട് ഇവ കല്ക്കം അരച്ചുചേർത്ത് എണ്ണയ്ക്കിരട്ടി പാലുംചേർത്ത് കാച്ചിഅരിച്ചുതേയ്ക്കുക. നേത്രരോഗങ്ങളും കർണ്ണരോഗങ്ങളും ശിരോരോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

൨൩൦ ഭൃംഗാമലകാദിതൈലം.

ഭൃംഗാമലകരസാഢ്യം തൈലപ്രസ്ഥം പലഞ്ച മധുകസ്യ
ക്ഷീരാഢകേ വിപക്വം, വലാകമപി കോകിലം കുരുതേ
അന്ധമനന്ധം കുരുതേ ബധിരമബധിരം തഥൈവ ചലദന്തം
ഉപചിതപീനോരസ്കോ ഭവതി നരോ മാസമാത്രേണ.

സാ—കയ്യോന്നിനീർ പച്ചനെല്ലിക്കനീർ ഇവ സമം കൂട്ടി ഇടങ്ങഴി ൧, എണ്ണ ഇടങ്ങഴി ൧, കല്ക്കത്തിന്—അതിമധുരംപലം ൧ പാൽ ഇടങ്ങഴി ൪ കാച്ചിഅരിച്ചു തേയ്ക്കുക. സ്വരം തെളിയും. കണ്ണിന്റെ കാഴ്ചക്കുറവുശമിക്കും. ചെവിക്ക് ശബ്ദശ്രവണശക്തി ഉണ്ടാകും. പല്ലിളക്കം ശമിക്കും. നെഞ്ചും ചുമലും വണ്ണിച്ചുവരും.

൨൩൯. രത്നാദിഗുളിക. (വിശേഷയോഗം)

ചന്ദനം രക്തചന്ദനം ഇരട്ടിമധുരം കൊട്ടം മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ത്രിഫലത്തോട് തിപ്പലി ജീരകം ചീനക്കാരം കാവിമണ്ണ് കോലരക്ക് തേററാമ്പരൽ പൊന്ന് വെള്ളി ചെമ്പ് പിത്തളമണി പച്ചക്കർപ്പൂരം പൊന്നമ്പർ പക്ഷിഅമ്പർ മീനമ്പർ വൈരപ്പൊടി പച്ചക്കല്ല് നീലക്കല്ല് പത്മരാഗക്കല്ല് മൌക്തികം (മുത്ത്) പവിഴം മുത്തങ്ങ പുഴുക് ഗോരോചന കസ്തൂരി മുന്തിരിങ്ങ ഏലത്തരി കരയാമ്പൂ ഗന്ധപ്പാല ചായില്യം തുരിശ്ശ് മനയോല ഇവയെല്ലാം അരക്കഴഞ്ച് വീതം പൊടിച്ച് ഏഴര നാഴിക പനിനീരിൽ അരച്ച് നിഴലുണക്കി പിറേറന്നാൾ ഒരു പലം കോലരക്കിൻ കഷായത്തിൽ ഒരു യാമം അരച്ച് നിഴലുണക്കി പിറേറന്നാൾ ഒരു പലം തേററാമ്പരൽ കഷായത്തിൽ ഒരു യാമം അരച്ചുണക്കി പിറേറന്നാൾ നാലുകഴഞ്ച് അതിമധുരവും നാലുകഴഞ്ച് ദേവതാരവും കൂടി കഷായംവച്ചതിലരച്ച് നിഴലുണക്കി പിറേറന്നാൾ ഒരുപലം ചന്ദനം രണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ച് മുക്കാൽ ഇടങ്ങഴിയാക്കി അതിലരച്ച്, പാകത്തിൽ ഗുളികയാക്കി നിഴലുണക്കി സൂക്ഷിക്ക. കാചം തിമിരം പടലം മുതലായ എല്ലാ രോഗങ്ങൾക്കും, കാമോമതനിൻ ചാറുകളിലും മുലപ്പാലിലും നന്ത്യാർവട്ടപ്പൂവിൻ ചാററിലും മററും എഴുതാം. എല്ലാ രോഗങ്ങൾക്കും വിശേഷം.

കണ്ണരോഗചികിത്സ.

൨൪൦. വില്വപത്രാദി (അഷ്ടപത്രാദി) തൈലം.

വില്വകാരസ്കരമള്ളം ഭ്രാമരം ശക്രവല്ലരി
സാമൃതം നാഗവല്ല്യഗ്രം പടോലാമലകം തഥാ
ആസൃത്യ ചിഞ്ചണം ക്ഷീരം തൈലപ്രസ്ഥം വിപാചയേത്
അഷ്ടപത്രമിദം തൈലം ശിരോരോഗവിനാശനം.

സാ—കൂവളത്തില കാഞ്ഞിരത്തില കയ്യോന്നി ഉഴിഞ്ഞ ചിററമൃത് കൊടിത്തൂവ (വെററിലവള്ളിത്തല) പടവലം നെല്ലിക്ക ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീര് എണ്ണയ്ക്ക് നാലിരട്ടിയും പാൽ എണ്ണയ്ക്കിരട്ടിയും ചേർത്തു-കല്ക്കത്തിന് ഔചിത്യാനുസാരം കടുക്കത്തോടോ അതിമധുരമോ, ഏലാദിഗണമോ ചേർത്തു കാച്ചിഅരിച്ചു തേയ്ക്കുക. ശിരോരോഗങ്ങൾ ശമിക്കും.

ഇതു കുട്ടികൾക്ക വിശേഷമാണ്. കൽക്കമില്ലാതെയും പാകമാക്കാം-ചെമ്പരത്തിപത്രാദി—ഇടങ്ങി വേറെയും അഷ്ടപത്രാദികൾ ഉണ്ട്.

൨൩൩. നിർഗ്ഗുണ്ഡീരജനീതൈലം.

നിർഗ്ഗുണ്ഡീരജനീവിലടാസ്നാഹൃത്ഭൃക്കരസേ ശൃതം
തൈലം ശ്രവണദോഷഘ്നം വിശേഷാത് പൂയനാശനം.

സാ—കരിനൊച്ചിയില, പച്ചമഞ്ഞൾ, കുവളത്തില, കള്ളിയില, കയ്യോന്നി, എരുക്കില ഇവ പിഴിഞ്ഞനീര് എണ്ണയ്ക്കു നാലിരട്ടി ചേൎത്തു ൨൩൨-ാംയോഗംപോലെ കല്ക്കവിധി. ഗുൽഗ്ഗുലുവും വയമ്പും ആകാം. ശ്രവണരോഗം ശമിപ്പിക്കും. പഴുപ്പും പോക്കും.

൨൩൪. കുഷ്ഠശുണ്ഠ്യാദിതൈലം.

കുഷ്ഠശുണ്ഠീവചാദാരുശതാഹ്വാഹിംഗുസൈന്ധവൈഃ
ബസ്തമൂത്രേ ശൃതം തൈലം പൂരണാച്ഛ്രവണാർത്തിനുത്.

സാ—വെള്ളക്കൊട്ടം ചുക്ക വയമ്പ് ദേവതാരം ശതകുപ്പ കായം ഇന്തുപ്പ് ഇവ കല്ക്കംചേൎത്തു എണ്ണയുടെ നാലിരട്ടി ആട്ടിൻമൂത്രവും ചേൎത്തു എണ്ണകാച്ചിയരിച്ചു ചെവിയിൽ വീഴ്ത്തുക. പഴകിയ ചെവിവേദനയും ശമിക്കും.

നാസാരോഗചികിത്സ

൨൩൫. പടോലാദിഘൃതം. (൧.)

പടോലനിംബകടുകാദാർവീസേവ്യവരാവൃഷം
സധന്വയാസത്രായന്തീപർപ്പടം പാലികം പൃഥക്
പ്രസ്ഥമാമലകാനാം ച ക്വാഥയേദർമ്മണേഽംഭസഃ
തേനാഢകേഽർദ്ധപലികൈഃ പിഷ്ടൈഃ പ്രസ്ഥം ഘൃതാത് പചേത്
മുസ്താഭൂനിംബയഷ്ട്യാഹ്വകുടജോശീരചന്ദനൈഃ
സപിപ്പലീകൈസ്തൽസർപ്പിർഘ്രാണകർണ്ണാക്ഷിരോഗജിത്
വിദ്രധിജ്വരദുഷ്ടാരുവിസർപ്പാപചികുഷ്ഠജിത്
വിശേഷാച്ഛുക്രതിമിരനക്താന്ധ്യോഷ്ണാശ്രുദാഹഹൃത്.

സാ—പടവലം വേപ്പിൻപട്ട കടുകരോഹിണി മരമഞ്ഞൾതൊലി രാമച്ചം ത്രിഫലത്തോട് ആടലോകവേർ കൊടിത്തൂവവേർ ബ്രഹ്മി പൎപ്പടകപ്പുല്ല് ഇവ ഓരോ പലംവീതം, നെല്ലിക്കാത്തോട് പലം ൧൬. ഇവ ൧൬ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു നാലിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ച്, കല്ക്കം-മുത്തങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേർ ഇരട്ടിമധുരം കടകപ്പാലയരി രാമച്ചം ചന്ദനം തിപ്പലി ഇവ അരപ്പലം വീതം. നെയ്യ് ഇടങ്ങഴി ൧. കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്ക. നാസാരോഗങ്ങൾ, ശ്രോത്രരോഗങ്ങൾ, നേത്രരോഗങ്ങൾ, ഇവയ്ക്കും വിദ്രധിവ്രണകുഷ്ഠാദികൾക്കും നന്ന്.

൨൱൬. നികുംഭസിന്ധൂത്ഥാദിതൈലം—വത്തി.

നാഗദന്തിവേർ ഇന്തുപ്പ് കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം രാമച്ചം ഇവ കല്ക്കമാക്കി ഇഞ്ചിനീരും പാലുംകൂട്ടി എണ്ണകാച്ചിത്തേയ്ക്കുക. ഇവ തന്നെ തിരിയാക്കി എണ്ണയിൽമുക്കി പുകയ്ക്കുക. എന്നാൽ നാസാകണ്ണരോഗങ്ങൾ ശമിക്കും.

൨൱൭ ചിത്രകാദിതൈലം.

ചിത്രകാഗ്നികസിന്ധൂത്ഥൈരേരണ്ഡതിലജം പചേത്
കണ്ണശൂലാമശൂലാനാം രഹസ്യം പരമൌഷധം.

സാ—വെളുത്താവണക്കിൻവേര് കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, ഇന്തുപ്പ് ഇവ കല്ക്കമാക്കി ആവണക്കെണ്ണ കാച്ചിയരിച്ചു ചെവിയിൽ വീഴ്ത്തുക. കണ്ണശൂല ശമിക്കും. മററു ശൂലാദിശൂലകൾക്കും ഇതു സേവിക്ക. ശമിക്കും.

൨൱൮ ഹിംഗുവ്യോഷാദിതൈലം.

ഹിംഗുവ്യോഷവിഡംഗകട്ഫലവചാതക്ശ്രീകൃഷ്ണഗന്ധൈർഘൃതൈഃ
ലാക്ഷാശേഫതപുനർന്നവാവ്യകടജൈഃ പുഷ്പോത്തമൈവൈഃ സൌരസൈഃ
ഇത്യേഭിഃ കടുതൈലമേതദനലേ മന്ദേ സമൂത്രം ശൃതം
പീതം നാസികയാ യഥാവിധി ഭവേന്നാസാമയിഭ്യോ ഹിതം.

സാ—കായം ചുക്കു മുളകു തിപ്പലി വിഴാലരി കുമിഴിൻവേര വയമ്പു കൊട്ടം മുരിങ്ങവേർതൊലി ഇവ കല്ക്കമായും കൊലരക്ക തമിഴാമവേർ മുത്തങ്ങ കുടകപ്പാലയരി ഇവററിൻകഷായവും തുളസിനീരും ഗോമൂത്രവും എണ്ണയും കൂട്ടി കാച്ചി അരിച്ചു നസ്യംചെയ്ക, സേവിക്ക; നാസാരോഗങ്ങൾ ശമിക്കും.

ജിഹ്വാരോഗചികിത്സ.

൨൱൯ ദ്രാക്ഷാദ്യുല്ലച്യാദിതൈലം.

ദ്രാക്ഷാദ്യുല്ലചീസുമനഃപ്രവാല-
ദാർവീയവാസത്രിഫലാകഷായഃ
ക്ഷൌദ്രേണ യുക്തഃ കബളഗ്രഹോയം
സർവാമയാൻ വക്ത്രഗതാൻ നിഹന്തി.

സാ—മുന്തിരിങ്ങ ചിററമൃത് മരമഞ്ഞൾത്തൊലി കൊടിത്തുവവേര ത്രിഫല ഇവ സമം കഷായംവെച്ചു നാലിലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു തേൻചേൎത്തു കവിൾക്കൊള്ളുക. വക്ത്രരോഗങ്ങൾ ശമിക്കും.

൨൪൦ അരിമേദാദിതൈലം.

അരിമേദത്വചോ ഗ്രാഹ്യം നവാത്‌പലശതം തഥാ
ന്യഗ്രോധോദുംബരാശ്വത്ഥപ്ലക്ഷവല്കം ശതന്തഥാ
ചതുർദ്രോണേ ജലേ പക്ത്വാ ചതുർഭാഗാവശേഷിതേ
തൈലാഢകംപചേത്തത്ര കാർഷികൈഃ കല്കിതൈരിമൈഃ
യഷ്ടിത്രിജാതമഞ്ജിഷ്ഠാ ഗായത്രീലോധ്റകട്ഫലൈഃ
ക്ഷീരിവൃക്ഷാ/രിമേദത്വക് മുസ്താഗരുഹിമദ്വയൈഃ
കർപ്പൂരജാതീതക്കോലമാംസീവാളകഗൈരികൈഃ
മൃണാളമിസിവൈദേഹീപത്മകേസരപത്മകൈഃ
ലാക്ഷാസമംഗാബൃഹതീ വിലംമധ്യസ്വദ്രംഷ്ട്രമൈഃ
ശൈലേയപുഷ്കരജടാ വ്യാഘ്രീമദനസംയുതൈഃ
ജാതേ ചിക്കണപാകേ തു പരിസ്രാവ്യ നിധാപയേത്‌
തത്തൈലം പാനഗണ്ഡൂഷനസ്യോന്മർദ്ദനവസ്തിഭിഃ
മുഖജാന്നാമയാൻ ഹന്തി വിശേഷാദ്ദന്തരോഗജിത്‌.

സാ—കരിവേലപ്പട്ടപലം ൧൦൦ നാൽപ്പാമരപ്പട്ട (൧൧൩-ാം യോഗം) പലം ൧൦൦. ഇവ നൂറ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായം വച്ച്‌ ൨൫ ഇടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച നാലിടങ്ങഴി എണ്ണയും ചേൎത്ത്‌, കല്കത്തിന്‌—ഇരട്ടിമധുരം ഏലത്തരി ഇലവർങ്ഗം സമുദ്രപ്പച്ച മഞ്ചട്ടി കരിങ്ങാലിക്കാതൽ പാച്ചോററിവേർതൊലി കമിഴിൻവേർ നാല്പാമരത്തൊലി (൧൧൩-ാംയോഗം നോക്കുക) കരിവേലത്തൊലി മുത്തങ്ങ അകിൽ ചന്ദനം രക്തചന്ദനം തക്കോലം മാഞ്ചി ഇരുവേലി കാവിമണ്ണ്‌ താമരവളയം ശതകുപ്പ തിപ്പലി താമരയല്ലി പതിമുകം കോലരക്ക പടർച്ചുണ്ടവേർ ചെറുവഴുതിനവേർ ഇലയക്രവള്ളക്കാ ദേവതാരം കന്മദം പുഷ്കരമൂലി ജടാമാഞ്ചി കണ്ടകാരി മലംകൊഴുപ്പാ ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചി അരിക്കുക. പാത്രപാകത്തിന്ന നേർമ്പ്പൊടിച്ച ജാതിക്കയും കർപ്പൂരവും മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം ചേൎത്തുകൊള്ളുക. ഈ തൈലം സേവിക്കാനും കവിൾക്കൊള്ളാനും നസ്യത്തിനും തേയ്ക്കാനും നന്ന്‌. ദന്തരോഗങ്ങൾക്കും മുഖരോഗങ്ങൾക്കും ശമനം വരുത്തും.

൨൪൧ ജാതീമത്തെളാദിതൈലം.

ജാതീമത്തെളെരിക്കിഴങ്ങുതൊഴുകൈ വന്മന്തരാനിംബജം
ചാററിൽകൊട്ടമമച്ച്‌വള്ളികടുകിൻ മൂന്നും ഫലാനാന്ത്രയം
ഏലംകല്കിതമെണ്ണവെന്തുവഴിപോൽ വായ്ക്കൊൾകിലന്നേകെട്ടും
വായിൽതോന്നിനനോവു പല്ലുമുടനേ വജ്രപ്രമാണം ഭവേത്‌.

സാ—പിച്ചകത്തില പച്ചമത്തെരം ഇഞ്ചി പുല്ലാന്നിയില ബ്രഹ്മി വേപ്പില ഇവററിൻനീര്‌ എണ്ണയ്ക്കു നാലിരട്ടി ചേൎത്തു

കൊട്ടം അമൃത്ക്കൊടി (ചൊവ്വള്ളി-പൂവത്തു് ഇങ്ങനെയും അഭിപ്രായമുണ്ടു്) ചുക്കു് മുളകു് തിപ്പലി ത്രിഫലത്തോടു് ഏലത്തരി ഇവ കല്ക്കംചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചു് ഉപയോഗിച്ചാൽ ദന്തരോഗങ്ങളും വേദനകളും മുതലായവ ശമിക്കും. ഈ തൈലം അഭ്യംഗത്തിനും കവിൾക്കൊള്ളുവാനും നന്നു്.

ഇതിൽ "സൃഷ്ടവീചമൎമ്മതലാനിംബജം" എന്നു പാഠഭേദം ഉണ്ടു്. തൊഴുകൈക്കയ്യു് മുക്കുറ്റി എന്നും അഭിപ്രായം സ്വീകരിച്ചു വരുന്നവരുണ്ടു്.

ഫ.ർവ. നാഗരാദിതൈലം.

നാഗരസ്യ തുലേ ദ്വേ സ്യാത് തുലൈകാ ചിത്രകസ്യ ച
ദേവദാരു തുലാൎദ്ധം സ്യാത് തദൎദ്ധം പൂതികരഞ്ജകം
മുസ്താരിമേദാ ത്രിഫലാ ദന്തീമൂലാക്ഷഗുൽഗ്ഗുലു
തദൎദ്ധമിതിസംഗ്രാഹ്യം പചേത് ദ്രോണദ്വയാംഭസാ
തൈലാഢകം വിപക്തവ്യം കാഷ്ഠികൈഃ കല്ക്കിതൈരിമൈഃ
ശഠീപുഷ്കരശാൎങ്ഗേഷ്ടാ ഹപുഷാ പിപ്പലീത്രയൈഃ
മൂൎവ്വീരാസ്നാമധുക്ലീബ നിശാദ്വയവചാംബുദൈഃ
ചതുൎജ്ജാതകമഞ്ജിഷ്ഠാ ചന്ദനാഗരുപത്മകൈഃ
മാംസീലോധ്രവരാക്രൈവ്യഃ ക്ഷീരദ്വിഗുണസംയുതം
തത്പക്വം വിനിഹന്ത്യാശു മുഖജാൻ സകലാമയാൻ
പാനാഭ്യഞ്ജനഗണ്ഡൂഷനസ്യാന്മൎദ്ദനവസ്തിഭിഃ

സാ— ചുക്കു് തുലാം രണ്ടു്, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു് തുലാം ഒന്നു് ദേവതാരം തുലാം അര, ആവിത്തൊലി പുങ്കിൻതൊലി ഇവ ഇരുപത്തഞ്ചുപലം, മുത്തങ്ങ കരിവേലപ്പട്ട ത്രിഫലത്തോടു് നാഗദന്തിവേർ എരുക്കിൻവേർ ഗുൽഗ്ഗുലു ഇവയെല്ലാംകൂടി പലം പന്ത്രണ്ടര (എന്നാൽ ഇവയെല്ലാംകൂടി ഇരുപത്തഞ്ചുപലം തന്നെയെന്നു് അഭിപ്രായമുണ്ടു്) ഇവ മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു നാലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു നാലിടങ്ങഴി എണ്ണ ചേൎത്തു കല്ക്കത്തിനു്, കച്ചോലം പുഷ്കരമൂലം കുറുന്തോട്ടിവേരു് അടയ്ക്കാമണിയൻവേർ തിപ്പലി കാട്ടുതിപ്പലിവേർ അത്തിത്തിപ്പലി ചെറുതേക്കു് ചിററരത്ത മൈലൂകു് മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി വയമ്പു് മുത്തങ്ങ ഏലം ഇലവൎങ്ഗം പച്ചില നാഗപ്പൂ മഞ്ചട്ടി ചന്ദനം അകിൽ പതിമുകം മാഞ്ചി പാച്ചോറ്റിത്തൊലി ത്രിഫലത്തോടു് കൊട്ടം ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുചേൎത്തു് എട്ടിടങ്ങഴി പാലുംകൂട്ടി കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്ക. മുഖരോഗങ്ങളും പല്ലിളക്കം കണ്ഠരോഗങ്ങളും വ്രണങ്ങളും മുതലായവ ശമിക്കും. കുടിക്കാനും കവിൾക്കൊള്ളുവാനും നസ്യത്തിനും ഉപയോഗിക്കാം.

൪൯൬. തുംഗദ്രുമാദിതൈലം.

തുംഗദ്രുമസ്യ തരുണസ്യ ജലേ സുഗന്ധാ-
ലാമജ്ജയഷ്ടിമധുകോല്പലചന്ദനാനാം
കല്കേന ദുഗ്ദ്ധസഹിതേന വിപാകപാമേതത്
തൈലം ശിരോനയനതർപ്പണമർപ്പണേന.

സാ—നറുംചെന്നക്കിഴങ്ങ് രാമച്ചം എരട്ടിമധുരം ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ് ചന്ദനം ഇവ കല്ക്കം ചേൎത്തു എണ്ണയുടെ നാലിരട്ടി ഇളയ കരിക്കിൻവെള്ളവും എണ്ണയ്ക്കു സമം പാലും കൂട്ടി കാച്ചിയരിച്ചു തേയ്ക്കുക; കണ്ണിന്നും തലയ്ക്കും നന്ന്.

അദ്ധ്യായം ൭

ഭംഗക്ഷതാദിചികിത്സകൾ.

൪൯൭ ബലാതൈലം.

ബലാശതംഛിന്നരുഹാപാദം രാസ്നാഷ്ടഭാഗികം
ജലാഢകശതേ പക്ത്വാ ശതഭാഗസ്ഥിതേ രസേ
ദധിമസ്തു ഇക്ഷുനിര്യ്യാസശുക്തൈസ്തൈലാഢകം സമൈഃ
പചേത്സാജപയോർദ്ധാംശം കല്കൈരേഭിഃ പയോന്വിതൈഃ
ശടീസരളദാർവ്വേലാമഞ്ജിഷ്ഠാഗുരുചന്ദനൈഃ
പത്മകാതിബലാമുസ്താസൂർപ്പപർണ്ണീഹരേണുഭിഃ
യഷ്ട്യാഹ്വസുരസവ്യാഘ്രനഖർഷഭകജീവകൈഃ
പലാശരസകസ്തൂരീ നളികാജാതികോശകൈഃ
സ്പൃക്കാകുങ്കുമശൈലേയ ജാതീകടുഫലാംബുഭിഃ
ത്വക്കുന്ദുരുകകർപ്പൂരതുരുഷ്കശ്രീനിവാസകൈഃ
ലവംഗനഖകക്കോലകുഷ്ഠമാംസീപ്രിയംഗുഭിഃ
സ്ഥൗണേയതഗരധ്യാമവചാമദനകപ്ലവൈഃ
സനാഗകേസരൈഃ സിദ്ധേ ദദ്യാച്ചാത്രാവതാരിതേ
പത്രകല്കം തതഃ പൂതം വിധിനാ തത് പ്രയോജിതം
കാസശ്വാസജ്വരഛർദ്ദിമൂർച്ഛാഗുന്മക്ഷതക്ഷയം
പ്ലീഹശോഷമപസ്മാരം അലക്ഷ്മീം ച പ്രണാശയേത്
ബലാതൈലമിദം ശ്രേഷ്ഠം വാതവ്യാധിവിനാശനം.

സാരം—കരുന്തോട്ടിവേർ പലം ൧൦൦, ചിററമൃത പലം ൨൫, ചിററരത്ത പലം ൧൨ൽ, ഇവ ൪൦൦ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു നാലിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു തൈർവെള്ളം കരിമ്പിൻനീർ ചുത്തപ്പുളി (ധാന്യാമ്ലം) ഇവ മൂന്നുംകൂടി എണ്ണയ്ക്കു സമം, നാലിടങ്ങഴി എണ്ണയും രണ്ടിടങ്ങഴി ആട്ടിൻപാലും ചേർത്തു്, കല്ക്കത്തിനു്—കച്ചോലം ചരളം മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഏലത്തരി മഞ്ചട്ടി അകിൽ ചന്ദനം പതിമുകം ആനക്കരുന്തോട്ടിവേര് മുത്തങ്ങ കാട്ടുഴുന്നിൻവേർ കാട്ടുപയററിൻവേര് അരേണുകം ഇരട്ടിമധുരം തുളസിവേര് പുലിച്ചുവടിവേര് ജീവകം ഇടവകം (ഇവയ്ക്കുരണ്ടിനും പകരം പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങു) പ്ലാശിൻപശ കസ്തൂരി രാമച്ചം ജാതിക്ക ജാതിപത്തിരി ചോനകപ്പുല്ലു കുങ്കുമപ്പൂ കന്മദം പിച്ചകപ്പൂ കടുകരോഹിണി ഇരുവേലി ഇലവർങ്ഗം കന്തിരിക്കം കർപ്പൂരം തിരുവട്ടപ്പശ ഗ്രാമ്പൂ തകരം (ഇരട്ടി) തക്കോലം വെള്ളക്കൊട്ടം മാഞ്ചി തൊഴൽപ്പൂ തുണിയാംകം നാന്മുകപ്പുല്ലു് വരമ്പു് മലംകാരയ്ക്കു കഴിമുത്തങ്ങ നാഗപ്പൂ ഇവ ഓരോ പലംവീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചി അരിക്കുന്ന പാത്രത്തിൽ പച്ചില പൊടിച്ചു (മേൽപ്പറഞ്ഞവയിൽ കസ്തൂരി കുങ്കുമപ്പൂ കർപ്പൂരം ഇവകൂടി പാത്രപാകത്തിനാക്കുന്നതുകൊള്ളാം) ഇട്ടു അരിച്ചു സേവിപ്പിക്കുകയും തേയ്ക്കുകയും ചെയ്ക. കാസം ശ്വാസം ജ്വരം ഛർദ്ദി മോഹാലസ്യം ഗുന്മം ഭഗക്ഷതാദികൾ ക്ഷയം പ്ലീഹരോഗം ശോഫം അപസ്മാരം അലക്ഷ്മി ഇവ ശമിക്കും. എല്ലാ വാതരോഗങ്ങൾക്കും വിശേഷിച്ചും ഹിതമാകുന്നു.

൨൪൭ അമൃതാദ്യൽഗ്ഗുലു.

പ്രസ്ഥമേകം ഗുളൂച്യാശ്ച അർദ്ധപ്രസ്ഥന്തു ഗുഗ്ഗുലോഃ
പ്രത്യേകം ത്രിഫലായാശ്ച തത്പ്രമാണം വിനിർദ്ദിശേത്
സർവ്വമേകത്ര സംക്ഷുദ്യ ക്വാഥയേന്നല്വണേംഭസി
പാദശേഷം പരിസ്രാവ്യ പുനരഗ്നാവധിശ്രയേത്
താവത്പചേത്കഷായന്തു യാവത് സാന്ദ്രത്വമാഗതം
ദന്തീവ്യോഷവിഡംഗാനി ഗുളൂചിത്രിഫലാന്വിതം
തതശ്ചാർദ്ധപലംപൂതം ഗൃഹ്ണീയാച്ച പ്രതിപ്രതി
കർഷന്തു ത്രിവൃതായാശ്ച സർവ്വമേകത്ര ചൂർണ്ണയേത്
തസ്മിൻ സുസിദ്ധം വിജ്ഞായ കവോഷ്ണേ നിക്ഷിപേത്ബുധഃ
തതശ്ചാഗ്നിബലം ജ്ഞാത്വാ തസ്യ മാത്രാം പ്രയോജയേത്
വാതരക്തം തഥാ കുഷ്ഠം ഗുദജാന്യഗ്നിസാദനം
ദുഷ്ടവ്രണം പ്രമേഹാംശ്ച ആമവാതം ഭഗന്ദരം

നാഡ്യസ്ഥിവാതം ശ്വയഥും സർവാനേതാൻ വ്യപോഹതി
അശ്വിഭ്യാം നിർമ്മിതഃ പൂർവമമൃതാഖ്യോ ഹി ഗുൽഗ്ഗുലുഃ.

സാ — ചിററമൃത്ത് പലം ൫൱. ശുദ്ധിചെയ്ത ഗുൽഗ്ഗുലു നെല്ലിക്കാത്തോട്ട് താന്നിക്കാത്തോട്ട് കടുക്കാത്തോട്ട് ഇവ എട്ടുപലം വീതം. എല്ലാംകൂടി ഇടിച്ച് ൫൱ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായം വച്ച് നാലിടങ്ങഴിയാക്കി നല്ലപോലെ പിഴിഞ്ഞ് അരിച്ചെടുത്തു വീണ്ടും അടുപ്പിൽവച്ചു കുറുക്കി കൊഴുത്തുവരുമ്പോൾ വാങ്ങി നാഗദന്തിവേർ ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി ചിററമൃത്ത് ത്രിഫലത്തോട്ട് ഓരോന്നും അര പലംവീതവും ത്രികോല്പക്കൊന്ന മൂന്നുകഴഞ്ചും നേർമ്മപ്പൊടിച്ചുചേർത്തു മർദ്ദിക്കുക. അതിൽനിന്നും അഗ്നിബലമനുസരിച്ചു മാത്രയ്ക്കു സേവിക്കുക. എന്നാൽ വാതരക്തം കുഷ്ഠം ലിംഗയോന്യാശ്രിതങ്ങളായ രോഗങ്ങൾ ദുഷ്ടവ്രണങ്ങൾ അർശസ്സ് പ്രമേഹം ഭഗന്ദരം നാഡീവ്രണം അസ്ഥിഗതവാതം മുതലായവ ശമിക്കും. ഗുൽഗ്ഗുലു മേമ്പൊടിചേർക്കാൻ പറയുന്നിടത്തും തനിയേ സേവിക്കാൻ വിധിക്കുന്നിടത്തും ഇതുകൂടി സേവിക്കുക.

കൊല്പത്ത്യതസാന്നിധ്യധാമാ സ ഭഗവാൻ ഹരിഃ
ശ്രീമാനമൃതഹസ്തോ നഃ ക്ഷേമമായാസ്തു ഭിഷഗ്മണിഃ

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി